

EVROPSKA
KOMISIJA

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 7.6.2016
JOIN(2016) 26 final

ANNEX 1

PRILOGA

k

skupnemu predlogu sklepa Sveta

o sklenitvi Sporazuma o okrepljenem partnerstvu in sodelovanju med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Kazahstan na drugi strani

SPORAZUM
O OKREPLJENEM PARTNERSTVU IN SODELOVANJU
MED EVROPSKO UNIJO IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI
TER REPUBLIKO KAZAHSTAN NA DRUGI STRANI

KAZALO

NASLOV

PREAMBULA

NASLOV I SPLOŠNA NAČELA IN CILJI TEGA SPORAZUMA

NASLOV II POLITIČNI DIALOG; SODELOVANJE NA PODROČJU ZUNANJE IN VARNOSTNE POLITIKE

NASLOV III TRGOVINA IN POSLOVANJE

POGLAVJE 1 BLAGOVNA MENJAVA

POGLAVJE 2 CARINA

POGLAVJE 3 TEHNIČNE OVIRE V TRGOVINI

POGLAVJE 4 SANITARNE IN FITOSANITARNE ZADEVE

POGLAVJE 5 TRGOVINA S STORITVAMI IN USTANAVLJANJE

ODDELEK 1 SPLOŠNE DOLOČBE

ODDELEK 2 USTANAVLJANJE IN ČEZMEJNO OPRAVLJANJE STORITEV

PODODDELEK 1 VSE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

PODODDELEK 2 GOSPODARSKE DEJAVNOSTI, KI NISO STORITVE

ODDELEK 3 ZAČASNA PRISOTNOST FIZIČNIH OSEB IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

ODDELEK 4	NOTRANJA UREDITEV
ODDELEK 5	PODROČNE DOLOČBE
ODDELEK 6	IZJEME
ODDELEK 7	NALOŽBE
POGLAVJE 6	PRETOK KAPITALA IN PLAČILA
POGLAVJE 7	INTELEKTUALNA LASTNINA
ODDELEK 1	NAČELA
ODDELEK 2	STANDARDI O PRAVICAH INTELEKTUALNE LASTNINE
ODDELEK 3	UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE
ODDELEK 4	ODGOVORNOST POSREDNIH PONUDNIKOV STORITEV
POGLAVJE 8	JAVNA NAROČILA
POGLAVJE 9	SUROVINE IN ENERGIJA
POGLAVJE 10	TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ
POGLAVJE 11	KONKURENCA
POGLAVJE 12	PODJETJA V DRŽAVNI LASTI, PODJETJA POD DRŽAVNIM NADZOROM IN PODJETJA, KI IMAJO POSEBNE ALI IZKLJUČNE PRAVICE ALI PRIVILEGIJE

POGLAVJE 13	PREGLEDNOST
POGLAVJE 14	REŠEVANJE SPOROV
ODDELEK 1	CILJ IN PODROČJE UPORABE
ODDELEK 2	POSVETOVANJA IN MEDIACIJA
ODDELEK 3	POSTOPKI REŠEVANJA SPOROV
PODODDELEK 1	ARBITRAŽNI POSTOPEK
PODODDELEK 2	IZPOLNITEV ODLOČITVE
PODODDELEK 3	SKUPNE DOLOČBE
ODDELEK 4	SPLOŠNE DOLOČBE
NASLOV IV	SODELOVANJE NA PODROČJU GOSPODARSKEGA IN TRAJNOSTNEGA RAZVOJA
POGLAVJE 1	GOSPODARSKI DIALOG
POGLAVJE 2	SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU JAVNIH FINANC, VKLJUČNO Z JAVNO REVIZIJO IN NOTRANJIM NADZOROM
POGLAVJE 3	SODELOVANJE NA PODROČJU OBDAVČITVE
POGLAVJE 4	SODELOVANJE NA PODROČJU STATISTIKE
POGLAVJE 5	SODELOVANJE NA PODROČJU ENERGETIKE

POGLAVJE 6	SODELOVANJE NA PODROČJU PROMETA
POGLAVJE 7	SODELOVANJE NA PODROČJU OKOLJA
POGLAVJE 8	SODELOVANJE NA PODROČJU PODNEBNIH SPREMEMB
POGLAVJE 9	SODELOVANJE NA PODROČJU INDUSTRIJE
POGLAVJE 10	SODELOVANJE NA PODROČJU MALIH IN SREDNJIH PODJETIJ
POGLAVJE 11	SODELOVANJE NA PODROČJU PRAVA DRUŽB
POGLAVJE 12	SODELOVANJE NA PODROČJU BANČNIŠTVA, ZAVAROVALNIŠTVA IN DRUGIH FINANČNIH STORITEV
POGLAVJE 13	SODELOVANJE NA PODROČJU INFORMACIJSKE DRUŽBE
POGLAVJE 14	SODELOVANJE NA PODROČJU TURIZMA
POGLAVJE 15	SODELOVANJE NA PODROČJU KMETIJSTVA IN RAZVOJA PODEŽELJA
POGLAVJE 16	SODELOVANJE NA PODROČJU ZAPOSLOVANJA, DELOVNIH RAZMERIJ, SOCIALNE POLITIKE IN ENAKIH MOŽNOSTI
POGLAVJE 17	SODELOVANJE NA PODROČJU ZDRAVJA
NASLOV V	SODELOVANJE NA PODROČJU SVOBODE, VARNOSTI IN PRAVICE
NASLOV VI	DRUGE POLITIKE SODELOVANJA
POGLAVJE 1	SODELOVANJE NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

POGLAVJE 2	SODELOVANJE NA PODROČJU KULTURE
POGLAVJE 3	SODELOVANJE NA PODROČJU RAZISKAV IN INOVACIJ
POGLAVJE 4	SODELOVANJE NA MEDIJSKEM IN AVDIOVIZUALNEM PODROČJU
POGLAVJE 5	SODELOVANJE CIVILNE DRUŽBE
POGLAVJE 6	SODELOVANJE NA PODROČJU ŠPORTA IN TELESNE DEJAVNOSTI
POGLAVJE 7	SODELOVANJE NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE
POGLAVJE 8	SODELOVANJE NA PODROČJU DEJAVNOSTI V VESOLJU
POGLAVJE 9	SODELOVANJE NA PODROČJU VARSTVA POTROŠNIKOV
POGLAVJE 10	REGIONALNO SODELOVANJE
POGLAVJE 11	SODELOVANJE NA PODROČJU JAVNE UPRAVE
NASLOV VII	FINANČNO IN TEHNIČNO SODELOVANJE
NASLOV VIII	INSTITUCIONALNI OKVIR
NASLOV IX	SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

PRILOGA I	PRIDRŽKI V SKLADU S ČLENOM 46
PRILOGA II	OMEJITVE, KI JIH UPORABLJA REPUBLIKA KAZAHSTAN V SKLADU S ČLENOM 48(2)
PRILOGA III	PODROČJE UPORABE POGLAVJA 8 (JAVNA NAROČILA) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)
PRILOGA IV	MEDIJI ZA OBJAVO INFORMACIJ IN OBVESTIL O JAVNIH NAROČILIH IZ POGLAVJA 8 (JAVNA NAROČILA) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)
PRILOGA V	POSLOVNIK ARBITRAŽNEGA POSTOPKA IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)
PRILOGA VI	KODEKS RAVNANJA ZA ČLANE ARBITRAŽNIH SVETOV IN MEDIATORJE IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)
PRILOGA VII	MEHANIZEM MEDIACIJE IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)
PROTOKOL O MEDSEBOJNI UPRAVNI POMOČI V CARINSKIH ZADEVAH	

PREAMBULA

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BOLGARIJA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANIJA,

FRANCOSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA HRVAŠKA,

ITALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPER,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MADŽARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AVSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

ROMUNIJA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAŠKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKA BRITANIJA IN SEVERNA IRSKA,

pogodbenice Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije, v nadaljnjem besedilu: države članice,

EVROPSKA UNIJA

na eni strani ter

REPUBLIKA KAZAHSTAN

na drugi strani,

v nadaljnjem besedilu skupaj: pogodbenici, STA SE –

OB UPOŠTEVANJU močnih vezi in skupnih vrednot pogodbenic ter njune želje, da nadalje okrepita in razširita vezi, ki so bile v preteklosti vzpostavljene s Sporazumom o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami ter Republiko Kazahstan, podpisanim dne 23. januarja 1995 v Bruslju, strategijo EU za novo partnerstvo s srednjo Azijo, ki jo je Evropski svet sprejel junija 2007, ter državnim programom Republike Kazahstan „Pot v Evropo“, sprejetim leta 2008;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic, da v celoti uveljavita načela in določbe Ustanovne listine Združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: Listina ZN), Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), zlasti Helsinške sklepne listine ter drugih splošno priznanih norm mednarodnega prava;

OB UPOŠTEVANJU močne zavezanosti pogodbenic, da okrepita spodbujanje, zaščito ter uveljavljanje temeljnih svoboščin in človekovih pravic ter spoštovanje demokratičnih načel, pravne države in dobrega upravljanja;

OB PREPOZNAVANJU močne zavezanosti pogodbenic naslednjim načelom njunega sodelovanja na področju človekovih pravic in demokracije: spodbujanju skupnih ciljev, odprtemu in konstruktivnemu političnemu dialogu, preglednosti in spoštovanju mednarodnih standardov človekovih pravic;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic k spoštovanju načela prostega tržnega gospodarstva;

OB PREPOZNAVANJU vse pomembnejše vloge trgovine in naložbenih odnosov med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan;

OB UPOŠTEVANJU, da bo Sporazum še dodatno okrepil tesne gospodarske odnose med pogodbenicama in ustvaril novo ozračje ter boljše pogoje za nadaljnji razvoj trgovine in naložb med njima, vključno s področjem energetike;

OB UPOŠTEVANJU cilja, in sicer okrepitve trgovine in naložb v vseh sektorjih na osnovi okrepljene pravne podlage, zlasti v tem sporazumu in Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum STO);

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic k spodbujanju mednarodnega miru in varnosti ter mirnega reševanja sporov, zlasti z uspešnim sodelovanjem v ta namen v okviru ZN in OVSE;

OB UPOŠTEVANJU pripravljenosti pogodbenic za nadaljnji razvoj rednega političnega dialoga o dvostranskih in mednarodnih vprašanjih vzajemnega interesa;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic k mednarodnim obveznostim v boju proti širjenju orožja za množično uničevanje in pripadajočih nosilcev ter sodelovanju na področju prepovedi širjenja orožja ter jedrske varnosti in zaščite;

OB UPOŠTEVANJU, da sta pogodbenici zavezani boju proti nedovoljeni trgovini ter kopičenju osebne in lahkega orožja, ter ob upoštevanju Pogodbe o trgovini z orožjem, ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov;

OB UPOŠTEVANJU pomena dejavnega sodelovanja Republike Kazahstan pri izvajanju strategije Evropske unije za novo partnerstvo s Srednjo Azijo;

OB UPOŠTEVANJU, da sta pogodbenici zavezani boju proti organiziranemu kriminalu in trgovini z ljudmi ter okrepitvi sodelovanja na področju boja proti terorizmu;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic, da okrepita dialog in sodelovanje na področju migracij in s tem povezanih vprašanj s celovitim pristopom, ki temelji na sodelovanju na področju zakonitih migracij ter boju proti nedovoljenim migracijam in trgovini z ljudmi, ter ob priznavanju pomena določbe o ponovnem sprejemu iz tega sporazuma;

V ŽELJI zagotoviti uravnotežene pogoje v dvostranskih trgovinskih odnosih med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic k spoštovanju pravic in obveznosti, ki izhajajo iz članstva v Svetovni trgovinski organizaciji (STO), ter preglednemu in nediskriminatornemu izvajanju teh pravic in obveznosti;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic k spoštovanju načel trajnostnega razvoja, med drugim s spodbujanjem izvajanja mednarodnih večstranskih sporazumov in regionalnega sodelovanja;

V ŽELJI krepiti vzajemno koristno sodelovanje na vseh področjih skupnega interesa in krepiti okvir sodelovanja, kot je ustrezno;

OB PRIZNAVANJU potrebe po okrepljenem sodelovanju na področju energetike, po varnosti oskrbe z energijo, po olajševanju razvoja ustrezne infrastrukture, in sicer na podlagi Memoranduma o soglasju o sodelovanju na področju energetike med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan, sestavljenega v Bruslju dne 4. decembra 2006, in v okviru Pogodbe o energetski listini;

OB PRIZNAVANJU, da je vsakršno sodelovanje na področju miroljubne uporabe jedrske energije urejeno s Sporazumom o sodelovanju med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in Republiko Kazahstan na področju jedrske varnosti, ki je bil podpisan v Bruslju dne 19. julija 1999 in ne spada v okvir tega sporazuma;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic, da se izboljša raven varovanja javnega zdravja in zdravstvenega varstva ljudi kot predpogoj za trajnostni razvoj in gospodarsko rast;

OB UPOŠTEVANJU zaveze pogodbenic h krepitvi medosebnih stikov, vključno s sodelovanjem in izmenjavami na področju znanosti in tehnologije, razvoja inovacij, izobraževanja ter kulture;

OB UPOŠTEVANJU, da pogodbenici spodbujata vzajemno razumevanje in približevanje njune zakonodaje ter regulativnega okvira, da bi nadalje okrepili vzajemno koristne vezi in trajnostni razvoj;

OB UGOTOVITVI, da v primeru, ko se pogodbenici odločita, da v okviru tega sporazuma skleneta posebne sporazume na področju svobode, varnosti in pravice, ki naj bi jih Evropska unija sklenila na podlagi naslova V tretjega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije, določbe takšnih prihodnjih sporazumov ne bi zavezovali Združenega kraljestva in/ali Irske, razen če Evropska unija skupaj z Združenim kraljestvom in/ali Irsko glede na njihove prejšnje dvostranske odnose Republiko Kazahstan uradno obvesti, da so za Združeno kraljestvo in/ali Irsko takšni prihodnji posebni sporazumi postali zavezujoči kot del Evropske unije v skladu s Protokolom (št. 21) o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije. Podobno velja, da vsi naknadni notranji ukrepi EU, ki bi bili sprejeti v skladu z zgoraj omenjenim naslovom V, ne bi zavezovali Združenega kraljestva in/ali Irske k izvajanju tega sporazuma, razen če uradno sporočita, da želita sodelovati pri takšnih ukrepih ali jih sprejeti v skladu s Protokolom št. 21. Prav tako se ugotavlja, da bi takšni prihodnji sporazumi ali naknadni notranji ukrepi EU spadali na področje uporabe Protokola (št. 22) o stališču Danske, ki je priložen navedenima pogodbama –

DOGOVORILI O NASLEDNJEM:

NASLOV I

SPLOŠNA NAČELA IN CILJI TEGA SPORAZUMA

ČLEN 1

Splošna načela

Spoštovanje demokratičnih načel in človekovih pravic, kot so določene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, Helsinški sklepni listini OVSE in Pariški listini za novo Evropo ter drugih pomembnih mednarodnih instrumentih o človekovih pravicah, ter načela pravne države je temelj notranjih in mednarodnih politik pogodbenic ter pomeni bistven element tega sporazuma.

Pogodbenici ponovno poudarjata svojo zavezanost načelom prostega tržnega gospodarstva, spodbujanja trajnostnega razvoja in gospodarske rasti.

Izvajanje tega sporazuma temelji na načelih dialoga, vzajemnega zaupanja in spoštovanja, enakovrednega partnerstva in vzajemne koristi ter popolnem spoštovanju načel in vrednot, zapisanih v Listini ZN.

ČLEN 2

Cilji tega sporazuma

1. Ta sporazum vzpostavlja okrepljeno partnerstvo in sodelovanje med pogodbenicama v okviru njunih pristojnosti na podlagi skupnega interesa in poglobljanja odnosov na vseh področjih njegove uporabe.
2. Pri tem sodelovanju gre za proces med pogodbenicama, ki prispeva k mednarodnemu in regionalnemu miru in stabilnosti ter gospodarskemu razvoju, temelji pa na načelih, ki jih pogodbenici ponovno potrjujeta tudi v okviru svojih mednarodnih zavez, zlasti v ZN in OVSE.

ČLEN 3

Sodelovanje v regionalnih in mednarodnih organizacijah

Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali in si izmenjevali mnenja v regionalnih in mednarodnih forumih ter organizacijah.

NASLOV II

POLITIČNI DIALOG; SODELOVANJE NA PODROČJU ZUNANJE IN VARNOSTNE POLITIKE

ČLEN 4

Politični dialog

Pogodbenici nadalje razvijata in krepita učinkovit politični dialog na vseh področjih skupnega interesa, s čimer se na podlagi mednarodnega prava, učinkovitega sodelovanja v okviru večstranskih institucij in skupnih vrednot spodbujajo mednarodni mir, stabilnost in varnost, vključno na evrazijski celini.

Pogodbenici sodelujeta z namenom krepite vloge ZN in OVSE ter izboljšanja učinkovitosti ustreznih mednarodnih in regionalnih organizacij.

Pogodbenici poglobljata sodelovanje in dialog o vprašanjih mednarodne varnosti in kriznega upravljanja, da bi se odzvali na trenutne svetovne in regionalne izzive ter velike nevarnosti.

Pogodbenici se zavezujeta, da bosta okrepili sodelovanje na vseh področjih skupnega interesa, zlasti upoštevanja mednarodnega prava, krepite spoštovanja demokratičnih načel, pravne države, človekovih pravic in dobrega upravljanja. Pogodbenici se strinjata, da si bosta prizadevali za izboljšanje pogojev za nadaljnje regionalno sodelovanje, zlasti glede Srednje Azije ter še dlje.

ČLEN 5

Demokracija in pravna država

Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali pri spodbujanju in učinkovitem varstvu človekovih pravic ter pravne države, vključno prek ustreznih mednarodnih instrumentov na področju človekovih pravic.

Takšno sodelovanje bo doseženo prek dejavnosti, o katerih se vzajemno dogovorita pogodbenici, vključno z okrepitvijo spoštovanja pravne države, nadaljnjo okrepitvijo obstoječega dialoga o človekovih pravicah, nadaljnjim razvijanjem demokratičnih institucij, spodbujanjem ozaveščenosti o človekovih pravicah in okrepitvijo sodelovanja v organih ZN in OVSE za človekove pravice.

ČLEN 6

Zunanja in varnostna politika

Pogodbenici okrepita dialog in sodelovanje na področju zunanje in varnostne politike ter zlasti obravnavata vprašanja preprečevanja konfliktov in kriznega upravljanja, regionalne stabilnosti, neširjenja orožja, razoroževanja in nadzora orožja, jedrske varnosti in nadzora izvoza orožja in blaga z dvojno rabo.

Sodelovanje temelji na skupnih vrednotah in skupnih interesih, njegov namen pa je povečati uspešnost in približevanje politik ter spodbujati uporabo dvostranskih, regionalnih in mednarodnih forumov.

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezanost načelom spoštovanja ozemeljske celovitosti, nedotakljivosti meja, suverenosti in neodvisnosti, kot so opredeljena v Listini ZN in v Helsinški sklepni listini OVSE, ter svojo zavezanost spodbujanju navedenih načel v dvostranskih in večstranskih odnosih.

ČLEN 7

Varnost v vesolju

Pogodbenici spodbujata povečanje varnosti, zaščite in trajnosti vseh z vesoljem povezanih dejavnosti, ter se dogovorita za sodelovanje na dvostranski, regionalni in mednarodni ravni z namenom zagotavljanja miroljubne uporabe vesolja. Obe pogodbenici opozarjata, da je treba preprečiti oboroževalno tekmo v vesolju.

ČLEN 8

Huda kazniva dejanja mednarodnih razsežnosti

Pogodbenici ponovno potrjujeta, da najhujša kazniva dejanja, ki zadevajo mednarodno skupnost kot celoto, ne bi smela ostati nekaznovana in da bi bilo treba njihov pregon zagotoviti z ukrepi na bodisi notranji bodisi mednarodni ravni, vključno preko Mednarodnega kazenskega sodišča.

Pogodbenici ob zagotavljanju, da se ohrani integriteta Rimskega statuta, soglašata, da bosta vodili dialog in si prizadevali sprejeti ukrepe za vsesplošen pristop k Rinskemu statutu v skladu z njuno zadevno zakonodajo, vključno z zagotavljanjem pomoči za krepitev zmogljivosti.

ČLEN 9

Preprečevanje konfliktov in krizno upravljanje

Pogodbenici okrepita sodelovanje na področju preprečevanja konfliktov, reševanja regionalnih konfliktov in kriznega upravljanja, da se ustvari okolje miru in stabilnosti.

ČLEN 10

Regionalna stabilnost

Pogodbenici okrepita skupna prizadevanja za spodbujanje stabilnosti in varnosti v Srednji Aziji ter izboljšanje pogojev za nadaljnje regionalno sodelovanje na podlagi načel, ki so določena v Listini ZN, Helsinški sklepni listini OVSE in drugih ustreznih večstranskih dokumentih, ki jih spoštujeta obe pogodbenici.

ČLEN 11

Preprečevanje širjenja orožja za množično uničevanje

Pogodbenici menita, da širjenje orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev, tako med državnimi kakor nedržavnimi subjekti, pomeni eno od najresnejših groženj mednarodni stabilnosti in varnosti.

Pogodbenici sodelujeta in prispevata k preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev s popolnim spoštovanjem in izvajanjem svojih obveznosti iz mednarodnih sporazumov in drugih relevantnih mednarodnih obveznostih na področju razoroževanja in neširjenja orožja. Pogodbenici soglašata, da je ta določba bistven element tega sporazuma.

Sodelovanje na tem področju se izvaja vključno z:

- (a) nadaljnjim razvojem sistemov za nadzor izvoza vojaškega blaga in tehnologij ter blaga in tehnologij z dvojno rabo;
- (b) vzpostavitvijo rednega političnega dialoga o vprašanjih iz tega člena.

ČLEN 12

Osebno in lahko orožje

Pogodbenici sodelujeta in zagotavljata usklajevanje, dopolnjevanje in sinergijo svojih prizadevanj v boju proti nedovoljeni trgovini z osebnim in lahkim orožjem, vključno s strelivom zanj, na vseh ustreznih ravneh, ter soglašata, da bosta nadaljevali reden politični dialog, vključno v večstranskem okviru.

To sodelovanje pogodbenici izvajata v popolni skladnosti z obstoječimi mednarodnimi sporazumi in resolucijami Varnostnega sveta ZN ter njunimi zavezami v okviru drugih mednarodnih instrumentov, ki se uporabljajo na tem področju in ki jih pogodbenici spoštujeta. Pogodbenici sta v zvezi s tem prepričani o pomenu Pogodbe o trgovini z orožjem.

ČLEN 13

Boj proti terorizmu

Pogodbenici soglašata, da bosta na dvostranski, regionalni in mednarodni ravni sodelovali pri preprečevanju terorizma in boju proti njemu v skladu z načeli pravne države, mednarodnim pravom, mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic, humanitarnim pravom ter zadevnimi sklepi ZN, vključno z globalno protiteroristično strategijo ZN.

Cilj sodelovanja med pogodbenicama je:

- (a) ustrezno izvajanje resolucij ZN, globalne protiteroristične strategije ZN ter njunih zavez v okviru drugih mednarodnih konvencij in instrumentov za boj proti terorizmu;
- (b) izmenjava informacij o načrtovanih in izvedenih terorističnih dejanjih, njihovih oblikah in metodah izvajanja, terorističnih skupinah, ki načrtujejo, izvajajo ali ki so storile kaznivo dejanje na ozemlju druge pogodbenice, v skladu z mednarodnim pravom in notranjo zakonodajo;

- (c) izmenjava izkušenj pri preprečevanju vseh oblik terorizma, vključno z javnim spodbujanjem k terorističnim dejanjem na spletu, ter izkušenj pri uporabi sredstev in načinov boja proti terorizmu, izkušenj na tehničnih področjih ter usposabljanja, ki jih zagotavljajo ali plačajo institucije, organi in agencije Evropske unije;
- (d) okrepitev skupnih prizadevanj v boju proti financiranju terorizma ter izmenjava mnenj o procesih radikalizacije in novačenja; in
- (e) izmenjava najboljših praks na področju varstva človekovih pravic v boju proti terorizmu.

NASLOV III

TRGOVINA IN POSLOVANJE

POGLAVJE 1

BLAGOVNA MENJAVA

ČLEN 14

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica prizna obravnavo po načelu države z največjimi ugodnostmi za blago druge pogodbenice v skladu s členom I Splošnega sporazuma o tarifah in trgovini (v nadaljnjem besedilu: GATT 1994), vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za preferencialno obravnavo, ki jo katera koli pogodbenica odobri za blago iz druge države v skladu z GATT 1994.

ČLEN 15

Nacionalna obravnava

Vsaka pogodbenica prizna nacionalno obravnavo za blago druge pogodbenice v skladu s členom III GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

ČLEN 16

Uvozne in izvozne carine

Vsaka pogodbenica uporabi uvozne in izvozne carine v skladu s svojimi tarifnimi obveznostmi STO.

ČLEN 17

Uvozne in izvozne omejitve

Nobena pogodbenica ne sme uvesti ali ohraniti kakršnih koli prepovedi ali omejitev, razen dajatev, davkov ali drugih pristojbin, ki se bodisi uveljavijo s kvotami, uvoznimi ali izvoznimi dovoljenji bodisi z drugimi ukrepi, za uvoz katerega koli blaga druge pogodbenice ali izvoz oziroma prodajo za izvoz katerega koli blaga, namenjenega na ozemlje druge pogodbenice, v skladu s členom XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

ČLEN 18

Začasni uvoz blaga

Vsaka pogodbenica drugi pogodbenici v primerih in v skladu s postopki, ki jih določa katera koli mednarodna konvencija o začasnem uvozu blaga, ki je zanjo zavezujoča, odobri oprostitev uvoznih dajatev in carin za začasno uvoženo blago. Ta izjema se uporablja v skladu z zakonodajo pogodbenice, ki odobri to oprostitev.

ČLEN 19

Tranzit

Pogodbenici soglašata, da je načelo prostega tranzita temeljni pogoj za doseganje ciljev tega sporazuma. V zvezi s tem vsaka pogodbenica v skladu s členom V GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, ki so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del, zagotovi prost tranzit prek svojega ozemlja za blago, ki se pošilja s carinskega območja druge pogodbenice ali je tja namenjeno.

ČLEN 20

Zaščitni ukrepi

Nobena določba tega sporazuma ne posega v ali vpliva na pravice in obveznosti katere koli pogodbenice v skladu s členom XIX GATT 1994 in Sporazumom STO o zaščitnih ukrepih.

ČLEN 21

Posebna zaščitna določba za kmetijstvo

Nobena določba tega sporazuma ne posega v ali vpliva na pravice in obveznosti katere koli pogodbenice v skladu s členom 5 (posebne zaščitne določbe) Sporazuma STO o kmetijstvu.

ČLEN 22

Protidampinški in izravnalni ukrepi

1. Nobena določba tega sporazuma ne posega v ali vpliva na pravice in obveznosti katere koli pogodbenice v skladu s členom VI GATT 1994, Sporazumom STO o izvajanju člena VI GATT 1994 in Sporazumom STO o subvencijah in izravnalnih ukrepih (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o subvencijah in izravnalnih ukrepih).
2. Brez poseganja v člen 6.5 Sporazuma STO o izvajanju člena VI GATT 1994 in člen 12.4 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih in pred dokončno določitvijo pogodbenici zagotovita razkritje vseh bistvenih dejstev v obravnavi, ki predstavljajo podlago za odločitev, da se uporabijo ukrepi. Razkritja zainteresiranim stranem zagotavljajo dovolj časa za predložitev pripomb.

3. Vsaki zainteresirani strani se omogoči, da izrazi svoja stališča med protidampinškimi ali izravnalnimi preiskavami, pod pogojem, da to ne zavlačuje preiskave po nepotrebnem.
4. Določbe tega člena niso predmet določb o reševanju sporov iz tega sporazuma.

ČLEN 23

Določanje cen

Vsaka pogodbenica zagotovi, da podjetja ali subjekti, katerim dodeli posebne ali izključne pravice oziroma jih obvladuje in ki prodajajo blago na notranjem trgu ter enak proizvod tudi izvažajo, vodijo ločene račune, tako da se lahko jasno ugotovi naslednje:

- (a) stroški in prihodki, povezani z notranjimi in mednarodnimi dejavnostmi; in
- (b) vse podrobnosti o načinih dodeljevanja ali razporejanja stroškov in prihodkov notranjim in mednarodnim dejavnostim.

Pri teh ločenih računih se upoštevajo računovodska načela vzročnosti, objektivnosti, preglednosti in doslednosti, skladno z mednarodno priznanimi računovodskimi standardi, ter temeljijo na revidiranih podatkih.

ČLEN 24

Izjeme

1. Pogodbenici potrjujeta, da se njune obstoječe pravice in obveznosti iz člena XX GATT 1994 in njegovih pojasnjevalnih opomb smiselno uporabljajo za trgovino z blagom, zajeto v tem sporazumu. V ta namen so člen XX GATT 1994 in njegove pojasnjevalne opombe smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

2. Pogodbenici razumeta, da pogodbenica, ki namerava sprejeti ukrepe, pred sprejetjem kakršnih koli ukrepov iz pododstavkov (i) in (j) člena XX GATT 1994 drugi pogodbenici predloži vse relevantne informacije, da se poišče rešitev, ki je sprejemljiva za pogodbenici. Pogodbenici se lahko dogovorita o kakršnih koli sredstvih, potrebnih za odpravo težav. Če v 30 dneh od predložitve takih informacij dogovor ni sklenjen, lahko pogodbenica za zadevno blago uporabi ukrepe iz tega člena. Kadar je zaradi izjemnih in kritičnih okoliščin, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, predhodno zagotavljanje informacij ali pregleda onemogočeno, lahko pogodbenica, ki namerava uvesti ukrepe, nemudoma uporabi previdnostne ukrepe, ki so potrebni za obravnavo položaja, in o njih takoj obvesti drugo pogodbenico.

3. Republika Kazahstan lahko ohrani določene ukrepe, ki niso v skladu s členi 14, 15 in 17 tega sporazuma, opredeljene v Protokolu o pristopu Republike Kazahstan k STO, do izteka prehodnih obdobj, predvidenih za navedene ukrepe v navedenem protokolu.

POGLAVJE 2

CARINA

ČLEN 25

Carinsko sodelovanje

1. Pogodbenici krepita sodelovanje na področju carin, da se zagotovi pregledno trgovinsko okolje, olajša trgovina, okrepi varnost dobavne verige, spodbuja varstvo potrošnikov, zajezi tok blaga, ki krši pravice intelektualne lastnine, ter okrepi boj proti tihotapljenju in goljufijam.
2. Za uresničevanje navedenih ciljev in v mejah razpoložljivih sredstev pogodbenici med drugim sodelujeta pri:
 - (a) izboljšanju carinske zakonodaje, harmonizaciji in poenostavitvi carinskih postopkov v skladu z mednarodnimi konvencijami in standardi, ki se uporabljajo na področju carine in olajševanja trgovine, vključno s tistimi, ki jih razvijajo Evropska unija (vključno s carinskimi smernicami), Svetovna trgovinska organizacija in Svetovna carinska organizacija (zlasti revidirana Kjotska konvencija);

- (b) vzpostavitvi sodobnih carinskih sistemov, vključno s sodobnimi tehnologijami za carinjenje, določbami za pooblaščen gospodarske subjekte, avtomatizirano analizo tveganja in kontrole, poenostavljenimi postopki za sprostitev blaga, naknadnimi kontrolami, preglednim carinskim vrednotenjem ter določbami za partnerstva med carino in gospodarstvom;
- (c) spodbujanju najvišjih standardov integritete na področju carine, zlasti na meji, z uporabo ukrepov, ki odražajo načela iz izjave Svetovne carinske organizacije iz Aruše;
- (d) izmenjavi najboljših praks in zagotavljanju usposabljanja ter tehnične podpore za načrtovanje in krepitev zmogljivosti ter za zagotavljanje najvišjih standardov integritete;
- (e) ustrezni izmenjavi zadevnih informacij in podatkov ob spoštovanju pravil pogodbenic o zaupnosti občutljivih podatkov ter o varstvu osebnih podatkov;
- (f) usklajenih carinskih ukrepih carinskih organov pogodbenic;
- (g) vzpostavitvi, kadar je to ustrezno in primerno, vzajemnega priznavanja programov pooblaščenih gospodarskih subjektov in carinskega nadzora, vključno z enakovrednimi ukrepi za olajševanje trgovine.

- (h) iskanju možnosti za medsebojno povezljivost zadevnih tranzitnih carinskih sistemov, kadar je to ustrezno in primerno.
- 3. Svet za sodelovanje ustanovi pododbor za carinsko sodelovanje.
- 4. O zadevah iz tega poglavja poteka reden dialog. Odbor za sodelovanje lahko določi pravila za vodenje takšnega dialoga.

ČLEN 26

Medsebojna upravna pomoč

Brez poseganja v druge oblike sodelovanja, ki so predvidene v tem sporazumu, zlasti v členu 25, pogodbenici druga drugi zagotovita medsebojno upravno pomoč v carinskih zadevah v skladu s Protokolom k temu Sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 27

Carinsko vrednotenje

Sporazum o izvajanju člena VII GATT 1994 ureja carinsko vrednotenje blaga, ki se uporablja v trgovini med pogodbenicami. Njegove določbe so smiselno vključene v ta sporazum in so njegov sestavni del.

POGLAVJE 3

TEHNIČNE OVIRE V TRGOVINI

ČLEN 28

Sporazum STO o tehničnih ovirah v trgovini

Pogodbenici potrujeta, da bosta v medsebojnih odnosih spoštovali pravice in obveznosti iz Sporazuma STO o tehničnih ovirah v trgovini (v nadaljnjem besedilu: Sporazum TBT), ki je smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

ČLEN 29

Tehnični predpisi, standardizacija, meroslovje,
akreditacija, nadzor trga in ugotavljanje skladnosti

1. Pogodbenici soglašata, da bosta:

- (a) zmanjšali razlike, ki obstajajo med njima na področju tehničnih predpisov, standardizacije, zakonskega meroslovja, akreditacije, nadzora trga in ugotavljanja skladnosti, vključno s spodbujanjem uporabe mednarodno dogovorjenih instrumentov na navedenih področjih;
- (b) spodbujali uporabo akreditacije v skladu z mednarodnimi pravili za podporo organom za ugotavljanje skladnosti ter njihovim dejavnostim; in
- (c) spodbujali sodelovanje in, kjer je to mogoče, članstvo Republike Kazahstan in njenih ustreznih organov v evropskih organizacijah, katerih dejavnost je povezana s standardizacijo, meroslovjem, ugotavljanjem skladnosti in z njimi povezanimi dejavnostmi.

2. Pogodbenici si prizadevata vzpostaviti in vzdrževati postopek, s pomočjo katerega bo dosežena postopna uskladitev njunih tehničnih predpisov, standardov in postopkov za ugotavljanje skladnosti.

3. Za področja, na katerih je bila dosežena uskladitev, lahko pogodbenici preučita možnost pogajanj o sporazumih o ugotavljanju skladnosti in prevzemanju industrijskih izdelkov.

ČLEN 30

Preglednost

1. Brez poseganja v določbe poglavja 13 tega naslova (Preglednost) vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni postopki za razvoj tehničnih predpisov in postopki za ugotavljanje skladnosti omogočajo javno posvetovanje z zainteresiranimi stranmi v ustrezni zgodnji fazi, ko je pripombe, ki izhajajo iz javnega posvetovanja, še mogoče uvesti in upoštevati, razen če to ni mogoče zaradi izrednih razmer ali nevarnosti v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo.

2. V skladu s členom 2.9 Sporazuma TBT vsaka pogodbenica dovoli obdobje za pripombe v ustrezni zgodnji fazi po uradnem obvestilu o predlaganih tehničnih predpisih ali postopkih ugotavljanja skladnosti. Če je posvetovanje o predlaganih osnutkih tehničnih predpisov ali postopkih ugotavljanja skladnosti odprto za javnost, vsaka pogodbenica dovoli drugi pogodbenici ali fizičnim ali pravnim osebam s sedežem na ozemlju druge pogodbenice, da sodelujejo pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, ki veljajo za fizične ali pravne osebe s sedežem na ozemlju navedene pogodbenice.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sprejeti tehnični predpisi in postopki za ugotavljanje skladnosti na voljo javnosti.

POGLAVJE 4

SANITARNE IN FITOSANITARNE ZADEVE

ČLEN 31

Cilj

Cilj tega poglavja je določiti načela, ki se uporabljajo za sanitarne in fitosanitarne (SPS) ukrepe ter vprašanja v zvezi z dobrobitjo živali v trgovini med pogodbenicama. Ta načela pogodbenici uporabljata na način, ki dodatno olajšuje trgovino, pri čemer se ohrani raven vsake od pogodbenic na področju varstva človeškega, živalskega ali rastlinskega življenja ali zdravja.

ČLEN 32

Načela

1. Pogodbenici zagotovita, da se sanitarni in fitosanitarni ukrepi oblikujejo in uporabljajo na podlagi načela sorazmernosti, preglednosti, nediskriminacije in znanstvene utemeljenosti.

2. Pogodbenica zagotovi, da njeni sanitarni in fitosanitarni ukrepi ne povzročajo samovoljne ali neutemeljene diskriminacije med njenim ozemljem in ozemljem druge pogodbenice, kadar prevladujejo enaki ali podobni pogoji. Sanitarni in fitosanitarni ukrepi se ne smejo uporabljati tako, da bi prikrito omejevali trgovino.

3. Pogodbenici zagotovita, da se sanitarni in fitosanitarni ukrepi in postopki ali kontrole izvajajo ter da ustrezni organi vsake od pogodbenic zahteve za predložitev informacij obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja in na način, ki ni manj ugoden za uvožene proizvode kot za enake domače proizvode.

ČLEN 33

Uvozne zahteve

1. V skladu s členom 35 tega poglavja se uporabljajo uvozne zahteve pogodbenice uvoznice za celotno ozemlje pogodbenice izvoznice. Uvozne zahteve, določene v potrdilih, temeljijo na načelih Komisije za Codex Alimentarius (v nadaljnjem besedilu: Codex), Svetovne organizacije za zdravje živali (OIE) in Mednarodne konvencije o varstvu rastlin (IPPC), razen če uvozne zahteve temeljijo na znanstveni oceni tveganja, ki je bila izvedena v skladu z mednarodnimi predpisi, ki se uporabljajo, kot je določeno v Sporazumu STO o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov (v nadaljnjem besedilu: Sporazum SPS).
2. Zahteve iz uvoznih dovoljenj ne vsebujejo sanitarnih in veterinarskih pogojev, ki bi bili strožji od pogojev, določenih v potrdilih iz odstavka 1 tega člena.

ČLEN 34

Enakovrednost

Na zahtevo pogodbenice izvoznice in na podlagi zadovoljive ocene s strani pogodbenice uvoznice pogodbenici priznavata enakovrednost na podlagi ustreznih mednarodnih postopkov za posamezen ukrep in/ali skupine ukrepov in/ali sistemov, ki se uporabljajo na splošno ali za sektor oziroma del sektorja.

ČLEN 35

Ukrepi v zvezi z zdravjem živali in rastlin

1. Pogodbenici priznavata pojem območij brez škodljivcev ali brez bolezni in območij, na katerih škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni, v skladu s Sporazumom o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih ter ustreznimi standardi, smernicami ali priporočili Codex, OIE in IPPC.
2. Pogodbenici pri opredelitvi območij brez škodljivcev ali brez bolezni in območij, na katerih škodljivci in bolezni niso močno razširjeni, upoštevata dejavnike, kot so geografski položaj, ekosistemi, epidemiološki nadzor ter učinkovitost sanitarnega ali fitosanitarnega nadzora na takih območjih.

ČLEN 36

Olajševanje trgovine

1. Pogodbenici oblikujeta in uporabljata orodja za olajševanje trgovine na podlagi priznanja inšpekcijskih in certifikacijskih sistemov pogodbenice izvoznice s strani pogodbenice uvoznice.
2. Namen takšnih orodij za olajševanje trgovine je, da pogodbenici uvoznici ni treba preverjati vsake pošiljke ali vsakega izvoznika s sedežem na ozemlju pogodbenice izvoznice v skladu z obstoječo zakonodajo. Vključujejo lahko odobritev izvoznika in vzpostavitev seznamov izvoznikov na ozemlju pogodbenice izvoznice na podlagi jamstev, ki jih zagotovi pogodbenica izvoznica.

ČLEN 37

Pregledi in revizije

Pregledi in revizije, ki jih izvaja pogodbenica uvoznica na ozemlju pogodbenice izvoznice, da bi ocenila njene sisteme pregledov in certificiranja, se izvajajo v skladu z zadevnimi mednarodnimi standardi, smernicami in priporočili. Stroške pregledov in revizij krije pogodbenica, ki izvaja revizije in preglede.

ČLEN 38

Izmenjava informacij in sodelovanje

1. Pogodbenici razpravljata in izmenjujeta informacije o obstoječih sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih ter ukrepih za dobrobit živali in o razvoju ter izvajanju navedenih ukrepov. Pri takih razpravah in izmenjavi informacij se, kadar je to primerno, upoštevajo Sporazum o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih ter standardi, smernice ali priporočila Codex, OIE in IPPC.
2. Pogodbenici se strinjata, da bosta na področju dobrobiti živali in rastlin sodelovali z izmenjavo informacij, strokovnega znanja in izkušenj s ciljem okrepiti zmogljivosti na tem področju. Tako sodelovanje je posebej prilagojeno potrebam vsake pogodbenice in se izvaja z namenom, da vsaki od pogodbenic pomaga pri upoštevanju pravnega okvira druge pogodbenice.
3. Pogodbenici vzpostavita pravočasen dialog o sanitarnih in fitosanitarnih vprašanjih na zahtevo ene od pogodbenic, da bi obravnavali zadeve v zvezi s sanitarnimi in fitosanitarnimi vprašanji ter drugimi nujnimi vprašanji, ki jih zajema to poglavje. Odbor za sodelovanje lahko sprejme pravila za vodenje takih dialogov.
4. Pogodbenici določita in redno posodabljata kontaktne točke za komunikacijo v zvezi z zadevami, ki jih zajema to poglavje.

POGLAVJE 5

TRGOVINA S STORITVAMI IN USTANAVLJANJE

ODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 39

Cilj ter področje in obseg uporabe

1. Pogodbenici ob ponovni potrditvi svojih obveznosti iz Sporazuma STO uvedeta potrebne ureditve za izboljšanje vzajemnih pogojev za trgovino s storitvami in ustanavljanje.
2. To poglavje v ničemer ne nalaga nobenih obveznosti v zvezi z javnimi naročili v skladu z določbami poglavja 8 (Vladna naročila) tega naslova.
3. Določbe tega poglavja se ne uporabljajo za subvencije, ki jih dodelita pogodbenici.

4. V skladu z določbami tega sporazuma vsaka pogodbenica ohrani pravico do urejanja in sprejetja novih predpisov za izpolnjevanje zakonitih ciljev politik.
5. To poglavje se ne uporablja za ukrepe, ki se nanašajo na fizične osebe, ki si prizadevajo za dostop do trga delovne sile Evropske unije ali Republike Kazahstan, in se ne uporablja za ukrepe, ki se nanašajo na državljanstvo, bivanje ali stalno zaposlitev.
6. To poglavje pogodbenicama v ničemer ne preprečuje uporabe ukrepov za urejanje vstopa fizičnih oseb na njuno ozemlje ali za njihovo začasno bivanje na njunem ozemlju, vključno z ukrepi, potrebnimi za zavarovanje celovitosti njunih meja in zagotovitev urejenega prehajanja fizičnih oseb čez njune meje, pod pogojem, da se taki ukrepi ne uporabljajo tako, da bi izničili ali omejili ugodnosti za katero koli pogodbenico, kar zadeva določbe tega poglavja¹.
7. To poglavje se ne uporablja za ukrepe, ki jih sprejmeta ali ohranjata pogodbenici in ki vplivajo na trgovino s storitvami in ustanavljanja v avdiovizualnem sektorju.

¹ Samo dejstvo, da se za fizične osebe nekaterih držav zahteva vizum, za druge pa ne, ne pomeni, da se izničujejo ali omejujejo ugodnosti po tem sporazumu.

ČLEN 40

Oprelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „ukrep“ pomeni kakršen koli ukrep pogodbenice v obliki zakona, predpisa, pravila, postopka, sklepa, upravnega ukrepa ali v kateri koli drugi obliki;
- (b) „ukrepi, ki jih pogodbenica sprejme ali ohranja“ pomeni ukrepe, ki jih sprejmejo:
 - (i) centralne, regionalne ali lokalne vlade ali organi pogodbenice; in
 - (ii) nevladne organizacije pogodbenice pri izvajanju pooblastil, ki jih nanje prenesejo centralne, regionalne ali lokalne vlade ali organi pogodbenice;
- (c) „fizična oseba Evropske unije“ ali „fizična oseba Republike Kazahstan“ pomeni državljana ene od držav članic Evropske unije ali Republike Kazahstan v skladu z njihovo zakonodajo;

- (d) „pravna oseba“ pomeni vsak pravni subjekt, pravilno ustanovljen ali kako drugače organiziran po zakonu, ki se uporablja, in sicer kot pridobitna ali nepridobitna dejavnost ter v zasebni ali državni lasti, vključno s kakršnimi koli delniškimi družbami, trusti, partnerstvi, skupnimi podjetji, samostojnimi podjetniki ali združenji;
- (e) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni pravno osebo Evropske unije ali Republike Kazahstan, ustanovljeno v skladu z zakonodajo države članice Evropske unije oziroma Republike Kazahstan z registriranim sedežem, osrednjo upravo ali glavno poslovno enoto na ozemlju, na katerem se uporablja Pogodba o delovanju Evropske unije, oziroma na ozemlju Republike Kazahstan.

Če ima pravna oseba, ustanovljena v skladu z zakonodajo posamezne države članice Evropske unije ali Republike Kazahstan, na ozemlju, na katerem se uporablja Pogodba o delovanju Evropske unije, oziroma na ozemlju Republike Kazahstan samo statutarni sedež ali osrednjo upravo, se ne šteje za pravno osebo Evropske unije oziroma Republike Kazahstan, razen če opravlja bistvene poslovne dejavnosti na ozemlju, na katerem se uporablja Pogodba o delovanju Evropske unije, oziroma na ozemlju Republike Kazahstan;

- (f) ne glede na točko (e) se uporabljajo glede mednarodnega pomorskega prevoza, vključno s kombiniranimi prevozi, ki vključujejo pomorski del prevozne verige, določbe tega poglavja tudi za ladijske družbe, ki imajo sedež zunaj Evropske unije ali Republike Kazahstan in so pod nadzorom državljanov države članice Evropske unije oziroma Republike Kazahstan, če so njihova plovila registrirana v skladu z zadevno zakonodajo v tej državi članici Evropske unije ali v Republiki Kazahstan in plujejo pod zastavo države članice Evropske unije ali Republike Kazahstan;
- (g) „sporazum o gospodarskem povezovanju“ pomeni sporazum, ki znatno liberalizira trgovino s storitvami, vključno z ustanavljanjem, v skladu s Splošnim sporazumom o trgovini s storitvami (GATS), zlasti s členoma V in Va GATS, in/ali vsebuje določbe, ki znatno liberalizirajo ustanavljanje v drugih gospodarskih dejavnostih, ki smiselno ustrezajo merilom členov V in Va GATS v zvezi s takimi dejavnostmi;
- (h) „gospodarske dejavnosti“ zajemajo dejavnosti gospodarske narave, razen gospodarskih dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju vladnih pooblastil;

- (i) „gospodarske dejavnosti, ki se opravljajo v okviru vladnega organa“ pomeni dejavnosti, ki se ne izvajajo na tržni podlagi ali v konkurenci z enim ali več gospodarskimi subjekti;
- (j) „poslovanje“ pomeni opravljanje in ohranjanje gospodarskih dejavnosti;
- (k) „hčerinska družba“ pravne osebe pomeni pravno osebo, ki je pod dejanskim nadzorom druge pravne osebe te pogodbenice¹;
- (l) „podružnica“ pravne osebe pomeni poslovno enoto, ki ni pravna oseba, je pa po pojavnih oblikah stalna enota, kot na primer izpostava matične družbe, ima svojo upravo in je materialno opremljena za poslovanje s tretjimi osebami, tako da slednjim, čeprav vedo, da bo, če bo potrebno, vzpostavljena pravna povezanost z matično družbo, ki ima svoj glavni sedež v tujini, ni treba poslovati neposredno z matično družbo, ampak lahko svoje posle opravijo v poslovni enoti, ki je izpostava matične družbe;

¹ Pravna oseba je pod nadzorom druge pravne osebe, če ima slednja možnost, da imenuje večino njenih direktorjev ali drugače zakonito usmerja njeno delovanje.

- (m) „ustanavljanje“ pomeni kakršno koli poslovno ali tržno prisotnost, vključno z:
- (i) ustanovitvijo, prevzemom ali vzdrževanjem pravne osebe¹; ali
 - (ii) ustanovitvijo ali vzdrževanjem podružnice ali predstavništva² na ozemlju pogodbenice z namenom opravljanja gospodarske dejavnosti;
- (n) „vlagatelj“ pogodbenice pomeni fizično ali pravno osebo, ki želi opravljati ali opravlja gospodarsko dejavnost z vzpostavitvijo poslovne enote;
- (o) „storitve“ zajemajo vsako storitev³ v katerem koli sektorju, razen storitev, opravljenih v okviru vladnega organa;
- (p) „storitev, opravljena v okviru vladnega organa“ pomeni vsako storitev, ki ni opravljena na tržni podlagi ali v konkurenci z drugimi ponudniki storitev;
- (q) „ponudnik storitve“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki ponuja storitev;

¹ Pojma „ustanavljanje“ in „prevzem“ pravne osebe se razlagata, kot da vključujeta kapitalsko udeležbo v pravni osebi, da bi vzpostavila ali ohranjala trajne gospodarske povezave.

² Predstavništva pravne osebe druge pogodbenice ne smejo opravljati gospodarske dejavnosti na ozemlju Republike Kazahstan. Evropska unija si pridržuje pravico, da na tem področju uvede enako pravilo.

³ Za večjo jasnost se za namene tega poglavja za storitve štejejo tiste, ki so navedene v dokumentu WTO MTN.GNS/W/120 v njegovi posodobljeni različici.

- (r) „opravljanje storitve“ vključuje pripravo, distribucijo, trženje, prodajo in izvedbo storitve.

ODDELEK 2

USTANAVLJANJE IN ČEZMEJNO OPRAVLJANJE STORITEV

PODODDELEK 1

VSE GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

ČLEN 41

Področje in obseg uporabe

1. Ta pododdelek se uporablja za ukrepe pogodbenic, ki vplivajo na ustanavljanje v vseh gospodarskih dejavnostih in čezmejno opravljanje storitev.

2. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti, ki izhajajo iz njunih zavez iz GATS.

Zaradi večje gotovosti glede storitev se ustrezni sezname GATS pogodbenic¹, vključno s pridržki in seznam izjem po načelu države z največjimi ugodnostmi, vključijo v ta sporazum in so njegov sestavni del ter se uporabljajo.

ČLEN 42

Postopno izboljšanje pogojev za ustanavljanje

1. Odbor za sodelovanje v sestavi predstavnikov za trgovino da pogodbenicama priporočila za nadaljnjo liberalizacijo ustanavljanja v okviru tega sporazuma.
2. Pogodbenici si prizadevata, da bi se izognili sprejetju kakršnih koli ukrepov, zaradi katerih bi bili pogoji za ustanavljanje bolj restriktivni od stanja na dan pred dnevom podpisa tega sporazuma.

¹ Za Republiko Kazahstan sklicevanje vključuje poglavje o storitvah protokola o pristopu Republike Kazahstan k STO.

ČLEN 43

Postopno izboljšanje pogojev za čezmejno opravljanje storitev

1. Pogodbenici v celoti priznavata pomen liberalizacije čezmejnega opravljanja storitev med pogodbenicama.
2. Odbor za sodelovanje v sestavi predstavnikov za trgovino da pogodbenicama priporočila za nadaljnjo liberalizacijo čezmejnega opravljanja storitev v okviru tega sporazuma.

PODODDELEK 2

GOSPODARSKE DEJAVNOSTI, KI NISO STORITVENE

ČLEN 44

Področje in obseg uporabe

Ta pododdelek se uporablja za ukrepe pogodbenic, ki vplivajo na ustanavljanje v vseh gospodarskih dejavnostih, ki niso storitvene.

ČLEN 45

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica pravnim osebam druge pogodbenice na področju ustanavljanja dodeli obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo pogodbenica zagotovi pravnim osebam iz katere koli tretje države.

2. Vsaka pogodbenica pravnim osebam druge pogodbenice, ustanovljenim na ozemlju prve pogodbenice, na področju delovanja dodeli obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo pogodbenica priznava pravnim osebam iz katere koli tretje države.

3. Kakršna koli prednost, ugodnost, posebna pravica ali nedotakljivost, v zvezi z zahtevami lokalnih vsebin, ki jo Republika Kazahstan dodeli pravnim osebam članice STO, ustanovljene v Republiki Kazahstan v obliki pravne osebe, se takoj in brezpogojno priznava pravnim osebam iz Evropske unije, ki so ustanovljene v Republiki Kazahstan v obliki pravne osebe.

4. Obravnava dodeljena v skladu z odstavkoma 1 in 2, se ne uporablja za obravnavo, ki jo pogodbenica priznava v skladu s sporazumi o gospodarskem povezovanju, sporazumi o prosti trgovini, sporazumi o izogibanju dvojnega obdavčevanja in sporazumi, ki urejajo predvsem davčne zadeve, prav tako pa se je ne sme razlagati tako, da zajema zaščito naložb, razen obravnave, ki izhaja iz člena 46, vključno s postopki reševanja sporov med investitorji in državo.

5. Ne glede na odstavek 4 Republika Kazahstan glede strateških virov in objektov hčerinskim družbam pravnih oseb iz Evropske unije, ki so v Republiki Kazahstan ustanovljene v obliki pravne osebe, v nobenem primeru ne priznava manj ugodne obravnave od tiste, ki se priznava po dnevu začetka uporabe tega naslova za hčerinske družbe pravnih oseb katere koli tretje države, ustanovljene v Republiki Kazahstan v obliki pravne osebe.

ČLEN 46

Nacionalna obravnava

Ob upoštevanju pridržkov pogodbenic iz Priloge I:

- (a) vsaka pogodbenica hčerinskim družbam pravnih oseb druge pogodbenice s sedežem na ozemlju prve pogodbenice glede na njihovo delovanje dodeli obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki se dodeli njenim pravnim osebam.

- (b) Republika Kazahstan pravnim osebam in podružnicam Evropske unije glede ustanavljanja in operacij gospodarskih dejavnosti, ki niso storitvene, dodeli obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo priznava pravnim osebam in podružnicam Republike Kazahstan. Nacionalna obravnavo, ki jo dodeli Republika Kazahstan, ne posega v pogoje protokola o pristopu Republike Kazahstan k STO.

ODDELEK 3

ZAČASNA PRISOTNOST FIZIČNIH OSEB IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

ČLEN 47

Obseg uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta oddelek se uporablja za ukrepe pogodbenic v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem na njihovih ozemljih poslovnih obiskovalcev za namene ustanavljanja, znotraj podjetij premeščenega osebja in pogodbenih izvajalcev storitev na ozemlja pogodbenic v skladu s členom 39(5) in (6).

2. V tem oddelku:

- (a) „poslovni obiskovalci za namene ustanavljanja“ pomeni fizične osebe, zaposlene na vodstvenih položajih v pravni osebi pogodbenice, ki so odgovorni za ustanovitev poslovne enote na ozemlju druge pogodbenice. Te osebe ne ponujajo ali zagotavljajo storitev in ne opravljajo nobenih drugih gospodarskih dejavnosti z izjemo tistih, ki so nujne za namene ustanavljanja. Prav tako ne prejemajo plačila za opravljeno delo od vira, ki se nahaja v pogodbenici gostiteljici;
- (b) „osebe, premeščene znotraj podjetja“ pomeni fizične osebe, ki jih je zaposlila pravna oseba pogodbenice ali so partnerji v njej¹ za vsaj eno leto in ki so začasno premeščeni v poslovno enoto, ki je lahko hčerinska družba, podružnica ali matična družba pravne osebe pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice.

Zadevna fizična oseba mora spadati v eno od kategorij, kot so opredeljene v ustreznih seznamih GATS pogodbenic, ki se za namene tega oddelka uporabljajo za vse gospodarske dejavnosti;

¹ Partnerji so zaradi večje jasnosti del iste pravne osebe.

- (c) „ponudnik pogodbenih storitev“ pomeni fizično osebo, zaposlene v pravni osebi pogodbenice, ki ni agencija za posredovanje in zagotavljanje delovne sile ter ne posluje preko takih agencij in nima poslovne enote na ozemlju druge pogodbenice in ki je s končnim potrošnikom v slednji pogodbenici v dobri veri sklenila pogodbo¹ o opravljanju storitev, za izpolnitev katere je potrebna začasna prisotnost njenih delavcev v slednji pogodbenici;
- (d) „kvalifikacije“ pomeni diplome, spričevala in druga dokazila o formalni izobrazbi, ki jih izda organ, imenovan skladno z zakonodajnimi, uredbenimi ali upravnimi določbami, in ki potrjujejo uspešen zaključek strokovnega usposabljanja.

ČLEN 48

Osebe, premeščene znotraj podjetja, in poslovni obiskovalci za namene ustanavljanja

1. Glede storitev pogodbenici ponovno potrdita svoje obveznosti, ki izhajajo iz njunih obveznosti iz GATS glede vstopa in začasnega bivanja oseb, premeščenih znotraj podjetja, in poslovnih obiskovalcev za namene ustanavljanja. Uporabljajo se pridržki iz GATS.²

¹ Pogodba o storitvah je v skladu z zakoni, drugimi predpisi in pravnimi zahtevami pogodbenice, v kateri se pogodba izvršuje.

² Zaradi večje jasnosti, pridržki vključujejo tudi pridržke, navedene v opredelitvi kategorij oseb, premeščenih znotraj podjetja, in poslovnih obiskovalcev za namene ustanavljanja.

2. Za gospodarske dejavnosti, ki niso storitvene, in ob upoštevanju pridrzkov iz Priloge II:
- (a) vsaka pogodbenica vlagateljem, dejavnim v proizvodnji blaga na ozemlju druge pogodbenice, dovoli, da osebe, premeščene znotraj podjetja premesti, kot je opredeljeno v členu 47(2)(b), poslovne obiskovalce za namene ustanavljanja, pa kot je določeno v členu 47(2)(a). Vstop in začasno bivanje se dovoli za največ tri leta za osebe, premeščene znotraj podjetja, in 90 dni v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju za poslovne obiskovalce za namene ustanavljanja;
 - (b) nobena pogodbenica ne sme ohraniti ali sprejeti ukrepov, ki so opredeljeni kot omejitve glede skupnega števila fizičnih oseb, ki jih vlagatelj lahko premesti kot osebe, premeščene znotraj podjetja ali poslovne obiskovalce za namene ustanavljanja, v obliki številčnih kvot ali zahteve po ugotavljanju gospodarskih potreb, in kot diskriminatorne omejitve.

ČLEN 49

Ponudniki pogodbenih storitev

1. Republika Kazahstan dovoli opravljanje storitev na svojem ozemlju s strani pravnih oseb Evropske unije s prisotnostjo fizičnih oseb, ki so državljani držav članic Evropske unije ter izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - (a) fizične osebe, ki vstopajo v Republiko Kazahstan, morajo imeti:
 - (i) univerzitetno diplomo ali višjo strokovno kvalifikacijo, iz katere je razvidno enakovredno znanje, in
 - (ii) poklicne kvalifikacije, kadar je to potrebno za izvajanje dejavnosti v zadevnem sektorju skladno z zakoni, drugimi predpisi ali zahtevami Republike Kazahstan;
 - (b) fizične osebe med bivanjem v Republiki Kazahstan ne smejo prejemati plačil za zagotavljanje storitev, razen plačila pravne osebe Evropske unije;

- (c) fizične osebe, ki vstopajo na ozemlje Republike Kazahstan, morajo biti zaposlene v pravni osebi Evropske unije vsaj eno leto pred dnevom vložitve vloge za vstop v Republiko Kazahstan. Poleg tega morajo imeti fizične osebe na dan predložitve vloge za vstop v Republiko Kazahstan vsaj pet let delovnih izkušenj v sektorju dejavnosti, ki je predmet pogodbe;
- (d) Republika Kazahstan lahko za dostop ponudnikov pogodbenih storitev Evropske unije na trg storitev Republike Kazahstan uporabi preverjanje gospodarskih potreb in letno kvoto delovnih dovoljenj. Skupno število ponudnikov pogodbenih storitev Evropske unije, ki vstopajo na trg storitev Republike Kazahstan, ne sme presegati 800 oseb na leto;

- (e) po preteku petletnega obdobja po pristopu Republike Kazahstan k STO se preverjanja gospodarskih potreb ne smejo več uporabljati¹. V obdobju, ko Republika Kazahstan uporablja preverjanje gospodarskih potreb², lahko vstop in začasno bivanje fizičnih oseb v Republiki Kazahstan v skladu z izpolnjevanjem pogodbe traja največ za kumulativno obdobje štirih mesecev v katerem koli 12-mesečnem obdobju oziroma toliko časa, kolikor traja pogodba, kar koli je krajše. Po izteku petletnega obdobja po pristopu Republike Kazahstan k STO vstop in začasno bivanje zajemata kumulativno obdobje največ šestih mesecev v katerem koli 12-mesečnem obdobju oziroma toliko časa, kolikor traja pogodba, kar koli je krajše. Pravne osebe Evropske unije so odgovorne za pravočasen odhod svojih zaposlenih z ozemlja Republike Kazahstan.

¹ Vse druge zahteve, zakoni in drugi predpisi, ki se nanašajo na vstop, bivanje in delo, se uporabljajo še naprej.

² Zaradi večje jasnosti, za Republiko Kazahstan „preverjanje gospodarskih potreb“ pomeni postopke, ki jih izvaja pravna oseba Republike Kazahstan pri privabljanju ponudnikov pogodbenih storitev, pri čemer je treba upoštevati dostop tuje delovne sile na podlagi pogojev na trgu dela na nacionalni ravni. Ti pogoji so izpolnjeni, ko po objavi razpisa za delovno mesto v množičnih medijih in po iskanju primerne kandidata v bazi podatkov pristojnega organa nobeden od kandidatov ne izpolnjuje zahtev razpisa za prosto delovno mesto. To ne bi smelo trajati več kot en mesec. Šele po tem postopku lahko pravna oseba dokonča postopek za najem ponudnikov pogodbenih storitev.

2. Republika Kazahstan dovoli opravljanje storitev na svojem ozemlju s strani pravnih oseb Evropske unije s prisotnostjo fizičnih oseb, če naročilo storitev izpolnjuje naslednje pogoje:

- (a) pogodba o opravljanju storitev:
 - (i) je bila sklenjena neposredno med pravno osebo Evropske unije in končnim potrošnikom, ki je pravna oseba Republike Kazahstan;
 - (ii) zahteva začasno prisotnost zaposlenih navedene pravne osebe za opravljanje storitev na ozemlju Republike Kazahstan; ter
 - (iii) je skladna z zakoni, drugimi predpisi in zahtevami Republike Kazahstan;
- (b) je pogodba o opravljanju storitev sklenjena v enem od naslednjih sektorjev dejavnosti, ki so vključeni in opredeljeni v seznamu obveznosti GATS Republike Kazahstan:
 - (i) pravne storitve
 - (ii) računovodske in knjigovodske storitve
 - (iii) davčne storitve

- (iv) arhitekturne storitve
 - (v) inženirske storitve
 - (vi) integrirane inženirske storitve
 - (vii) storitve urbanističnega načrtovanja in krajinske arhitekture
 - (viii) računalniške in sorodne storitve
 - (ix) oglaševanje
 - (x) storitve raziskovanja trga
 - (xi) podjetniško in poslovno svetovanje
 - (xii) storitve v zvezi s podjetniškim in poslovnim svetovanjem
 - (xiii) tehnično preizkušanje in analiziranje
 - (xiv) svetovalne storitve v zvezi z rudarstvom
 - (xv) sorodne storitve na področju znanstvenega in tehničnega svetovanja
 - (xvi) prevajanje in tolmačenje
 - (xvii) vzdrževanje in popravila opreme, vključno s prevozno opremo, v okviru pogodbe za
opravljanje storitev po prodaji
 - (xviii) okoljske storitve;
- (c) dostop, odobren v skladu s tem odstavkom, zadeva samo storitveno dejavnost, ki je predmet pogodbe, in ne daje pravice do uporabe strokovnega naziva na ozemlju Republike Kazahstan.

3. Evropska unija ponovno potrjuje svoje obveznosti, ki izhajajo iz obveznosti iz GATS, glede vstopa in začasnega bivanja ponudnikov pogodbenih storitev. Uporabljajo se pridržki iz obveznosti iz GATS.¹

ČLEN 50

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Evropska unija ponudnikom pogodbenih storitev Republike Kazahstan priznava obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki se priznava ponudnikom pogodbenih storitev katere koli tretje države.
2. Obravnava, dodeljena na podlagi drugih sporazumov, sklenjenih med Evropsko unijo in tretjo državo, ki so priglašeni v skladu s členom V GATS ali zajeti v seznam izjem po načelu države z največjimi ugodnostmi GATS Evropske unije, je izključena iz področja uporabe tega odstavka. Obravnava, ki izhaja iz uskladitve predpisov na podlagi sporazumov, ki jih je sklenila Evropska unija in ki zagotavljajo medsebojno priznavanje v skladu s členom VII GATS, je prav tako izključena iz področja uporabe odstavka 1.

¹ Za večjo jasnost je treba opozoriti, da pridržki vključujejo tudi pridržke, navedene v opredelitvi kategorij.

3. Če Republika Kazahstan ponudnikom pogodbenih storitev katere koli druge članice STO, razen držav Skupnosti neodvisnih držav (SND) in držav, ki so pogodbenice sporazumov o gospodarskem povezovanju z Republiko Kazahstan, dodeli ugodnejšo obravnavo, kot jo določa ta sporazum, se ta obravnavo uporablja za ponudnike pogodbenih storitev Evropske unije. Obravnavo, ki izhaja iz harmonizacije predpisov na podlagi sporazumov, ki jih je sklenila Republika Kazahstan in ki zagotavljajo medsebojno priznavanje v skladu s členom VII GATS, je prav tako izključena iz te določbe.

ČLEN 51

Postopno izboljšanje pogojev za začasno prisotnost
fizičnih oseb iz poslovnih razlogov

Odbor za sodelovanje v sestavi predstavnikov za trgovino da pogodbenicama priporočila za nadaljnjo liberalizacijo začasne prisotnosti fizičnih oseb iz poslovnih razlogov.

ODDELEK 4

NOTRANJA UREDITEV

ČLEN 52

Področje in obseg uporabe

1. Področja iz člena 53 se uporabljajo za ukrepe pogodbenic v zvezi z izdajo licenc in kvalifikacijskih postopkov, ki zadevajo:
 - (a) čezmejno opravljanje storitev;
 - (b) ustanavljanje;
 - (c) opravljanje storitev s prisotnostjo fizičnih oseb na ozemlju druge pogodbenice v skladu z oddelkom 3 tega poglavja.

2. Področja iz člena 53 se uporabljajo za vse gospodarske dejavnosti, ki spadajo na področje uporabe tega poglavja. Za storitve se uporabljajo v okviru specifičnih obveznosti zadevne pogodbenice iz GATS¹. Področja se ne uporabljajo za ukrepe, kolikor so omejitve, za katere velja razpored po členu XVI ali XVII GATS.

ČLEN 53

Licence in kvalifikacijske zahteve

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki izdajanja licenc in kvalifikacijske zahteve za namen pridobitve dovoljenja za opravljanje storitev ali ustanavljanje razumni, jasni in da ustrezajo osnovnim ciljem politike, pri čemer upoštevajo naravo zahtev, ki jih je treba izpolniti, in merila, ki jih je treba oceniti, ter sami po sebi ne predstavljajo omejitve glede opravljanja storitev ali ustanavljanja.

2. Kadar obstajajo določeni časovni roki za vložitev vloge, se vložniku zagotovi razumen rok za vložitev vloge. Pristojni organ začne obravnavati vlogo brez nepotrebnega odlašanja. Če je možno, bi bilo treba omogočiti, da se vloge v elektronski obliki sprejmejo pod enakimi pogoji za dokazovanje pristnosti kot vloge, vložene v papirni obliki.

¹ Za Republiko Kazahstan sklicevanje vključuje oddelek o storitvah Protokola o pristopu Republike Kazahstan k STO.

3. Omogočiti bi bilo treba, da se namesto originalnih dokumentov sprejmejo overjene kopije, kadar je to mogoče.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se obravnava vloge, vključno s sprejetjem končne odločitve o vlogi, zaključi v razumnem roku, določenem v njeni zakonodaji, v vsakem primeru pa brez nepotrebnega odlašanja. Vsaka pogodbenica si prizadeva določiti običajni časovni rok za obravnavo vloge. Vsaka pogodbenica zagotovi, da odobrena licenca ali dovoljenje začeta veljati brez nepotrebnega odlašanja in v skladu s pogoji, ki so določeni v navedeni licenci ali dovoljenju.
5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so pristojbine za izdajo licenc¹ sorazmerne glede na stroške, ki jih ima pristojni organ, in da same po sebi ne omejujejo opravljanja storitev ali ustanavljanja.
6. Če pristojni organ meni, da je vloga nepopolna, ali ugotovi, da potrebuje dodatne informacije, v razumnem roku:
- (a) obvesti vložnika;
 - (b) v izvedljivem obsegu opredeli zahtevane podatke; ter
 - (c) v izvedljivem obsegu zagotovi priložnost za odpravo pomanjkljivosti.

¹ Pristojbine za izdajo licence ne vključujejo pristojbin za uporabo naravnih virov, plačil za dražbo, razpis ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali obveznih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

7. Če pristojni organ zavrne vlogo, o tem obvesti vložnika brez nepotrebnega odlašanja in, kolikor je to izvedljivo, v pisni obliki. Pristojni organ bi moral na zahtevo vložnika obvestiti o razlogih za zavrnitev vloge in, kjer je to mogoče, o kakršnih koli ugotovljenih pomanjkljivostih. Vložnika bi moral seznaniti s postopki za pritožbo zoper odločitev v skladu z zadevno zakonodajo. Pristojni organ bi moral vložniku dovoliti, da predloži novo vlogo v skladu z uveljavljenimi postopki zadevnega organa, razen če zadevni organ omeji število licenc ali kvalifikacijskih zahtev.

8. Vsaka pogodbenica zagotovi nepristranskost postopkov in odločitev pristojnih organov za izdajo licence ali postopka izdaje dovoljenja do vseh vložnikov. Pristojni organ bi moral sprejeti odločitev neodvisno in ne odgovarjati ponudniku storitev ali vlagatelju, za katerega se zahteva licenca ali dovoljenje.

ODDELEK 5

PODROČNE DOLOČBE

ČLEN 54

Mednarodni pomorski prevoz

1. Ta člen določa načela v zvezi z liberalizacijo storitev v mednarodnem pomorskem prevozu. Ta člen ne posega v pravice in obveznosti, ki izhajajo iz obveznosti GATS posamezne pogodbenice.
2. V tem členu „mednarodni pomorski promet“ zajema prevoze od vrat do vrat in večmodalne prevoze, ki pomenijo prevoz blaga z več kot eno vrsto prevoza in vključujejo pomorski del prevozne verige, z enotnim prevoznim dokumentom in v ta namen vključuje pravico ponudnikov mednarodnega pomorskega prevoza do neposrednega sklepanja pogodb s ponudniki drugih vrst prevoza.

3. Kar zadeva dejavnosti iz odstavka 4, ki jih opravljajo ladijski prevozniki za zagotavljanje storitev v mednarodnem pomorskem prevozu, vsaka pogodbenica pravnim osebam druge pogodbenice dovoli, da na njenem ozemlju ustanavljajo hčerinske družbe ali podružnice pod pogoji za ustanavljanje in poslovanje, ki niso manj ugodni od tistih, ki jih priznava svojim hčerinskim družbam ali podružnicam oziroma hčerinskim družbam ali podružnicam katere koli tretje države, kateri koli so ugodnejši.

Ta odstavek se ne uporablja za ustanavljanje za namene upravljanja flote pod nacionalno zastavo države članice Evropske unije ali Republike Kazahstan.

4. Take dejavnosti vključujejo, niso pa omejene na:

- (a) trženje in prodajo storitev pomorskega prevoza in sorodnih storitev z neposrednimi stiki s strankami, od ponudbe do izstavitve računa; ne glede na to, ali te storitve opravlja ali nudi ponudnik storitev sam ali ponudniki storitev, s katerimi je ponudnik storitev sklenil stalne poslovne dogovore;
- (b) nakup in uporabo vseh vrst prevoznih in povezanih storitev, vključno s prevoznimi storitvami po celinskih vodnih poteh, potrebnih za zagotavljanje intermodalnih storitev, in sicer za svoj račun ali v imenu strank (ter za nadaljnjo prodajo strankam);

- (c) pripravo dokumentacije za prevozne dokumente, carinske dokumente ali druge dokumente v zvezi s poreklom in značilnostmi blaga, ki se prevaža;
- (d) zagotavljanje poslovnih informacij na kakršen koli način, vključno z računalniškimi informacijskimi sistemi in elektronsko izmenjavo podatkov (ob upoštevanju vseh nediskriminatornih omejitev glede telekomunikacij);
- (e) sklepanje kakršnih koli poslovnih dogovorov z drugimi ladijskimi prevozniki, vključno z deležem v kapitalu družbe ter zaposlovanjem lokalnega osebja pri lokalnih ladijskih prevoznikih (ali v primeru tujega osebja, ob upoštevanju ustreznih določb tega sporazuma);
- (f) organiziranje v imenu pravnih oseb, med drugim pristanka plovil ali po potrebi prevzema tovora.

5. Glede na obstoječo raven liberalizacije čezmejnega opravljanja storitev na področju mednarodnega pomorskega prevoza med pogodbenicama:

- (a) pogodbenici učinkovito uporabljata načelo neomejenega dostopa do mednarodnih trgov in trgovine na komercialni in nediskriminatorni osnovi;

- (b) vsaka pogodbenica ladjam, ki jih upravljajo ponudniki storitev druge pogodbenice, dodeli obravnavo, ki je enako ugodna kot tista, ki se priznava njenim ladjam ali ladjam katere koli tretje države, kar koli je ugodneje, med drugim v zvezi z dostopom do pristanišč, uporabo infrastrukture in storitev pristanišč ter pomožnih pomorskih storitev ter v zvezi s tem povezanimi pristojbinami in taksami, carinskimi objekti in določitvijo privezov ter naprav za nakladanje in razkladanje.
6. Pogodbenici pri uporabi načel iz odstavka 5:
- (a) od začetka veljavnosti tega sporazuma ne uporabljata določb o delitvi tovora iz dvostranskih sporazumov med katero koli državo članico Evropske unije in Republiko Kazahstan;
 - (b) ne vključujeta določb o delitvi tovora v prihodnje dvostranske sporazume s tretjimi državami, razen v izjemnih okoliščinah, ko bi prevozniki v linijskem prevozu po morju iz ene ali druge pogodbenice tega sporazuma sicer ne imeli učinkovite možnosti za redno trgovsko linijo z zadevno tretjo državo;
 - (c) prepovedujeta dogovore o delitvi tovora v prihodnjih dvostranskih sporazumih glede trgovine s suhim in tekočim razsutim tovorom;

- (d) ob začetku veljavnosti tega sporazuma odpravita vse in se vzdržita uvedbe kakršnih koli enostranskih ukrepov ter upravnih, tehničnih in drugih ovir, ki bi lahko predstavljale prikrito omejitev ali imele diskriminatorne učinke na prosto opravljanje storitev v mednarodnem pomorskem prevozu.

7. Fizične in pravne osebe iz Evropske unije, ki ponujajo storitve mednarodnega pomorskega prevoza, lahko ponujajo mednarodne storitve morje-reka na celinskih plovnih poteh Republike Kazahstan in obratno.

8. Pogodbenici ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prometa iz druge pogodbenice po razumnih in nediskriminatornih pogojih zagotovita naslednje storitve v pristanišču: pilotiranje, vleko in pomoč z vlačilcem, oskrbo z živili in gorivom, obnovitev zaloge vode, pobiranje odpadkov in odstranjevanje balastnih voda, storitve pristaniškega kapitana, plovne pripomočke, operativne storitve na kopnem, ki so bistvenega pomena za delovanje ladje, vključno s komunikacijami, oskrbo z vodo in elektriko, opremo za nujna popravila, storitve sidranja in priveza.

9. Če Republika Kazahstan kateri koli drugi članici STO dodeli ugodnejšo obravnavo za pomorski prevoz, razen obmorskih držav Kaspijskega morja in držav SND, se ti pogoji uporabljajo za fizične in pravne osebe iz Evropske unije.

ČLEN 54a

Cestni prevoz, železniški prevoz, prevoz po celinskih plovnih poteh in zračni prevoz

Za zagotovitev usklajenega razvoja prevoza med pogodbenicama v skladu z njunimi vzajemnimi tržnimi potrebami se lahko pogoji vzajemnega dostopa na trg po cesti, železnici in celinskih plovnih poteh in, če je primerno, v zračnem prevozu uredijo s potencialnimi posebnimi sporazumi, o katerih se pogodbenici dogovorita po začetku veljavnosti tega sporazuma.

ODDELEK 6

IZJEME

ČLEN 55

Splošne izjeme

1. Ob upoštevanju zahteve, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, če prevladujejo podobni pogoji, ali prikrito omejevanje ustanavljanja, vključno s poslovanjem ali čezmejnimi opravljanjem storitev, to poglavje pogodbenicama v ničemer ne preprečuje, da sprejemata ali uveljavljata ukrepe, ki so:

- (a) potrebni za zavarovanje javne varnosti ali javne morale ali za ohranjanje javnega reda in miru¹;
- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;

¹ Izjema o javnem redu in miru se lahko uporabi samo, kadar obstaja resnična in dovolj resna grožnja za enega od temeljnih interesov družbe.

- (c) povezani z ohranjanjem neobnovljivih naravnih virov, če se taki ukrepi uporabljajo v zvezi z omejevanjem domačih vlagateljev ali notranje ponudbe ali uporabe storitev;
- (d) potrebni za varovanje narodnega bogastva umetniške, zgodovinske ali arheološke vrednosti;
- (e) potrebni za zagotovitev skladnosti z zakoni ali drugimi predpisi, ki niso neskladni s tem naslovom, vključno z zakoni in drugimi predpisi, ki zadevajo:
 - (i) preprečevanje zavajajočega in goljufivega ravnanja ali ukrepe, ki so potrebni za obravnavanje posledic neizpolnjevanja pogodb;
 - (ii) varovanje zasebnosti posameznikov v zvezi z obdelavo in razširjanjem osebnih podatkov ter varovanje zaupnosti dokumentacije in računov posameznikov;
 - (iii) varnost;

- (f) v neskladju s členom 46, pod pogojem, da je razlika v obravnavi namenjena zagotavljanju učinkovite ali pravične obdavčitve ali pobiranja neposrednih davkov od gospodarskih dejavnosti, vlagateljev ali ponudnikov storitev druge pogodbenice¹.

¹ Ukrepi, namenjeni zagotavljanju učinkovite ali pravične uvedbe ali pobiranja neposrednih davkov, vključujejo ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme v skladu s svojim sistemom obdavčevanja in ki:

- (i) se uporabljajo za nerezidenčne vlagatelje in ponudnike storitev ob priznavanju dejstva, da se davčna obveznost nerezidentov ugotavlja glede na obdavčljive izdelke, ki izvirajo z ozemlja pogodbenice ali se tam nahajajo;
- (ii) se uporabljajo za nerezidente, da se zagotovi uvedba ali pobiranje davkov na ozemlju pogodbenice;
- (iii) se uporabljajo za nerezidente ali rezidente, da se prepreči izogibanje ali utaja davkov, vključno z ukrepi za usklajevanje;
- (iv) se uporabljajo za uporabnike storitev, ki se opravljajo na ozemlju druge pogodbenice ali z njega, da se zagotovi uvedba ali pobiranje davkov od takih uporabnikov iz virov na ozemlju pogodbenice;
- (v) ločijo investitorje in ponudnike storitev, ki morajo plačati davek za globalno obdavčljivo blago, od drugih investitorjev in ponudnikov storitev, ob priznavanju razlike v naravi davčne osnove med njimi, ali
- (vi) določajo, dodelijo ali razdelijo prihodek, dobiček, zaslužek, izgubo, odbitek ali dobropis posameznikov rezidentov ali podružnic ali med povezanimi osebami ali podružnicami iste osebe, tako da se ohrani davčna osnova pogodbenice.

Davčni izrazi ali pojmi v točki (f) in tej opombi so določeni v skladu z davčnimi opredelitvami in pojmi ali enakovrednimi ali podobnimi opredelitvami in pojmi iz notranjega prava pogodbenice, ki sprejema ukrep.

2. To poglavje se ne uporablja za sisteme socialne varnosti pogodbenic ali za dejavnosti na ozemlju pogodbenic, ki so povezane, pa čeprav občasno, z izvajanjem vladnih pooblastil.

ODDELEK 7

NALOŽBE

ČLEN 56

Pregled in posvetovanja

Pogodbenici skupaj pregledata pravni okvir za naložbe najpozneje tri leta po dnevu, na katerega se ta naslov začne uporabljati, da bi ugotovili, ali obstajajo kakršne koli ovire za naložbe. Na podlagi tega pregleda preučita možnost za začetek pogajanj za obravnavo takih ovir z namenom dopolnitve tega sporazuma, vključno v zvezi s splošnimi načeli zavarovanja naložb.

POGLAVJE 6

PRETOK KAPITALA IN PLAČILA

ČLEN 57

Tekoči račun

Pogodbenici v skladu z ustreznimi členi Statuta Mednarodnega denarnega sklada dovolita vsa plačila in transferje v prosto zamenljivi valuti na tekoči račun plačilne bilance med pogodbenicama.

ČLEN 58

PRETOK KAPITALA

1. Brez poseganja v druge določbe tega sporazuma se pogodbenici glede transakcij na kapitalskem in finančnem računu plačilne bilance zavežeta, da ne bosta uvedli omejitev za prosti pretok kapitala v zvezi z neposrednimi naložbami v skladu z zakonodajo države gostiteljice, gospodarskimi dejavnostmi, ki so zajete v poglavju 5 (Trgovina s storitvami in ustanavljanje) tega naslova, ter likvidacijo in repatriacijo takega investiranega kapitala in kakršnega koli dobička, ki iz njega izvira.
2. Brez poseganja v druge določbe tega sporazuma vsaka od pogodbenic v skladu s svojimi zakoni glede transakcij na kapitalskem in finančnem računu plačilne bilance, za katere ne velja odstavek 1, zagotovi prosti pretok kapitala, med drugim v zvezi s:
 - (a) krediti, povezanimi s komercialnimi transakcijami, vključno z opravljanjem storitev, pri čemer sodeluje rezident pogodbenice;
 - (b) finančnimi posojili in krediti ali

- (c) kapitalsko udeležbo v pravni osebi brez namena vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav.
- 3. Brez poseganja v druge določbe tega sporazuma pogodbenici ne uvedeta novih omejitev pretoka kapitala med rezidenti pogodbenic ter ne poostrita obstoječih ureditev.
- 4. Pogodbenici se lahko posvetujeta, da bi omogočili lažji pretok kapitala med seboj.

ČLEN 59

Izjeme

Pod pogojem da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, v katerih prevladajo podobni pogoji, ali prikrito omejevanje pretoka kapitala, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi se pogodbenicama preprečilo sprejemanje ali izvrševanje ukrepov:

- (a) ki so potrebni za zaščito javne varnosti in javne morale ali za ohranjanje javnega reda in miru ali

- (b) so potrebni za zagotovitev skladnosti z zakoni ali drugimi predpisi, ki niso neskladni z določbami tega naslova, vključno z zakoni in drugimi predpisi, ki zadevajo:
- (i) preprečevanje kriminalnih ali kaznivih dejanj, varljivega in goljufivega ravnanja ali tisti ukrepi, ki so potrebni za obravnavanje posledic neizpolnjevanja obveznosti iz pogodb (stečaj, nesolventnost in zaščita pravice upnikov);
 - (ii) ukrepe, ki se sprejmejo ali ohranijo za zagotavljanje neoporečnosti in stabilnosti finančnega sistema pogodbenice;
 - (iii) izdajanje vrednostnih papirjev, opcij, terminskih poslov ali drugih izvedenih finančnih instrumentov ali trgovanje z njimi;
 - (iv) finančni nadzor ali vodenje evidence prenosov, ko organi za izvrševanje zakona ali finančno regulativni organi potrebujejo pomoč, ali
 - (v) zagotavljanje skladnosti z odredbami ali sodbami v sodnih ali upravnih postopkih.

ČLEN 60

Začasni zaščitni ukrepi v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali transferji

V izjemnih okoliščinah, ki povzročijo velike težave v delovanju monetarne politike in tečajne politike, v primeru Republike Kazahstan, ali v delovanju ekonomske in monetarne unije, v primeru Evropske unije, ali pa predstavljajo nevarnost takih težav, lahko zadevna pogodbenica sprejme nujno potrebne zaščitne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali transferji za obdobje, ki ne presega enega leta. Pogodbenica, ki takšne ukrepe ohrani ali sprejme, o tem takoj obvesti drugo pogodbenico in čim prej navede časovni razpored za odpravo takšnih ukrepov.

POGLAVJE 7

INTELEKTUALNA LASTNINA

ČLEN 61

Cilji

Cilji tega poglavja so:

- (a) olajšati proizvodnjo in trženje inovativnih in ustvarjalnih proizvodov med pogodbenicama; in
- (b) doseči ustrezno in učinkovito raven varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine.

ODDELEK 1

NAČELA

ČLEN 62

Narava in obseg obveznosti

1. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezo, da bosta zagotovili ustrezno in učinkovito izvajanje mednarodnih sporazumov na področju intelektualne lastnine, katerih podpisnici sta, vključno s Sporazumom STO o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (v nadaljnjem besedilu: Sporazum TRIPS). Določbe tega poglavja dopolnjujejo in podrobneje opredeljujejo pravice in obveznosti med pogodbenicama v skladu s Sporazumom TRIPS ter drugimi mednarodnimi sporazumi na področju intelektualne lastnine.
2. V tem sporazumu se pojem „intelektualna lastnina“ med drugim nanaša na vse kategorije intelektualne lastnine iz člena 65 do 96.

3. Varstvo intelektualne lastnine vključuje varstvo pred nelojalno konkurenco iz člena 10*bis* Pariške konvencije za varstvo industrijske lastnine iz leta 1883, kakor je bila revidirana in spremenjena (v nadaljnjem besedilu: Pariška konvencija).

4. To poglavje pogodbenicama ne preprečuje uporabe določb iz svoje zakonodaje, ki določajo višje standarde zaščite pravic intelektualne lastnine in njihovega uveljavljanja, pod pogojem, da te določbe niso v nasprotju z določbami tega poglavja.

ČLEN 63

Prenos tehnologije

1. Pogodbenici soglašata, da si bosta izmenjavali stališča in informacije o nacionalnih zakonodajah in mednarodnih praksah za zaščito in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v zvezi s prenosom tehnologije. To zlasti vključuje izmenjavo mnenj o ukrepih za olajšanje pretoka informacij, poslovnih partnerstev, prostovoljnega izdajanja licenc in sklepanja pogodb s podizvajalci. Posebna pozornost se nameni pogojem, potrebnim za ustvarjanje ustreznih ugodnih razmer za prenos tehnologije v državah gostiteljicah, vključno z vprašanji, kot sta notranji pravni okvir in razvoj človeškega kapitala.

2. Če so sprejeti ukrepi v zvezi s prenosom tehnologije, se zaščitijo legitimni interesi imetnikov pravic intelektualne lastnine.

ČLEN 64

Izčrpanje

Vsaka pogodbenica uporablja nacionalno ali regionalno¹ izčrpanje pravic intelektualne lastnine v skladu z zadevnim notranjim pravom za avtorske pravice in sorodne pravice, modele in trgovska imena.

¹ Izraz „regionalno“ se nanaša na organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje, ki vzpostavijo notranji trg za zagotovitev prostega pretoka blaga in storitev.

ODDELEK 2

STANDARDI O PRAVICAH INTELEKTUALNE LASTNINE

AVTORSKE IN SORODNE PRAVICE

ČLEN 65

Zagotovljeno varstvo

Vsaka pogodbenica ravna v skladu s pravicami in obveznostmi iz naslednjih mednarodnih sporazumov:

- (a) Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del (v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija);
- (b) Mednarodne konvencije za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (v nadaljnjem besedilu: Rimska konvencija);
- (c) Pogodbe Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: WIPO) o avtorski pravici;

- (d) Pogodbe WIPO o izvedbah in fonogramih;
- (e) Sporazuma TRIPS;

ČLEN 66

Avtorji

Vsaka pogodbenica avtorjem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote svojih del na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (b) kakršne koli distribucije izvirnikov ali njihovih kopij v javnosti s prodajo ali drugače;
- (c) predvajanje svojih del v javnosti, žično ali brezžično, vključno z objavo njihovih del v javnosti na tak način, da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo.

ČLEN 67

Izvajalci

Vsaka pogodbenica izvajalcem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) posnetek¹ svojih izvedb;
- (b) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote posnetkov svojih izvedb na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (c) distribucijo posnetkov svojih izvedb javnosti s prodajo ali drugače;
- (d) objavo posnetkov svojih izvedb v javnosti, žično ali brezžično, na tak način, da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo;
- (e) brezžično radiodifuzijo in predvajanje javnosti svojih izvedb, razen kadar gre za radiodifuzno izvedbo ali kadar je narejena po posnetku.

¹ V tem poglavju „posnetek“ pomeni posnetek zvoka ali njegovih nadomestkov, ki jih je mogoče zaznati, reproducirati ali predvajati z ustrežno napravo.

ČLEN 68

Proizvajalci fonogramov

Vsaka pogodbenica proizvajalcem fonogramov zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote svojih fonogramov na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (b) distribucijo svojih fonogramov v javnosti, s prodajo ali drugače, vključno z njihovimi kopijami;
- (c) objavo svojih fonogramov v javnosti, žično ali brezžično, na tak način, da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo.

ČLEN 69

Radiodifuzne organizacije

Vsaka pogodbenica radiodifuznim organizacijam zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) posnetek svoje radiodifuzije;
- (b) reprodukcijo posnetkov svojih oddaj;
- (c) dajanje na voljo javnosti, po žici ali brezžično, posnetkov svoje radiodifuzije, tako da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo; in
- (d) ponoven brezžični prenos svoje radiodifuzije in njeno predvajanje v javnosti, če to predvajanje poteka na javnih mestih ob plačilu vstopnine.

ČLEN 70

Radiodifuzno oddajanje in predvajanje v javnosti

Vsaka pogodbenica zagotovi pravico do primerne enkratnega nadomestila, ki ga poravna uporabnik, če se fonogram, objavljen za komercialne namene, ali reprodukcija takega fonograma uporablja za brezžično radiodifuzijo ali za kakršno koli predvajanje javnosti, ter do tega, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Če ni dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov, lahko vsaka pogodbenica določi pogoje glede razdelitve tega nadomestila mednje.

ČLEN 71

Obdobje varstva

1. Pravice avtorjev literarnih ali umetniških del v smislu člena 2 Bernske konvencije trajajo celo življenjsko dobo avtorja in najmanj 70 let po njegovi smrti.
2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se obdobje iz odstavka 1 računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

3. Pravice izvajalcev potečejo najmanj 50 let po dnevu izvedbe. Če pa je v tem obdobju v javnosti zakonito objavljen ali zakonito predvajan posnetek izvedbe, pravice potečejo najmanj 50 let po dnevu prve objave ali predvajanja v javnosti, kar koli je prej.
4. Pravice proizvajalcev fonogramov potečejo najmanj 50 let po nastanku posnetka. Če pa je v tem obdobju fonogram zakonito objavljen, pravice potečejo najmanj 50 let po dnevu prve zakonite objave. Če v obdobju iz prvega stavka ni bilo zakonite objave in se v tem času fonogram ne predvaja zakonito v javnosti, pravice potečejo najmanj 50 let po dnevu prvega zakonitega predvajanja v javnosti.
5. Obdobje veljavnosti pravic radiodifuznih organizacij ni krajše od 50 let od prvega radiodifuznega oddajanja, ne glede na to, ali je to oddajanje žično ali brezžično, tudi po kablu ali prek satelita.
6. Obdobje varstva iz tega člena začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi dogodku, s katerim je pravica nastala.
7. Obdobje varstva lahko presega obdobje, določeno v tem členu.

ČLEN 72

Varstvo tehnoloških ukrepov

1. Vsaka pogodbenica določi ustrezno pravno varstvo proti izogibanju veljavnim tehnološkim ukrepom, kadar se oseba, ki se tem ukrepom izogiba, tega zaveda ali se lahko iz utemeljenih razlogov sklepa, da se tega zaveda.
2. Vsaka od pogodbenic zagotovi ustrezno pravno varstvo proti proizvodnji, uvozu, distribuciji, prodaji, najemu, oglaševanju za prodajo ali najemu ali posedovanju za komercialne namene naprav, izdelkov ali komponent oziroma izvajanju storitev, ki so zlasti namenjene izogibanju ali omogočanju izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom.
3. V tem sporazumu izraz „tehnološki ukrep“ pomeni vsakršno tehnologijo, napravo ali komponento, ki je ob običajnem obratovanju namenjena preprečevanju ali omejevanju dejanj v zvezi z deli ali drugimi vsebinami, ki jih ni dovolil imetnik avtorskih ali katerih koli sorodnih pravic, kot je določeno v notranjem pravu. Tehnološki ukrepi se štejejo za „veljavne“, kadar uporabo dela ali drugih vsebin nadzorujejo imetniki pravic z nadzorom dostopa ali varnostnim postopkom, kot je kodiranje, šifriranje ali drugo preoblikovanje dela oziroma vsebine, ali z mehanizmom za nadzor kopiranja, ki doseže cilj varstva.

ČLEN 73

Varstvo podatkov za upravljanje pravic

1. Vsaka od pogodbenic zagotovi ustrezno pravno varstvo proti vsaki osebi, ki nepooblaščno stori katero koli od naslednjih dejanj:

- (a) odstrani ali spremeni kateri koli elektronski podatek za upravljanje pravic;
- (b) distribuira, uvaža za distribucijo, razširja, predvaja ali objavi v javnosti dela ali druge vsebine, varovane v skladu s tem sporazumom, s katerih so bili nepooblaščno odstranjeni ali na katerih so bili nepooblaščno spremenjeni elektronski podatki za upravljanje pravic,

če se ta oseba zaveda oziroma se lahko iz utemeljenih razlogov sklepa, da se zaveda, da s takim ravnanjem povzroča, omogoča, olajšuje ali prikriva kršitev avtorskih ali sorodnih pravic, kot je določeno z notranjim pravom.

2. V tem poglavju izraz „podatki za upravljanje pravic“ pomeni vsakršne podatke, ki jih predloži imetnik pravic in ki opredeljujejo delo ali druge vsebine, zaščitene z avtorskimi ali sorodnimi pravicami, avtorja ali katerega koli drugega imetnika pravic, ali podatke o pogojih uporabe dela ali drugih vsebin ter kakršne koli številke ali kode, ki predstavljajo take podatke.

3. Odstavek 1 se uporablja, ko je kateri koli od podatkov iz odstavka 2 povezan s kopijo dela ali drugih vsebin, ki so zaščitene z avtorskimi ali sorodnimi pravicami, ali pa se zdi, da je povezan s predvajanjem teh del ali vsebin javnosti.

ČLEN 74

Izjeme in omejitve

1. Vsaka od pogodbenic lahko v skladu s konvencijami in mednarodnimi sporazumi, katerih podpisnica je, določi omejitve ali izjeme glede pravic iz členov 66 do 70, vendar le v nekaterih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajno uporabo del ali drugih vsebin in ne posegajo nerazumno v zakonite interese imetnikov pravic.

2. Vsaka od pogodbenic določi, da je začasno reproduciranje dela ali vsebin iz členov 66 do 70, ki je prehodno ali spremljevalno ter sestavni in bistveni del tehnološkega procesa in katerega edini namen je omogočiti:

(a) prenos po omrežju med tretjimi osebami po posredniku, ali

(b) zakonito uporabo

dela ali drugih vsebin ter ki nima neodvisnega ekonomskega pomena, izvzeto iz pravice reproduciranja iz členov 66 do 69.

ČLEN 75

Sledna pravica

Vsaka od pogodbenic v korist avtorja originalnega umetniškega dela, ki je državlján druge pogodbenice, in v korist njegovega pravnega naslednika, določi sledno pravico, ki je opredeljena kot neodtujljiva pravica, ki se ji ni mogoče odpovedati, niti vnaprej, v skladu s katero avtor ob vsaki nadaljnji prodaji dela prejme licenčnino, ki temelji na prodajni ceni, po tem ko je avtor prvič prenesel delo. Mejne vrednosti in stopnje prejemanja licenčnin se izračunajo v skladu z notranjim pravom pogodbenice, v kateri se izvede nadaljnja prodaja¹.

¹ Pogodbenica lahko v skladu z notranjim pravom sledno pravico omeji na nadaljnjo prodajo, v katero so vključeni trgovci z umetninami.

ČLEN 76

Sodelovanje na področju kolektivnega upravljanja pravic

Pogodbenici sprejmeta take smiselne ukrepe, kot so jima na voljo in s katerimi si prizadevata olajšati sklenitev dogovorov med svojima družbama za kolektivno upravljanje za namene vzajemnega zagotavljanja lažjega dostopa do del ter drugih zaščitene vsebin in njihovega razširjanja med ozemlji pogodbenic ter vzajemnega prenosa licenčnin za uporabo del ali vsebin pogodbenic, ki so zaščitene z avtorskimi pravicami. Pogodbenici prav tako sprejmeta take smiselne ukrepe, kot so jima na voljo za doseganje visoke stopnje racionalizacije in preglednosti izvajanja nalog njunih organizacij za kolektivno upravljanje pravic.

BLAGOVNE ZNAMKE

ČLEN 77

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica:

- (a) ravna v skladu s Protokolom k Madridskemu sporazumu o mednarodnem registriranju blagovnih znamk in Pogodbo WIPO o pravu blagovnih znamk ter
- (b) si po najboljših močeh prizadeva pristopiti k Singapurski pogodbi o pravu blagovnih znamk.

ČLEN 78

Postopek registracije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi sistem za registracijo blagovnih znamk, v katerem je vsaka dokončna odločitev, ki jo sprejme ustrezen organ za blagovne znamke, ustrezno utemeljena in se v pisni obliki sporoči vložniku, ki ima priložnost odločitev izpodbijati pred pristojnim organom za blagovne znamke in se pritožiti na sodišču.
2. Vsaka pogodbenica imetnikom pravic omogoči možnost nasprotovanja zahtevkom za blagovne znamke ali njihovi registraciji. Postopki so v primeru ugovora kontradiktorni.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi javno dostopno elektronsko podatkovno bazo registracije blagovnih znamk.

ČLEN 79

Znane blagovne znamke

Namen sodelovanja pogodbenic je, da učinkovito zaščitijo znane blagovne znamke, kakor je določeno v členu 6bis Pariške konvencije ter v členih 16(2) in (3) Sporazuma TRIPS.

ČLEN 80

Izjeme glede pravic, dodeljenih z blagovno znamko

Vsaka od pogodbenic zagotovi omejene izjeme glede pravic, dodeljenih z blagovno znamko, na primer pošteno uporabo opisnih izrazov, uporabo geografskih označb ali druge omejene izjeme, ki upoštevajo zakonite interese imetnika blagovne znamke in tretjih oseb.

GEOGRAFSKE OZNAČBE

ČLEN 81

Opredelitev pojmov

V tem sporazumu so geografske označbe oznake, ki označujejo, da blago izvira z ozemlja pogodbenice ali iz regije ali kraja na tem ozemlju, če se dana kakovost, sloves ali kaka druga značilnost tega blaga pripisuje predvsem njegovemu geografskemu poreklu.

ČLEN 82

Načela zaščite geografskih označb

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno in časovno neomejeno zaščito geografskih označb prek sistema *sui generis* za zaščito in v skladu z notranjim pravom, pod pogojem, da je za geografsko označbo zagotovljeno pravno varstvo v državi izvora.

2. V ta namen pogodbenici sodelujeta na področju geografskih označb na podlagi tega člena, ki dopolnjujejo minimalne standarde iz zadevnih določb Sporazuma TRIPS.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je njen sistem zaščite geografskih označb odprt za registracijo geografskih označb druge pogodbenice. Vsaka pogodbenica zagotovi javno dostopno elektronsko podatkovno bazo registriranih geografskih označb.

4. Vsaka pogodbenica glede geografskih označb, ki so zaščitene na njenem ozemlju, prepoveduje in preprečuje:

- (a) kakršno koli neposredno ali posredno komercialno rabo registriranega imena za proizvode, ki jih registracija ne zajema, če
 - (i) so ti proizvodi primerljivi s proizvodi, zaščiteni v skladu s tem imenom, ali
 - (ii) taka uporaba izkorišča ugled zaščenega imena;
- (b) kakršno koli zlorabo, ponarejanje ali navedbo registriranega imena, tudi če je pravo poreklo izdelka navedeno ali če je zaščiteno ime prevedeno, transkribirano, transliterirano ali uporabljeno skupaj z izrazi kot so „vrsta“, „tip“, „metoda“, „izdelano v“, „ponaredek“ ali podobno;

- (c) vsako drugo napačno ali zavajajočo označbo glede izvora, porekla, značaja ali bistvenih lastnosti proizvoda na notranji ali zunanji strani embalaže, v reklamnem gradivu ali dokumentih v zvezi z zadevnim proizvodom in na pakiranju proizvoda v embalažo, ki lahko ustvari napačen vtis o njegovem poreklu, ali
 - (d) vsako drugo prakso, ki lahko potrošnike zavede glede pravega porekla blaga.
5. Pogodbenici izvajata zaščito iz členov 81 do 83, vključno na zahtevo zainteresirane strani, z ustreznim upravnim izvrševanjem v skladu z notranjim pravom.
6. Pogodbenici zagotovita, da zaščitene geografske označbe lahko uporablja vsak subjekt, ki trži blago, ki je v skladu z ustrežno specifikacijo.
7. Pogodbenici zagotovita, da imena, ki so zaščiteni po notranjem pravu, ne postanejo generična.
8. Pogodbenici nista zavezani k registraciji geografske označbe, kadar bi lahko registracija glede na ugledno ali dobro znano blagovno znamko zavedla potrošnika glede resničnega porekla blaga.

9. Brez poseganja v ta člen obe pogodbenici zaščitita geografske označbe tudi, kadar obstaja predhodna blagovna znamka. „Predhodna blagovna znamka“ pomeni blagovno znamko, katere uporaba ustreza eni od situacij iz odstavka 4 in ki je bila prijavljena, registrirana ali, če to možnost določa notranje pravo, uveljavljena pred dnevom, na katerega se vloga za registracijo geografske označbe predloži pristojnim organom navedene pogodbenice. Taka predhodna blagovna znamka se lahko še naprej uporablja in obnavlja ne glede na zaščito geografske označbe, pod pogojem, da v pravu blagovnih znamk pogodbenice, kjer je registrirana ali se uporablja, ne obstajajo razlogi za neveljavnost ali preklic blagovne znamke.

ČLEN 83

Pogajanja

Pogodbenici najpozneje sedem let po dnevu, na katerega se ta naslov začne uporabljati, začneta pogajanja, katerih cilj je skleniti sporazum o zaščiti geografskih označb na njunih ozemljih.

VZORCI IN MODELI

ČLEN 84

Mednarodni sporazumi

Evropska unija ponovno potrjuje svojo zavezanost Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov iz leta 1999. Republika Kazahstan sprejme razumne ukrepe za pristop k navedenemu aktu.

ČLEN 85

Zahteve za zaščito registriranih vzorcev in modelov

1. Vsaka od pogodbenic zagotovi zaščito neodvisno ustvarjenih vzorcev in modelov, ki so novi in originalni. Ta zaščita se zagotovi z registracijo, ki imetniku registriranega vzorca ali modela zagotovi izključne pravice v skladu z notranjim pravom. Za namene tega člena lahko pogodbenica vzorec ali model, ki ima individualno naravo, obravnava kot originalnega.

2. Za vzorce in modele, uporabljene na izdelku, ki predstavlja sestavni del kompleksnega izdelka, ali vgrajene vanj, velja, da so novi in imajo individualno naravo, le v naslednjih primerih:

- (a) če sestavni del, potem ko je vgrajen v kompleksen izdelek, ob normalni uporabi slednjega ostane viden, kar pa izključuje vzdrževanje, servisiranje ali popravljanje, ter
- (b) če vidne značilnosti sestavnega dela same po sebi izpolnjujejo pogoje glede novosti in individualne narave.

ČLEN 86

Pravice, zagotovljene z registracijo

Imetnik registriranega modela ima izključno pravico do njegove uporabe ter da kateri koli tretji osebi, ki nima njegove privolitve, med drugim prepreči izdelavo, ponujanje, prodajo, uvoz, izvoz, skladiščenje in uporabo izdelka, ki nosi ali vsebuje zaščiteni vzorec ali model, če se to izvaja v komercialne namene.

ČLEN 87

Varstvo neregistriranih vzorcev in modelov

Republika Kazahstan najpozneje sedem let po dnevu, na katerega se ta naslov začne uporabljati, določi učinkovito pravno varstvo pred kopiranjem neregistriranih vzorcev in modelov, pod pogojem, da je Evropska unija najpozneje dve leti pred koncem tega sedemletnega obdobja zagotovila ustrezno usposabljanje predstavnikov pristojnih organov, organizacij in sodnikov.

ČLEN 88

Obdobje varstva

Obdobje varstva, ki je na voljo od dneva vložitve prijave, je najmanj deset let. Vsaka od pogodbenic lahko določi, da lahko imetnik pravice trajanje zaščite podaljša za eno ali več petletnih obdobji do najdaljšega obdobja zaščite, ki je določeno z notranjim pravom.

ČLEN 89

Izjeme

1. Vsaka od pogodbenic lahko določi omejene izjeme pri zaščiti vzorcev ali modelov, če take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajno uporabo zaščitениh vzorcev ali modelov in ne posegajo nerazumno v pravne interese lastnika zaščenega vzorca ali modela, ob upoštevanju zakonitih interesov tretjih oseb.
2. Zaščita vzorcev in modelov se ne prenese niti na značilnosti, ki jih narekujejo zgolj tehnične funkcije izdelka, niti pojavne oblike izdelka, ki so potrebne za zagotovitev interoperabilnosti z drugimi izdelki¹.
3. Pravica v zvezi z vzorcem ali modelom ne izvira iz vzorca ali modela, ki je v nasprotju z javnim redom ali veljavnimi moralnimi načeli.

¹ V Evropski uniji se ta določba ne uporablja za modularne izdelke.

ČLEN 90

Povezava z avtorskimi pravicami

Vzorec ali model, ki ga varujejo pravice iz vzorca ali modela in je registriran v eni od pogodbenic, je prav tako upravičen do varstva po zakonu o avtorskih pravicah te pogodbenice od dneva, ko je bil ustvarjen ali določen v kateri koli obliki. Obseg take zaščite in pogoje, pod katerimi se odobri, vključno s stopnjo zahtevane izvirnosti, določi vsaka pogodbenica.

PATENTI

ČLEN 91

Mednarodni sporazumi

Vsaka od pogodbenic si razumno prizadeva upoštevati člene od 1 do 16 Pogodbe o patentnem pravu.

ČLEN 92

Patenti in javno zdravje

1. Pogodbenici priznavata pomen Deklaracije ministrske konference STO o Sporazumu TRIPS in javnem zdravju, ki je bila sprejeta 14. novembra 2001. Vsaka od pogodbenic pri razlagi in izvajanju pravic in obveznosti, ki izhajajo iz tega poglavja, zagotovi doslednost z navedeno deklaracijo.
2. Vsaka od pogodbenic spoštuje sklep Generalnega sveta STO z dne 30. avgusta 2003 glede odstavka 6 deklaracije iz odstavka 1.

ČLEN 93

Dodatni varstveni certifikati

1. Pogodbenici priznavata, da je za zdravila in fitofarmacevtska sredstva, zaščitena s patentom na njunih ozemljih, potreben postopek upravne odobritve, preden so dana na trg. Priznavata, da se lahko zaradi obdobja, ki preteče od vložitve patentne prijave do prve odobritve dajanja izdelka na trg, kot ga v ta namen opredeljuje ustrezno notranje pravo, skrajša obdobje dejanskega patentnega varstva.
2. Vsaka od pogodbenic za zdravila ali fitofarmacevtska sredstva, ki so zaščitena s patentom in za katera je potreben postopek upravne odobritve, določi dodatno obdobje varstva, ki je enako obdobju iz drugega stavka odstavka 1, skrajšanemu za obdobje petih let.
3. Ne glede na odstavek 2 nadaljnje obdobje zaščite ne sme presegati pet let.

ČLEN 94

Varstvo podatkov, predloženih za namene pridobitve dovoljenja za dajanje zdravila¹ na trg

1. Pogodbenici izvajata celovit sistem za zagotavljanje zaupnosti, nerazkritja in neuporabe podatkov, predloženih za namene pridobitve dovoljenja za dajanje zdravila na trg.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da kakršne koli informacije, predložene za pridobitev odobritve dajanja farmacevtskega izdelka na trg, kot je navedeno v členu 39(3) sporazuma TRIPS, ostanejo nerazkrite tretjim osebam in so najmanj šest let zaščitene pred nepošteno komercialno uporabo od dneva izdaje dovoljenja za promet v eni od pogodbenic.

¹ V tem poglavju se izraz „farmacevtski izdelek“ v primeru Evropske unije nanaša na zdravila, kakor so opredeljena v Direktivi 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini.

Zato:

- (a) se v obdobju najmanj šestih let od dneva dodelitve dovoljenja za trženje, razen osebe ali subjekta, ki sta predložila take nerazkrite podatke, nobena oseba ali subjekt, javni ali zasebni, v podporo vlogi za pridobitev dovoljenja za dajanje zdravila na trg ne sme neposredno ali posredno zanašati na take podatke brez izrecne privolitve osebe ali subjekta, ki je predložil podatke;
- (b) se v obdobju najmanj šestih let od dneva dodelitve dovoljenja za trženje ne dodeli dovoljenje za trženje zdravila za nobeno poznejšo vlogo, razen če vložnik poznejše vloge predloži svoje podatke ali podatke, ki jih uporablja z dovoljenjem imetnika prvega dovoljenja, ki izpolnjujejo enake zahteve kot v primeru prvega vložnika. V tem šestletnem obdobju se izdelki, ki se registrirajo brez predložitve takih podatkov, odstranijo s trga, dokler niso izpolnjene zahteve.

ČLEN 95

Varstvo podatkov o fitofarmacevtskih sredstvih in pravila o izogibanju podvajanja preskusov

1. Pogodbenici pred izdajo dovoljenja za dajanje fitofarmacevtskih sredstev na trg določita zahteve glede njihove varnosti in učinkovitosti.
2. Pogodbenici lastniku poročila o preskusu ali študiji, ki je bilo prvič predloženo za pridobitev dovoljenja za trženje fitofarmacevtskega sredstva, priznata začasno pravico do varstva podatkov.

V tem obdobju veljavnosti pravice do varstva podatkov se poročilo o preskusu ali študiji ne uporabi v korist nobene druge osebe, ki želi pridobiti dovoljenje za trženje fitofarmacevtskega sredstva, razen če poda lastnik izrecno privoljenje za to. Ta pravica se v nadaljnjem besedilu navaja kot „varstvo podatkov“.

3. Poročilo o preizkusih ali študijah mora biti:
- (a) potrebno za odobritev ali spremembo dovoljenja, da se dovoli uporaba na drugem pridelku, ter
 - (b) potrjeno je kot skladno z načeli dobre laboratorijske prakse ali dobre preskusne prakse.
4. Obdobje varstva podatkov o fitofarmacevtskih sredstvih v pogodbenici traja deset let od dneva prvega dovoljenja na ozemlju navedene pogodbenice. Daljša obdobja lahko odobri vsaka pogodbenica, da bi, na primer, spodbudila izdajo dovoljenja za fitofarmacevtska sredstva z majhnim tveganjem ali uporabe v manjši meri.
5. Preskus ali študija se zavarujeta tudi, če sta bila potrebna za podaljšanje ali pregled dovoljenja.
6. Pogodbenici določita pravila za izogibanje podvajanju preskusov na vretenčarjih. Vložnik, ki namerava izvajati preskuse ali študije na vretenčarjih, sprejme potrebne ukrepe, da preveri, ali so bili taki preskusi ali študije že izvedeni ali začeti.

7. Morebitni vložnik in imetnik ali imetniki zadevnih registracij si prizadevajo za zagotovitev izmenjave preskusov in študij, ki vključujejo vretenčarje. Stroški izmenjave poročil o preskusih in študijah se določijo pošteno, pregledno in nediskriminatorno. Morebitni vložnik krije stroške le za tiste informacije, ki jih mora predložiti za izpolnitev zahtev za registracijo.
8. Če se morebitni vložnik ter imetnik ali imetniki zadevnih dovoljenj za fitofarmacevtska sredstva ne morejo doseči dogovora glede izmenjave poročil o preskusih in študijah na vretenčarjih, morebitni vložnik o tem obvesti pristojne organe zadevne pogodbenice.
9. Če morebitni vložnik in imetniki zadevnih registracij ne uspejo doseči dogovora glede izmenjave poročil o preskusih in študijah na vretenčarjih, to pristojnim organom zadevne pogodbenice ne prepreči uporabe teh poročil za namene zahtevka morebitnega vložnika.

Imetnik ali imetniki zadevne registracije lahko od morebitnega vložnika zahteva(-jo) plačilo pravičnega deleža stroškov, kot jih je(so) imel(-i) sam(-i). Pogodbenica lahko udeležnim strankam predlaga, da zadevo rešijo s formalno in zavezujočo arbitražo v skladu z notranjim pravom.

ČLEN 96

Sorte rastlin

Evropska unija ponovno potrjuje svojo zavezanost Mednarodni konvenciji o varstvu novih sort rastlin (v nadaljnjem besedilu: Konvencija UPOV), Republika Kazahstan pa bo sprejela razumne ukrepe za pristop h konvenciji.

ODDELEK 3

UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

ČLEN 97

Splošne obveznosti

1. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze v okviru Sporazuma TRIPS, zlasti njegovega dela III, poleg tega pa bosta zagotovili dopolnilne ukrepe, postopke in pravna sredstva iz tega oddelka, potrebne za zagotavljanje uveljavljanja pravic intelektualne lastnine¹.
2. Ti ukrepi, postopki in pravna sredstva morajo biti pošteni in pravični in ne smejo biti po nepotrebnem zapleteni ali dragi ali določati nerazumnih rokov ali povzročati neupravičenih zamud. Poleg tega morajo biti učinkoviti, sorazmerni in odvračilni, uporabljajo pa se na način, ki omogoča izogibanje nastajanju ovir zakonitemu trgovanju in zagotavlja zaščito pred njihovo zlorabo.

¹ Za namene členov 98 do 110 izraz „pravice intelektualne lastnine“ zajema vsaj naslednje pravice: avtorske in njim sorodne pravice; *sui generis* pravico izdelovalca zbirke podatkov; pravice ustvarjalca topografij polprevodniškega proizvoda; pravice iz blagovne znamke; pravice iz vzorca ali modela; pravice iz patenta (vključno s tistimi, ki izhajajo iz dodatnih varstvenih certifikatov); geografske označbe; pravice iz uporabnega modela; žlahtniteljske pravice in trgovska imena, če jih notranje pravo ščiti kot izključne pravice.

ČLEN 98

Upravičeni vložniki

Vsaka pogodbenica za osebe, ki imajo pravico zahtevati izvedbo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz tega oddelka in iz dela III Sporazuma TRIPS, priznava:

- (a) imetnike pravic intelektualne lastnine v skladu s predpisi notranjega prava;
- (b) vse druge osebe, pooblaščne za uporabo teh pravic, zlasti imetnike licence, kolikor je to dovoljeno in v skladu s predpisi notranjega prava;
- (c) organe za upravljanje kolektivnih pravic intelektualne lastnine, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s predpisi notranjega prava;
- (d) strokovne organe za obrambo ali druge osebe, ki se jim priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s predpisi notranjega prava.

ČLEN 99

Dokazi

1. Če je ena od pogodbenic predložila razumno razpoložljive dokaze, ki zadoščajo za utemeljitev njenih zahtevkov, in pri utemeljitvi zahtevkov navedla dokaze, s katerimi razpolaga nasprotna stranka, imajo sodni organi vsake od pogodbenic pristojnost zahtevati, da nasprotna stranka te dokaze predloži, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.
2. Pod pogoji iz odstavka 1 vsaka od pogodbenic sprejme ukrepe, ki so potrebni, da se v primeru kršitve pravice intelektualne lastnine v komercialno pomembnem obsegu pristojnim sodnim organom omogoči, da po potrebi in na podlagi zahtevka zahtevajo predložitev bančnih, finančnih ali trgovinskih dokumentov, s katerimi razpolaga nasprotna stranka, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.

ČLEN 100

Ukrepi za zavarovanje dokazov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko pristojni sodni organi še pred začetkom postopkov glede vsebine zadeve same na predlog imetnika pravic, ki je predložil razumno razpoložljive dokaze v podporo svojim trditvam, da je bila njegova pravica intelektualne lastnine kršena ali bo kršena, odredijo takojšnje in učinkovite začasne ukrepe za zavarovanje zadevnih dokazov v zvezi z domnevno kršitvijo, ob upoštevanju varstva zaupnih podatkov.
2. Taki ukrepi lahko vključujejo podroben opis, z odvzemom vzorcev ali brez njega, ali fizični zaseg blaga, ki je predmet domnevnih kršitev, ter v ustreznih primerih materialov in pripomočkov, ki se uporabljajo v proizvodnji in/ali distribuciji tega blaga, ter dokumentov, ki se nanašajo nanj. Navedeni ukrepi se, po potrebi brez zaslišanja druge strani, sprejmejo zlasti, kadar bi lahko bila zaradi kakršnega koli odlašanja povzročena nepopravljiva škoda imetniku pravice ali kadar obstaja očitno tveganje, da bodo dokazi uničeni.

ČLEN 101

Pravica do informacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko pristojni sodni organi v okviru postopkov glede kršitve pravice intelektualne lastnine in kot odgovor na utemeljeno in sorazmerno zahtevo tožnika odredijo, da informacije o poreklu in distribucijskih omrežjih blaga ali storitev, ki kršijo pravico intelektualne lastnine, posreduje kršitelj in/ali katera koli druga oseba:

- (a) za katero se ugotovi, da ima v lasti blago, ki je predmet kršitev, v komercialno pomembnem obsegu;
- (b) za katero se ugotovi, da v komercialno pomembnem obsegu uporablja storitve, ki so predmet kršitev;
- (c) za katero se ugotovi, da v komercialno pomembnem obsegu opravlja storitve, ki se uporabljajo pri dejavnostih, ki so predmet kršitev; ali
- (d) v zvezi s katero je oseba iz točk (a), (b) ali (c) opozorila, da sodeluje pri proizvodnji, izdelavi ali distribuciji blaga oziroma opravljanju storitev.

2. Informacije iz odstavka 1 vključujejo:

- (a) imena in naslove proizvajalcev, izdelovalcev, distributerjev, ponudnikov in drugih predhodnih imetnikov blaga ali storitev ter predvidenih trgovcev na debelo in drobno;
- (b) informacije o proizvedenih, izdelanih, dobavljenih, prejetih ali naročenih količinah ter ceni za zadevno blago ali storitve.

3. Odstavka 1 in 2 se uporabljata brez poseganja v druge zakonske določbe, ki:

- (a) imetniku pravice zagotavljajo pravice do prejemanja podrobnejših informacij;
- (b) urejajo uporabo informacij, sporočenih v skladu s tem členom, v civilnem ali kazenskem postopku;
- (c) urejajo odgovornost za zlorabo pravice do obveščenosti;

- (d) določajo možnost zavrnitve posredovanja informacij, ki bi osebo iz odstavka 1 prisilile v priznanje njenega sodelovanja ali sodelovanja njenih bližjih sorodnikov pri kršitvi pravice intelektualne lastnine; ali
- (e) urejajo varstvo zaupnosti virov informacij oziroma obdelavo osebnih podatkov.

ČLEN 102

Začasni in previdnostni ukrepi

1. Vsaka od pogodbenic zagotovi, da lahko sodni organi na zahtevo vložnika proti domnevnemu kršitelju izdajo začasno odredbo, da se preprečijo kakršne koli neizbežne kršitve pravice intelektualne lastnine, ali da začasno in po potrebi ob uvedbi periodične denarne kazni, kadar to določa notranje pravo, prepovejo nadaljevanje domnevnih kršitev navedene pravice ali da tako nadaljevanje pogojijo z vložitvijo jamstva, katerega namen je zagotoviti nadomestilo imetniku pravice. Začasna odredba se lahko pod enakimi pogoji in v skladu z notranjim pravom izda tudi zoper posrednika, čigar storitve uporablja tretja oseba in s tem krši pravico intelektualne lastnine.

2. Začasna odredba se lahko izda tudi za zaseg ali vročitev blaga, za katerega se domneva, da krši pravico intelektualne lastnine, s čimer se prepreči vstop tega blaga na trgovinske poti oziroma njegov pretok po njih.

3. V primeru kršitve v komercialnem obsegu vsaka pogodbenica zagotovi, da če vložnik dokaže, da utegnejo okoliščine ogroziti povračilo škode, lahko sodni organi v skladu z notranjim pravom odredijo preventivni zaseg ali zaplembo premičnin in/ali nepremičnin domnevnega kršitelja, vključno z blokiranjem njegovih bančnih računov in drugega premoženja. V ta namen lahko pravosodni organi zahtevajo bančne, finančne ali trgovinske dokumente ali ustrezen dostop do relevantnih informacij.

ČLEN 103

Popravni ukrepi

1. Vsaka od pogodbenic zagotovi, da lahko pristojni pravosodni organi na zahtevo vložnika in brez vpliva na morebitno odškodnino, ki se dolguje imetniku pravice zaradi kršitve, in brez kakršnega koli nadomestila odredijo dokončno odstranitev blaga, za katero je bilo ugotovljeno, da krši pravice intelektualne lastnine, iz trgovinskih tokov ali njegovo uničenje. Po potrebi lahko pristojni pravosodni organi odredijo tudi uničenje snovi in pripomočkov, ki se uporabljajo zlasti za oblikovanje ali izdelavo navedenega blaga.
2. Pravosodni organi pogodbenic so pooblaščen, da odredijo, da se ukrepi izvedejo na stroške kršitelja, razen če ni posebnih razlogov proti temu.

ČLEN 104

Odredbe

Vsaka pogodbenica zagotovi, da kadar se sprejme sodba, ki ugotavlja kršitev pravice intelektualne lastnine, lahko sodni organi zoper kršitelja izdajo odredbo, katere cilj je prepoved nadaljevanja kršitve. Kadar to določa notranje pravo, se za neupoštevanje odredbe po potrebi uvede periodična denarna kazen, da se zagotovi upoštevanje odredbe. Pogodbenici zagotovita tudi, da lahko imetniki pravic zahtevajo sodno prepoved zoper posrednike, katerih storitve uporablja tretja oseba in s tem krši pravico intelektualne lastnine.

ČLEN 105

Alternativni ukrepi

Vsaka od pogodbenic lahko v skladu z notranjim pravom določi, da lahko pristojni sodni organi v ustreznih primerih in na zahtevo osebe, za katero bodo verjetno veljali ukrepi iz člena 103 in/ali člena 104, namesto uporabe ukrepov iz člena 103 in/ali člena 104 odredijo plačilo denarnega nadomestila oškodovani strani, če ta oseba ni ravnala namerno in iz malomarnosti, če bi ji uporaba zadevnih ukrepov povzročila nesorazmerno škodo in če se oškodovani strani denarno nadomestilo zdi razumno zadovoljivo.

ČLEN 106

Odškodnina

1. Pogodbenici zagotovita, da sodni organi pri določanju odškodnine:
 - (a) upoštevajo vse ustrezne vidike, kot so negativne gospodarske posledice, vključno z izgubljenim dobičkom, ki ga je utrpela oškodovana stran, morebitnim nepoštenim dobičkom, ki ga je ustvaril kršitelj, in v ustreznih primerih vključno z drugimi elementi, razen gospodarskih dejavnikov, vključno z nepremoženjsko škodo, ki je imetniku pravice povzročena s kršitvijo; ali
 - (b) v ustreznih primerih lahko določijo odškodnino kot pavšalni znesek na podlagi elementov, kot je najmanj znesek licenčnin ali pristojbin, ki bi jih kršitelj dolgoval, če bi zahteval dovoljenje za uporabo zadevne pravice intelektualne lastnine.
2. Kadar se kršitelj nevede ukvarja z dejavnostmi, ki so predmet kršitve, ali ni utemeljenih razlogov za sklepanje, da to ve, lahko pogodbenici določita, da lahko sodni organi odredijo vračilo dobička ali plačilo odškodnine, ki je lahko določena vnaprej, oškodovani strani.

ČLEN 107

Pravni stroški

Vsaka od pogodbenic zagotovi, da utemeljene in sorazmerne pravne stroške ter druge izdatke uspešne strani praviloma krije neuspešna stran, razen če načela pravičnosti tega ne dovolijo.

ČLEN 108

Objava sodb

Vsaka od pogodbenic zagotovi, da lahko v sodnih postopkih, začetih zaradi kršitve pravice intelektualne lastnine, sodni organi na zahtevo vložnika in na stroške kršitelja odredijo ustrezne ukrepe za razširjanje informacij v zvezi s sodno odločbo in njeno celotno ali delno objavo.

ČLEN 109

Domneva o avtorstvu ali lastništvu

Za namene uporabe ukrepov, postopkov in korektivnih ukrepov, predvidenih v tem pododdelku, velja, da za to, da oseba velja za avtorja literarnega ali umetniškega dela in da lahko začne postopek za ugotavljanje kršitev, zadostuje običajna navedba njenega imena na delu, če ni dokaza o nasprotnem. To se tudi smiselno uporablja za imetnike pravic, povezanih z avtorsko pravico, v zvezi z njihovo zaščiteno vsebino.

ČLEN 110

Upravni postopki

V taki meri, do katere se lahko odredi civilnopravno sredstvo kot rezultat upravnih postopkov, so taki postopki v skladu z načeli, ki so vsebinsko enaka načelom, predvidenih v zadevnih določbah tega oddelka.

ČLEN 111

Mejni ukrepi

1. Pri izvajanju mejnih ukrepov za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine pogodbenici zagotovita skladnost s svojimi obveznostmi na podlagi GATT 1994 in Sporazuma TRIPS.

2. Za zagotovitev varstva pravic intelektualne lastnine na carinskem območju vsake od pogodbenic carinski organi v mejah svojih pristojnosti sprejmejo različne pristope za identifikacijo pošiljk, ki vsebujejo blago, glede katerega obstaja sum, da krši pravice intelektualne lastnine iz odstavkov 3 in 4. Ti pristopi vključujejo analitične metode, ki temeljijo med drugim na informacijah, ki jih zagotovijo imetniki pravic, zbranih obveščevalnih podatkih in pregledu tovara.
3. Carinski organi imajo na podlagi zahtevka, ki ga predloži imetnik pravice, pooblastila, da sprejmejo ukrepe za zadržanje ali prekinitev sprostitve blaga pod carinskim nadzorom, za katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke, avtorske in sorodne pravice ali geografske označbe.
4. Carinski organi Republike Kazahstan so najpozneje tri leta po dnevu, na katerega se ta naslov začne uporabljati, pooblaščen, da na podlagi zahtevka, ki ga predloži imetnik pravice, sprejmejo ukrepe za zadržanje ali prekinitev sprostitve blaga pod carinskim nadzorom, za katerega obstaja sum, da krši patente, uporabne modele, industrijske vzorce, topografije integriranih vezij ali žlahtniteljske pravice, pod pogojem, da Evropska unija najpozneje dve leti pred koncem tega triletnega obdobja zagotovi ustrezno usposabljanje predstavnikov pristojnih organov, kot so carinski uradniki, sodniki, tožilci in drugo ustrezno osebje.

5. Carinski organi so pooblašчени, da na lastno pobudo zadržijo ali prekinejo sprostitve blaga pod carinskim nadzorom, za katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke, avtorske in sorodne pravice ali geografske označbe.
6. Carinski organi Republike Kazahstan so najpozneje pet let po dnevu, na katerega se ta naslov začne uporabljati, pooblašчени, da na lastno pobudo zadržijo ali prekinejo sprostitve blaga pod carinskim nadzorom, za katerega obstaja sum, da krši patente, uporabne modele, industrijske vzorce, topografije integriranih vezij ali žlahtniteljske pravice, pod pogojem, da Evropska unija najpozneje dve leti pred koncem tega petletnega obdobja zagotovi ustrezno usposabljanje predstavnikov pristojnih organov, kot so carinski uradniki, sodniki, tožilci in drugo ustrezno osebje.
7. Ne glede na odstavke 3 do 6 ne obstaja obveznost za uporabo ukrepov zadržanja ali prekinitve sprostitve za uvoz blaga, ki je bilo dano na trg v drugi državi po privolitvi ali s privolitvijo imetnika pravice.

8. Pogodbenici se strinjata, da bosta učinkovito izvajali člen 69 Sporazuma TRIPS v zvezi z mednarodno trgovino z blagom, za katerega se domneva, da krši pravice intelektualne lastnine. V ta namen je vsaka pogodbenica pripravljena določiti kontaktno točko v svoji carinski upravi in o tem obvestiti drugo pogodbenico, da bi se s tem olajšalo carinsko sodelovanje. Takšno sodelovanje lahko vključuje izmenjavo informacij o mehanizmih za sprejemanje informacij imetnikov pravic, najboljših praksah in izkušnjah, pridobljenih pri strategijah za obvladovanje tveganja, kot tudi informacij za identifikacijo pošilk, za katere se sumi, da vsebujejo blago, ki je predmet kršitve.

9. Carinski organi vsake od pogodbenic so na zahtevo druge pogodbenice ali na lastno pobudo pripravljeni sodelovati, da carinskim organom druge pogodbenice zagotovijo ustrezne razpoložljive informacije, zlasti v zvezi z blagom, ki je v tranzitu čez ozemlje zadevne pogodbenice in je namenjeno v drugo pogodbenico ali iz nje izhaja.

10. Brez poseganja v druge načine sodelovanja se za odstavka 8 in 9 tega člena v zvezi s kršitvami carinske zakonodaje v povezavi s pravicami intelektualne lastnine uporablja Protokol o vzajemni upravni pomoči v carinskih zadevah.

11. Brez poseganja v pooblastila Sveta za sodelovanje je za zagotavljanje pravilnega delovanja in izvajanja tega člena odgovoren pododbor za carinsko sodelovanje iz člena 25(3). Pododbor za carinsko sodelovanje določi prednostne naloge in ustrezne postopke za sodelovanje med pristojnimi organi pogodbenic.

ODDELEK 4

ODGOVORNOST POSREDNIŠKIH PONUDNIKOV STORITEV

ČLEN 112

Uporaba storitev posrednikov

Pogodbenici priznavata, da tretje osebe lahko uporabijo storitve posrednikov v zvezi s kršitvami. Pogodbenici za zagotovitev prostega pretoka informacijskih storitev in hkrati uveljavitev pravic intelektualne lastnine v digitalnem okolju zagotovita ukrepe, opisane v tem oddelku v zvezi s posrednimi ponudniki storitev, kadar niso na nikakršen način povezani s prenesenimi informacijami.

ČLEN 113

Odgovornost posrednih ponudnikov storitev: „izključni prenos“

1. Kadar opravljena storitev informacijske družbe vključuje prenos informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju ali dostop do komunikacijskega omrežja, vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudnik storitev ni odgovoren za poslane informacije, če ponudnik:

- (a) ne sproži prenosa;
- (b) ne izbere prejemnika prenosa; in
- (c) ne izbere ali spremeni informacij, ki so predmet prenosa.

2. Prenos in zagotovitev dostopa iz odstavka 1 vključujeta samodejno, vmesno in začasno shranjevanje poslanih informacij, če je to namenjeno samo izvajanju prenosa v komunikacijskem omrežju in če se informacije ne hranijo za daljše obdobje, kot je upravičeno potrebno za tak prenos.

3. Ta člen ne posega v možnost, da sodišče ali upravni organ v skladu z notranjim pravom pogodbenic od ponudnika storitev zahteva prenehanje ali preprečitev kršitve.

ČLEN 114

Odgovornost posrednih ponudnikov storitev: „shranjevanje v predpomnilniku“

1. Kadar opravljena storitev informacijske družbe vključuje prenos informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, v komunikacijskem omrežju, vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudnik storitev ni odgovoren za samodejno, vmesno in začasno shranjevanje navedenih informacij, ki je namenjeno zgolj učinkovitejšemu nadaljnjemu prenosu informacij drugim prejemnikom storitve na njihovo zahtevo, če tak ponudnik:

- (a) ne spremeni informacij;
- (b) izpolnjuje pogoje za dostop do informacij;

- (c) upošteva pravila o posodabljanju informacij, ki so določena v splošno priznanih in uporabljenih industrijskih standardih;
 - (d) za pridobivanje podatkov o rabi informacij ne posega v zakonito uporabo splošno priznane industrijske tehnologije; ter
 - (e) hitro ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do informacij, ki jih je hranil, takoj ko je obveščen, da so bile informacije na začetnem izhodnem mestu prenosa odstranjene iz omrežja ali da je bil dostop do njih onemogočen ali da je sodišče ali upravni organ odredil tako odstranitev ali blokado.
2. Ta člen ne posega v možnost, da sodišče ali upravni organ v skladu z notranjim pravom pogodbenic od ponudnika storitev zahteva prenehanje ali preprečitev kršitve.

ČLEN 115

Odgovornost posrednih ponudnikov storitev: gostiteljstvo

1. Kadar opravljena storitev informacijske družbe vključuje shranjevanje informacij, ki jih zagotovi prejemnik storitve, vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudnik storitev ni odgovoren za informacije, shranjene na zahtevo prejemnika storitve, pod pogojem, datak ponudnik:
 - (a) dejansko ne ve za nezakonito dejavnost ali informacijo in mu v zvezi z odškodninskimi zahtevki niso znana dejstva ali okoliščine, iz katerih je očitno, da gre za nezakonito dejavnost ali informacijo; ali
 - (b) takoj ko za to izve ali se tega zave, nemudoma ukrepa in odstrani ali onemogoči dostop do informacij.
2. Odstavek 1 se ne uporabi, kadar prejemnik storitve ukrepa s pooblastilom ali pod nadzorom ponudnika.

3. Ta člen ne posega v možnost, da sodišče ali upravni organ v skladu z notranjim pravom od ponudnika storitve zahteva prenehanje ali preprečitev kršitve, in tudi ne v možnost, da pogodbenica določi postopke, ki urejajo odstranitev ali preprečitev dostopa do informacij.

ČLEN 116

Brez splošne obveznosti spremljanja

1. Kadar ponudniki zagotavljajo storitve iz členov 113 do 115, jim pogodbenici ne predpišeta splošne obveznosti spremljanja informacij pri prenosu ali shranjevanju, pa tudi ne dejavnega raziskovanja dejstev ali okoliščin, na podlagi katerih se domneva, da gre za nezakonito dejavnost.
2. Pogodbenica lahko določi obveznost, da morajo ponudniki storitev informacijske družbe pristojne javne organe nemudoma obvestiti o domnevnih nezakonitih dejavnostih ali informacijah, ki jih predložijo prejemniki njihove storitve. Pogodbenica lahko določi obveznost, da morajo ponudniki storitev informacijske družbe pristojnim organom na njihovo zahtevo predložiti informacije, ki omogočajo identifikacijo prejemnikov njihove storitve, s katerimi imajo sklenjene dogovore o shranjevanju.

ČLEN 117

Dan začetka uporabe členov 112 do 116

Republika Kazahstan v celoti izpolni obveznosti, določenih v členih 112 do 116 v roku petih let od dneva, na katerega se ta naslov začne uporabljati.

ČLEN 118

Sodelovanje

1. Pogodbenici spodbujata razvoj sodelovanja med trgovinskimi ali poklicnimi združenji oziroma organizacijami za zaščito in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine.

2. Pogodbenici soglašata, da bosta z medsebojnim sodelovanjem podpirali izvajanje obveznosti iz tega poglavja. Področja sodelovanja lahko med drugim vključujejo naslednje dejavnosti:

- (a) izmenjavo informacij o njunih pravnih okvirih v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in zadevnimi pravili o varstvu in uveljavljanju; izmenjavo izkušenj pri zakonodajnem napredku na teh področjih;
- (b) izmenjavo izkušenj o zaščiti in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine;
- (c) izmenjavo izkušenj o zaščiti in izvrševanju s strani carinskih, policijskih, upravnih in sodnih organov ter zainteresiranih organizacij; sodelovanje pri preprečevanju izvoza ponarejenega blaga;
- (d) gradnjo zmogljivosti; ter
- (e) spodbujanje in širjenje informacij ter znanja o pravicah intelektualne lastnine, med drugim v poslovnih krogih in civilni družbi; spodbujanje ozaveščanja ter znanja potrošnikov in nosilcev pravic.

POGLAVJE 8

JAVNA NAROČILA

ČLEN 119

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „komercialno blago ali storitve“ pomeni blago ali storitve take vrste, ki se običajno prodajajo ali ponujajo za prodajo na komercialnih trgih nevladnim kupcem, ki jih običajno tudi kupijo, za nevladne namene;
- (b) „gradbene storitve“ pomeni storitve, katerih cilj je na kakršen koli način izvesti nizke ali visoke gradnje na podlagi oddelka 51 začasne osrednje klasifikacije proizvodov Združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: CPC);
- (c) „dnevi“ pomeni koledarske dneve;

- (d) „elektronska dražba“ pomeni ponavljajoči se postopek, ki vključuje elektronsko napravo za predstavitev novih cen, popravljenih navzdol, in/ali novih vrednosti za nekatere sestavne dele ponudb po začetni celotni oceni ponudb in omogoča razvrščanje ponudb z uporabo metod za avtomatsko ocenjevanje. Zato nekatera naročila storitev in nekatera naročila gradenj, katerih predmet so intelektualne storitve, kot je načrtovanje gradenj, ne smejo biti predmet elektronskih dražb;
- (e) „v pisni obliki“ ali „pisno“ pomeni informacije, izražene z besedami ali številkami, ki jih je mogoče prebrati, reproducirati in pozneje posredovati. To lahko vključuje elektronsko posredovane in shranjene informacije;
- (f) „omejeni razpisni postopki“ pomeni razpisne postopke, pri katerih se naročnik posvetuje z enim ali več izbranimi ponudniki;
- (g) „ukrep“ pomeni kateri koli zakon, predpis, postopek, upravno usmeritev ali prakso ali kateri koli ukrep naročnika v zvezi s kritim javnim naročilom;
- (h) „večnamenski seznam“ pomeni seznam ponudnikov, za katere je naročnik ugotovil, da izpolnjujejo pogoje za uvrstitev na ta seznam, in ki ga naročnik namerava uporabiti več kot enkrat;

- (i) „obvestilo o nameravanem javnem naročilu“ pomeni obvestilo, ki ga objavi naročnik, da povabi zainteresirane ponudnike, naj predložijo vlogo za sodelovanje ali ponudbo ali oboje;
- (j) „odprt javni razpis“ pomeni javni razpis, pri katerem lahko vsi zainteresirani ponudniki predložijo svojo ponudbo;
- (k) „oseba“ pomeni fizično ali pravno osebo;
- (l) „naročnik“ pomeni subjekt iz dela 1 do 3 Priloge III;
- (m) „kvalificirani ponudnik“ pomeni ponudnika, za katerega naročnik priznava, da je izpolnil pogoje za udeležbo;
- (n) „selektivni javni razpis“ pomeni javni razpis, pri katerem naročnik povabi le kvalificirane ponudnike, da predložijo svojo ponudbo;
- (o) „storitve“ vključuje gradbene storitve, razen če ni drugače določeno;

- (p) „standard“ pomeni dokument, ki ga je odobril priznani organ, ki za splošno in večkratno uporabo določa pravila, smernice ali značilnosti za proizvode ali storitve ali z njimi povezane postopke in načine proizvodnje, ki jih ni treba obvezno upoštevati. Lahko vključuje ali izključno obravnava tudi zahteve glede terminologije, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago, storitve, postopke ali načine proizvodnje;
- (q) „ponudnik“ pomeni osebo ali skupino oseb, ki ponuja ali bi lahko ponujala blago ali storitve;
- (r) „tehnična specifikacija“ pomeni zahtevo javnega razpisa, ki:
 - (i) določa značilnosti blaga ali storitev, ki se naročajo, vključno s kakovostjo, uspešnostjo, varnostjo in merami, ali postopkov in načinov njihove proizvodnje ali zagotavljanja ali
 - (ii) obravnava zahteve glede terminologije, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago ali storitve.

ČLEN 120

Področje in obseg uporabe

Uporaba tega poglavja

1. To poglavje se uporablja za vse ukrepe v zvezi s kritimi javnimi naročili ne glede na to, ali se izvajajo izključno z elektronskimi sredstvi ali le delno.
2. „Krita javna naročila“ v tem poglavju pomeni javna naročila za vladne namene:
 - (a) blaga, storitev ali kombinacije obeh:
 - (i) kot je določeno v Prilogi III; ter
 - (ii) ki niso naročeni z namenom komercialne ali ponovne prodaje ali za uporabo v proizvodnji ali ponujanje blaga ali storitev za komercialno prodajo ali ponovno prodajo;
 - (b) na podlagi kakršne koli vrste pogodbe, vključno z: nakupom; zakupom; ter najemom ali najemnim nakupom, nakupno pravico ali brez nje;

- (c) katerih vrednost je enaka ustreznemu pragu, določenemu v Prilogi III ob objavi obvestila v skladu s členom 124, ali je višja od tega praga;
- (d) s strani naročnika; in
- (e) ki niso drugače izključena iz kritja v odstavku 3 tega člena ali v Prilogi III.

Če vrednost naročila ni gotova, ga je treba oceniti v skladu z odstavki 6 do 8.

3. Razen če ni drugače določeno v Prilogi III, se to poglavje ne uporablja za:

- (a) nakup ali najem zemljišča, obstoječih zgradb ali drugih nepremičnin ali pravic na njih;
- (b) nepogodbene sporazume ali katero koli obliko pomoči, ki jo zagotovi pogodbenica, vključno z dogovori o sodelovanju, nepovratnimi sredstvi, posojili, prilivi lastniškega kapitala, garancijami in fiskalnimi spodbudami;

- (c) naročilo ali nakup storitev fiskalnega urada ali depozitnih storitev, likvidacijskih in upravljaljskih storitev za regulirane finančne ustanove ali storitev, povezanih s prodajo, odkupom in razporeditvijo javnega dolga, vključno s posojili in državnimi obveznicami ter dolžniškimi in drugimi vrednostnimi papirji;
- (d) pogodbe o zaposlitvi v javnem sektorju;
- (e) naročila, izvedena:
 - (i) za posebni namen zagotavljanja mednarodne pomoči, vključno z razvojno pomočjo;
 - (ii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodnega sporazuma v zvezi z nameščanjem vojaških enot ali v zvezi s skupnim izvajanjem s strani držav pogodbenic projekta; ali
 - (iii) po posebnem postopku ali v skladu s pogoji mednarodne organizacije ali financirana z mednarodnimi nepovratnimi sredstvi, posojili ali drugo podporo, kadar bi bil ustrezeni postopek oziroma pogoji v neskladju s tem poglavjem.

4. Priloga III za vsako pogodbenico določa naslednje informacije:

- (a) v delu 1: subjekte centralni ravni vlade, katerih javna naročila zajema to poglavje;
- (b) v delu 2: subjekte na podcentralni ravni vlade, katerih javna naročila zajema to poglavje;
- (c) v delu 3: vse druge subjekte, katerih javna naročila zajema to poglavje;
- (d) v delu 4: blago, ki ga zajema to poglavje;
- (e) v delu 5: storitve, razen gradbenih storitev, ki jih zajema to poglavje;
- (f) v delu 6: gradbene storitve, ki jih zajema to poglavje; ter
- (g) v delu 7: kakršne koli splošne opombe.

5. Kadar naročnik v okviru kritih naročil zahteva od oseb, ki niso krite v okviru Priloge III, da naročajo v skladu s posebnimi zahtevami, se za te zahteve smiselno uporablja člen 122.

Vrednotenje

6. Pri ocenjevanju vrednosti naročila, da bi ugotovil, ali je naročilo krito, naročnik:
 - (a) naročila ne razdeli na ločena naročila niti ne izbere ali uporabi določene metode vrednotenja za oceno vrednosti naročila, da bi ga tako v celoti ali delno izključil iz uporabe tega poglavja; in
 - (b) vključi ocenjeno največjo skupno vrednost naročila, dodeljenega enemu ali več ponudnikom, za celotno obdobje njegovega trajanja, pri čemer upošteva vse oblike plačila, vključno s:
 - (i) premijami, dajatvami, provizijami in obrestmi; ter
 - (ii) če naročilo omogoča več možnosti, celotno vrednostjo teh možnosti.

7. Če ima posamezna zahteva za naročilo za posledico oddajo več kot enega naročila ali oddajo naročil v ločenih delih (v nadaljnjem besedilu: ponavljajoča se naročila), izračun ocenjene največje skupne vrednosti temelji na:

- (a) vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, oddanih v predhodnih 12 mesecih ali v predhodnem proračunskem letu naročnika, prilagojeni, če je to mogoče, da se upoštevajo pričakovane spremembe količine ali vrednosti blaga ali storitev, ki se bodo naročale v naslednjih 12 mesecih; ali
- (b) ocenjeni vrednosti ponavljajočih se naročil iste vrste blaga ali storitev, ki bodo oddana v 12 mesecih po oddaji prvotnega naročila ali v proračunskem letu naročnika.

8. V primeru naročila v obliki zakupa, najema ali najemnega zakupa blaga ali storitev ali naročila, za katerega skupna cena ni določena, se kot osnova za vrednotenje uporablja:

- (a) pri naročilih za določen čas:
 - (i) če je čas trajanja naročila 12 mesecev ali manj, skupna ocenjena največja vrednost za obdobje njegove veljavnosti; ali

- (ii) če je čas trajanja naročila daljši od 12 mesecev, skupna ocenjena največja vrednost, vključno z morebitno ocenjeno preostalo vrednostjo;
- (b) pri naročilih za nedoločen čas: ocena mesečnega obroka, pomnožena z 48; ter
- (c) če ni gotovo, ali bo naročilo sklenjeno za določen čas, na podlagi ocene iz točke (b).

ČLEN 121

Splošne izjeme

Pod pogojem, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med pogodbenicama ali za prikrito omejevanje mednarodne trgovine, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi se kateri koli pogodbenici preprečilo uvajanje ali izvrševanje ukrepov, ki so:

- (a) potrebni za varovanje javne morale, reda ali varnosti;

- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
- (c) potrebni za zaščito intelektualne lastnine; ali
- (d) povezani z blagom ali storitvami invalidov, človekoljubnih ustanov ali zapornikov.

ČLEN 122

Splošna načela

Nediskriminacija

1. Vsaka pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, glede katerega koli ukrepa v zvezi s kritim javnim naročilom za tako blago in storitve druge pogodbenice in za ponudnike druge pogodbenice, ki ponujajo blago ali storitve, brezpogojno zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, zagotovi za lastno blago, storitve in lokalne ponudnike.

2. Kar zadeva kateri koli ukrep v zvezi s kritimi naročili, pogodbenica, vključno z njenimi naročniki:

- (a) ne obravnava lokalnega ponudnika manj ugodno kot drugega lokalnega ponudnika na podlagi stopnje povezave s tujino ali obsega tujega lastništva; ali
- (b) ne diskriminira lokalnega ponudnika na podlagi dejstva, da so blago ali storitve, ki jih ponuja ta ponudnik za določeno javno naročilo, dejansko blago ali storitve druge pogodbenice.

Uporaba elektronskih sredstev

3. Pri izvedbi kritega naročanja s pomočjo elektronskih sredstev naročnik:

- (a) zagotovi, da se javno naročanje izvaja s pomočjo sistemov informacijske tehnologije in programske opreme, vključno s tistimi, ki so povezani z avtentifikacijo in šifriranjem podatkov, ki so splošno dostopni in interoperabilni z drugimi splošno dostopnimi sistemi informacijske tehnologije in programske opreme, ter
- (b) vzdržuje mehanizme, ki zagotavljajo celovitost vlog za sodelovanje in ponudb, vključno z določitvijo dneva prejema ponudbe in preprečevanjem neustreznega dostopa.

Izvajanje naročanja

4. Naročnik izvede krito naročanje na pregleden in nepristranski način, ki:
- (a) je v skladu s tem poglavjem, z uporabo metod, kot so odprti razpisni postopek, selektivni razpisni postopek, omejeni razpisni postopek in elektronske dražbe;
 - (b) preprečuje navzkrižje interesov; ter
 - (c) preprečuje korupcijo.

Pravila o poreklu

5. Za namene kritega naročanja pogodbenica za blago ali storitve, ki so bile uvožene iz druge pogodbenice ali jih je druga pogodbenica zagotovila, ne uporablja pravil o poreklu, ki se razlikujejo od tistih, ki jih pogodbenica takrat uporablja za uvoz ali dobavo enakega blaga ali storitev iz iste pogodbenice.

Ukrepi, ki niso specifični za naročanje

6. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata za: nikakršne carine in takse, ki se naložijo za uvoz; način pobiranja takih carin in taks; druge uvozne predpise ali formalnosti ter za ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami, razen ukrepov, ki urejajo zajeta javna naročila.

ČLEN 123

Informacije o sistemu naročanja

1. Vsaka pogodbenica:

- (a) nemudoma objavi vse zakone, druge predpise, sodne odločbe, upravne odločbe za splošno uporabo, standardne pogodbene klavzule, ki so določene z zakonom ali predpisom ter s sklicevanjem vključene v obvestila ali razpisno dokumentacijo, in postopek v zvezi s kritim naročanjem ter vse njihove spremembe v uradno določenem elektronskem ali tiskanem mediju, ki je zelo razširjen in ostane dostopen javnosti; ter
- (b) na zahtevo poda utemeljitev navedenega drugi pogodbenici.

2. Del 1 Priloge IV navaja:

- (a) elektronske ali tiskane medije, v katerih vsaka pogodbenica objavi informacije, opisane v odstavku 1 tega člena;
- (b) elektronske ali tiskane medije, v katerih vsaka pogodbenica objavi obvestila, zahtevana v členu 124, členu 126(7) in členu 133(2); ter
- (c) spletni naslov ali naslove, na katerih vsaka pogodbenica objavi svoja obvestila o oddanih naročilih v skladu s členom 133(2).

3. Vsaka pogodbenica takoj uradno obvesti Odbor za sodelovanje o kakršnih koli spremembah svojih informacij, navedenih v delu 1 Priloge IV. Odbor za sodelovanje redno sprejema odločitve, ki odražajo spremembe dela 1 Priloge IV.

ČLEN 124

Obvestila

Obvestilo o nameravanem naročilu

1. Za vsako krito javno naročilo naročnik objavi obvestilo o nameravanem naročilu v ustreznem tiskanem ali elektronskem mediju iz dela 2 Priloge IV, razen v okoliščinah, opisanih v členu 130. Takšen medij je zelo razširjen in takšna obvestila ostanejo dostopna javnosti najmanj do izteka časovnega obdobja, ki je navedeno v obvestilu. Obvestila so naročnikom iz delov 1, 2 ali 3 Priloge III brezplačno dostopna z elektronskimi sredstvi prek enotne točke dostopa najmanj za minimalno obdobje, določeno v delu 2 Priloge IV.
2. Razen če je v tem poglavju določeno drugače, vsako obvestilo o nameravanem naročilu vključuje:
 - (a) ime in naslov naročnika ter druge informacije, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih z naročilom, ter morebitne stroške in plačilne pogoje;

- (b) opis naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana;
- (c) za ponavljajoča se naročila po možnosti čas nadaljnjih obvestil o nameravanih naročilih;
- (d) opis kakršnih koli možnosti;
- (e) časovni razpored za dobavo blaga ali izvajanje storitev ali trajanje naročila;
- (f) način naročanja, ki bo uporabljen, in ali bo ta vključeval pogajanja ali elektronsko dražbo;
- (g) po možnosti naslov in rok za oddajo vlog za sodelovanje pri naročanju;
- (h) naslov in rok za oddajo ponudb;
- (i) jezik ali jezike, v katerih se lahko odda ponudbe ali vloge za sodelovanje, če se jih lahko odda v jeziku, ki ni uradni jezik pogodbenice naročnika;

- (j) seznam in kratek opis kakršnih koli pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno z zahtevami po posebnih dokumentih ali potrdilih, ki jih morajo s tem v zvezi zagotoviti ponudniki, razen če te zahteve niso vključene v razpisno dokumentacijo, ki je vsem zainteresiranim ponudnikom dana na voljo hkrati z objavo nameravanega naročila; ter
- (k) če namerava naročnik v skladu s členom 126 k sodelovanju na javnem razpisu povabiti omejeno število kvalificiranih ponudnikov, merila, ki se bodo uporabljala za njihov izbor in po možnosti morebitno omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko poslali svoje ponudbe.

Povzetek obvestila

3. Naročnik za vsako nameravano naročilo istočasno z objavo obvestila o nameravanem naročilu objavi tudi dostopen povzetek obvestila v angleškem ali francoskem jeziku. Povzetek obvestila vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) predmet javnega naročila;

- (b) rok za predložitev ponudb ali, kadar je primerno, rok za predložitev vlog za sodelovanje v javnih naročilih ali za uvrstitev na večnamenski seznam; ter
- (c) naslov, na katerem se lahko zaprosi za dokumente v zvezi z naročilom.

Obvestilo o načrtovanem naročilu

4. Naročnike se spodbuja, da v ustreznem tiskanem ali elektronskem mediju iz dela 2 Priloge IV čim prej v vsakem proračunskem letu objavijo obvestilo v zvezi s svojimi prihodnjimi načrti glede naročanja (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o načrtovanem naročilu). Obvestilo o načrtovanem naročilu vsebuje predmet naročila in načrtovani dan objave obvestila o nameravanem naročilu.
5. Naročnik, ki je krit z delom 3 Priloge III, lahko obvestilo o načrtovanem naročilu uporabi kot obvestilo o nameravanem naročilu, pod pogojem da obvestilo o načrtovanem naročilu vsebuje toliko informacij iz odstavka 2 tega člena, kot jih ima naročnik na voljo, in izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoje zanimanje za naročilo sporočiti naročniku.

ČLEN 125

Pogoji za sodelovanje

1. Naročnik omeji vse pogoje za sodelovanje pri naročilu na tiste, ki so bistveni za zagotovitev, da ima ponudnik pravne in finančne zmogljivosti ter poslovne in tehnične sposobnosti za izvedbo ustreznega naročila.
2. Pri določitvi pogojev za sodelovanje naročnik:
 - (a) ne določi pogoja, da je moral naročnik pogodbenice ponudniku, da bi ta lahko sodeloval pri naročilu, že v preteklosti oddati eno ali več naročil;
 - (b) lahko, kadar je to potrebno, zahteva ustrezne predhodne izkušnje za izpolnjevanje zahtev iz razpisa; ter
 - (c) za sodelovanje ponudnika pogodbenice pri naročilu ali za sklenitev pogodbe z njim ne uvede pogoja, da mora naročnik druge pogodbenice že prej imeti sklenjeno eno ali več pogodb s ponudnikom ali da mora ponudnik imeti predhodne izkušnje na ozemlju navedene pogodbenice, razen ko so predhodne izkušnje bistvene za izpolnitev zahtev naročila.

3. Naročnik pri ocenjevanju, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje:
 - (a) ovrednoti finančno zmogljivost ter poslovne in tehnične sposobnosti ponudnika na podlagi poslovnih dejavnosti ponudnika tako znotraj kot zunaj ozemlja pogodbenice naročnika; ter
 - (b) svojo oceno opravi na podlagi pogojev, ki jih je naročnik vnaprej določil v obvestilih ali razpisni dokumentaciji.
4. Če obstajajo dokazila, lahko pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, ponudnika izključi zaradi razlogov, kot so:
 - (a) stečaj;
 - (b) lažne izjave;
 - (c) znatne ali ponavljajoče se pomanjkljivosti pri izpolnjevanju vseh pomembnejših zahtev ali obveznosti iz predhodnega naročila ali naročil;
 - (d) pravnomočne sodbe v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji ali drugimi hujšimi prekrški;

- (e) poklicne kršitve ali dejanja ali opustitve, ki imajo negativen vpliv na poslovno integriteto ponudnika; ali
- (f) neplačevanje davkov.

ČLEN 126

Kvalificiranost ponudnikov

Sistemi registracije in kvalifikacijski postopki

1. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, lahko ohrani sistem registracije ponudnikov, v skladu s katerim se morajo zainteresirani ponudniki registrirati in predložiti določene informacije.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da:
 - (a) si njeni naročniki prizadevajo za kar največje zmanjšanje razlik med svojimi kvalifikacijskimi postopki ter

(b) si njeni naročniki, kadar ohranijo sisteme registracije, prizadevajo za kar največje zmanjšanje razlik med svojimi sistemi registracije.

3. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, ne sprejme ali uporablja nobenega sistema registracije ali kvalifikacijskega postopka z namenom ali učinkom ustvarjanja nepotrebnih ovir za sodelovanje ponudnikov druge pogodbenice pri njenih naročilih.

Omejeni razpis

4. Naročnik, ki namerava uporabiti omejeni razpis:

- (a) v obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključi vsaj informacije, navedene v členu 124(2)(a), (b), (f), (g), (j) in (k), ter povabi ponudnike k predložitvi vloge za sodelovanje; ter
- (b) kvalificiranim ponudnikom do začetka razpisnega obdobja zagotovi vsaj informacije iz člena 124(2)(c), (d), (e), (h) in (i), da jih obvesti, kot je določeno v členu 128(3)(b).

5. Naročnik vsem kvalificiranim ponudnikom omogoči sodelovanje pri določenem naročilu, razen če naročnik v obvestilu o nameravanem naročilu navede morebitno omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko oddali ponudbo, in merila za izbiro omejenega števila ponudnikov.

6. Kadar razpisna dokumentacija ni javno objavljena na dan objave obvestila iz odstavka 4, naročnik zagotovi, da se ti dokumenti istočasno dajo na voljo vsem kvalificiranim ponudnikom, izbranim v skladu z odstavkom 5.

Večnamenski seznam

7. Naročnik lahko pripravi in vzdržuje večnamenski seznam ponudnikov, pod pogojem da se obvestilo, ki zainteresirane ponudnike povabi k oddaji prošnje za uvrstitev na seznam:

(a) objavi vsako leto ter

(b) je v primeru objave s pomočjo elektronskih sredstev stalno na voljo

v ustrezni obliki iz dela 2 Priloge IV.

8. Obvestilo iz odstavka 7 vključuje:

- (a) opis blaga ali storitev ali njihovih kategorij, za katere se seznam lahko uporablja;
- (b) pogoje za sodelovanje, ki jih morajo izpolniti ponudniki za uvrstitev na seznam, in načine, s pomočjo katerih bo naročnik preveril, ali ponudnik izpolnjuje pogoje;
- (c) ime in naslov naročnika ter druge podatke, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih s seznamom;
- (d) obdobje veljavnosti seznama in možnosti za njegovo obnovitev ali prenehanje oziroma, kadar obdobje veljavnosti ni na voljo, navedbo načina, s katerim bo izdano obvestilo o prenehanju uporabe seznama;
- (e) navedbo, da se seznam lahko uporablja za naročila, ki so krita s tem poglavjem.

9. Ne glede na odstavek 7 lahko naročnik, če bo večnamenski seznam veljaven tri leta ali manj, objavi obvestilo iz odstavka 7 samo enkrat na začetku obdobja veljavnosti seznama, pod pogojem da:

- (a) obvestilo navaja obdobje veljavnosti in da nadaljnja obvestila ne bodo objavljena ter
- (b) se objavi s pomočjo elektronskih sredstev in je v času njegove veljavnosti stalno na voljo.

10. Naročnik ponudnikom omogoči, da kadar koli zaprosijo za vključitev na večnamenski seznam, in na seznam vključi vse kvalificirane ponudnike v razmeroma kratkem času.

11. Če ponudnik, ki ni vključen na večnamenski seznam, odda vlogo za sodelovanje pri naročilu, ki temelji na večnamenskem seznamu, in vse zahtevane dokumente v časovnem obdobju iz člena 128(2), naročnik vlogo preuči. Naročnik ne izključi ponudnika iz obravnave v zvezi z naročilom, ker naročnik ni imel dovolj časa za preučitev vloge, razen če v izjemnih primerih zaradi zapletenosti naročila naročnik ne more zaključiti preučitve vloge v časovnem obdobju, določenem za oddajo ponudb.

Subjekti iz dela 3 Priloge III

12. Naročnik iz dela 3 Priloge III lahko obvestilo, ki ponudnike vabi, da zaprosijo za uvrstitev na večnamenski seznam, uporabi kot obvestilo o nameravanem javnem naročilu, če:

- (a) je obvestilo objavljeno v skladu z odstavkom 7 tega člena in vključuje informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 8 tega člena, toliko informacij, zahtevanih v skladu s členom 124(2), kolikor jih je na voljo, in navedbo, da pomeni obvestilo o nameravanem naročilu, ali, da bodo samo ponudniki na večnamenskem seznamu še naprej prejeli obvestila o naročilih, ki so krita z večnamenskim seznamom; ter
- (b) naročnik ponudnikom, ki so mu sporočili svoj interes za določeno naročilo, nemudoma posreduje zadostne informacije, da lahko ocenijo svoj interes za naročilo, vključno z vsemi preostalimi razpoložljivimi informacijami, zahtevanimi v členu 124(2).

13. Naročnik iz dela 3 Priloge III lahko ponudniku, ki je zaprosil za uvrstitev na večnamenski seznam v skladu z odstavkom 10 tega člena, dovoli predložiti ponudbo za določeno javno naročilo, če je dovolj časa, da naročnik ugotovi, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

Informacije o odločitvah naročnika

14. Naročnik vsakega ponudnika, ki odda vlogo za sodelovanje pri naročilu ali prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, nemudoma obvesti o odločitvi naročnika glede prošnje ali vloge.
15. Če naročnik zavrne vlogo ponudnika za sodelovanje pri naročilu ali prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, preneha priznavati ponudnika kot kvalificiranega ali ponudnika črta z večnamenskega seznama, naročnik nemudoma obvesti ponudnika in mu na njegovo zahtevo nemudoma pisno pojasni razloge za svojo odločitev.

ČLEN 127

Tehnične specifikacije in razpisna dokumentacija

Tehnične specifikacije

1. Naročnik ne pripravi, sprejme ali uporablja nobenih tehničnih specifikacij in ne predpisuje nobenih postopkov za ugotavljanje skladnosti z namenom ali učinkom nepotrebnega oviranja mednarodne trgovine.

Tehnične specifikacije omogočajo enakopraven dostop vsem ponudnikom in ne smejo ustvarjati neupravičenih ovir za odpiranje trga naročil konkurenci.

2. Pri predpisovanju tehničnih specifikacij za blago ali storitve, ki se naročajo, naročnik po potrebi:

- (a) določi tehnične specifikacije z vidika zahtev za zmogljivost in funkcionalnost in ne z vidika oblikovnih ali opisnih lastnosti; ter
- (b) tehnične specifikacije utemelji na mednarodnih standardih, če ti obstajajo, sicer pa na nacionalnih tehničnih predpisih, priznanih nacionalnih standardih ali gradbenih predpisih.

3. Kadar se v tehničnih specifikacijah uporabljajo oblikovne ali opisne značilnosti, bi moral naročnik po potrebi navesti, da bo upošteval ponudbe za enakovredno blago ali storitve, ki dokazano izpolnjujejo zahteve naročila, in sicer z vključitvijo besedila, kot je na primer „ali enakovredno“, v razpisno dokumentacijo.

4. Naročnik ne sme določiti tehničnih specifikacij, ki zahtevajo ali se nanašajo na določeno blagovno znamko ali trgovsko ime, patent, avtorsko pravico, vzorec oziroma model ali tip, posebno poreklo, proizvajalca ali ponudnika, razen če ni nobenega drugega dovolj natančnega ali razumljivega načina za opis zahtev glede naročila in pod pogojem, da v takih primerih naročnik v razpisno dokumentacijo vključi besedilo, kot je na primer „ali enakovredno“.
5. Naročnik ne zaprosi za in ne sprejema nasvetov, ki se lahko uporabijo pri pripravi ali sprejemanju tehnične specifikacije za posamezno naročilo, od oseb, ki bi lahko imele poslovne interese pri naročilu, na način, ki bi izključeval konkurenco.
6. V skladu s tem členom lahko pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, zaradi večje gotovosti pripravi, sprejme ali uporablja tehnične specifikacije za spodbujanje ohranjanja naravnih virov ali varstva okolja.

Razpisna dokumentacija

7. Naročnik da ponudnikom na voljo razpisno dokumentacijo, ki vključuje vse potrebne informacije, ki ponudnikom omogočajo pripravo in oddajo ustreznih ponudb. Če naslednje ni navedeno že v obvestilu o nameravanem naročilu, taka dokumentacija vključuje popoln opis:

- (a) naročila, vključno z naravo in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana, ter vsemi zahtevami, ki jih je treba izpolniti, vključno s tehničnimi specifikacijami, potrdilom o ugotavljanju skladnosti, načrti, risbami ali gradivom z navodili;
- (b) vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno s seznamom informacij in dokumentov, ki jih morajo ponudniki oddati v povezavi s pogoji za sodelovanje;
- (c) vseh meril ocenjevanja, ki jih bo naročnik uporabil pri oddaji naročila, in relativni pomen takih meril, razen kadar je cena edino merilo;
- (d) kadar bo naročnik izvedel naročilo z elektronskimi sredstvi, vseh zahtev v zvezi z overjanjem in šifriranjem ali drugih zahtev, povezanih z oddajo informacij prek elektronskih sredstev;

- (e) kadar bo naročnik izvedel elektronsko dražbo, pravil, po katerih bo potekala dražba, vključno z opredelitvijo elementov ponudbe, povezanih z merili ocenjevanja;
- (f) kadar bo odprtje ponudb javno, dneva, časa in kraja odprtja ponudb in po potrebi oseb, ki so lahko na njem prisotne;
- (g) vseh drugih določb ali pogojev, vključno s pogoji plačila in vsemi omejitvami načinov, na katere se lahko pošljejo ponudbe, na primer v papirni obliki ali prek elektronskih sredstev; ter
- (h) vseh dni za dobavo blaga ali izvedbo storitev.

8. Pri določitvi dneva za dobavo blaga ali izvedbo storitev, ki se naročajo, naročnik upošteva dejavnike, kot so kompleksnost naročila, pričakovani obseg oddaje naročila podizvajalcem in realen čas, potreben za proizvodnjo blaga, njegovo odpremo iz skladišča in prevoz iz nabavnega mesta ali za izvedbo storitev.

9. Merila ocenjevanja, določena v obvestilu o nameravanem naročilu oziroma v razpisni dokumentaciji, lahko med drugim vključujejo ceno in druge dejavnike stroškov, kakovost, tehnično ustreznost, okoljske značilnosti in pogoje dobave.

10. Naročnik nemudoma:

- (a) da na voljo razpisno dokumentacijo za zagotovitev, da imajo zainteresirani ponudniki dovolj časa za oddajo ustreznih ponudb;
- (b) na zahtevo zainteresiranim ponudnikom zagotovi razpisno dokumentacijo; in
- (c) odgovori na vse razumne zahteve po ustreznih informacijah s strani zainteresiranega ali sodelujočega ponudnika, pod pogojem da te informacije zadevnemu ponudniku ne dajejo prednosti pred drugimi ponudniki.

Spremembe

11. Kadar naročnik pred oddajo naročila spremeni merila ali zahteve, ki so določene v obvestilu o nameravanem naročilu ali v razpisni dokumentaciji, ki se zagotovi sodelujočim ponudnikom, ali spremeni ali ponovno izda obvestilo ali razpisno dokumentacijo, vse te spremembe ali spremenjeno ali ponovno izdano obvestilo ali razpisno dokumentacijo v pisni obliki pošlje:

- (a) vsem ponudnikom, ki sodelujejo v času spremembe ali ponovne izdaje, če so naročniku ti ponudniki znani, v vseh ostalih primerih pa na enak način, kot je bil uporabljen za objavo prvotnih informacij; in

- (b) v ustreznem času, ki tem ponudnikom omogoča, da po potrebi spremenijo in ponovno oddajo svoje spremenjene ponudbe.

ČLEN 128

Roki

Splošno

1. Naročnik v skladu s svojimi razumnimi potrebami ponudnikom zagotovi dovolj časa za pripravo in oddajo vlog za sodelovanje in ustreznih ponudb, pri čemer upošteva takšne dejavnike, kot so:

- (a) narava in kompleksnost naročila;
- (b) pričakovani obseg oddaje naročil podizvajalcem; in
- (c) čas, potreben za pošiljanje ponudb prek neelektronskih sredstev s tujih in domačih lokacij če se ne uporabljajo elektronska sredstva.

Taki roki, vključno s kakršnim koli podaljšanjem rokov, so enaki za vse zainteresirane ali sodelujoče ponudnike.

Roki

2. Naročnik, ki uporablja selektivne razpisne postopke, določi rok za predložitev vlog za sodelovanje, ki načeloma ne sme biti manj kot 25 dni po dnevu objave obvestila o nameravanem javnem naročilu. Kadar se v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, ni mogoče držati tega roka, se ta lahko skrajša na najmanj deset dni.

3. Razen v primerih iz odstavkov 4, 5, 7 in 8 naročnik določi rok za oddajo vlog za sodelovanje, ki ni krajši od 40 dni od dneva, ko:

- (a) se v primeru odprtih razpisnih postopkov obvestilo o nameravanem javnem naročilu objavi; ali
- (b) v primeru omejenih razpisnih postopkov naročnik uradno obvesti ponudnike, da bodo povabljeni k oddaji ponudb, ne glede na to, ali bo uporabil večnamenski seznam ali ne.

4. Naročnik lahko skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni, kadar:

- (a) je naročnik obvestilo o načrtovanem javnem naročilu, opisanem v členu 124(4), objavil vsaj 40 dni in ne več kot 12 mesecev pred objavo obvestila o nameravanem javnem naročilu in obvestilo o načrtovanem javnem naročilu vsebuje:
 - (i) opis naročila;
 - (ii) okvirne roke za oddajo ponudb ali vlog za sodelovanje;
 - (iii) izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoj interes za naročilo izraziti naročniku;
 - (iv) naslov, na katerem se lahko dobijo dokumenti v zvezi z javnim naročilom; in
 - (v) vse razpoložljive informacije, ki se zahtevajo za obvestilo o nameravanem naročilu v skladu s členom 124(2);

- (b) naročnik za ponavljajoča javna naročila v prvotnem obvestilu o nameravanem javnem naročilu navede, da bodo roki za predložitev ponudb iz nadaljnjih obvestil temeljili na tem odstavku; ali
- (c) v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, ni izvedljivo.

5. Naročnik lahko skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, za sedem dni v vsakem od naslednjih primerov:

- (a) obvestilo o nameravanem naročilu se objavi prek elektronskih sredstev;
- (b) vsa razpisna dokumentacija je na voljo po elektronskih sredstvih od dne objave obvestila o nameravanem javnem naročilu; in
- (c) naročnik sprejema ponudbe prek elektronskih sredstev.

6. Uporaba določb iz odstavka 5 v povezavi z odstavkom 4 ne sme v nobenem primeru skrajšati časovnega obdobja za oddajo ponudb, določenega v skladu z odstavkom 3, na manj kot sedem dni od dneva objave obvestila o nameravanem naročilu.

7. Ne glede na druge določbe iz tega člena lahko naročnik, kadar naroča komercialno blago ali storitve ali njihovo kombinacijo, skrajša časovno obdobje za oddajo ponudb, določeno v skladu z odstavkom 3, na najmanj 13 dni pod pogojem, da prek elektronskih sredstev istočasno objavi obvestilo o nameravanem naročilu in razpisno dokumentacijo. Poleg tega lahko naročnik v primeru, da sprejema ponudbe za komercialno blago ali storitve prek elektronskih sredstev, skrajša časovno obdobje, določeno v skladu z odstavkom 3, na najmanj sedem dni.

8. Če je naročnik iz dela 3 Priloge III izbral vse kvalificirane ponudnike ali omejeno število let, se lahko rok za predložitev ponudb določi z dogovorom med naročnikom in izbranimi ponudniki. Če ta dogovor ne obstaja, je rok najmanj sedem dni.

ČLEN 129

Pogajanja

1. Pogodbenica lahko določi, da se njeni naročniki pogajajo:
 - (a) če je naročnik v obvestilu o nameravanem naročilu, zahtevanem v skladu s členom 124(2), navedel svojo namero za izvedbo pogajanj; ali
 - (b) če ocenjevanje pokaže, da nobena ponudba ni očitno najugodnejša v smislu posebnih meril ocenjevanja, določenih v obvestilu o nameravanem naročilu oziroma v razpisni dokumentaciji.
2. Naročnik:
 - (a) zagotovi, da se vsaka izločitev ponudnikov, ki sodelujejo v pogajanjih, opravi v skladu z merili ocenjevanja, določenimi v obvestilu o nameravanem naročilu oziroma v razpisni dokumentaciji; in
 - (b) ko se pogajanja končajo, določi skupni rok, v katerem lahko preostali sodelujoči ponudniki oddajo nove ali spremenjene ponudbe.

ČLEN 130

Omejeni razpisi

1. Naročnik lahko, pod pogojem da te določbe ne uporablja za izogibanje konkurenci med ponudniki ali tako, da diskriminira ponudnike druge pogodbenice ali štiti domače ponudnike, uporabi omejeni razpisni postopek in se lahko odloči, da ne bo uporabil členov 124, 125, 126, 127 (odstavki 7 do 11), 128, 129, 131 in 132, izključno v katerem koli od naslednjih primerov:

- (a) pod pogojem da zahteve razpisne dokumentacije niso bistveno spremenjene, pri čemer:
 - (i) ni bila oddana nobena ponudba ali noben ponudnik ni oddal vloge za sodelovanje;
 - (ii) ni bila oddana nobena ponudba, ki bi izpolnjevala bistvene zahteve razpisne dokumentacije;
 - (iii) noben ponudnik ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje; ali
 - (iv) so bile predložene ponudbe dogovorjene;

- (b) če lahko blago ali storitve zagotovi le določen ponudnik in ni razumnega alternativnega ali nadomestnega blaga ali storitev zaradi katerega koli od naslednjih razlogov:
 - (i) zahteva se umetniško delo;
 - (ii) varstvo patentov, avtorskih pravic ali drugih izključnih pravic; ali
 - (iii) zato, ker iz tehničnih razlogov konkurenca ne obstaja;

- (c) za dodatne dobave prvotnega ponudnika blaga ali storitev, ki niso bile vključene v prvotno naročilo, če sprememba ponudnika takega dodatnega blaga ali storitev:
 - (i) ne more nastati iz gospodarskih ali tehničnih razlogov, kot so zahteva po zamenljivosti ali interoperabilnosti z obstoječo opremo, programska oprema, storitve ali instalacije, zagotovljene v okviru prvotnega javnega naročila; in
 - (ii) bi povzročila velike nevšečnosti ali znatno podvajanje stroškov za naročnika;

- (d) kolikor je nujno potrebno, če zaradi izjemne nujnosti kot posledice dogodkov, ki jih naročnik ni mogel predvideti, blaga ali storitev ni bilo mogoče pravočasno zagotoviti z odprtimi ali omejenimi razpisnimi postopki;
- (e) za blago, kupljeno na blagovni borzi;
- (f) če naročnik naroča prototipe ali prvo blago ali storitve, ki se razvijajo na njegovo zahtevo v okviru določenega naročila za raziskave, poskuse, študijo ali izvirni razvoj ali za tako naročilo. Izvirni razvoj prvega blaga ali storitve lahko vključuje omejeno proizvodnjo ali dobavo, da se dodajo rezultati preskusov na terenu in se dokaže, da je blago ali storitev primerna za proizvodnjo ali dobavo v večjem obsegu v skladu s sprejemljivimi standardi kakovosti, ne vključuje pa masovne proizvodnje ali dobav zaradi ugotavljanja komercialne primernosti ali povračila stroškov raziskav in razvoja;
- (g) za nakupe pod izjemno ugodnimi pogoji, ki nastopijo zgolj v zelo kratkem času v primeru neobičajnih odprodaj, kot na primer nastanejo z likvidacijo, prisilno poravnavo ali stečajem, vendar ne za redne nakupe od stalnih ponudnikov; ali

- (h) kadar se naročilo odda zmagovalcu oblikovalskega natečaja, pod pogojem da:
 - (i) je bil natečaj organiziran na način, ki je skladen z načeli tega poglavja, zlasti v zvezi z objavo obvestila o nameravanem naročilu; in
 - (ii) sodelujoče ocenjuje neodvisna žirija z namenom, da se oblikovalsko naročilo odda zmagovalcu.

2. Naročnik pripravi pisno poročilo za vsako naročilo, oddano v skladu z odstavkom 1. Poročilo vsebuje ime naročnika, vrednost in vrsto naročenega blaga ali storitev ter izjavo o okoliščinah in pogojih, opisanih v odstavku 1, zaradi katerih je bila uporaba omejenega razpisnega postopka upravičena.

ČLEN 131

Elektronske dražbe

1. Naročniki lahko uporabljajo elektronske dražbe.

2. Pri odprtih in omejenih postopkih ali postopkih s pogajanjem lahko naročniki določijo, da se pred oddajo javnega naročila izvede elektronska dražba, če je mogoče natančno določiti specifikacije naročila.

Elektronska dražba temelji:

- (a) le na cenah, če se naročilo odda ponudniku z najnižjo ceno, ali
- (b) na cenah in/ali novih vrednostih elementov ponudb, navedenih v specifikaciji, če se ponudba odda najugodnejšemu ponudniku.

3. Naročnik, ki se odloči, da bo izvedel elektronsko dražbo, to navede v obvestilu o nameravanem naročilu.

Specifikacije vsebujejo med drugim naslednje podatke:

- (a) elemente, katerih vrednosti bodo predmet elektronske dražbe, če so ti elementi merljivi in se lahko izrazijo v številkah ali odstotkih;
- (b) morebitne omejitve vrednosti, ki jih je mogoče predložiti, kot izhajajo iz specifikacij predmeta javnega naročila;

- (c) informacije, ki bodo na voljo ponudnikom med elektronsko dražbo, in, po potrebi, kdaj jim bodo na voljo;
- (d) ustrezne informacije v zvezi z načinom izvedbe elektronske dražbe;
- (e) pogoje, pod katerimi bodo ponudniki lahko dražili, in zlasti minimalne razlike, ki se po potrebi zahtevajo pri dražitvi;
- (f) ustrezne informacije v zvezi z uporabljenimi elektronsko opremo ter modalitetami in tehničnimi specifikacijami za povezavo.

4. Pred začetkom elektronske dražbe naročnik opravi začetno ocenjevanje ponudb v skladu z merilom oziroma merili za ocenjevanje in z utežmi, ki so za njih določene. Vsi ponudniki, ki so predložili dopustne ponudbe, se po elektronski poti hkrati povabijo k predložitvi novih cen in/ali novih vrednosti; povabilo vsebuje vse relevantne informacije za povezavo z uporabljenimi elektronsko opremo ter določa dan in uro začetka elektronske dražbe. Elektronska dražba se lahko izvede v več zaporednih fazah. Elektronska dražba se ne sme začeti prej kot dva delovna dneva po dnevu, ko so bila povabila poslana.

5. Če je treba naročilo oddati na podlagi najugodnejše ponudbe, se mora povabilu dodati izid celotne ocene zadevnega ponudnika. V povabilu se navede tudi matematična formula, ki se uporabi pri elektronski dražbi za določitev samodejnih sprememb uvrstitev na podlagi predloženih novih cen in/ali novih vrednosti. Ta formula vključuje ponder za vsa merila za ocenjevanje, predvidena za določitev najugodnejše ponudbe, ki so navedena v obvestilu o naročilu ali v razpisni dokumentaciji; v ta namen je morebitne obsege treba predhodno izraziti v obliki določene vrednosti.

6. Javni naročniki v vsaki fazi elektronske dražbe vsem ponudnikom takoj sporočijo vsaj zadostne informacije, ki jim omogočijo, da kadar koli preverijo svojo uvrstitev. Sporočijo lahko tudi druge informacije v zvezi z drugimi ponujenimi cenami ali vrednostmi, če je to navedeno v specifikacijah. Prav tako lahko objavljajo število udeležencev v določeni fazi dražbe. Vendar pa v nobeni fazi elektronske dražbe nikakor ne smejo razkriti identitete ponudnikov.

7. Naročnik zaključi elektronsko dražbo na enega ali več od naslednjih načinov:

(a) v povabilu k udeležbi na dražbi navede predhodno določena dan in uro;

- (b) ko ne prejme novih cen ali novih vrednosti, ki bi ustrezale zahtevam v zvezi z minimalnimi razlikami, v povabilu k sodelovanju v dražbi navede, koliko časa bo preteklo po prejemu zadnje ponudbe, preden bo zaključil elektronsko dražbo;
- (c) ko se izvedejo vse faze dražbe, določene v povabilu k udeležbi na dražbi.

8. Kadar se naročnik odloči, da zaključi elektronsko dražbo v skladu s točko (c) odstavka 7 in po potrebi v kombinaciji z ureditvijo iz točke (b) navedenega odstavka, se v povabilu k udeležbi na dražbi navede časovni raspored vsake faze dražbe.

9. Po zaključku elektronske dražbe naročnik odda javno naročilo v skladu s členom 132 na podlagi rezultatov elektronske dražbe.

10. Naročniki ne smejo zlorabljati elektronskih dražb ali jih uporabljati z namenom preprečevanja, omejevanja ali izkrivljanja konkurence ali z namenom spreminjanja predmeta naročila, ki z objavo obvestila o nameravanem naročilu postane predmet javnega zbiranja ponudb in je opredeljen v specifikacijah.

ČLEN 132

Obravnava ponudb in oddaja naročil

Obravnava ponudb

1. Naročnik prejema, odpira in obravnava vse ponudbe po postopkih, ki zagotavljajo poštenost in nepristranskost razpisnega postopka ter zaupnost ponudb.
2. Naročnik ne kaznuje nobenega ponudnika, katerega ponudbo prejme po roku, določenem za prejemanje ponudb, če je vzrok za zamudo izključno nepravilno ravnanje naročnika.
3. Kadar da naročnik ponudniku možnost, da med odprtjem ponudb in oddajo naročila popravi nenamerne oblikovne napake, zagotovi enako možnost vsem sodelujočim ponudnikom.

Oddaja naročil

4. Ponudba se obravnava, če je predložena v pisni obliki in ob odpiranju izpolnjuje bistvene zahteve iz obvestil in razpisne dokumentacije ter jo je predložil ponudnik, ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje.
5. Razen če naročnik ugotovi, da oddaja naročila ni v javnem interesu, naročnik odda naročilo ponudniku, za katerega je ugotovil, da je sposoben izpolnjevati pogoje naročila in da je, izključno na podlagi meril za ocenjevanje, določenih v obvestilih in razpisni dokumentaciji, predložil:
 - (a) najugodnejšo ponudbo; ali
 - (b) če je edino merilo cena, najnižjo ceno.
6. Če naročnik prejme ponudbo s ceno, ki je nenavadno nižja od cen drugih predloženih ponudb, lahko pri ponudniku preveri, ali ta izpolnjuje pogoje za sodelovanje in je sposoben izpolniti pogoje naročila.
7. Naročnik ne uporabi možnosti, ne odpove naročila ali spreminja oddanih naročil na način, s katerim se zaobide obveznosti iz tega poglavja.

ČLEN 133

Preglednost informacij o naročilih

Informacije, ki se zagotovijo ponudnikom

1. Naročnik nemudoma obvesti sodelujoče ponudnike o svojih odločitvah v zvezi z oddajo naročil in na zahtevo ponudnika v pisni obliki. Naročnik v skladu s členom 134(2) in (3) neuspešnim ponudnikom na zahtevo pojasni razloge za to, zakaj naročnik ni izbral njihovih ponudb, in zadevne prednosti ponudbe uspešnega ponudnika.

Objava informacij o oddaji naročila

2. Naročnik najpozneje 72 dni po oddaji vsakega naročila, ki ga zajema to poglavje, objavi obvestilo v ustreznem časopisu oziroma elektronskem mediju iz dela 2 Priloge IV. Če naročnik objavi obvestilo samo v elektronskem mediju, ostane informacija enostavno dostopna v razumnem časovnem obdobju. Obvestilo vključuje vsaj naslednje informacije:

(a) opis blaga ali storitev;

- (b) ime in naslov naročnika;
- (c) ime in naslov uspešnega ponudnika;
- (d) vrednost izbrane ponudbe ali najvišjo in najnižjo ponudbo, ki se je upoštevala pri oddaji naročila;
- (e) dan oddaje naročila; ter
- (f) vrsto uporabljenega načina naročanja in, kadar je bil uporabljen omejen razpisni postopek v skladu s členom 130, opis okoliščin, ki upravičujejo uporabo omejenega razpisnega postopka.

Shranjevanje dokumentacije, poročil in vzdrževanje elektronske sledljivosti

3. Vsak naročnik za obdobje vsaj treh let od dneva oddaje naročila shrani:
 - (a) dokumentacijo in poročila o razpisnih postopkih in oddaji naročil v zvezi s kritimi naročili, vključno s poročili, zahtevanimi v skladu s členom 130; in
 - (b) podatke, ki zagotavljajo ustrezno sledljivost izvedbe kritega naročila z elektronskimi sredstvi.

ČLEN 134

Razkrivanje informacij

Zagotavljanje informacij pogodbenicam

1. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse potrebne informacije za ugotovitev, ali je bil razpis izveden pošteno, nepristransko in v skladu s tem poglavjem, vključno z informacijami o značilnostih in relativnih prednostih uspešnega ponudnika. Kadar bi objava teh informacij posegala v konkurenco pri prihodnjih razpisih, pogodbenica, ki te informacije prejme, teh ne posreduje nobenemu ponudniku, razen če se o tem posvetuje s pogodbenico, ki je te informacije zagotovila, in se ta pogodbenica s tem strinja.

Nerazkritje informacij

2. Ne glede na druge določbe tega poglavja pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, nobenemu določenemu ponudniku ne zagotovi informacij, ki bi lahko posegale v pošteno konkurenco med ponudniki.

3. Nobena določba iz tega poglavja se ne razlaga tako, da bi se od pogodbenice, vključno z njenimi naročniki, organi in revizijskimi organi, zahtevalo razkritje zaupnih informacij, če bi razkritje:

- (a) oviralo kazenski pregon;
- (b) lahko ogrožalo pošteno konkurenco med ponudniki;
- (c) posegalo v zakonite poslovne interese določenih oseb, vključno z zaščito intelektualne lastnine; ali
- (d) bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom.

ČLEN 135

Notranji postopki pregleda

1. Vsaka pogodbenica zagotovi pravočasen, učinkovit, pregleden in nediskriminatoren upravni ali sodni postopek pregleda, v katerem se lahko ponudnik v okviru kritih javnih naročil, v katerih ponudnik ima ali je imel interes, pritoži zaradi:
 - (a) kršitve določb tega poglavja; ali
 - (b) kadar ponudnik nima pravice, da bi se neposredno pritožil zoper kršitve tega poglavja na podlagi notranjega prava pogodbenice, neizpolnjevanja ukrepov pogodbenice o izvajanju tega poglavja.
2. Postopkovna pravila za vse pritožbe v skladu z odstavkom 1 so v pisni obliki in splošno dostopna.

3. V primeru pritožbe ponudnika, nastale v okviru kritih naročil, v katerih ima ponudnik interes ali ga je imel v preteklosti, zaradi kršenja ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, pogodbenica naročnika, ki izvaja naročilo, spodbuja svojega naročnika in ponudnika, da poskušata najti rešitev za pritožbo s posvetovanjem. Naročnik vse take pritožbe obravnava nepristransko in pravočasno ter tako, da s tem ne posega v sodelovanje ponudnika v tekočih ali prihodnjih naročilih ali v njegovo pravico do popravnih ukrepov v okviru upravnega ali sodnega postopka pregleda.
4. Vsak ponudnik ima na voljo dovolj časa, da pripravi in vloži pritožbo, ki v nobenem primeru ni manj kot deset dni od tedaj, ko mu je osnova za pritožbo postala znana ali je razumno, da bi mu postala znana.
5. Vsaka pogodbenica določi ali imenuje vsaj en nepristranski upravni ali sodni organ, ki je neodvisen od njenih naročnikov, da sprejme in pregleda ponudnikovo pritožbo v okviru kritih naročil.
6. Kadar pritožbo prvotno pregleda organ, ki ni organ iz odstavka 5, pogodbenica zagotovi, da lahko ponudnik pri nepristranskem upravnem ali sodnem organu, ki je neodvisen od naročnika, katerega naročilo je predmet pritožbe, vloži pritožbo na prvotno odločitev.

7. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev organa za pregled, ki ni sodišče, predmet sodnega pregleda, ali ima postopke, ki zagotavljajo, da:

- (a) naročnik na pritožbo pisno odgovori in organu za pregled razkrije vse zadevne dokumente;
- (b) imajo udeleženci v postopku (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) pravico, da so zaslišani, preden organ za pregled sprejme odločitev v zvezi s pritožbo;
- (c) imajo udeleženci pravico do zastopanja in spremljanja;
- (d) imajo udeleženci dostop do vseh postopkov;
- (e) imajo udeleženci pravico zahtevati, da postopek poteka v javnosti in da so prisotne priče; ter
- (f) organ za pregled svoje odločitve ali priporočila sprejme pravočasno, v pisni obliki, in ta vključujejo pojasnilo razlogov za vsako odločitev ali priporočilo.

8. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki zagotavljajo:
- (a) takojšnje začasne ukrepe, ki ponudnikom omogočajo, da še naprej sodelujejo v razpisnem postopku; in
 - (b) kadar organ za pregled ugotovi, da je prišlo do kršitve ali neizpolnjevanja obveznosti v skladu z odstavkom 1, popravni ukrep ali nadomestilo za izgubo ali škodo, ki je lahko omejena bodisi na stroške za pripravo ponudbe bodisi na stroške za pritožbo, lahko pa vključuje oboje.
9. Takojšnji začasni ukrepi iz točke (a) odstavka 8 lahko povzročijo prekinitev postopka javnega naročila. Postopki iz odstavka 8 lahko določajo, da se pri odločanju, ali naj se taki ukrepi uporabijo, upoštevajo prevladujoče škodljive posledice za zadevne interese, vključno z javnim interesom. Neukrepanje se utemelji pisno.

ČLEN 136

Spremembe in popravki v zvezi s kritjem

1. Pogodbenica lahko predlaga spremembo ali popravek elementov iz Priloge III, ki se nanašajo na to pogodbenico.

Spremembe

2. Kadar pogodbenica predlaga spremembo, ta pogodbenica:
 - (a) o tem pisno obvesti drugo pogodbenico; in
 - (b) v obvestilo vključi predlog za ustrezne kompenzacijske prilagoditve za drugo pogodbenico, da se ohrani raven obsega uporabe, ki je primerljiva z ravniyo pred spremembo.

3. Ne glede na točko (b) odstavka 2 pogodbenici ni treba zagotoviti kompenzacijskih prilagoditev, če:

- (a) ima zadevna sprememba zanemarljiv učinek; ali
- (b) sprememba zadeva subjekt, nad katerim pogodbenica nima več nadzora ali vpliva.

4. Za drugo pogodbenico se šteje, da je sprejela spremembo, vključno za namene iz poglavja 14 (Reševanje sporov) tega naslova, razen če temu nasprotuje v pisni obliki v 45 dneh od prejema obvestila iz točke (a) odstavka 2, ker:

- (a) predlagana sprememba v skladu s točko (b) odstavka 2 ohranja primerljivo raven obsega uporabe, o kateri sta se dogovorili pogodbenici;
- (b) ima sprememba zanemarljiv učinek v skladu s točko (a) odstavka 3; ali
- (c) sprememba v skladu s točko (b) odstavka 3 zadeva subjekt, nad katerim pogodbenica nima več nadzora ali vpliva.

Popravki

5. Naslednje spremembe v delih 1 do 3 Priloge III se štejejo za popravek, pod pogojem, da ne vplivajo na medsebojno dogovorjeno kritje, določeno v tem poglavju:
- (a) sprememba imena subjekta;
 - (b) združitev dveh ali več subjektov, navedenih v istem delu Priloge III; ter
 - (c) delitev subjekta na dva ali več subjektov, pod pogojem, da se vsi novi subjekti dodajajo v isti del Priloge III, v katerem je naveden tudi izvirni subjekt.
6. Pogodbenica, ki predlaga popravek, drugo pogodbenico uradno obvesti vsaki dve leti od dneva, na katerega se ta naslov začne uporabljati¹.

¹ Za Evropsko unijo se šteje, da je izpolnila to obveznost, če Republiko Kazahstan obvesti o vseh popravkih vzporedno s ciklom uradnih obvestil v okviru Sporazuma STO o javnih naročilih.

7. Pogodbenica lahko drugo pogodbenico uradno obvesti o ugovoru k predlaganemu popravku v 45 dneh od prejema uradnega obvestila iz odstavka 6. Če pogodbenica vloži ugovor, navede razloge, zakaj meni, da pri predlaganem popravku ne gre za spremembo, kot je določena v odstavku 5, in opiše učinek predlaganega popravka na medsebojno dogovorjeno kritje, določeno v tem sporazumu. Če se tak ugovor ne predloži v pisni obliki v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila, se šteje, da se pogodbenica strinja s predlaganim popravkom.

Odbor za sodelovanje

8. Če se ugovor k predlagani spremembi ali popravku ne predloži v roku iz odstavkov 4 in 7, Odbor za sodelovanje spremeni Prilogo III, tako da ta odraža navedeno spremembo ali popravek. Sprememba ali popravek začne veljati na dan po dnevu izteka obdobja iz odstavkov 4 in 7.

9. Če se izrazi ugovor na predlagano spremembo ali popravek, o tej zadevi razpravlja Odbor za sodelovanje. Odbor za sodelovanje se lahko odloči, da odobri spremembo ali popravek in ustrezno spremeni Prilogo III.

ČLEN 137

Prehodno obdobje

To poglavje se začne uporabljati pet let po dnevu, na katerega se začne uporabljati ta naslov. Za blago, naštetu v delu 4 Priloge III, in za storitve, zajete v delu 6 Priloge III, se to poglavje začne uporabljati osem let po dnevu, na katerega se začne uporabljati ta naslov.

POGLAVJE 9

SUROVINE IN ENERGIJA

ČLEN 138

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „surovine“ pomeni snovi, ki se uporabljajo v proizvodnji industrijskih proizvodov, razen energetskega blaga, predelanih ribiških proizvodov ali kmetijskih proizvodov, vendar pa vključujejo naravni kavčuk, surove kože z dlako ali brez dlake, les in lesno celulozo, svilo, volno, bombaž in druge rastlinske tekstilne surovine;
- (b) „energetsko blago“ na osnovi harmoniziranega sistema poimenovanj in šifrskih oznak blaga Svetovne carinske organizacije (HS) in kombinirane nomenklature Evropske unije pomeni zemeljski plin, utekočinjen zemeljski plin, utekočinjen naftni plin (UNP (HS 27.11)), električno energijo (HS 27.16), surovo nafto in naftne derivate (HS 27.09–27.10 in 27.13–27.15) ter premog in druga trdna goriva (HS 27.01–27.04);

- (c) „partnerstvo“ pomeni vsako pravno osebo, ki je poslovna organizacija pod jurisdikcijo ali nadzorom katere koli pogodbenice, med drugim družbo, trust, partnerstvo, konzorcij ali združenje;
- (d) „ponudnik storitev“ pomeni ponudnika storitev, kakor je opredeljen v točki (q) člena 40;
- (e) „ukrep“ pomeni ukrep, kakor je opredeljen v točki (a) člena 40;
- (f) „transport“ pomeni prenos in distribucijo energetskega blaga preko cevovodov za prenos nafte in naftnih derivatov ter visokotlačnega zemeljskega plina, daljnovode za prenos električne energije, železnice, ceste in druge zmogljivosti za transport energetskega blaga;
- (g) „nepooblaščen odvzem“ pomeni kakršno koli dejavnost, ki zajema nezakonit odvzem energetskega blaga iz cevovodov za prenos nafte in naftnih derivatov ter visokotlačnega zemeljskega plina, daljnovodov za prenos električne energije, železnic, cest in drugih zmogljivosti za transport energetskega blaga;

- (h) „izredne razmere“ pomeni razmere, ki povzročajo znatne motnje ali fizično prekinitev dobave zemeljskega plina, nafte ali električne energije med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan, vključno s tranzitno dobavo prek tretjih držav ali zaradi izjemno visokega povpraševanja po energetske blagu znotraj Evropske unije ali Republike Kazahstan, v katerih tržni ukrepi ne zadoščajo in je treba dodatno uvesti netržne ukrepe;
- (i) „zahteva glede lokalne vsebine“ pomeni:
- (i) glede blaga, zahtevo, da mora določeno podjetje kupiti ali uporabiti blago domačega porekla ali iz domačega vira, določena pa je lahko v smislu posameznih proizvodov, v smislu obsega ali vrednosti proizvodov ali v smislu deleža obsega ali vrednosti lokalne proizvodnje;
 - (ii) glede storitev, zahtevo, ki omejuje izbiro ponudnika storitev ali opravljene storitve v škodo storitev ali ponudnikov storitev druge pogodbenice;
- (j) „podjetje v državni lasti“ pomeni vsako podjetje, ki opravlja gospodarsko dejavnost, v katerem ima pogodbenica na centralni ali podcentralni ravni, neposredno ali posredno, v lasti več kot 50 % vpisanega kapitala ali glasov, povezanih z delnicami, ki jih je izdalo podjetje;
- (k) „pravna oseba“ pomeni pravno osebo, kakor je opredeljena v točki (d) člena 40;

- (l) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni pravno osebo pogodbenice, kakor je opredeljena v točki (e) člena 40.

ČLEN 139

Regulacija cen

1. Cilj pogodbenic je, da cene za preskrbo s surovinami ali energetskega blagom za industrijske uporabnike, če jih regulira vlada pogodbenice, povrnejo stroške in zagotovijo razumen dobiček.
2. Če se cene surovin ali energetskega blaga, namenjenega prodaji na domačem trgu, razlikujejo od izvoznih cen za isti proizvod, pogodbenica izvoznica na zahtevo druge pogodbenice predloži informacije o takih razlikah, ki ne vključujejo stroškov prevoza in izvoznih dajatev.

ČLEN 140

Trgovinski in izvozni monopoli

Pogodbenici ne smeta ohraniti ali ustvariti trgovinskega ali izvoznega monopola za surovine ali energetske blago, razen kadar pogodbenica uveljavlja svojo prednostno (predkupno) pravico za nakup surovega in suhega plina ter zlata.

ČLEN 141

Dostop in pravica do iskanja, raziskovanja in izkoriščanja ogljikovodikov (surove nafte in zemeljskega plina)

1. Nobena določba tega sporazuma ne vpliva na suverenost pogodbenic v skladu z mednarodnim pravom nad viri ogljikovodikov na svojem ozemlju ter v svojih notranjih, arhipelaških in teritorialnih vodah, kakor tudi ne na suverene pravice za namene raziskovanja in izkoriščanja virov ogljikovodikov, ki se nahajajo v njihovih izključnih ekonomskih conah in epikontinentalnih pasovih.

2. Pogodbenici imata pravico določiti območja na lastnem ozemlju, v svojih notranjih, arhipelaških in teritorialnih vodah, izključnih ekonomskih conah in epikontinentalnem pasu, ki so na razpolago za izvajanje dejavnosti iskanja, raziskovanja in pridobivanja ogljikovodikov.
3. Kadar koli se sprejme suverena odločitev pogodbenice, opisana v odstavku 2, vsaka pogodbenica zagotovi, da podjetja druge pogodbenice niso diskriminirana glede dostopa in uresničevanja pravic do iskanja, raziskovanja in pridobivanja ogljikovodikov, če je zadevno podjetje ustanovljeno kot pravna oseba na ozemlju pogodbenice gostiteljice, ki omogoča dostop.
4. Vsaka pogodbenica lahko od podjetja, ki mu je bilo izdano dovoljenje za izvajanje dejavnosti iskanja, raziskovanja in pridobivanja ogljikovodikov, zahteva plačilo finančnega prispevka ali prispevka v ogljikovodikih.
5. Pogodbenici sprejmeta vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se licence ali druga dovoljenja, s katerimi se podjetju podeli pravica do iskanja, raziskovanja in pridobivanja ogljikovodikov, izdajajo po objavljenem postopku, in z obvestilom povabita potencialno zainteresirane vložnike, naj vložijo prijave. V obvestilu so določeni vrsta licence ali drugega dovoljenja, upoštevno geografsko območje ter predlagani dan ali rok za izdajo licence ali druge oblike dovoljenja.

6. Odstavki 3 do 5 ne posegajo v pravice podjetja v državni lasti, da pridobi dostop in pravice do iskanja, raziskovanja in pridobivanja ogljikovodikov z neposrednimi pogajanjmi s svojo državo pogodbenico. Če se tako podjetje v državni lasti odloči, da v celoti ali delno prenese svoje pravice do iskanja, raziskovanja in izkoriščanja ogljikovodikov, veljajo obveznosti iz odstavkov 3 in 5.
7. Člen 53 se uporablja za pogoje za izdajo dovoljenja in postopek izdaje dovoljenja.

ČLEN 142

Pogoji za naložbe v surovine in energetska blago

Da bi spodbudili naložbe v dejavnosti iskanja, raziskovanja, pridobivanja ter izkoriščanja surovin in energetskega blaga, nobena pogodbenica ne sme:

- (a) ohraniti ali sprejeti ukrepov glede zahtev lokalne vsebine, ki vplivajo na proizvode, ponudnike storitev, vlagatelje ali naložbe druge pogodbenice, razen če ni drugače določeno v Protokolu o pristopu Republike Kazahstan k STO in seznamih posebnih obveznosti GATS Evropske unije in njenih držav članic;

- (b) ohraniti ali sprejeti ukrepov, s katerimi je podjetje druge pogodbenice obvezano prenesti ali deliti pravice intelektualne lastnine, da si pridobi pravico prodaje proizvodov ali storitev ali naložb na ozemlju prve pogodbenice. Pogodbenicama je dovoljeno, da z vlagatelji, ki skušajo pridobiti pravice za iskanje, raziskovanje, pridobivanje ter izkoriščanje surovin in energetskega blaga, skleneta pogodbe o prostovoljnem prenosu teh pravic, pod pogojem, da so pogodbe sklenjene v skladu s tržnimi pogoji in po tržni ceni.

ČLEN 143

Tranzit

1. Pogodbenici sprejmeta vse potrebne ukrepe za olajšanje tranzita energetskega blaga v skladu z načelom prostega tranzita in v skladu s členom 7(1) in (3) Pogodbe o energetske listini.
2. Vsaka pogodbenica prepove nepooblaščen odvzem surovin in energetskega blaga, ki je v tranzitu ali se transportira preko njenega ozemlja, s strani katerega koli subjekta pod njenim nadzorom ali jurisdikcijo ter sprejme vse ustrezne ukrepe za odpravo takega nepooblaščenega odvzema.

ČLEN 144

Prekinitev

1. Vsaka pogodbenica sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da upravljavci glavnih tranzitnih ali transportnih cevovodov in omrežij:
 - (a) kar najbolj zmanjšajo tveganje nenamerne prekinitve, zmanjšanja ali ustavitve tranzita in/ali transporta;
 - (b) hitro obnovijo normalno delovanje takšnega tranzita ali transporta, ki je bil nenamerno prekinjen, zmanjšan ali ustavljen.

2. Pogodbenica, po ozemlju katere poteka tranzit ali prevoz energetskega blaga, ali na ozemlju katere poteka prejem in skladiščenje energetskega blaga kot del prometne oziroma tranzitne poti, v primeru spora glede kakršne koli zadeve v zvezi s pogodbenicama ali enim ali več subjekti, ki so pod nadzorom ali jurisdikcijo ene od pogodbenic, ne prekine ali zmanjša, niti ne dovoli nobenemu subjektu pod njenim nadzorom ali jurisdikcijo, da bi prekinil ali zmanjšal obstoječi tranzit, transport, prejem in skladiščenje, razen če ni to posebej določeno v pogodbi ali v drugem sporazumu, ki ureja tak tranzit, transport, prejem in skladiščenje kot del prometne oziroma tranzitne poti, pred sklenitvijo postopka reševanja spora v okviru relevantne pogodbe ali postopka reševanja spora iz poglavja 14 (Reševanje sporov) tega naslova o izrednih razmerah iz točke (h) člena 138.

3. Pogodbenica v skladu s tem členom ni odgovorna za prekinitev ali zmanjšanje v primerih višje sile ali če ta pogodbenica ni zmožna dobaviti energetskega blaga ali zagotoviti njegovega tranzita zaradi ukrepov, ki jih je mogoče pripisati tretji državi ali subjektu pod nadzorom ali jurisdikcijo tretje države.

ČLEN 145

Dostop do visokonapetostnih omrežij in vodov za prenos električne energije

1. Vsaka pogodbenica podjetjem druge pogodbenice, ki so na ozemlju pogodbenice, ki odobri dostop, ustanovljene kot pravne osebe, zagotovi nediskriminatoren dostop do visokonapetostnih omrežij in vodov za prenos električne energije, ki so delno ali v celoti v lasti in jih ureja pogodbenica, ki odobri dostop v okviru razpoložljivih zmogljivosti teh omrežij in vodov. Dostop se dodeljuje na pošten in pravičen način.
2. Pri uporabi ukrepov v zvezi s takšnimi omrežji in vodi za prenos pogodbenica zagotovi spoštovanje naslednjih načel:
 - (a) vsi zakonodajni in regulativni ukrepi glede dostopa in transportnih tarif so popolnoma pregledni;
 - (b) ukrepi ne razlikujejo glede na izvor proizvodnje električne energije na svojem ozemlju in glede na destinacijo električne energije; in
 - (c) uporabljajo se nediskriminatorne transportne tarife za podjetja iz Evropske unije in Republike Kazahstan.

ČLEN 146

Regulativni organi za električno energijo in zemeljski plin

1. Vsaka pogodbenica določi in pooblasti regulativne organe za ureditev trgov za električno energijo in plin na njenem ozemlju. Ti regulativni organi so pravno ločeni in funkcionalno neodvisni od vseh ostalih javnih organov ali udeležencev na trgu.
2. Odločbe in postopki regulativnih organov so nepristranski za vse udeležence na trgu.
3. Udeleženec na trgu, ki ga zadeva katera koli odločba regulativnega organa, se ima pravico zoper njo pritožiti pri pritožbenem organu. Če pritožbeni organ ni neodvisen od udeleženih strani ali nima sodnega značaja, bo odločitev pritožbenega organa predmet presoje nepristranskega in neodvisnega pravosodnega organa. Odločitve pritožbenega organa in pravosodnega organa vsebujejo utemeljitve in se predložijo pisno. Pogodbenici zagotovita, da se končna odločitev pritožbenega organa ali pravosodnega organa, to je tistega, ki je zadnja instanca, učinkovito izvaja.

ČLEN 147

Sektor obnovljivih virov energije

1. Ta člen se uporablja za ukrepe, ki lahko vplivajo na trgovino in naložbe med pogodbenicama v zvezi s proizvodnjo energije iz obnovljivih nefosilnih virov, med drugim vetra ter sončne energije in vodne energije, vendar se ne uporablja za proizvode, s katerimi se ta energija proizvaja.
2. Vsaka pogodbenica:
 - (a) se vzdrži ohranjanja ali sprejetja ukrepov, ki zahtevajo oblikovanje partnerstev z lokalnimi podjetji, razen če so takšna partnerstva potrebna iz tehničnih razlogov, pogodbenica, ki ohrani ali sprejme take ukrepe, pa lahko na zahtevo druge pogodbenice dokaže takšne tehnične razloge;
 - (b) zagotovi, da so kakršna koli pravila v zvezi s postopki izdaje dovoljenj, certificiranja in licenciranja, zlasti, kadar je primerno, v zvezi z opremo, obrati in pripadajočo infrastrukturo prenosnega omrežja, objektivna, pregledna in nearbitrarna ter ne diskriminirajo vložnikov druge pogodbenice;

- (c) zagotovi, da so upravne pristojbine v sektorju obnovljivih virov energije, kot jih med drugim plačujejo potrošniki, načrtovalci, arhitekti, gradbeniki ter inštalaterji in dobavitelji naprav, pregledne, njihov znesek pa je omejen na približne stroške opravljenih storitev;
- (d) zagotovi, da se za uvoz in uporabo blaga s poreklom iz druge pogodbenice ali za dobavo blaga dobaviteljev druge pogodbenice uporabljajo določbe iz poglavja 1 (Blagovna menjava) tega naslova;
- (e) zagotovi, da se za opravljanje storitev s strani ponudnikov druge pogodbenice uporabljajo določbe člena 53;
- (f) zagotovi, da so pogoji in postopki za priključitev in dostop do omrežij za prenos električne energije pregledni in ne diskriminirajo ponudnikov druge pogodbenice ali električne energije iz obnovljivih virov. Pogodbenici zagotovita, da so sprejeti ustrezni ukrepi, povezani z omrežjem in trgov, da bi v največji možni meri zmanjšali omejitev prenosa električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije;

- (g) se vzdrži uvedbe ali ohranjanja zahteve, ki določa:
- (i) da mora podjetje druge pogodbenice kupiti ali uporabiti proizvode domačega porekla ali katerega koli domačega vira pogodbenice, ki uvaja zahtevo, bodisi da je določena v smislu posameznih proizvodov, v smislu obsega ali vrednosti proizvodov ali v smislu deleža obsega ali vrednosti lokalne proizvodnje; ali
 - (ii) da podjetje kupuje ali uporablja uvožene proizvode v omejeni količini glede na obseg ali vrednost domačih proizvodov, ki jih izvaža.

3. Če obstajajo mednarodni ali regionalni standardi v zvezi z opremo in sistemi za proizvodnjo energije iz obnovljivih in nefosilnih virov, pogodbenici uporabljata te standarde ali njihove ustrezne dele kot osnovo za svoje tehnične predpise, razen če bi bili ti mednarodni standardi ali njihovi relevantni deli neučinkovito ali neustrezno sredstvo za doseganje legitimnih ciljev. Za namene uporabe tega odstavka se Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) in Mednarodna elektrotehnična komisija (IEC) štejeta za pomembna mednarodna organa, ki določata standarde.

4. Kadar je to primerno, pogodbenici določita tehnične predpise, ki temeljijo bolj na zahtevah proizvoda, upoštevajoč njegovo funkcionalnost, vključno z okoljsko učinkovitostjo, kot pa na zasnovi izdelka ali njegovem opisu.

5. Nič v tem členu se ne razlaga tako, da preprečuje sprejetje ali uveljavitev ukrepov s strani katere koli pogodbenice, potrebnih za varno delovanje energetskega omrežja ali varno oskrbo z energijo, pod pogojem, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo izdelkov, storitev, dobaviteljev ali vlagateljev pogodbenic, kadar veljajo enaki pogoji, ali prikrito omejevanje trgovine in naložb med pogodbenicama.

ČLEN 148

Sodelovanje na področju surovin in energetskega blaga

1. Brez poseganja v člene 204 do 208 se pogodbenici strinjata, da bosta okrepili sodelovanje in spodbujanje vzajemnega razumevanja med njima na področju trgovine s surovinami in energetskega blaga.
2. Pogodbenici priznavata, da je spoštovanje načel preglednosti in prepoved diskriminacije ter zagotavljanje, da predpisi ne izkrivljajo trgovine, najboljši način za vzpostavitev ugodnega okolja za tuje neposredne naložbe v proizvodnjo in trgovino s surovinami in energetskega blaga. Na splošno pa tako okolje spodbuja učinkovito razporeditev ter uporabo surovin in energetskega blaga.

3. Sodelovanje in spodbujanje vzajemnega razumevanja zajema dvostranska trgovinska vprašanja ter vprašanja skupnega interesa, ki izhajajo iz mednarodne trgovine. Takšna vprašanja vključujejo izkrivljanje trgovine, ki vpliva na svetovne trge, okoljska in razvojna vprašanja, povezana s trgovino s surovinami in energetskega blagom, ter družbeno odgovornost gospodarskih družb v skladu z mednarodno priznanimi standardi, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja in smernice OECD o potrebni skrbnosti za odgovorne verige oskrbovanja z minerali z območij, prizadetih zaradi konfliktov, in območij velikega tveganja. Sodelovanje in spodbujanje vzajemnega razumevanja vključuje izmenjavo podatkov in informacij o regulativnem okviru sektorja surovin in energetskega sektorja. To se ne sme razlagati, kot da mora pogodbenica posredovati informacije, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z njenimi varnostnimi interesi.

4. Vsaka od pogodbenic lahko zaprosi za sklic priložnostnega sestanka v zvezi s surovinami in energetskega blagom oziroma za priložnostno izmenjavo mnenj o surovinah in energetskega blagu na zasedanju Odbora za sodelovanje. Poleg tega se lahko dvostransko sodelovanje po potrebi razširi na ustrezne plurilateralne ali multilateralne forume, v katerih sodelujeta obe pogodbenici.

ČLEN 149

Mehanizem zgodnjega opozarjanja

1. Pogodbenici vzpostavita „mehanizem zgodnjega opozarjanja“ za sprejetje praktičnih ukrepov s ciljem preprečevanja in hitrega odzivanja na izredne razmere ali na nevarnost izrednih razmer.
2. Pogodbenici skupaj sprejmeta ukrepe za:
 - (a) zgodnje ocenjevanje možnih tveganj ter težav, povezanih s ponudbo in povpraševanjem po zemeljskem plinu, nafti ali električni energiji, ter
 - (b) preprečevanje ali hiter odziv v primeru izrednih razmer ali nevarnosti izrednih razmer.
3. Če ena od pogodbenic izve za izredne razmere ali razmere, ki bi po njenem mnenju lahko povzročile izredne razmere, o tem v najkrajšem možnem času obvesti drugo pogodbenico.
4. Pogodbenici se strinjata, da sta v tem členu odgovorna organa član Evropske komisije, pristojen za energijo, in minister za energetiko Republike Kazahstan.
5. Po posredovanju uradnega obvestila pogodbenici druga drugi zagotovita oceno razmer.

6. Katera koli od pogodbenic lahko zahteva posvetovanja v treh koledarskih dneh od uradnega obvestila, da se:

- (a) pripravi skupna ocena razmer;
- (b) oblikujejo priporočila za odpravo nastalih izrednih razmer ter se čim bolj zmanjša učinek izrednih razmer;
- (c) oblikuje posebna skupina za spremljanje, med drugim za spremljanje energetskih tokov na relevantnih točkah zadevne infrastrukture.

7. Če je potrebno, pogodbenici sodelujeta s tretjimi državami za odpravo nevarnosti izrednih razmer ali za odpravo izrednih razmer.

8. Če se izredne razmere nadaljujejo, lahko katera koli pogodbenica sproži postopek za reševanje sporov v skladu s posebnim mehanizmom iz poglavja 14 (Reševanje sporov) tega naslova.

9. Pogodbenici se od trenutka prejema uradnega obvestila vzdržita vseh ukrepov, ki bi lahko poslabšali ali okrepili izredne razmere, kot je ustrezno v danih okoliščinah.

10. Pogodbenici se v postopkih reševanja sporov v skladu s tem sporazumom ne opirata na naslednje ali kot dokazila ne predložita naslednjega:

- (a) stališča ali predlogi druge pogodbenice v času trajanja postopka iz tega člena; ali
- (b) kakršna koli navedba druge pogodbenice, da je pripravljena sprejeti rešitev za izredne razmere iz tega člena.

11. Odbor za sodelovanje lahko po potrebi oblikuje podrobne izvedbene določbe za uporabo tega člena.

ČLEN 150

Izjeme

1. To poglavje ne posega v kakršne koli izjeme, pridržke ali omejitve, določene v tem sporazumu.

2. To poglavje se ne uporablja za raziskovalne in razvojne projekte ali predstavitvene projekte, ki se izvajajo na nekomercialni ravni.

3. Nič v tem poglavju se ne razlaga tako, da preprečuje sprejetje ali uveljavitev ukrepov katere koli pogodbenice, potrebnih za varno delovanje energetske infrastrukture, vključno z obrati za transport in proizvodnjo energije, ki so v interesu nacionalne ali javne varnosti, vključno s preprečevanjem in odzivanjem na izredne razmere, pod pogojem, da se ti ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo izdelkov, storitev, dobaviteljev ali vlagateljev pogodbenc, kadar veljajo enaki pogoji, ali prikrito omejevanje trgovine in naložb med pogodbenicama.

POGLAVJE 10

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

ČLEN 151

Ozadje in cilji

1. Pogodbenici ponovno opozarjata na Agendo 21 Konference Združenih narodov o okolju in razvoju iz leta 1992, Deklaracijo Mednarodne organizacije dela (MOD) o temeljnih načelih in pravicah pri delu iz leta 1998, Johannesburgski načrt o izvajanju trajnostnega razvoja iz leta 2002, Ministrsko deklaracijo Ekonomsko-socialnega sveta ZN o polni in produktivni zaposlitvi ter dostojnem delu za vse iz leta 2006, Deklaracijo MOD o socialni pravičnosti za pravičnejšo globalizacijo iz leta 2008 in sklepni dokument konference Združenih narodov o trajnostnem razvoju iz leta 2012 z naslovom „Prihodnost, ki jo želimo“, ki je priložen Resoluciji št. 66/288 Generalne skupščine ZN z dne 27. julija 2012.

2. Pogodbenici znova potrjujeta svojo zavezo, da bosta spodbujali razvoj mednarodne trgovine na način, ki bo prispeval k trajnostnemu razvoju, za blaginjo sedanjih in prihodnjih generacij. Pogodbenici si prizadevata zagotoviti, da bo ta cilj vključen in da se bo odražal na vseh ravneh njihovih trgovinskih odnosov.

ČLEN 152

Večstranski standardi in sporazumi na področju okolja in dela

1. Pogodbenici priznavata pomen mednarodnega okoljskega upravljanja in sporazumov kot odziv mednarodne skupnosti na globalna ali regionalna okoljska vprašanja.
2. Pogodbenici priznavata polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse kot ključna elementa trajnostnega razvoja za vse države in kot prednostni cilj mednarodnega sodelovanja.
3. V tem okviru pogodbenici znova potrjujeta svojo zavezo, da bosta v svojih zakonih in praksah učinkovito izvajali večstranske okoljske sporazume, katerih podpisnici sta, ter konvencije Mednarodne organizacije dela, ki so jih ratificirale države članice Evropske unije oziroma Republika Kazahstan.

ČLEN 153

Pravica do zakonskega urejanja in ravni varstva

1. Pogodbenici druga drugi priznavata pravico do vzpostavitve notranjih ravni varstva okolja in delavcev ter sprejetja ali ustrezne spremembe relevantnih zakonov in politik, v skladu z mednarodno priznanimi standardi in sporazumi iz člena 152. Pogodbenici si prizadevata za visoko raven varstva okolja in zaščite dela.
2. Pogodbenici priznavata, da spodbujanje trgovine ali naložb s slabenjem ali nižanjem ravni varstva, ki jih določa notranje okoljsko ali delovno pravo, ni primerno.
3. Nobena od pogodbenic ne opušča ali odstopa od učinkovitega izvrševanja svoje okoljske in delovne zakonodaje z dolgotrajnim ali ponavljajočim se ukrepanjem ali neukrepanjem za spodbudo trgovini ali naložbam.

ČLEN 154

Trgovina in naložbe za spodbujanje trajnostnega razvoja

1. Pogodbenici znova potrjujeta svojo zavezanost okrepitvi prispevka trgovine k cilju trajnostnega razvoja v njegovi gospodarski, socialni in okoljski dimenziji. Zato soglašata, da bosta spodbujali
 - (a) trgovino in naložbe v okolju prijazno blago in storitve ter podnebju prijazne izdelke in tehnologije;
 - (b) uporabo sistemov zagotavljanja trajnosti, kot so pravična in etična trgovina ali ekološko označevanje; ter
 - (c) prakse družbene odgovornosti podjetij.
2. Pogodbenici si izmenjujeta informacije in izkušnje o svojih ukrepih za spodbujanje skladnosti in vzajemne podpore na ravni trgovinskih, socialnih in okoljskih ciljev. Poleg tega pogodbenici okrepita sodelovanje in dialog o vprašanjih trajnostnega razvoja, ki lahko nastanejo v okviru njihovih trgovinskih odnosov, vključno z ustreznimi vidiki iz naslova IV (Sodelovanje na področju gospodarskega in trajnostnega razvoja).

3. Sodelovanje in dialog iz odstavka 2 tega člena vključujeta zadevne zainteresirane strani, zlasti socialne partnerje, ter druge organizacije civilne družbe, in sicer s sodelovanjem civilne družbe, vzpostavljenim v skladu s členom 251.
4. Odbor za sodelovanje lahko sprejme pravila za tako sodelovanje in vodenje dialogov.

ČLEN 155

Reševanje sporov

Pododdelek 2 oddelka 3 poglavja 14 (Reševanje sporov) tega naslova se ne uporablja za spore iz tega poglavja. Po tem, ko arbitražni svet predloži svoje končno poročilo v skladu s členoma 180 in 182, pogodbenici za kakršen koli tak spor ob upoštevanju poročila razpravljata o ustreznih ukrepih, ki jih je treba izvesti. Odbor za sodelovanje nadzoruje izvajanje takih ukrepov ter zadevo spremlja, vključno z mehanizmom iz člena 154(3).

POGLAVJE 11

KONKURENCA

ČLEN 156

Načela

Pogodbenici priznavata pomen svobodne in neizkrivljene konkurence v svojih trgovinskih odnosih. Pogodbenici priznavata, da lahko protikonkurenčne poslovne prakse in poseganje države, vključno s subvencijami, popačijo pravilno delovanje trgov in spodkopljejo koristi liberalizacije trgovine.

ČLEN 157

Zakonodaja o konkurenci in združitvah ter njeno izvajanje

1. Vsaka od pogodbenic na svojem ozemlju izvaja celovito zakonodajo o konkurenci, ki učinkovito obravnava protikonkurenčne dogovore, usklajene prakse in protikonkurenčno enostransko ravnanje podjetij z dominantno tržno močjo ter zagotavlja učinkovit nadzor nad koncentracijami.
2. Vsaka pogodbenica ohranja operativno neodvisne organe, ki so pristojni in ustrezno opremljeni za učinkovito izvrševanje zakonodaje o konkurenci iz odstavka 1.
3. Pogodbenici priznavata pomen pregledne, pravočasne in nediskriminatorne uporabe svoje zakonodaje o konkurenci ob upoštevanju načel poštenega postopka in pravice do obrambe zadevnih podjetij.

ČLEN 158

Državni monopoli, javna podjetja in podjetja s posebnimi ali izključnimi pravicami ali privilegiji

1. To poglavje pogodbenicama v ničemer ne preprečuje, da bi določili ali ohranjali državne monopole in državna podjetja ali da bi podjetjem podelili posebne ali izključne pravice ali privilegije v skladu s svojo zakonodajo.
2. Ob upoštevanju državnih monopolov, državnih podjetij in podjetij s posebnimi ali izključnimi pravicami ali privilegiji, vključenih v gospodarske dejavnosti, pogodbenici zagotovita, da za taka podjetja velja zakonodaja o konkurenci iz člena 157. V tem poglavju je gospodarska dejavnost sestavljena iz ponujanja blaga in storitev na trgu. Ne vključuje dejavnosti, ki se opravljajo v okviru vladnega organa, tj. dejavnosti, ki se ne izvajajo na tržni podlagi ali v konkurenci z enim ali več gospodarskimi subjekti.
3. Uporaba zakonodaje o konkurenci iz člena 157 pravno ali dejansko ne bi smela ovirati izvajanja posebnih nalog zadevnih podjetij, ki so v javnem interesu. Izjeme bi morale biti omejene in pregledne. Trgovina in naložbe ne bi smele biti prizadete v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju s ciljem tega sporazuma.

ČLEN 159

Subvencije

1. V tem členu „subvencija“ pomeni ukrep, ki izpolnjuje pogoje iz člena 1 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ne glede na to, ali se dodeli podjetju za proizvodnjo blaga ali opravljanje storitev, in je poseben v smislu člena 2 navedenega sporazuma.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi preglednost na področju subvencij. V ta namen vsaka pogodbenica vsaki dve leti od dneva začetka uporabe tega naslova drugi pogodbenici poroča o pravni podlagi, vključno s ciljem politike ali namenom subvencije, trajanju ali kateri koli drugi časovni omejitvi, obliki in, kadar je to mogoče, znesku ali proračunu ter prejemniku subvencije, ki jo je odobrila vlada ali javni organ pogodbenice. Šteje se, da je tako poročilo predloženo, če se zadevne informacije objavijo na javno dostopni spletni strani ali prek mehanizma za obveščanje STO.

3. Če pogodbenica meni, da subvencija, ki jo odobri druga pogodbenica, negativno vpliva na interese prve pogodbenice, lahko prva pogodbenica zahteva posvetovanja o tej zadevi. Zaprošena pogodbenica tako zahtevo ustrezno upošteva. Posvetovanja bi morala biti zlasti namenjena ugotovitvi, kaj je cilj politike subvencioniranja, ali ima subvencija spodbujevalni učinek in je sorazmerna ter kateri ukrepi so bili sprejeti, da se omeji morebitni izkrivljajoči učinek na trgovino in naložbe pogodbenice prosilke¹.
4. Za olajšanje posvetovanja zaprošena pogodbenica zagotovi informacije o zadevni subvenciji v roku največ 90 dni od dneva prejema zahtevka. Če pogodbenica prosilka po prejemu informacij o zadevni subvenciji meni, da zadevna subvencija negativno vpliva ali pa bi lahko na nesorazmeren način negativno vplivala na trgovino ali naložbe pogodbenice prosilke, si zaprošena pogodbenica po svojih najboljših močeh prizadeva za odpravo negativnih vplivov na trgovinske ali naložbene interese pogodbenice prosilke, ki jih je povzročila zadevna subvencija.
5. Odstavka 3 in 4 se ne uporabljata za subvencije za ribištvo in trgovino z blagom iz Priloge 1 k Sporazumu STO o kmetijstvu.

¹ Subvencija je sorazmerna, če je njen znesek omejen na višino, ki je potrebna za doseg cilja.

ČLEN 160

Reševanje sporov

Določbe poglavja 14 (Reševanje sporov) tega naslova se ne uporabljajo v zvezi s členi 156 do 158 ter členom 159(3) in (4).

ČLEN 161

Odnos s STO

Določbe tega poglavja ne posegajo v pravice in obveznosti pogodbenic na podlagi Sporazuma STO, zlasti Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih ter Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov.

ČLEN 162

Zaupnost

Za izmenjavo informacij iz tega poglavja pogodbenici upoštevata omejitve, ki jih nalagata poklicna in poslovna tajnost.

POGLAVJE 12

PODJETJA V DRŽAVNI LASTI, PODJETJA POD DRŽAVNIM NADZOROM IN PODJETJA, KI IMAJO POSEBNE ALI IZKLJUČNE PRAVICE ALI PRIVILEGIJE

ČLEN 163

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „podjetje v državni lasti“ pomeni vsako podjetje, ki opravlja gospodarsko dejavnost, v katerem ima pogodbenica na centralni ali podcentralni ravni v lasti več kot 50 % vpisanega kapitala, ali glasov, povezanih z delnicami, ki jih je izdalo podjetje;

- (b) „podjetje pod državnim nadzorom“ pomeni vsako podjetje, ki opravlja gospodarsko dejavnost, za katero pogodbenica na centralni ali podcentralni ravni izvaja ali ima možnost izvajanja odločilnega vpliva neposredno ali posredno na podlagi svoje finančne udeležbe, pravil ali praks o njegovem delovanju, ali s kakršnimi koli drugimi sredstvi, ki so pomembna za vzpostavitev takega odločilnega vpliva. Za odločilen vpliv pogodbenice se šteje, če lahko pogodbenica neposredno ali posredno imenuje več kot polovico članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa podjetja;
- (c) „podjetje, ki ima posebne ali izključne pravice ali privilegije“ pomeni vsako podjetje, javno ali zasebno, ki opravlja gospodarsko dejavnost in mu je pogodbenica na centralni ali podcentralni ravni dodelila pravne ali dejanske, posebne ali izključne pravice ali privilegije. Te pravice ali privilegiji lahko vključujejo tudi pravico delovati kot distributer, ponudnik omrežja ali drug posrednik za nakup ali prodajo blaga ali za zagotavljanje ali prejemanje storitev. Podjetja, ki imajo posebne ali izključne pravice ali privilegije, zajemajo monopole, ki opravljajo gospodarsko dejavnost;
- (d) „monopol“ pomeni subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, vključno s konzorcijem, ki je na zadevnem trgu na ozemlju pogodbenice na centralni ali podcentralni ravni določen kot edini ponudnik ali kupec blaga ali storitve; ne vključuje pa subjekta, ki mu je bila dodeljena izključna pravica intelektualne lastnine zgolj zaradi takšne dodelitve;

- (e) „posebne pravice“ pomeni pravice, ki jih podeli pogodbenica na centralni ali podcentralni ravni omejenemu številu podjetij znotraj določenega geografskega območja ali trga proizvodov ali storitev, s čimer se bistveno omejijo možnosti drugih podjetij, da svoje dejavnosti izvajajo na istem geografskem območju pod dejansko enakovrednimi pogoji. Dodeljevanje licenc ali dovoljenj omejenemu številu podjetij pri dodeljevanju omejenih virov s pomočjo objektivnih, sorazmernih in nediskriminatornih meril samo po sebi ne predstavlja posebnih pravic;
- (f) „nediskriminatorna obravnava“ pomeni nacionalno obravnavo ali obravnavo „po načelu države z največjimi ugodnostmi“, kot je določena v tem sporazumu, kar koli je ugodneje;
- (g) „v skladu s komercialnimi zahtevami“ pomeni v skladu z običajnimi poslovnimi praksami podjetja v zasebni lasti, ki deluje v skladu z načeli tržnega gospodarstva v mednarodni trgovini;
- (h) „določiti“ pomeni pravno ali dejansko vzpostavitev ali dovolitev monopola oziroma njegovo razširitev.

ČLEN 164

Področje uporabe

1. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti iz odstavkov 1 do 3 člena XVII, GATT 1994, Dogovora o razlagi člena XVII GATT 1994, odstavkov 1, 2 in 5 člena VIII GATS, ter poglavja o podjetjih v državni lasti, podjetjih pod državnim nadzorom ter podjetjih, ki imajo posebne ali izključne privilegije Protokola o pristopu Republike Kazahstan k STO, ki so vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del ter se uporabljajo.
2. To poglavje se ne uporablja za krita javna naročila pogodbenice ali njenih naročnikov v smislu člena 120.
3. To poglavje se uporablja za vse gospodarske dejavnosti, ki jih zajema ta sporazum. Za storitve, ki niso zajete na pogodbeničinem seznamu posebnih obvez GATS, ne veljajo določbe členov 166 in 167.

ČLEN 165

1. Brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenic v skladu s tem poglavjem nobena določba tega poglavja pogodbenicama ne preprečuje, da bi vzpostavili ali ohranili podjetja v državni lasti ali pod državnim nadzorom ali določili ali ohranjali monopole ali dodelili posebne ali izključne pravice ali ugodnosti podjetjem.
2. Če podjetje spada na področje uporabe tega poglavja, pogodbenici od tega podjetja ne zahtevata in ga ne spodbujata, da deluje na način, ki ni skladen s tem sporazumom.

ČLEN 166

Nediskriminacija

Če ni drugače določeno v členu 142, na pogodbeničinem seznamu posebnih obvez GATS ali na pogodbeničinem seznamu pridržkov v zvezi z nacionalno obravnavo, določenim v Prilogi I, vsaka pogodbenica zagotovi, da vsa podjetja na njenem ozemlju, ki izpolnjujejo pogoje, določene v točkah (c) in (d) člena 163, pri svojem nakupu ali prodaji blaga ali storitev zagotavljajo nediskriminatorno obravnavo za blago druge pogodbenice in/ali storitev ali ponudnika storitev druge pogodbenice.

ČLEN 167

Poslovni interesi

Razen za namen, kor je obveznost izvajanja javne storitve, za katerega so se dodelile posebne ali izključne pravice ali privilegiji, ali v primeru podjetij v državni lasti ali pod državnim nadzorom, ki izpolnjujejo javne naloge, in pod pogojem, da je ravnanje podjetja pri izpolnjevanju navedenega namena ali naloge v skladu z določbami člena 166 in poglavja 11 (Konkurenca) tega naslova, vsaka pogodbenica zagotovi, da vsako podjetje iz točk (a) do (d) člena 163 na zadevnem ozemlju delujejo v skladu s poslovnimi interesi pri nakupu in prodaji blaga, vključno v zvezi s cenami, kakovostjo, razpoložljivostjo, tržljivostjo, prevozom in drugimi pogoji nakupa ali prodaje, kakor tudi pri nakupu ali opravljanju storitev, in sicer tudi kadar se to blago dobavlja ali se storitve opravljajo za ali s strani naložbe naložbenika druge pogodbenice.

ČLEN 168

Določanje cen

Zaračunavanje različnih cen na različnih trgih ali na istem trgu, kjer take razlike temeljijo na normalnih poslovnih vidikih, kot so pogoji ponudbe in povpraševanja, samo po sebi ni v neskladju s členoma 166 in 167.

ČLEN 169

Upravljanje podjetij

1. Pogodbenici zagotovita, da podjetja iz točk (a) do (d) člena 163 spoštujejo visoke standarde preglednosti in upravljanja gospodarskih družb v skladu s smernicami OECD o korporativnem upravljanju podjetij v državni lasti iz leta 2005. Nadaljnji razvoj politike upravljanja podjetij v podjetjih iz točk (a) do (d) člena 163 bi moral potekati v skladu z navedenimi smernicami.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je kateri koli regulativni organ, pristojen za urejanje podjetij iz točk (a) do (d) člena 163, pravno ločen in funkcionalno neodvisen ter hkrati ne odgovarja podjetjem iz točk (a) do (d) člena 163.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi izvrševanje zakonov in drugih predpisov na dosleden in nediskriminatoren način na vseh ravneh vlade, bodisi na centralni ali lokalni ravni, vključno s podjetji iz točk (a) do (d) člena 163. Izjeme morajo biti omejene in pregledne.

ČLEN 170

Izmenjava informacij

1. Pogodbenica, ki ima razloge za domnevo, da na njene interese v skladu s tem sporazumom negativno vplivajo dejavnosti podjetja ali podjetij druge pogodbenice iz točk (a) do (d) člena 163, lahko zahteva, da ji druga pogodbenica posreduje informacije o dejavnostih svojega podjetja v zvezi z izvajanjem določb tega sporazuma. Takšne informacije lahko vključujejo organizacijske in finančne informacije ter informacije o podjetju.

2. Vsaka pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice zagotovi informacije v zvezi s posameznimi podjetji iz točk (a) do (d) člena 163, ki se ne štejejo za mala in srednja podjetja, kakor so opredeljena v zakonodaji zaprosene pogodbenice. Zahteve po teh informacijah navajajo podatke o podjetju, proizvodih ali storitvah in zadevnih trgih ter vključujejo navedbe, da podjetje izvaja prakse, ki omejujejo trgovino ali naložbe med pogodbenicama.
3. Vsaka pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice zagotovi informacije v zvezi z izjemami, neusklajenimi ukrepi, nedotakljivostmi in katerimi koli drugimi ukrepi, vključno z ugodnejšo obravnavo, ki se uporablja na ozemlju zaprosene pogodbenice za podjetja iz točk (a) do (d) člena 163.
4. Odstavki 1 do 3 od nobene od pogodbenic ne zahtevajo, da razkriva zaupne podatke, če to pomeni oviro za izvajanje pravnega reda, ali bi sicer bilo v nasprotju z javnim interesom ali bi vplivalo na legitimne trgovinske interese določenih podjetij.

POGLAVJE 13

PREGLEDNOST

ČLEN 171

1. Vsaka pogodbenica se takoj odzove na vse zahteve druge pogodbenice po posebnih informacijah v zvezi s kakršnimi koli svojimi ukrepi, ki se splošno uporabljajo, ali mednarodnimi sporazumi, ki zadevajo ta naslov ali nanj vplivajo. Vsaka pogodbenica ustanovi eno ali več informacijskih točk, da bi lahko zainteresiranim osebam druge pogodbenice na zahtevo posredovala posebne informacije o vseh takih zadevah¹. Pogodbenici se o svojih informacijskih točkah medsebojno obvestita v treh mesecih od dneva začetka uporabe tega naslova. Za informacijske točke ni nujno, da so depozitarne ustanove za zakone in druge predpise.

¹ Informacijska točka za Republiko Kazahstan je informacijska točka, ustanovljena v okviru Sporazuma GATS.

2. Vsi zakoni, uredbe, dekreti, sklepi in upravne odločbe splošne uporabe pogodbenic, ki se nanašajo na ali vplivajo na katero koli zadevo, ki jo ureja ta naslov, se takoj objavijo na način, ki izpolnjuje veljavne zahteve iz Sporazuma STO, vključno z zahtevami iz člena X GATT 1994, člena III GATS, in člena 63 Sporazuma TRIPS. Pogodbenici redno posodabljata objavljene vire, vključno s spletnimi stranmi, ki vsebujejo takšne ukrepe, in jih dajeta na voljo zainteresiranim osebam. Takšni ukrepi morajo biti na voljo v obdobju njihove veljave in razumno obdobje po tem, ko niso več v veljavi.

3. Pogodbenici pred njihovim sprejetjem objavita vse zakone, uredbe, dekrete, sklepe in upravne odločbe v splošni uporabi, ki se nanašajo na ali vplivajo na katero koli zadevo, ki jo ureja ta naslov. Pogodbenici zagotovita razumen rok, običajno ne sme biti krajše od 30 koledarskih dni, v katerem lahko zainteresirane osebe odgovornim organom predložijo pripombe preden se zadevni ukrep finalizira ali pošlje organom, odgovornim za njegovo sprejetje. Vse pripombe, prejete v tem obdobju, se upoštevajo.

4. Noben zakon, uredba, dekret, sklep ali upravna odločba pogodbenic v splošni uporabi, ki se nanaša na ali vpliva na katero koli zadevo, ki jo ureja ta naslov, ne začne veljati pred objavo.

5. Ta sporazum od pogodbenice v ničemer ne zahteva, da daje zaupne informacije, katerih razkritje bi oviralo izvrševanje zakona ali bi bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom ali bi posegalo v zakonite komercialne interese posameznih javnih ali zasebnih podjetij.
6. V zvezi s tem poglavjem se uporablja člen 55.

POGLAVJE 14

REŠEVANJE SPOROV

ODDELEK 1

CILJ IN PODROČJE UPORABE

ČLEN 172

Cilj

Cilj tega poglavja je vzpostaviti uspešen in učinkovit mehanizem za izogibanje sporom med pogodbenicama v zvezi z razlago in uporabo tega sporazuma in njihovo reševanje, da bi po možnosti dosegli sporazumno rešitev.

ČLEN 173

Področje uporabe

To poglavje se uporablja v zvezi z vsakim sporom glede razlage in uporabe tega naslova, če ni določeno drugače.

ODDELEK 2

POSVETOVANJA IN MEDIACIJA

ČLEN 174

Posvetovanja

1. Pogodbenici si prizadevata rešiti vsak spor iz člena 173 z začetkom posvetovanj v dobri veri, da dosežeta sporazumno rešitev.

2. Pogodbenica zahteva posvetovanja s pisno zahtevo, ki jo predloži drugi pogodbenici, izvod pa pošlje Odboru za sodelovanje, in v kateri opredeli sporni ukrep in določbe, na katere se sklicuje člen 173 in se po njenem mnenju uporabljajo.
3. Pogodbenica, na katero je bila naslovljena zahteva, v destih dneh od dneva njenega prejema predloži odgovor na zahtevo za posvetovanja, razen če ni drugače določeno v tem sporazumu ali dogovoru med pogodbenicama.
4. Posvetovanja se opravijo v 30 dneh od prejema zahtevka in potekajo na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Posvetovanja se štejejo za zaključena v 30 dneh od dneva prejema zahtevka, razen če obe pogodbenici soglašata z nadaljevanjem posvetovanj. Posvetovanja, zlasti vse razkrite informacije in stališča, ki jih pogodbenici izrazita med posvetovanji, so zaupna in ne posegajo v pravice katere od pogodbenic v nadaljnjih postopkih.
5. Posvetovanja o nujnih zadevah se štejejo za zaključena v 15 dneh od dneva prejema zahtevka s strani zaprosene pogodbenice, razen če obe pogodbenici soglašata z nadaljevanjem posvetovanj.

6. Če pogodbenica, na katero je naslovljen zahtevek za posvetovanje, nanj ne odgovori v desetih dneh od dneva njegovega prejema, ali če do posvetovanj ne pride v rokih iz odstavka 3 oziroma 4 tega člena, ali če se pogodbenici dogovorita, da ne bo posvetovanj, ali če so bila posvetovanja zaključena brez sporazumne rešitve, lahko pogodbenica, ki je zahtevala posvetovanja, uporabi člen 176.
7. Med posvetovanji vsaka od pogodbenic predloži zadostne informacije o dejstvih za popoln pregled, kako bi zadevni ukrep lahko vplival na delovanje in uporabo tega sporazuma.
8. Posvetovanja se štejejo za zaključena v petih delovnih dneh od dneva prejema zahteve za posvetovanja, razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače, ko gre za nujne primere, kot so opredeljeni v točki (h) člena 138.

ČLEN 175

Mediacija

Katera koli od pogodbenic lahko od druge pogodbenice zahteva, da v zvezi s katerim koli ukrepom, ki negativno vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, začne postopek mediacije v skladu s Prilogo VII.

ODDELEK 3

POSTOPKI REŠEVANJA SPOROV

PODODDELEK 1

ARBITRAŽNI POSTOPEK

ČLEN 176

Začetek arbitražnega postopka

1. Če pogodbenicama ne uspe rešiti spora s pomočjo posvetovanj, kakor so opredeljena v členu 174, lahko pogodbenica, ki je zaprosila za posvetovanje, zahteva ustanovitev arbitražnega sveta v skladu s tem členom.

2. Zahtevek za ustanovitev arbitražnega sveta se v pisni obliki vloži pri drugi pogodbenici in Odboru za sodelovanje. Pogodbenica, ki se pritoži, v svoji zahtevi opredeli sporni ukrep in pojasni, kako tak ukrep krši določbe iz člena 173 v tolikšni meri, da to pomeni jasno pravno podlago za pritožbo.

ČLEN 177

Ustanovitev arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet sestavljajo trije arbitri.
2. V desetih dneh od dneva dostave pisnega zahtevka za ustanovitev arbitražnega sveta pri pogodbenici, proti kateri je vložena pritožba, se pogodbenici posvetujeta, da bi dosegli dogovor o sestavi arbitražnega sveta.

3. Če pogodbenici v roku iz odstavka 2 tega člena ne moreta doseči dogovora o sestavi arbitražnega sveta, lahko vsaka pogodbenica v petih dneh od izteka roka iz odstavka 2 tega člena imenuje arbitra s podseznama navedene pogodbenice, ki je del seznama, sestavljenega v skladu s členom 196. Če katera koli od pogodbenic ne imenuje arbitra, izbere arbitra na zahtevo druge pogodbenice z žrebom predsednik Odbora za sodelovanje ali pooblaščenec predsednika s podseznama te pogodbenice, vključenega na seznam, sestavljen v skladu s členom 196.
4. Razen če pogodbenici dosežeta dogovor glede predsednika arbitražnega sveta v časovnem okviru, ki ga določa odstavek 2 tega člena, predsednik Odbora za sodelovanje ali njegov pooblaščenec na zahtevo katere koli od pogodbenic izbere predsednika arbitražnega sveta z žrebom s podseznama predsednikov, vključenega na seznam, sestavljen v skladu s členom 196.
5. Predsednik Odbora za sodelovanje ali njegov pooblaščenec izbere arbitre v petih dneh od prošnje katere koli pogodbenice iz odstavka 3 ali 4.
6. Za dan ustanovitve arbitražnega sveta velja dan, ko zadnji od treh izbranih arbitrov sprejme imenovanje v skladu s poslovnikom iz Priloge V.

7. Če kateri koli od seznamov iz člena 196 ni pripravljen ali v času zahtevka v skladu z odstavkom 3 ali 4 tega člena ne vsebuje dovolj imen, se arbitri žrebajo izmed posameznikov, ki jih formalno predlaga ena od pogodbenic ali obe pogodbenici.

8. Če se pogodbenici ne dogovorita drugače, se za spore med pogodbenicama v zvezi z izrednimi razmerami, kot so opredeljene v točki (h) člena 138, uporabljata drugi stavek odstavka 3 in odstavek 4 tega člena brez uporabe odstavka 2 tega člena, rok iz odstavka 5 tega člena pa je dva dni.

ČLEN 178

Predhodno odločanje o nujnosti

Če pogodbenica tako zahteva, arbitražni svet v 10 dneh od svoje ustanovitve predhodno odloči, ali je po njegovem mnenju zadeva nujna.

ČLEN 179

Spravni postopek za nujne energetske spore

1. Glede sporov v zvezi z izrednimi razmerami, kakor so opredeljene v točki (h) členu 138, lahko katera koli od pogodbenic zaprosi predsednika arbitražnega sveta, da ravna kot spravni posredovalec v zvezi vsemi zadevami, ki se nanašajo na spor, z vložitvijo zahteve pri arbitražnem svetu.
2. Spravni posredovalec si prizadeva za sporazumno rešitev spora ali za dogovor o postopku za njegovo rešitev. Če v 15 dneh od njegovega imenovanja spravnemu posredovalcu ne uspe doseči takega dogovora, predlaga rešitev spora ali postopek za njegovo rešitev ter določi pogoje, ki jih je treba upoštevati od dne, ki ga določi, do rešitve spora.
3. Pogodbenici in subjekti pod njunim nadzorom ali jurisdikcijo upoštevajo priporočila na podlagi odstavka 2 glede pogojev, in sicer tri mesece po odločitvi spravnega posredovalca ali do rešitve spora, kar je prej.
4. Spravni posredovalec spoštuje kodeks ravnanja za člane arbitražnih svetov in mediatorje (v nadaljnjem besedilu: kodeks ravnanja) iz Priloge VI.

ČLEN 180

Poročilo arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet pogodbenicama predloži vmesno poročilo, v katerem so navedene ugotovitve glede dejstev, uporabe ustreznih določb in utemeljitev sprejetih ugotovitev in priporočil.
2. Vsaka pogodbenica lahko arbitražnemu svetu predloži pisni zahtevek za presojo določenih vidikov vmesnega poročila v 14 dneh od njegovega prejetja.
3. Po proučitvi kakršnih koli pisnih pripomb pogodbenic o vmesnem poročilu lahko arbitražni svet svoje vmesno poročilo spremeni in opravi kakršna koli nadaljnja preverjanja, za katera meni, da so potrebna.
4. V končnem poročilu arbitražnega sveta so navedene ugotovitve glede dejstev, uporabe ustreznih določb iz člena 173 in utemeljitev sprejetih ugotovitev in zaključkov. Končno poročilo zajema zadovoljivo razpravo o argumentih iz stopnje vmesnega pregleda in daje jasen odgovor na vprašanja in stališča pogodbenic.

ČLEN 181

Vmesno poročilo arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet pogodbenicama predloži vmesno poročilo najpozneje 90 dni po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta. Če arbitražni svet meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik arbitražnega sveta o tem pisno obvesti pogodbenici in Odbor za sodelovanje ter navede razloge za odlog in dan, ko namerava arbitražni svet predložiti svoje vmesno poročilo. Vmesno poročilo nikakor ne sme biti predloženo pozneje kot 120 dni po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta.
2. V nujnih primerih si arbitražni svet prizadeva predložiti vmesno poročilo v 45 dneh, v vsakem primeru pa najpozneje v 60 dneh po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta. Vsaka od pogodbenic lahko arbitražnemu svetu predloži pisni zahtevek za presojo določenih vidikov vmesnega poročila v skladu s členom 180(2) v sedmih dneh od njegove predložitve.

3. Glede spora med pogodbenicama v zvezi z izrednimi razmerami, kakor so opredeljene v točki (h) člena 138, se vmesno poročilo predloži v 20 dneh po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta, vse zahteve iz člena 180(2) pa se sprejmejo v petih dneh po predložitvi vmesnega poročila. Arbitražni svet se lahko odloči, da vmesnega poročila ne pripravi.

ČLEN 182

Končno poročilo arbitražnega sveta

1. Arbitražni svet svoje končno poročilo predloži pogodbenicama in Odboru za sodelovanje v 120 dneh od dneva ustanovitve arbitražnega sveta. Če arbitražni svet meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik arbitražnega sveta o tem pisno obvesti pogodbenici in Odbor za sodelovanje ter navede razloge za odlog in dan, ko namerava svet predložiti svoje končno poročilo. Končno poročilo nikakor ne sme biti predloženo pozneje kot 150 dni po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta.

2. V nujnih primerih si arbitražni svet prizadeva svoje poročilo predložiti v 60 dneh po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta. Končno poročilo nikakor ne sme biti predloženo pozneje kot 75 dni po dnevu ustanovitve arbitražnega sveta.
3. Glede spora med pogodbenicama v zvezi z izrednimi razmerami, kakor so opredeljene v točki (h) člena 138, arbitražni svet predloži svoje končno poročilo v 40 dneh od dneva ustanovitve arbitražnega sveta.

PODODDELEK 2

IZPOLNITEV

ČLEN 183

Izpolnitev zahtev končnega poročila arbitražnega sveta

Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, sprejme potrebne ukrepe za takojšnjo izpolnitev zahtev končnega poročila arbitražnega sveta v dobri veri.

ČLEN 184

Razumen rok za izpolnitev zahtev

1. Če takojšnja izpolnitev zahtev ni mogoča, si pogodbenici prizadevata doseči dogovor o roku, v katerem morajo biti zahteve končnega poročila izpolnjene. V takem primeru pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje 30 dni po prejemu končnega poročila arbitražnega sveta pogodbenico, ki je vložila pritožbo, in Odbor za sodelovanje obvesti o tem, koliko časa potrebuje za izpolnitev odločitve (v nadaljnjem besedilu: razumen rok).
2. Če med pogodbenicama pride do razhajanja glede dolžine razumnega roka, lahko pogodbenica, ki je vložila pritožbo, v 20 dneh od prejema obvestila iz odstavka 1 tega člena pisno zahteva, da prvotni arbitražni sveta, ustanovljen v skladu s členom 177 (v nadaljnjem besedilu: prvotni arbitražni svet), določi dolžino razumnega roka. Taka zahteva se hkrati predloži tudi drugi pogodbenici in Odboru za sodelovanje. Arbitražni svet svoje poročilo predloži pogodbenicama in Odboru za sodelovanje v 20 dneh od dneva prejetja zahteve.
3. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno pisno obvesti pogodbenico pritožnico o svojem napredku pri izpolnjevanju zahtev končnega poročila arbitražnega sveta. To obvestilo se predloži pisno in vsaj en mesec pred iztekom razumnega roka.

4. Razumen rok se lahko podaljša ob soglasju pogodbenic.

ČLEN 185

Proučitev ukrepov, sprejetih za izpolnitev zahtev končnega poročila arbitražnega sveta

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pogodbenico pritožnico in Odbor za sodelovanje uradno obvesti o vseh ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev zahtev končnega poročila arbitražnega sveta. To obvestilo se predloži pred iztekom razumnega roka.
2. Če se pogodbenici razhajata glede obstoja ali skladnosti ukrepa, uradno sporočenega v skladu z odstavkom 1 tega člena, z določbami iz člena 173, lahko pogodbenica, ki je vložila pritožbo, pisno zahteva, da prvotni arbitražni svet presodi o zadevi. V takem zahtevku opredeli zadevni sporni ukrep in pojasni, kako ta ukrep krši določbe člena 173 v tolikšni meri, da to pomeni pravno podlago za pritožbo. Arbitražni svet svoje poročilo predloži pogodbenicama in Odboru za sodelovanje v 45 dneh od dneva prejetja zahteve.

ČLEN 186

Začasni korektivni ukrepi v primeru neizpolnjevanja zahtev

1. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne pošlje uradnega obvestila o ukrepih za izpolnitev zahtev končnega poročila arbitražnega sveta pred iztekom razumnega roka ali če arbitražni svet odloči, da ni bil sprejet noben ukrep za izpolnitev zahtev ali da ukrep, sporočen v skladu s členom 185(1), ni skladen z obveznostmi navedene pogodbenice iz člena 173, pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, na zahtevo pogodbenice, ki je vložila pritožbo, in po posvetovanjih z njo predloži ponudbo za nadomestilo.

2. Če se pogodbenica, ki je vložila pritožbo, odloči, da ne bo zahtevala ponudbe za nadomestilo iz odstavka 1 tega člena ali če je tak zahtevek predložen in če ne pride do dogovora o nadomestilu v 30 dneh od dneva poteka razumnega roka ali v primeru obvestila arbitražnega sveta v skladu s členom 185(2), lahko pogodbenica, ki je vložila pritožbo, po obvestilu drugi pogodbenici in Odboru za sodelovanje, sprejme ustrezne ukrepe na ravni, ki je enakovredna razveljavitvi ali omejitvi¹ zaradi neizpolnjevanja. V obvestilu so navedeni takšni ukrepi. Pogodbenica, ki je vložila pritožbo, lahko ukrepe izvede kadar koli po izteku deset-dnevnega obdobja od dneva prejema uradnega obvestila s strani pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba, razen če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, zahteva arbitražo v skladu z odstavkom 3 tega člena.

¹ „Razveljavitev in omejitev“ se razlaga kot „razveljavitev in omejitev“ v okviru Dogovora STO o pravilih in postopkih za reševanje sporov.

3. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da ustrezni ukrepi niso na ravni, ki je enakovredna razveljavitvi ali omejitvi zaradi neizpolnjevanja obveznosti navedene pogodbenice v skladu z določbami člena 173, lahko pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pisno zahteva, da o zadevi odloči prvotni arbitražni svet. Obvestilo o takem zahtevku se pošlje pogodbenici, ki je vložila pritožbo, in Odboru za sodelovanje pred iztekom deset-dnevnega obdobja iz odstavka 2 tega člena. Prvotni arbitražni svet svoje poročilo o ukrepih, ki jih je sporočila pogodbenica, ki je vložila pritožbo, predloži pogodbenicama in Odboru za sodelovanje v 30 dneh od dneva predložitve zahteve. Pogodbenica, ki je vložila pritožbo, sporočenih ukrepov ne uveljavi, dokler prvotni arbitražni svet ne predloži končnega poročila. Ukrepi, ki se uveljavijo po predložitvi poročila, morajo biti skladni s poročilom arbitražnega sveta.

4. Ukrepi, ki jih uveljavlja pogodbenica, ki je vložila pritožbo, in nadomestilo iz tega člena so začasni in prenehajo po tem, ko:

(a) pogodbenici dosežeta sporazumno rešitev v skladu s členom 191;

(b) se pogodbenici dogovorita, da zaradi ukrepa, sporočenega v skladu s členom 185(1), pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, izpolnjuje določbe iz člena 173; ali

(c) so bili vsi ukrepi, za katere arbitražni svet v skladu s členom 185(2) ugotovi, da niso skladni z določbami iz člena 173, odpravljeni ali spremenjeni, tako da je bila dosežena skladnost z navedenimi določbami.

ČLEN 187

Pregled ukrepov, sprejetih za zagotovitev izpolnjevanja odločitve
po sprejetju začasnih korektivnih ukrepov zaradi neizpolnjevanja

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, pogodbenico, ki je vložila pritožbo, in Odbor za sodelovanje obvesti o ukrepih, ki jih je sprejela za zagotovitev izpolnjevanja zahtev končnega poročila arbitražnega sveta po uporabi nadomestila ali primernega ukrepa, ki ga pogodbenica, ki je vložila pritožbo, sprejela v skladu s členom 186, odvisno od primera. Z izjemo primerov iz odstavka 2 tega člena pogodbenica, ki je vložila pritožbo, ustavi ukrep v 30 dneh od dneva prejema obvestila. V primerih, ko je bilo uporabljeno nadomestilo, in z izjemo primerov iz odstavka 2 tega člena lahko pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, preneha z uporabo takega nadomestila v 30 dneh od prejema obvestila, da je izpolnila zahteve končnega poročila arbitražnega sveta.

2. Če pogodbenici v 30 dneh od prejema uradnega obvestila v skladu z odstavkom 1 tega člena ne dosežeta dogovora o tem, ali je pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, izpolnila zahteve končnega poročila arbitražnega sveta, pogodbenica, ki je vložila pritožbo, pisno zahteva, da o zadevi odloči prvotni arbitražni svet. Taka zahteva se hkrati predloži tudi drugi pogodbenici in Odboru za sodelovanje. Poročilo arbitražnega sveta se v 45 dneh od dneva predložitve zahteve uradno predloži pogodbenicama in Odboru za sodelovanje. Če arbitražni svet odloči, da pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, izpolnjuje zahteve končnega poročila arbitražnega sveta, pogodbenica, ki je vložila pritožbo, umakne ustrezni ukrep, ki ga je sprejela v skladu s členom 186, ali pa pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, odstopi od nadomestila, odvisno od primera. Če arbitražni svet odloči, da pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne izpolnjuje zahtev končnega poročila arbitražnega sveta v celoti, se nadomestilo ali ustrezni ukrep, sprejet v skladu s členom 186, prilagodi glede na poročilo arbitražnega sveta.

ČLEN 188

Korektivni ukrepi za nujne energetske spore

1. Glede spora med pogodbenicama v zvezi z izrednimi razmerami, kakor so opredeljene v točki (h) člena 138, se uporablja ta člen.
2. Z odstopanjem od členov 184, 185 in 186 lahko pogodbenica, ki je vložila pritožbo, sprejme ustrezne ukrepe na ravni, ki je enakovredna razveljavitvi ali omejitvi, ki jo povzroči neizpolnjevanje zahtev končnega poročila arbitražnega sveta v 15 dneh po njegovi objavi s strani pogodbenice. Navedeni ukrepi lahko začnejo veljati takoj. Takšni ukrepi se lahko ohranijo, dokler pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne izpolni zahtev končnega poročila arbitražnega sveta.
3. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, izpodbija obstoj neizpolnjevanja ali sorazmernost ukrepa, ki ga zaradi neizpolnjevanja uveljavlja pogodbenica, ki je vložila pritožbo, lahko začne postopek na podlagi člena 186(3) in člena 187, ki se obravnava po pospešenem postopku. Od pogodbenice, ki je vložila pritožbo, se odprava ali prilagoditev ukrepov zahteva šele potem, ko arbitražni svet odloči o zadevi, dokler postopek ni končan, pa lahko ukrepe ohrani.

PODODDELEK 3

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 189

Zamenjava arbitrov

Če v arbitražnem postopku iz tega poglavja prvotni arbitražni svet ali nekateri od njegovih članov ne morejo sodelovati, se umaknejo ali jih je treba nadomestiti, ker ne izpolnjujejo zahtev kodeksa ravnanja iz Priloge VI, se uporabi postopek iz člena 177. Rok za predložitev poročila se lahko podaljša za toliko, kot je potrebno za imenovanje novega arbitra, vendar največ za 20 dni.

ČLEN 190

Začasna prekinitve in zaključek arbitražnega postopka in postopkov za zagotavljanje skladnosti

Arbitražni svet na zahtevo obeh pogodbenic kadar koli začasno ustavi svoje delovanje za obdobje, o katerem se dogovorita pogodbenici in ki ne presega 12 zaporednih mesecev. Arbitražni svet nadaljuje svoje delo pred koncem tega obdobja na pisno zahtevo obeh pogodbenic ali po koncu tega obdobja na pisno zahtevo ene od pogodbenic. Pogodbenica prosilka ustrezno obvesti predsednika Odbora za sodelovanje in drugo pogodbenico. Če ob koncu dogovorjenega obdobja začasne prekinitve nobena od pogodbenic ne zahteva ponovnega pričetka dela arbitražnega sveta, se postopek zaključi. Začasna prekinitve in zaključek dela arbitražnega sveta ne posegata v pravice nobene od pogodbenic v drugem postopku na podlagi člena 197.

ČLEN 191

Sporazumna rešitev

Pogodbenici lahko kadar koli dosežeta sporazumno rešitev spora v skladu s tem poglavjem. O kakršni koli taki rešitvi po potrebi skupno obvestita Odbor za sodelovanje in predsednika arbitražnega sveta. Če rešitev zahteva odobritev v skladu z relevantnimi notranjimi postopki katere koli od pogodbenic, se v obvestilu navede takšna zahteva, postopek reševanja spora pa se začasno prekine. Če se taka odobritev ne zahteva ali po obvestilu o končanju kakršnih koli takih notranjih postopkov, se postopek reševanja sporov konča.

ČLEN 192

Določbe o poslovniku

1. Postopke reševanja sporov iz tega poglavja urejata poslovnik iz Priloge V in kodeks ravnanja iz Priloge VI.

2. Kakršno koli zasedanje arbitražnega sveta je odprto za javnost, razen če poslovnik iz Priloge V ne določa drugače.

ČLEN 193

Informacije in tehnični nasveti

Arbitražni svet lahko na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo zaprosi za informacije, ki se mu zdijo ustrezne za njegov postopek, in sicer iz katerega koli vira, vključno s stranmi, vpletenimi v spor. Arbitražni svet ima prav tako pravico pridobiti strokovno mnenje, če meni, da je to primerno. Pred izbiro teh strokovnjakov se posvetuje s pogodbenicama. Fizične ali pravne osebe s sedežem na ozemlju ene od pogodbenic lahko v skladu s poslovnikom iz Priloge V arbitražnemu svetu predložijo stališča *amicus curiae*. Kakršne koli informacije, pridobljene v skladu s tem členom, je treba predložiti vsaki od pogodbenic, da izrazita pripombe.

ČLEN 194

Pravila razlage

Arbitražni svet razlaga določbe iz člena 173 v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno z Dunajsko konvencijo o pravu mednarodnih pogodb iz leta 1969.

Arbitražni svet tudi upošteva relevantne razlage svetov STO in pritožbenega organa, ki jih sprejme Organ STO za reševanje sporov. Poročila arbitražnega sveta ne morejo povečati ali zmanjšati pravic in obveznosti pogodbenic, določenih s tem sporazumom.

ČLEN 195

Sklepi in poročila arbitražnega sveta

1. Posvetovanja arbitražnega sveta so zaupna. Arbitražni svet si prizadeva za sprejemanje sklepov s soglasjem. Če odločitve kljub temu ni mogoče doseči s soglasjem, se o sporni zadevi odloča z večino glasov. V nobenem primeru se ločena mnenja arbitrov ne razkrijejo.

2. Poročila arbitražnega sveta se pripravijo v odsotnosti pogodbenic. V poročilih so navedene ugotovitve glede dejstev, uporabe ustreznih določb iz člena 173 in utemeljitev sprejetih ugotovitev in zaključkov.
3. Vsa poročila arbitražnega sveta pogodbenici sprejmeta brezpogojno. Ne ustvarjajo nobenih pravic ali obveznosti za fizične ali pravne osebe.
4. Pogodbenici poročilo arbitražnega sveta javno objavita ob upoštevanju zaščite zaupnih informacij, kakor določa poslovnik iz Priloge V.

ODDELEK 4

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 196

Seznami arbitrov

1. Odbor za sodelovanje na podlagi predlogov pogodbenic najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti tega sporazuma oblikuje seznam najmanj 15 oseb, ki so pripravljene opravljati vlogo arbitrov in so zanjo primerne. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov: enega podseznama za vsako od pogodbenic in enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki lahko opravljajo funkcijo predsednika arbitražnega sveta. Na vsakem od podseznamov je vsaj pet posameznikov. Odbor za sodelovanje zagotovi, da je seznam vedno popoln.
2. Arbitri imajo strokovno znanje in izkušnje iz prava in mednarodne trgovine. So samostojni, delujejo v svojem imenu, ne sprejemajo navodil od nobene organizacije ali vlade, niso povezani z vlado nobene od pogodbenic ter ravnaajo v skladu s kodeksom ravnanja iz Priloge VI.

3. Odbor za sodelovanje lahko pripravi dodatne seznime s po 15 posamezniki z znanjem in izkušnjami iz določenih sektorjev, ki jih zajema ta sporazum. Ob soglasju pogodbenic se ti dodatni seznami uporabijo za sestavo arbitražnega sveta v skladu s postopkom iz člena 177.

ČLEN 197

Razmerje do obveznosti STO

1. Uporaba določb o reševanju sporov iz tega naslova ne posega v nobeno dejanje v okviru STO, vključno s postopkom za reševanje sporov.
2. Vendar pogodbenica za določen ukrep ne vloži zahtevka za odpravo kršitve enakovredne obveznosti na podlagi tega sporazuma in Sporazuma STO hkrati. V takem primeru velja, da po začetku postopka reševanja sporov pogodbenica ne vloži zahtevka za odpravo kršitve enakovredne obveznosti v okviru drugega sporazuma pri drugem razsodišču, razen če prvo izbrano razsodišče iz procesnih razlogov ali razlogov v zvezi z jurisdikcijo ne more odločiti o zahtevku za odpravo kršitve te obveznosti.

3. V tem členu:

- (a) se šteje, da se postopki reševanja sporov v skladu s Sporazumom STO sprožijo z zahtevo pogodbenice za ustanovitev sveta iz člena 6 Dogovora STO o pravilih in postopkih za reševanje sporov;
- (b) se šteje, da se postopki reševanja sporov v okviru tega poglavja začnejo, ko ena od pogodbenic vloži zahtevek za ustanovitev arbitražnega sveta v skladu s členom 176(1).

4. Nobena določba tega sporazuma pogodbenicam ne preprečuje uporabe začasne opustitve obveznosti, ki jo je odobril Organ STO za reševanje sporov. Sporazum STO se ne uporabi za to, da bi se pogodbenici preprečila uporaba začasnih pravnih sredstev v primeru neizpolnjevanja obveznosti v skladu s tem poglavjem.

ČLEN 198

Roki

1. Vsi roki iz tega poglavja, vključno z roki, v katerih morajo arbitražni sveti predložiti svoja poročila, se štejejo v koledarskih dnevih od dneva, ki sledi dejanju ali dejstvu, na katerega se nanašajo, razen če je določeno drugače.
2. Kateri koli rok iz tega poglavja se lahko spremeni, če se pogodbenici v sporu tako sporazumeta. Arbitražni svet lahko pogodbenicama kadar koli predlaga, da spremenita kateri koli rok iz tega poglavja, pri čemer navede razloge za ta predlog.

NASLOV IV

SODELOVANJE NA PODROČJU GOSPODARSKEGA IN TRAJNOSTNEGA RAZVOJA

POGLAVJE 1

GOSPODARSKI DIALOG

ČLEN 199

Pogodbenici ravnata v skladu z načeli prostega tržnega gospodarstva z zagotavljanjem preudarnih makroekonomskih politik ter razvijata in krepiata redni gospodarski dialog, katerega cilj je nadaljnja širitev in poglobitev vzajemno koristnih gospodarskih vezi ter trajnostni razvoj in gospodarska rast.

ČLEN 200

Pogodbenici redno preverjata status dvostranskega sodelovanja in redne izmenjave informacij, strokovnega znanja in najboljših praks na področju ekonomske politike, gospodarskega in finančnega razvoja ter statistike.

POGLAVJE 2

SODELOVANJE PRI UPRAVLJANJU JAVNIH FINANC, VKLJUČNO Z JAVNO REVIZIJO IN NOTRANJIM NADZOROM

ČLEN 201

Pogodbenici sodelujeta na področju upravljanja javnih financ, vključno z javno revizijo in notranjim nadzorom z namenom nadaljnjega razvoja dobrega sistema upravljanja javnih financ, skladnega z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter preglednosti in odgovornosti.

Sodelovanje vključuje:

- (a) spodbujanje izvajanja sprejemljivih in na splošno priznanih mednarodnih standardov, pa tudi zbliževanje z dobro prakso Evropske unije na tem področju;
- (b) izmenjavo informacij in izkušenj na tem področju.

POGLAVJE 3

SODELOVANJE NA PODROČJU OBDAVČITVE

ČLEN 202

Pogodbenici si prizadevata, da bi izboljšali mednarodno sodelovanje na področju obdavčitve, zlasti na področju olajševanja pobiranja zakonitih davčnih prihodkov, in razvili ukrepe v skladu z mednarodnimi standardi za učinkovito izvajanje načel dobrega upravljanja na področju obdavčitve, vključno s preglednostjo in izmenjavo informacij. Pogodbenici okrepita dialog in izmenjavo izkušenj z namenom preprečevanja škodljivih davčnih praks.

POGLAVJE 4

SODELOVANJE NA PODROČJU STATISTIKE

ČLEN 203

Pogodbenici spodbujata usklajevanje statističnih metod in prakse, vključno z zbiranjem in razširjanjem statistik. Statistično sodelovanje je osredotočeno na izmenjavo znanja, spodbujanje dobre prakse in spoštovanje temeljnih načel uradne statistike ZN ter Kodeksa ravnanja evropske statistike.

V ta namen Evropska unija Republiki Kazahstan zagotovi tehnično pomoč.

POGLAVJE 5

SODELOVANJE NA PODROČJU ENERGETIKE

ČLEN 204

Pogodbenici nadaljujeta in stopnjujeta sedanje sodelovanje na področju energetike s ciljem okrepiti energetske varnost, učinkovitost, trajnost in konkurenčnost. Sodelovanje temelji na celovitem partnerstvu, njegovo vodilo pa so načela skupnega interesa, vzajemnosti, preglednosti in predvidljivosti, skladno z načeli tržnega gospodarstva ter veljavnimi večstranskimi in dvostranskimi sporazumi.

ČLEN 205

V sodelovanje so med drugim zajeta naslednja področja:

- (a) izvajanje energetske strategije in politik, priprava napovedi in scenarijev, vključno s svetovnimi tržnimi pogoji za energetske proizvode, kot tudi izboljšanje statističnega sistema v energetskega sektorja;

- (b) ustvarjanje privlačnega in stabilnega okolja za naložbe ter spodbujanje vzajemnih naložb na področju energetike na nediskriminatorni in pregledni osnovi;
- (c) učinkovito sodelovanje z Evropsko investicijsko banko, Evropsko banko za obnovo in razvoj ter drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami in instrumenti za podporo energetskega sodelovanja med pogodbenicama;
- (d) krepitev znanstvenega in tehničnega sodelovanja ter izmenjava informacij za razvoj energetske tehnologije s posebnim poudarkom na energetsko učinkovitih in okolju prijaznih tehnologijah v skladu s poglavjem 3 (Sodelovanje na področju raziskav in inovacij) naslova VI;
- (e) vodenje in tehnično usposabljanje v energetskega sektorju, med drugim z olajšanjem izmenjave slušateljev specializiranih programov na visokošolskih ustanovah v Evropski uniji in Republiki Kazahstan, kot tudi razvoj skupnih programov usposabljanja v skladu z dobrimi praksami;
- (f) razširitev sodelovanja v večstranskih energetskih forumih, pobudah in institucijah;
- (g) sodelovanje pri izmenjavi znanja in izkušenj ter prenosa tehnologije in inovacij, tudi na področjih upravljanja in energetskih tehnologij.

ČLEN 206

Energija iz ogljikovodikov

Sodelovanje na področju energije iz ogljikovodikov se nanaša na naslednja področja:

- (a) modernizacija in okrepitev obstoječih in razvoj prihodnjih energetskega infrastrukture v skupnem interesu v skladu s tržnimi načeli, vključno s tistimi, katerih cilj je diverzifikacija virov energije, dobaviteljev ter transportnih poti in načinov, pa tudi vzpostavitev novih zmogljivosti za proizvodnjo energije ter integriteto, učinkovitost, varnost in zaščito energetske infrastrukture, vključno z infrastrukturo za električno energijo;
- (b) razvoj konkurenčnih, preglednih in nediskriminatornih energetskega trgov v skladu z najboljšimi praksami prek zakonodajnih reform;
- (c) povečanje in okrepitev dolgoročne stabilnosti in zanesljivosti trgovine z energijo, vključno z zagotavljanjem predvidljivosti in stabilnosti povpraševanja po energiji na nediskriminatorni podlagi ob zmanjšanju okoljskih vplivov in tveganj;
- (d) spodbujanje visoke ravni varstva okolja in trajnostnega razvoja v energetskega sektorju, vključno z ekstrakcijo, proizvodnjo, distribucijo in porabo;

- (e) krepitev varnosti raziskovanja in izkoriščanja ogljikovodikov na morju, in sicer z izmenjavo izkušenj na področju preprečevanju nesreč, naknadni analizi nesreč, politikah odzivanja in sanacije ter najboljših praksah v zvezi z odgovornostjo in pravno prakso v primeru nesreče.

ČLEN 207

Obnovljivi viri energije

Sodelovanje se izvaja na naslednjih področjih:

- (a) razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov na gospodaren in okolju prijazen način, vključno s sodelovanjem na področju regulativnih vprašanj, certificiranja in standardizacije, pa tudi glede tehnološkega razvoja;
- (b) spodbujanje izmenjave med Republiko Kazahstan in evropskimi institucijami, laboratoriji in subjekti zasebnega sektorja, vključno s skupnimi programi z namenom izvajanja najboljših praks za oblikovanje energetske prihodnosti in zeleno gospodarstvo;

- (c) izvajanje skupnih seminarjev, konferenc in programov usposabljanja ter redna izmenjava informacij in odprtih statističnih podatkov, kot tudi informacij o razvoju obnovljivih virov energije.

ČLEN 208

Energetska učinkovitost in varčevanje z energijo

Sodelovanje pri spodbujanju energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo, vključno v sektorju premogovništva, sežiganja plina (in uporabe vezanega plina), stavb, naprav in prometa, se med drugim dosega z:

- (a) izmenjavo informacij o politikah za energetske učinkovitost ter pravnih in regulativnih okvirih ter akcijskih načrtih;
- (b) olajšanjem izmenjave izkušenj ter strokovnega znanja na področju energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo;
- (c) začenjanjem in izvajanjem projektov, vključno s predstavitvenimi projekti za uvedbo inovativnih tehnologij ter rešitev na področju energetske učinkovitosti in varčevanja z energijo;

- (d) programi in tečaji usposabljanja na področju energetske učinkovitosti, da bi se dosegli cilji iz tega člena.

POGLAVJE 6

SODELOVANJE NA PODROČJU PROMETA

ČLEN 209

Pogodbenici sodelujeta pri:

- (a) širitvi in kreptvi sodelovanja na področju prometa, da bi prispevali k razvoju trajnostnih prometnih sistemov;
- (b) osredotočanju na socialne in okoljske vidike prometnih sistemov;
- (c) spodbujanju učinkovitega, varnega in zanesljivega prometa;
- (d) kreptvi glavnih prometnih povezav med svojima ozemljema.

ČLEN 210

Sodelovanje iz tega poglavja med drugim zajema naslednja področja:

- (a) izmenjava najboljših praks na področju prometnih politik;
- (b) izboljšava pretoka potnikov in blaga, povečanje pretočnosti prometnih tokov z odstranitvijo upravnih, tehničnih in drugih ovir za tesnejše povezovanje trgov, izboljšanje prometnih omrežij in posodobitev infrastrukture;
- (c) izmenjava informacij in skupne dejavnosti na regionalni in mednarodni ravni ter izvajanje veljavnih mednarodnih sporazumov in konvencij;
- (d) izmenjava najboljših praks o varnosti in trajnostnem razvoju pomorskega prometa.

Republika Kazahstan uskladi svoje dvostranske sporazume o zračnem prometu z državami članicami Evropske unije z zakonodajo Evropske unije.

ČLEN 211

Potekal bo reden dialog o zadevah iz tega poglavja.

POGLAVJE 7

SODELOVANJE NA PODROČJU OKOLJA

ČLEN 212

Pogodbenici razvijata in krepita sodelovanje glede okoljskih vprašanj, s čimer prispevata k trajnostnemu razvoju in dobremu upravljanju varstva okolja.

Sodelovanje se izvaja na naslednjih področjih:

- (a) presoja vpliva na okolje, spremljanje in nadzor;
- (b) okoljsko izobraževanje in ozaveščanje, izboljšanje dostopa do informacij, povečanje udeležbe javnosti pri odločanju in izboljšanje dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah;

- (c) zakonodaja na področju varstva okolja;
- (d) kakovost zraka;
- (e) ravnanje z odpadki;
- (f) upravljanje kakovosti vode, vključno z morskim okoljem;
- (g) integrirano upravljanje vodnih virov, vključno s spodbujanjem napredne tehnologije za varčevanje z vodo;
- (h) ohranjanje in zaščita biološke in krajinske raznovrstnosti;
- (i) trajnostno gospodarjenje z gozdovi;
- (j) industrijsko onesnaževanje in industrijske emisije;
- (k) razvrščanje kemikalij in upravljanje z njimi;

- (l) pobude Evropske unije in Republike Kazahstan na področju zelenega gospodarstva; in
- (m) vzajemna izmenjava izkušenj o politikah na področju trajnostnega razvoja ribištva.

ČLEN 213

Sodelovanje na področju varstva okolja se izvaja z vzajemnim soglasjem pogodbenic, med drugim v naslednjih oblikah:

- (a) izmenjava tehnologij, znanstvenih in tehničnih podatkov ter raziskovalnih dejavnosti na področju varstva okolja;
- (b) izmenjava izkušenj na področju izboljšanja okoljske zakonodaje in metodologij.

ČLEN 214

Pogodbenici posvečata posebno pozornost izvajanju in sodelovanju pri okoljskih vprašanjih v okviru ustreznih večstranskih okoljskih sporazumov in se strinjata, da bosta okrepili sodelovanje na regionalni ravni.

Pogodbenici si izmenjujeta izkušnje s področja spodbujanja vključevanja okoljskih vidikov v druge sektorje, vključno z izmenjavo najboljših praks, širjenjem znanja in usposobljenosti, okoljskim izobraževanjem in ozaveščanjem na področjih iz tega poglavja.

POGLAVJE 8

SODELOVANJE NA PODROČJU PODNEBNIH SPREMEMB

ČLEN 215

Pogodbenici bosta razvijali in krepili svoje sodelovanje pri navajanju na podnebne spremembe in boju proti njim. Sodelovanje se izvaja ob upoštevanju interesov pogodbenic na podlagi enakosti in obojestranske koristi ter ob upoštevanju medsebojne odvisnosti med dvostranskimi in večstranskimi zavezami na tem področju.

ČLEN 216

S sodelovanjem se spodbujajo ukrepi na notranji in mednarodni ravni, vključno na naslednjih področjih:

- (a) blažitev podnebnih sprememb;
- (b) prilagajanje podnebnim spremembam;

- (c) tržni in netržni pristopi obravnavanja podnebnih sprememb;
- (d) raziskave, razvoj, predstavitev, uporaba in razširjanje novih, varnih in trajnostnih nizkoogljičnih in prilagoditvenih tehnologij;
- (e) izmenjava strokovnega znanja na področju podnebja in podpore za druge sektorje;
- (f) ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje.

ČLEN 217

Pogodbenici si med drugim izmenjujeta informacije in strokovno znanje, izvajata skupne raziskovalne dejavnosti in izmenjujeta informacije o čistejših tehnologijah, izvajata skupne dejavnosti na regionalni in mednarodni ravni, tudi kar zadeva večstranske okoljske sporazume, ki se uporabljajo za pogodbenici, kot je Okvirna konvencija ZN o spremembi podnebja, pa tudi skupne dejavnosti v okviru relevantnih agencij, kakor je primerno.

POGLAVJE 9

SODELOVANJE NA PODROČJU INDUSTRIJE

ČLEN 218

Pogodbenici razvijata in krepita sodelovanje na področju industrije, vključno z vprašanji razvoja učinkovitih spodbud in ugodnih pogojev za nadaljnjo diverzifikacijo ter povečanje konkurenčnosti predelovalne industrije.

V ta namen pogodbenici sodelujeta, vključno z izmenjavo najboljših praks in izkušenj, zlasti v naslednjih sektorjih:

- (a) produktivnost in učinkovitost porabe virov;
- (b) javni podporni ukrepi za industrijske sektorje na podlagi zahtev STO in drugih veljavnih predpisov pogodbenic;
- (c) izvajanje industrijske politike v okviru tesnejšega povezovanja;

- (d) orodja za izboljšanje učinkovitosti izvajanja industrijske politike;
- (e) naložbene dejavnosti v predelovalni industriji, zmanjšanje porabe energije, kakor tudi izmenjava izkušenj pri izvajanju politik produktivnosti dela;
- (f) pogoji za razvoj novih proizvodnih tehnologij, razvoj visokotehnološke industrije ter prenos znanja in tehnologije, kot tudi nadaljnji razvoj osnovne infrastrukture in ugodnega okolja za inovacijske grozde;
- (g) naložbe in trgovina v sektorju rudarstva in proizvodnje surovin z namenom spodbujanja vzajemnega razumevanja in preglednosti, izboljšanja poslovnega okolja in spodbujanja izmenjave informacij, ter sodelovanje na področju neenergetskega rudarstva, zlasti kovinskih rud in industrijskih mineralov;
- (h) razvoj zmogljivosti človeških virov v predelovalni industriji;
- (i) spodbujanje poslovnih pobud in industrijskega sodelovanja med podjetji Evropske unije in Republike Kazahstan.

Ta sporazum ne izključuje večjega industrijskega sodelovanja med pogodbenicama, pri čemer se lahko sklenejo ločeni sporazumi.

POGLAVJE 10

SODELOVANJE NA PODROČJU MALIH IN SREDNJIH PODJETIJ

ČLEN 219

Pogodbenici razvijata in krepita sodelovanje na področju malih in srednjih podjetij (v nadaljnjem besedilu: MSP), da bi spodbudili ugodno poslovno okolje za uspešen razvoj in nastanek MSP.

V ta namen pogodbenici sodelujeta na naslednjih področjih:

- (a) izmenjava informacij o politikah za razvoj malih in srednjih podjetij;
- (b) izmenjava najboljših praks o pobudah za krepitev podjetništva kot ključne kompetence;
- (c) spodbujanje boljših stikov med podjetniškimi združenji na obeh straneh s pomočjo tesnejšega dialoga;
- (d) izmenjava izkušenj pri podpiranju zmogljivosti MSP za dostop do mednarodnih trgov;

- (e) izmenjava izkušenj na področju izboljšanja regulativnega okvira za MSP;
- (f) izmenjava najboljših praks o dostopu do financiranja za MSP.

POGLAVJE 11

SODELOVANJE NA PODROČJU PRAVA DRUŽB

ČLEN 220

Pogodbenici priznavata pomen učinkovitega sklopa pravil in praks na področjih prava družb in upravljanja podjetij ter računovodstva in revizije v delujočem tržnem gospodarstvu s predvidljivim in preglednim poslovnim okoljem, hkrati poudarjata pomen spodbujanja regulativnega zbliževanja na tem področju.

Pogodbenici sodelujeta na naslednjih področjih:

- (a) izmenjava najboljših praks za zagotavljanje razpoložljivosti in dostopa do informacij v zvezi z organizacijo in zastopanjem registriranih podjetij na pregleden in lahko dostopen način;

- (b) nadaljnji razvoj politike upravljanja družb skladno z mednarodnimi standardi in zlasti standardi OECD;
- (c) spodbujanje izvajanja in dosledne uporabe mednarodnih standardov računovodskega poročanja za konsolidirane računovodske izkaze družb, ki kotirajo na borzi;
- (d) približevanje računovodskih pravil in finančnega poročanja, zlasti kar zadeva MSP;
- (e) urejanje in nadzorovanje poklicev revizorja in računovodje;
- (f) mednarodni revizijski standardi in etični kodeks Mednarodne zveze računovodskih strokovnjakov (IFAC) s ciljem izboljšati strokovno raven revizorjev s spoštovanjem standardov in etičnih norm poklicnih združenj, revizijskih organizacij in revizorjev.

POGLAVJE 12

SODELOVANJE NA PODROČJU BANČNIŠTVA, ZAVAROVALNIŠTVA IN DRUGIH FINANČNIH STORITEV

ČLEN 221

Pogodbenici se strinjata o pomenu učinkovite zakonodaje in praks ter sodelovanja na področju finančnih storitev z naslednjimi cilji:

- (a) izboljšati pravno ureditev finančnih storitev;
- (b) zagotoviti učinkovito in primerno zaščito vlagateljev ter uporabnikov finančnih storitev;
- (c) prispevati k stabilnosti in celovitosti globalnega finančnega sistema;
- (d) spodbujati sodelovanje med različnimi akterji finančnega sistema, vključno z regulatorji in nadzorniki;
- (e) spodbujati neodvisen in učinkovit nadzor.

Pogodbenici spodbujata približevanje pravnih ureditev priznanim mednarodnim standardom za stabilne finančne sisteme.

POGLAVJE 13

SODELOVANJE NA PODROČJU INFORMACIJSKE DRUŽBE

ČLEN 222

Pogodbenici spodbujata sodelovanje glede razvoja informacijske družbe v korist državljanov in podjetij, in sicer prek široke razpoložljivosti informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) ter prek boljše kakovosti storitev po dostopnih cenah. To sodelovanje mora spodbujati razvoj konkurence na trgih IKT in njihovo odprtost ter spodbujati naložbe v tem sektorju.

ČLEN 223

Sodelovanje med drugim zajema izmenjavo informacij in najboljših praks o izvajanju pobud informacijske družbe, zlasti s poudarkom na:

- (a) razvoju učinkovitega regulativnega okvira za sektor IKT;
- (b) spodbujanju širokopasovnega dostopa;
- (c) razvoju interoperabilnih elektronskih storitev;
- (d) zagotavljanju varstva podatkov; in
- (e) razvoju storitev gostovanja.

ČLEN 224

Pogodbenici spodbujata sodelovanje med regulatorji na področju IKT, vključno s področjem elektronskih komunikacij, v Evropski uniji in Republiki.

POGLAVJE 14

SODELOVANJE NA PODROČJU TURIZMA

ČLEN 225

Pogodbenici sodelujeta na področju turizma, da bi pospešili razvoj konkurenčne in trajnostne turistične panoge kot vira gospodarske rasti in krepitve moči, zaposlovanja in izmenjave na področju turizma.

ČLEN 226

Sodelovanje temelji na naslednjih načelih:

- (a) spoštovanju integritete in interesov lokalnih skupnosti, zlasti na podeželju;
- (b) pomenu ohranjanja kulturne in zgodovinske dediščine; ter
- (c) pozitivnih interakcijah med turizmom in ohranjanjem okolja.

ČLEN 227

Sodelovanje se osredotoči na naslednje teme:

- (a) izmenjavo informacij, najboljših praks in izkušenj ter prenos strokovnega znanja in izkušenj, vključno z inovativnimi tehnologijami;
- (b) vzpostavitev strateškega partnerstva med javnimi in zasebnimi zainteresiranimi stranmi ter zainteresiranimi stranmi iz skupnosti, da se podpre trajnostni razvoj turizma;
- (c) spodbujanje in razvoj turističnih produktov in trgov, infrastrukture, človeških virov ter institucionalnih struktur, pa tudi opredelitev in odprava ovir za potovalne storitve;
- (d) razvoj in izvajanje učinkovitih politik in strategij, vključno s primernimi pravnimi, upravnimi in finančnimi vidiki;
- (e) turistično usposabljanje in izgradnjo zmogljivosti za izboljšanje standardov storitev; ter
- (f) razvoj in spodbujanje turizma, ki na trajnostni način vključujeta lokalno prebivalstvo in druge vrste turizma.

POGLAVJE 15

SODELOVANJE NA PODROČJU KMETIJSTVA IN RAZVOJA PODEŽELJA

ČLEN 228

Pogodbenici sodelujeta pri spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja, zlasti s postopnim približevanjem politik in zakonodaje.

ČLEN 229

V sodelovanje bodo med drugim zajeta naslednja področja:

- (a) omogočanje vzajemnega razumevanja politik razvoja kmetijstva in podeželja;
- (b) izmenjava najboljših praks pri načrtovanju, ocenjevanju in izvajanju politik razvoja kmetijstva in podeželja;

- (c) izmenjava znanj in najboljših praks glede politik razvoja podeželja, da se spodbudi socialna in gospodarska blaginja podeželskega prebivalstva;
- (d) spodbujanje posodobitve in trajnosti kmetijske proizvodnje;
- (e) izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega sektorja ter učinkovitosti in preglednosti na trgih;
- (f) izmenjava izkušenj na področju geografskih označb za kmetijske proizvode in živila, na področju politik kakovosti in njihovih nadzornih mehanizmov, na področju zagotavljanja varnosti hrane ter razvoja ekološke pridelave kmetijskih proizvodov;
- (g) razširjanje znanja in spodbujanje izvajanja svetovalnih storitev pri kmetijskih proizvajalcih;
- (h) spodbujanje sodelovanja pri kmetijsko-predelovalnih naložbenih projektih, zlasti pri razvoju sektorjev živinoreje in rastlinske pridelave;
- (i) izmenjava izkušenj v politikah v zvezi s trajnostnim razvojem kmetijstva, predelave in distribucije kmetijskih proizvodov.

POGLAVJE 16

SODELOVANJE NA PODROČJU ZAPOSLOVANJA, DELOVNIH RAZMERIJ, SOCIALNE POLITIKE IN ENAKIH MOŽNOSTI

ČLEN 230

Pogodbenici spodbujata razvoj dialoga in sodelujeta pri spodbujanju Agende MOD za dostojno delo, politike zaposlovanja, življenjskih in delovnih pogojev ter zdravja in varnosti pri delu, socialnega dialoga, socialne zaščite, socialne vključenosti in boja proti diskriminaciji ter pravični obravnavi delavcev, ki zakonito prebivajo in delajo na ozemlju druge pogodbenice.

ČLEN 231

Pogodbenici si prizadevata za dosego ciljev iz člena 230, vključno s sodelovanjem in izmenjavo praks na naslednjih področjih:

- (a) izboljšanje kakovosti življenja in zagotavljanje boljšega socialnega okolja;

- (b) okrepitev socialne vključenosti ter ravni socialne zaščite za vse delavce in modernizacijo sistemov socialne zaščite z vidika kakovosti, dostopnosti in finančne vzdržnosti;
- (c) zmanjšanje revščine in krepitev socialne kohezije ter zaščite ranljivih oseb;
- (d) boj proti diskriminaciji pri zaposlovanju in socialnih zadevah v skladu z obveznostmi vsake pogodbenice v okviru mednarodnih standardov in konvencij;
- (e) spodbujanje aktivnih ukrepov na trgu dela in izboljšanje učinkovitosti služb za zaposlovanje;
- (f) prizadevanje za zagotovitev novih in boljših delovnih mest z dostojnimi delovnimi pogoji;
- (g) izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev ter stopnje varstva zdravja in varnosti pri delu;
- (h) krepitev enakosti spolov s spodbujanjem udeležbe žensk v družbenem in gospodarskem življenju ter zagotavljanje enakih možnosti žensk in moških pri zaposlovanju, izobraževanju, usposabljanju, v gospodarstvu in družbi ter pri odločanju;
- (i) izboljšanje kakovosti delovnega prava ter zagotavljanje boljše zaščite delavcev;

- (j) krepitev in spodbujanje socialnega dialoga, vključno s povečanjem zmogljivosti socialnih partnerjev.

ČLEN 232

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezo učinkovitemu izvajanju veljavnih konvencij MOD.

Pogodbenici ob upoštevanju Ministrske deklaracije Ekonomsko-socialnega sveta Združenih narodov o vzpostavljanju polne in produktivne zaposlenosti ter dostojnem delu za vse iz leta 2006, ki priznava, da sta polna in produktivna zaposlitev ter dostojno delo za vse bistveni element trajnostnega razvoja.

Pogodbenici v skladu z Deklaracijo MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu iz leta 1998 spodbujata vključitev vseh zainteresiranih strani, zlasti socialnih partnerjev, v razvoj njihovih socialnih politik in v sodelovanje med Evropsko unijo ter Republiko Kazahstan na podlagi tega sporazuma.

Pogodbenici si prizadevata za okrepitev sodelovanja glede zadev dostojnega dela, zaposlovanja in socialne politike v vseh relevantnih forumih in organizacijah.

POGLAVJE 17

SODELOVANJE NA PODROČJU ZDRAVJA

ČLEN 233

Pogodbenici razvijata sodelovanje na področju javnega zdravja, da bi v skladu s skupnimi vrednotami in načeli zdravja izboljšali raven zaščite zdravja ljudi in zmanjšali neenakost na področju zdravja, kar je predpogoj za trajnostni razvoj in gospodarsko rast.

ČLEN 234

Sodelovanje obravnava preprečevanje in obvladovanje nalezljivih in nenalezljivih bolezni, vključno z izmenjavo zdravstvenih informacij, spodbujanjem pristopa, ki vključuje zdravje v vse politike, sodelovanjem z mednarodnimi organizacijami, zlasti s Svetovno zdravstveno organizacijo, ter s spodbujanjem izvajanja mednarodnih zdravstvenih sporazumov, kot so Okvirna konvencija Svetovne zdravstvene organizacije o nadzoru tobaka iz leta 2003 in Mednarodni zdravstveni pravilnik.

NASLOV V

SODELOVANJE NA PODROČJU SVOBODE, VARNOSTI IN PRAVICE

ČLEN 235

Vladavina prava ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin

Pogodbenici pri svojem sodelovanju v okviru tega naslova posebno pozornost namenita spodbujanju pravne države, vključno z neodvisnostjo sodstva, dostopom do pravnega varstva in pravico do poštenega sojenja ter spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Pogodbenici sodelujeta pri krepitevi delovanja institucij, vključno z organi kazenskega pregona, tožilstvom, pravosodjem in preprečevanjem ter bojem proti korupciji.

ČLEN 236

Pravno sodelovanje

Pogodbenici razvijata sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah, predvsem glede pogajanj, ratifikacije in izvajanja ustreznih večstranskih konvencij o pravosodnem sodelovanju v civilnih zadevah, zlasti konvencij Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu.

Pogodbenici okrepita sodelovanje v kazenskih zadevah, tudi pri medsebojni pravni pomoči. To lahko po potrebi ter glede na ustreznega postopka vključuje pristop k in izvajanje konvencij Sveta Evrope v kazenskih postopkih z Republiko Kazahstan, izvajanje ustreznih mednarodnih instrumentov ZN in sodelovanje z Eurojustom.

ČLEN 237

Varstvo osebnih podatkov

Pogodbenici sodelujeta, da bi zagotovili visoko raven varstva osebnih podatkov, in sicer z izmenjavo najboljših praks in izkušenj, ob upoštevanju evropskih ter mednarodnih pravnih instrumentov in standardov.

To lahko po potrebi ter glede na ustrezen postopek vključuje pristop k in izvajanje Konvencije Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov in njenega dodatnega protokola s strani Republike Kazahstan.

ČLEN 238

Sodelovanje na področju migracij, azila in upravljanja meja

1. Pogodbenici potrjujeta pomen, ki ga pripisujeta upravljanju migracijskih tokov. Sodelovanje temelji na posvetovanju med pogodbenicama in se izvaja v skladu z zadevno veljavno zakonodajo.

2. V okviru sodelovanja na področju preprečevanja in boja proti nezakonitim migracijam pogodbenici soglašata, da:

- (a) Republika Kazahstan ponovno sprejme vse svoje državljane, ki so nezakonito na ozemlju države članice Evropske unije, na zahtevo slednje in brez nepotrebnega odlašanja; ter
- (b) da vse države članice Evropske unije ponovno sprejmejo vse svoje državljane, ki so nezakonito navzoči na ozemlju Republike Kazahstan, na zahtevo slednje in brez nepotrebnega odlašanja.

3. Države članice Evropske unije in Republika Kazahstan svojim državljanom zagotovijo ustrezne osebne dokumente za namene iz odstavka 2 brez nadaljnjih formalnosti, razen tistih iz tega člena, ter brez nepotrebnega odlašanja. Če oseba, ki jo zadeva ponovni sprejem, nima nobenih dokumentov ali drugega dokaza o svojem državljanstvu, pristojna diplomatska in konzularna predstavništva zadevnih držav članic ali Republike Kazahstan na zahtevo Republike Kazahstan ali zadevne države članice uredijo vse potrebno za razgovor s to osebo, da se ugotovi njeno državljanstvo brez nadaljnjih formalnosti in brez nepotrebnega odlašanja.

4. Pogodbenici soglašata, da bosta vzpostavili poglobljen dialog o pomembnih vprašanjih v zvezi z migracijami v skladu z globalnim pristopom k vprašanju migracij in mobilnosti, med drugim z namenom, da preučita možnosti za pogajanja o sporazumu med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan, ki ureja posebne obveznosti držav članic Evropske unije in Republike Kazahstan v zvezi s ponovnim sprejemom, vključno z obveznostjo ponovnega sprejema državljanov drugih držav in oseb brez državljanstva, pa tudi, da preučita možnosti za vzporedna pogajanja o sporazumu o poenostavitvi vizumskih postopkov za državljane Evropske unije in Republike Kazahstan.

ČLEN 239

Konzularna zaščita

Republika Kazahstan se strinja, da diplomatski in konzularni organi katere koli države članice Evropske unije, ki je zastopana v Republiki Kazahstan, zagotavljajo varstvo za vse državljane države članice Evropske unije, ki nima dostopnega stalnega predstavništva v Republiki Kazahstan, pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane navedene države članice Evropske unije.

ČLEN 240

Boj proti pranju denarja in financiranju terorizma

Pogodbenici tesno sodelujeta pri preprečevanju uporabe svojih finančnih in ustreznih nefinančnih sektorjev za pranje prihodkov iz kriminalnih dejavnosti na splošno, zlasti pa za nedovoljen promet s prepovedanimi drogami, ter uporabe navedenih finančnih sistemov za financiranje terorizma v skladu z mednarodnimi standardi boja proti pranju denarja ter financiranju terorizma, kakor jih je sprejela Projektna skupina za finančno ukrepanje. To sodelovanje zajema tudi izterjavo, zaseg, zaplembo in vračanje materialnih ali finančnih sredstev, ki izvirajo iz kaznivih dejanj.

Sodelovanje omogoča izmenjavo ustreznih informacij v okviru zadevnih zakonodaj in mednarodnih obveznosti pogodbenic.

ČLEN 241

Prepovedane droge

Pogodbenici sodelujeta pri uravnoteženem in enotnem pristopu k vprašanju, ki so povezana z drogami, zlasti v zvezi z nezakonito trgovino s prepovedanimi drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami. Cilj politik in ukrepov v zvezi z drogami je krepitev struktur za boj proti ponudbi prepovedanih drog, psihotropnih snovi ter predhodnih sestavin in povpraševanju po njih, in sicer s krepitvijo usklajevanja in okrepljenim sodelovanjem med pristojnimi organi, katerih cilj je ob ustreznem upoštevanju človekovih pravic zmanjšati obseg trgovine in ponudbe prepovedanih drog ter povpraševanje po njih, kakor tudi okrepiti preventivne ukrepe zdravljenja in rehabilitacije.

Namen sodelovanja je tudi zmanjšati škodo zaradi uživanja drog, obravnavati proizvodnjo in uporabo sintetičnih drog ter učinkovito preprečiti preusmerjanje predhodnih kemičnih sestavin, ki se uporabljajo za nezakonito proizvodnjo drog in psihotropnih snovi.

Pogodbenici se dogovorita o načinih sodelovanja za doseg teh ciljev. Ukrepi temeljijo na skupno dogovorjenih načelih v skladu z ustreznimi mednarodnimi konvencijami in instrumenti ter akcijskim načrtom za boj proti drogam med Evropsko unijo in Srednjo Azijo.

ČLEN 242

Boj proti organiziranemu in mednarodnemu kriminalu ter korupciji

Pogodbenici sodelujeta z namenom preprečevanja in boja proti vsem oblikam organiziranih, gospodarskih, finančnih in nadnacionalnih kriminalnih dejavnosti, vključno s tihotapljenjem in trgovino z ljudmi, prometom s prepovedanimi drogami, orožjem, poneverjanjem, goljufijami, ponarejanjem, ponarejanjem dokumentov ter korupcijo v javnem in zasebnem sektorju, in sicer s popolnim spoštovanjem veljavnih mednarodnih obveznosti na tem področju.

Pogodbenici spodbujata krepitev dvostranskega, regionalnega in mednarodnega sodelovanja med organi kazenskega pregona, vključno z izmenjavo najboljših praks in sodelovanjem z agencijami Evropske unije.

Pogodbenici sta zavezani učinkovitemu izvajanju ustreznih mednarodnih standardov, zlasti tistih, ki so zapisani v Konvenciji Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu iz leta 2000 (UNTOC) in v treh protokolih te konvencije ter v Konvenciji Združenih narodov proti korupciji iz leta 2003. Sodelovanje lahko po potrebi ter glede na postopke, ki se uporabljajo, vključuje pristop k in izvajanje ustreznih instrumentov Sveta Evrope o preprečevanju korupcije in boju proti njej s strani Republike Kazahstan.

ČLEN 243

Boj proti kibernetiski kriminaliteti

Pogodbenici okrepita sodelovanje, vključno z izmenjavo najboljših praks, z namenom preprečevanja in boja proti kaznivim dejanjem, storjenim z uporabo elektronskih komunikacijskih omrežij in informacijskih sistemov ali proti takšnim omrežjem in sistemom.

NASLOV VI

DRUGE POLITIKE SODELOVANJA

POGLAVJE 1

SODELOVANJE NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA

ČLEN 244

Pogodbenici sodelujeta na področju izobraževanja in usposabljanja z namenom spodbujanja posodobitve sistemov izobraževanja in usposabljanja v Republiki Kazahstan ter zbliževanja s politikami in praksami Evropske unije. Pogodbenici sodelujeta pri spodbujanju vseživljenjskega učenja, sodelovanja in preglednosti na vseh stopnjah izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega pogodbenici namenjata pozornost ukrepom, namenjenim spodbujanju institucionalnega sodelovanja, spodbujanju mobilnosti študentov, akademskega in upravnega osebja, raziskovalcev in mladih ter spodbujanju izmenjave informacij in izkušenj.

Pogodbenici spodbujata usklajevanje dejavnosti enotnega izobraževalnega sistema v skladu z evropskimi in mednarodnimi standardi ter najboljšimi praksami.

POGLAVJE 2

SODELOVANJE NA PODROČJU KULTURE

ČLEN 245

Pogodbenici spodbujata sodelovanje na področju kulture, ki spoštuje kulturno raznolikost, da bi povečali vzajemno razumevanje in poznavanje svojih kultur.

Pogodbenici si prizadevata sprejeti ustrezne ukrepe za spodbujanje kulturnih izmenjav in skupnih pobud na različnih kulturnih področjih.

Pogodbenici se posvetujeta in razvijata vzajemno koristno sodelovanje v okviru večstranskih mednarodnih pogodb in mednarodnih organizacij, kot so Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO). Pogodbenici nadalje izmenjujeta poglede o kulturni raznolikosti, med drugim z namenom spodbujanja načel Konvencije Unesca o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov iz leta 2005 in izvajanja projektov v okviru Mednarodnega desetletja zbliževanja kultur za obdobje 2013-2022, ki ga je razglasila Generalna skupščina ZN.

Pogodbenici spodbujata skupne dejavnosti, programe in načrte, pa tudi izmenjavo najboljših praks na področju usposabljanja in povečevanja zmogljivosti za umetnike in strokovnjake na področju kulture ter organizacije.

POGLAVJE 3

SODELOVANJE NA PODROČJU RAZISKAV IN INOVACIJ

ČLEN 246

Pogodbenici spodbujata sodelovanje:

- (a) na vseh področjih civilnih raziskav ter znanstvenega in tehnološkega razvoja na podlagi obojestranske koristi ter pod pogojem, da se zagotovi ustrezno in učinkovito varstvo pravic intelektualne lastnine; in
- (b) za spodbujanje razvoja inovacij.

ČLEN 247

Sodelovanje vključuje:

- (a) dialog o politiki ter izmenjavo znanstvenih in tehnoloških informacij;

- (b) izmenjavo informacij in najboljših praks glede komercializacije raziskav in razvoja, vključno s podpornimi instrumenti za podjetja v začetni fazi poslovanja na podlagi tehnologije, razvoja grozdov in dostopa do financiranja;
- (c) omogočanje ustreznega dostopa do zadevnih programov razvoja in inovacij pogodbenic;
- (d) izboljšanje raziskovalnih zmogljivosti v raziskovalnih subjektih Republike Kazahstan in olajševanje njihovega sodelovanja v okvirnem programu za raziskave in inovacije Evropske unije ter v drugih morebitnih pobudah, ki jih financira Evropska unija;
- (e) razvoj in spodbujanje skupnih projektov za raziskave in inovacije;
- (f) spodbujanje trženja rezultatov, pridobljenih v skupnih raziskovalnih in inovacijskih projektih;
- (g) omogočanje vstopa nove tehnologije na domače trge pogodbenic;
- (h) vzpostavljanje programov usposabljanja in mobilnosti za znanstvenike, raziskovalce in drugo osebje v raziskovalni dejavnosti, ki sodelujejo pri dejavnostih na področju raziskav in inovacij pogodbenic;

- (i) spodbujanje, v okviru veljavne zakonodaje, prostega gibanja raziskovalcev, ki sodelujejo v dejavnostih iz tega sporazuma, ter čezmejnega pretoka blaga, namenjenega za uporabo pri takih dejavnostih;
- (j) druge oblike sodelovanja na področju raziskav in inovacij, tudi prek regionalnih pristopov in pobud na podlagi medsebojnega dogovora.

ČLEN 248

Pri izvajanju dejavnosti sodelovanja iz člena 247 bi bilo treba iskati sinergije z regionalnimi in drugimi dejavnostmi, ki se izvajajo v širšem okviru finančnega sodelovanja med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan v skladu s členoma 261 in 262.

POGLAVJE 4

SODELOVANJE NA MEDIJSKEM IN AVDIOVIZUALNEM PODROČJU

ČLEN 249

Pogodbenici spodbujata sodelovanje na medijskem in avdiovizualnem področju, vključno z izmenjavo informacij in usposabljanji za novinarje in druge strokovnjake z medijskega in avdiovizualnega področja ter kinematografije.

ČLEN 250

Pogodbenici izmenjujeta informacije in najboljše prakse pri spodbujanju neodvisnosti in strokovnosti medijev, ki temeljijo na standardih, ki so določeni v mednarodnih konvencijah, ki se uporabljajo, po potrebi vključno s standardi Unesca in Sveta Evrope.

POGLAVJE 5

SODELOVANJE CIVILNE DRUŽBE

ČLEN 251

Pogodbenici v okviru srečanj in posvetovanj nadaljujeta in krepiata dialog ter sodelovanje glede vloge civilne družbe, da bi dosegli naslednje cilje:

- (a) okrepitev stikov ter izmenjava informacij in izkušenj med vsemi sektorji civilne družbe v Evropski uniji in Republiki Kazahstan, zagotovitev, da se predstavniki civilne družbe ene pogodbenice seznani s postopki posvetovanja in dialoga z javnimi ustanovami in socialnimi partnerji, ki jih uporablja druga pogodbenica, zlasti da bi se civilna družba še bolj vključila v proces javnega oblikovanja politik;
- (b) zagotovitev vključitve civilne družbe v odnose med Evropsko unijo in Republiko Kazahstan, zlasti pri izvajanju tega sporazuma;
- (c) spodbujanje večje krepitve usposobljenosti, neodvisnosti in preglednosti v civilni družbi ter krepitev njene vloge v gospodarskem, družbenem in političnem razvoju pogodbenic.

Pogodbenici podpirata razvoj odnosov med nevladnimi organizacijami Evropske unije in Republike Kazahstan.

Pogodbenici podpirata posamezne institucije in nevladne organizacije, ki so dejavne na področju človekovih pravic. Pogodbenici si uradno in redno, vsaj enkrat na leto, izmenjujeta vse ustrezne informacije o programih sodelovanja.

POGLAVJE 6

SODELOVANJE NA PODROČJU ŠPORTA IN TELESNE DEJAVNOSTI

ČLEN 252

Pogodbenici spodbujata sodelovanje na področju športa in telesne dejavnosti ter tako podpirata razvoj zdravega načina življenja med vsemi starostnimi skupinami, spodbujata socialne funkcije in izobraževalne vrednote športa ter se borita proti pojavom, ki ogrožajo šport, kot so uporaba nedovoljenih poživil, rasizem in nasilje. Sodelovanje zajema zlasti izmenjavo informacij in dobrih praks.

POGLAVJE 7

SODELOVANJE NA PODROČJU CIVILNE ZAŠČITE

ČLEN 253

Pogodbenici priznavata potrebo po obvladovanju tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, na nacionalni in svetovni ravni.

Pogodbenici potrjujeta svoj namen, da odpornost svojih družb in infrastrukture okrepita z izboljšanjem preprečevanja, blažitve, ukrepov pripravljenosti in odzivanja na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, ter da se s sodelovanjem na dvostranski in večstranski politični ravni izboljšajo rezultati globalnega obvladovanja tveganja nesreč.

V okviru sodelovanja se, ob upoštevanju razpoložljivosti virov, podpira:

- (a) sodelovanje pristojnih organov, drugih organizacij in posameznikov, ki izvajajo dejavnosti na področju civilne zaščite;
- (b) usklajevanje medsebojne pomoči v primeru nesreče, če je ta potrebna;

- (c) izmenjavo izkušenj pri ozaveščanju prebivalstva o pripravljenosti na nesreče;
- (d) usposabljanje in ponovno usposabljanje, izpopolnjevanje spretnosti ter strokovno usposabljanje na področju civilne zaščite in pri uporabi sistemov zgodnjega opozarjanja.

POGLAVJE 8

SODELOVANJE NA PODROČJU DEJAVNOSTI V VESOLJU

ČLEN 254

Pogodbenici po potrebi spodbujata dolgoročno sodelovanje na področju civilnih vesoljskih raziskav in razvoja. Pogodbenici posvečata posebno pozornost pobudam, ki predvidevajo dopolnjevanje njihovih dejavnosti na področju vesolja.

ČLEN 255

Pogodbenici lahko sodelujeta na področju satelitske navigacije, opazovanja Zemlje, vesoljskih raziskav in drugih področjih, ki so v skladu z njunimi interesi.

POGLAVJE 9

SODELOVANJE NA PODROČJU VARSTVA POTROŠNIKOV

ČLEN 256

Pogodbenici sodelujeta pri zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov in pri doseganju združljivosti med njunimi sistemi za varstvo potrošnikov.

Sodelovanje lahko po potrebi zajema:

- (a) izmenjavo najboljših praks na področju potrošniške politike, vključno s kakovostjo in varnostjo proizvodov ter vzpostavitvijo sistema za nadzor trga in mehanizma za izmenjavo informacij;

- (b) spodbujanje izmenjave izkušenj na področju sistemov varstva potrošnikov, vključno s potrošniško zakonodajo in njenim uveljavljanjem, varnostjo potrošniških izdelkov, ozaveščenostjo potrošnikov in krepitevijo njihove moči ter pravnimi sredstvi za potrošnike;
- (c) zagotavljanje dejavnosti usposabljanja za upravne uslužbence in druge predstavnike interesov potrošnikov;
- (d) spodbujanje razvoja neodvisnih organizacij potrošnikov in stikov med predstavniki potrošnikov.

POGLAVJE 10

REGIONALNO SODELOVANJE

ČLEN 257

Pogodbenici spodbujata vzajemno razumevanje in dvostransko sodelovanje na področju regionalne politike s ciljem izboljšanja življenjskih pogojev in krepitev udeležbe vseh regij v socialnem in gospodarskem razvoju pogodbenic.

ČLEN 258

Pogodbenici podpirata in krepita vključenost lokalnih in regionalnih organov v regionalno sodelovanje v skladu z obstoječimi mednarodnimi sporazumi in dogovori za razvoj ukrepov izgradnje zmogljivosti ter spodbujanja krepitve regionalnih gospodarskih in poslovnih omrežij.

ČLEN 259

Pogodbenici krepita in spodbujata razvoj elementov regionalnega sodelovanja na področjih, ki jih zajema ta sporazum, med drugim prometa, energetike, komunikacijskih omrežij, kulture, izobraževanja, raziskav, turizma, vodnih virov in okolja, civilne zaščite ter drugih področjih, ki vplivajo na regionalno sodelovanje.

POGLAVJE 11

SODELOVANJE NA PODROČJU JAVNE UPRAVE

ČLEN 260

1. Pogodbenici omogočata izmenjavo izkušenj in znanja pri izvajanju mednarodnih najboljših praks v javnih službah in državnih upravah ter pri krepitevi zmogljivosti javnih uslužbencev in uradnikov ter njihovega poklicnega razvoja in usposabljanja.
2. Pogodbenici spodbujata dialog o ukrepih za izboljšanje kakovosti javnih storitev in o skupnih prizadevanjih za spodbujanje večstranskega sodelovanja v okviru regionalnega vozlišča javnih storitev v Republiki Kazahstan.
3. V okviru iz odstavka 2 pogodbenici sodelujeta med drugim z omogočanjem:
 - (a) izmenjave strokovnjakov;
 - (b) organizacije seminarjev; ter
 - (c) organizacije dejavnosti usposabljanja.

NASLOV VII

FINANČNO IN TEHNIČNO SODELOVANJE

ČLEN 261

Pogodbenici nadaljujeta in krepita sedanje finančno in tehnično sodelovanje, ki temelji na celovitem partnerstvu in načelih skupnega interesa, vzajemnosti, preglednosti, predvidljivosti in vzajemne zaščite interesov pogodbenic.

Republika Kazahstan lahko za doseganje ciljev tega sporazuma prejme finančno pomoč Evropske unije v obliki nepovratnih sredstev in posojil, po možnosti v sodelovanju z Evropsko investicijsko banko in drugimi mednarodnimi finančnimi institucijami.

Finančna pomoč se lahko zagotovi v skladu z ustreznimi predpisi, ki urejajo večletni finančni okvir Evropske unije¹, zlasti v obliki izmenjave strokovnjakov, opravljanja raziskav, organizacije forumov, konferenc, seminarjev in programov usposabljanja, pomoči za podporo razvoju ter izvajanja programov in projektov. Za financiranje s strani Evropske unije se uporabljajo finančna uredba² in izvedbena pravila³.

Finančna pomoč se izvaja na podlagi letnih akcijskih programov, ki jih določi Evropska unija po posvetovanju z Republiko Kazahstan.

¹ Zlasti Uredba (EU) št. 233/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o vzpostavitvi instrumenta za financiranje razvojnega sodelovanja za obdobje 2014-2020 (UL EU L 77, 15.3.2014, str. 44) in Uredba (EU) št. 236/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014 o določitvi skupnih pravil in postopkov za izvajanje instrumentov Unije za financiranje zunanjega delovanja (UL EU L 77, 15.3.2014, str. 95).

² Uredba (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL EU L 298, 26.10.2012, str. 1).

³ Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1268/2012 z dne 29. oktobra 2012 o pravilih uporabe Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL EU L 362, 31.12.2012, str. 1).

Evropska unija in Republika Kazahstan lahko sofinancirata programe in projekte. Pogodbenici usklajujeta programe in projekte za finančno in tehnično sodelovanje ter si izmenjujeta informacije o vseh virih pomoči.

Učinkovitost pomoči, kot je določeno v Pariški deklaraciji OECD o učinkovitosti pomoči, Glavni strategiji Evropske unije za preoblikovanje tehničnega sodelovanja in poročilih Evropskega računskega sodišča ter kot izhaja iz pridobljenih izkušenj pri izvajanju preteklih in tekočih programov sodelovanja Evropske unije v Republiki Kazahstan, predstavlja podlago za zagotavljanje finančne pomoči Evropske unije Republiki Kazahstan.

ČLEN 262

Pogodbenici izvajata finančno in tehnično pomoč v skladu z načeli dobrega finančnega poslovanja in sodelujeta pri zaščiti finančnih interesov Evropske unije in Republike Kazahstan. Pogodbenici sprejmeta učinkovite ukrepe za preprečevanje in boj proti nepravilnostim¹, goljufijam, korupciji in kakršnim koli drugim nezakonitim dejavnostim v škodo proračuna Evropske unije in proračuna Republike Kazahstan z vzajemno pravno in drugačno pomočjo na področjih, ki jih zajema ta sporazum.

Vsi nadaljnji sporazumi ali finančni instrumenti, ki jih bosta sprejeli pogodbenici med izvajanjem tega sporazuma, zagotavljajo posebne klavzule o finančnem sodelovanju, ki zajemajo preglede na kraju samem in kontrole.

¹ V skladu z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnost „nepravilnost“ pomeni kakršno koli kršitev določbe prava Evropske unije, tega sporazuma ali prihodnjih sporazumov in pogodb, ki je posledica dejanja ali opustitve s strani gospodarskega subjekta, ki je ali bi lahko ogrozila splošni proračun Evropske unije ali proračune, s katerimi ta upravlja, bodisi z zmanjšanjem ali izgubo prihodkov iz naslova lastnih sredstev, zbranih neposredno v imenu Evropske unije, ali z neupravičeno postavko odhodkov.

ČLEN 263

Pogodbenici se zavezujeta, da bosta za optimalno porabo razpoložljivih sredstev zagotovili, da so prispevki Evropske unije usklajeni s prispevki iz drugih virov, tretjih držav in mednarodnih finančnih institucij.

ČLEN 264

Preprečevanje

Pogodbenici redno preverjata, da se aktivnosti, ki se financirajo iz sredstev Evropske unije in sofinancirajo iz sredstev Republike Kazahstan, pravilno izvajajo, in sprejmeta vse ustrezne ukrepe za preprečevanje nepravilnosti, goljufij, korupcije in drugih nezakonitih dejavnosti v škodo sredstev Evropske unije in sredstev sofinanciranja Republike Kazahstan. Pogodbenici se medsebojno obvestita o kakršnih koli sprejetih ukrepih preprečevanja.

ČLEN 265

Obveščanje

Pogodbenici se medsebojno obveščata, zlasti Evropski urad za boj proti goljufijam in pristojne organe Republike Kazahstan, o domnevnih ali dejanskih primerih goljufije, korupcije ali kakršne koli druge nepravilnosti v zvezi s porabo sredstev Evropske unije in sredstev sofinanciranja Republike Kazahstan.

Pogodbenici se medsebojno obveščata o vseh ukrepih, sprejetih v zvezi s tem členom.

ČLEN 266

Pregledi na kraju samem

Preglede na kraju samem v zvezi s finančno pomočjo Evropske unije pripravi in izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam v tesnem sodelovanju s pristojnimi organi Republike Kazahstan in v skladu z zakonodajo Republike Kazahstan.

V okviru tega sporazuma se Evropski urad za boj proti goljufijam pooblasti za izvajanje pregledov na kraju samem, da se zaščitijo finančni interesi Evropske unije, v skladu z Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96¹ in Uredbo Sveta (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta².

ČLEN 267

Preiskovanje in pregon

Pristojni organi Republike Kazahstan v skladu z zakonodajo Republike Kazahstan preiskujejo in preganjajo domnevne in dejanske primere goljufije, korupcije ali katere koli druge nezakonite dejavnosti v škodo sredstev Evropske unije in sredstev sofinanciranja Republike Kazahstan. Po potrebi in na podlagi uradnega zahtevka lahko Evropski urad za boj proti goljufijam pri tej nalogi pomaga pristojnim organom Republike Kazahstan.

¹ Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL EU L 292, 15.11.1996, str. 2).

² Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL EU L 248, 18.9.2013, str. 1).

NASLOV VIII

INSTITUCIONALNI OKVIR

ČLEN 268

Svet za sodelovanje

1. Ustanovi se Svet za sodelovanje. Ta organ nadzoruje in redno preverja izvajanje tega sporazuma. Sestane se enkrat letno na ministrski ravni. Prouči vsa glavna vprašanja, ki izhajajo iz okvira tega sporazuma, in vsa druga dvostranska ali mednarodna vprašanja skupnega interesa, da se dosežejo cilji tega sporazuma.
2. Z namenom doseganja ciljev tega sporazuma Svet za sodelovanje sprejema odločitve v okviru področja uporabe tega sporazuma v primerih, določenih v tem sporazumu. Sprejete odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta primerne ukrepe za njihovo izvrševanje. Svet za sodelovanje lahko daje tudi priporočila. Sklepe in priporočila sprejme v soglasju s pogodbenicama po zaključku posameznih notranjih postopkov.

3. Svet za sodelovanje lahko na podlagi soglasja pogodbenic posodobi ali spremeni priloge k temu sporazumu brez poseganja v določbe naslova III (Trgovina in poslovanje).
4. Svet za sodelovanje lahko na Odbor za sodelovanje prenese katera koli svoja pooblastila, vključno s pooblastilom za sprejemanje zavezujočih odločitev.
5. Svet za sodelovanje sestavljajo predstavniki pogodbenic.
6. Svetu za sodelovanje izmenično predsedujeta predstavnik Evropske unije in predstavnik Republike Kazahstan.
7. Svet za sodelovanje sprejme svoj poslovnik.
8. Vsaka od pogodbenic se lahko v zvezi s kakršnim koli sporom glede izvajanja ali razlage tega sporazuma v skladu s členom 278 obrne na Svet za sodelovanje.

ČLEN 269

Odbor za sodelovanje in posebni pododbori

1. Ustanovi se Odbor za sodelovanje. Svetu za sodelovanje pomaga pri opravljanju njegovih nalog.
2. Odbor za sodelovanje sestavljajo predstavniki obeh pogodbenic in sicer načeloma na ravni visokih državnih uradnikov.
3. Odboru za sodelovanje izmenično predsedujeta predstavnik Evropske unije in predstavnik Republike Kazahstan.
4. Odbor za sodelovanje sprejema odločitve v zadevah, ki jih določa ta sporazum, in na področjih, za katera je Svet za sodelovanje nanj prenesel pooblastila. Sprejete odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta primerne ukrepe za njihovo izvrševanje. Odbor za sodelovanje sprejema sklepe s soglasjem med pogodbenicama po zaključku njunih notranjih postopkov. Njegove odgovornosti vključujejo pripravo srečanj Sveta za sodelovanje.

5. Odbor za sodelovanje se lahko sestane v posebni sestavi, da obravnava ustrezna vprašanja, povezana z naslovom III (Trgovina in poslovanje).
6. Svet za sodelovanje se lahko odloči za ustanovitev posebnih pododborov ali kakršnega koli drugega telesa, ki mu lahko pomaga pri izvrševanju njegovih nalog, ter za določitev sestave, nalog in načina delovanja tega pododbora ali telesa.
7. Svet za sodelovanje v svojem poslovniku določi naloge in delovanje Odbora za sodelovanje ter kakršnega koli pododbora, ki ga ustanovi Sveta za sodelovanje.

ČLEN 270

Parlamentarni odbor za sodelovanje

1. Ustanovi se Parlamentarni odbor za sodelovanje. Sestavljajo ga člani Evropskega parlamenta na eni strani in člani parlamenta Republike Kazahstan na drugi strani ter to je forum, v katerem se ti sestajajo ter si izmenjujejo mnenja. Sestaja se v časovnih presledkih, ki jih določi sam.
2. Parlamentarni odbor za sodelovanje si prizadeva za razvoj obojestransko koristnega in učinkovitega parlamentarnega sodelovanja med Evropskim parlamentom in parlamentom Republike Kazahstan.

3. Parlamentarni odbor za sodelovanje določi svoj poslovnik.
4. Parlamentarnemu odboru za sodelovanje izmenično predsedujeta Evropski parlament in parlament Republike Kazahstan v skladu z določbami njegovega poslovnika.
5. Parlamentarni odbor za sodelovanje lahko od Sveta za sodelovanje zahteva informacije v zvezi z izvajanjem tega sporazuma, ta pa potem odboru predloži zahtevane informacije.
7. Parlamentarni odbor za sodelovanje se obvešča o odločitvah in priporočilih Sveta za sodelovanje.
7. Parlamentarni odbor za sodelovanje lahko Svetu za sodelovanje daje priporočila.

NASLOV IX

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

ČLEN 271

Dostop do sodišč in upravnih organov

V okviru področja uporabe tega sporazuma se vsaka od pogodbenic zaveže, da bo tako kot svojim fizičnim in pravnim osebam kot tudi fizičnim in pravnim osebam druge pogodbenice zagotovila nediskriminatoren in podoben dostop do pristojnih sodišč in upravnih organov, da tam lahko branijo svoje osebne in premoženjske pravice.

ČLEN 272

Pooblastitev

Če ni drugače določeno v tem sporazumu, vsaka pogodbenica zagotovi, da oseba, kateri je pogodbenica dodelila regulativna, upravna ali druga vladna pooblastila na kateri koli ravni upravljanja, kot je na primer pooblastilo za izdajo uvoznih ali izvoznih dovoljenj ali dovoljenj za druge gospodarske dejavnosti, za odobritev komercialne transakcije ali uvedbo kvot, pristojbin ali drugih dajatev, v okviru izvajanja tega pooblastila ravna v skladu z obveznostmi te pogodbenice, določenimi v tem sporazumu.

ČLEN 273

Omejitve v primeru plačilnobilančnih in zunanjih finančnih težav

1. Kadar je pogodbenica v resnih plačilnobilančnih in zunanjih finančnih težavah ali ji te grozijo, lahko sprejme ali ohrani zaščitne ali omejevalne ukrepe, ki vplivajo na pretok kapitala, plačila ali nakazila.

2. Ukrepi iz odstavka 1:

- (a) pogodbenice ne obravnavajo manj ugodno kot tretjo osebo v podobnem položaju;
- (b) morajo biti v skladu s členi Statuta Mednarodnega denarnega sklada, če je primerno;
- (c) se izogibajo nepotrebnemu oškodovanju komercialnih, gospodarskih in finančnih interesov druge pogodbenice;
- (d) morajo biti začasni in se morajo postopoma odpraviti glede na izboljšanje položaja, določenega v odstavku 1.

3. V primeru trgovanja z blagom lahko pogodbenica sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe zaradi zaščite svojega plačilnobilančnega ali zunanje finančnega položaja. Takšni ukrepi morajo biti v skladu z GATT 1994 in Dogovorom o plačilnobilančnih določbah GATT 1994.

4. V primeru trgovanja s storitvami lahko pogodbenica sprejme omejevalne ukrepe zaradi zaščite svojega plačilnobilančnega ali zunanje finančnega položaja. Takšni ukrepi morajo biti v skladu z GATS.
5. Pogodbenica, ki ohrani ali sprejme omejevalne ukrepe iz odstavkov 1 in 2, o tem takoj obvesti drugo pogodbenico in čim prej navede časovni razpored za odpravo takšnih ukrepov.
6. Kadar se v skladu s tem členom sprejmejo ali ohranijo takšne omejitve, se takoj skliče posvetovanje v okviru Odbora za sodelovanje, če taka posvetovanja ne potekajo zunaj področja uporabe tega sporazuma.
7. Na posvetovanjih se ocenijo plačilnobilančne in zunanje finančne težave, ki so privedle do zadevnih ukrepov, pri čemer se med drugim upoštevajo dejavniki, kot so:
 - (a) narava in obseg težav;
 - (b) zunanje gospodarsko in trgovinsko okolje; ali
 - (c) alternativni popravni ukrepi, ki so morda na voljo.

8. Na posvetovanjih se preuči skladnost morebitnih omejevalnih ukrepov z odstavkoma 1 in 2.
9. Na takih posvetovanjih pogodbenici sprejmeta vse statistične ugotovitve in druga dejstva, ki jih predloži MDS v zvezi s tujo valuto, denarnimi rezervami in plačilno bilanco, vsi sklepi pa temeljijo na presoji MDS o plačilnobilančnem in zunanje finančnem položaju zadevne pogodbenice.

ČLEN 274

Ukrepi, povezani z bistvenimi varnostnimi interesi

Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da:

- (a) od katere koli pogodbenice zahteva zagotovitev informacij, katerih razkritje bi bilo po njenem mnenju v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi;

- (b) kateri koli pogodbenici prepreči uvedbo kakršnih koli ukrepov, za katere ta presodi, da so potrebni za zavarovanje njenih bistvenih varnostnih interesov:
 - (i) v zvezi s proizvodnjo ali trgovino z orožjem, strelivom ali vojaškim materialom;
 - (ii) v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo neposredno ali posredno z namenom oskrbe vojaških sil;
 - (iii) v zvezi s fisijskimi in fuzijskimi materiali ali z materiali, iz katerih so ti pridobljeni;
 - (iv) v zvezi z vladnimi naročili, ki so nepogrešljiva za varnost ali za namene obrambe države; ali
 - (v) pridobljenih med vojno ali v drugih izrednih razmerah v mednarodnih odnosih; ali
- (c) kateri koli pogodbenici prepreči sprejetje ukrepov za izpolnjevanje obveznosti, ki sta jih sprejeli za ohranjanje ali ponovno vzpostavitev mednarodnega miru in varnosti.

ČLEN 275

Nediskriminacija

1. Na področjih, ki jih zajema ta sporazum, in brez poseganja v katere koli posebne določbe tega sporazuma:
 - (a) ureditve, ki jih Republika Kazahstan uporablja v razmerju do Evropske unije ali njenih držav članic, ne smejo povzročati diskriminacije med državami članicami Evropske unije ali njihovimi fizičnimi ali pravnimi osebami;
 - (b) ureditve, ki jih Evropska unija ali njene države članice uporabljajo v razmerju do Republike Kazahstan, ne smejo povzročati diskriminacije med fizičnimi ali pravnimi osebami Republike Kazahstan.
2. Odstavek 1 ne posega v pravico pogodbenic, da uporabljata ustrezne določbe svoje davčne zakonodaje za davkoplačevalce, ki glede na svoje stalno prebivališče niso v enakih položajih.

ČLEN 276

Obdavčitev

1. Ta sporazum se uporablja za davčne ukrepe samo, če je takšna uporaba potrebna za uveljavitev določb tega sporazuma.
2. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga kot ovira za sprejetje ali izvedbo katerega koli ukrepa, katerega cilj je preprečitev izogibanja plačevanju davkov ali davčne utaje na podlagi davčnih določb sporazumov za preprečevanje dvojne obdavčitve, drugih davčnih ureditev ali nacionalne davčne zakonodaje.

ČLEN 277

Izpolnjevanje obveznosti

1. Pogodbenici sprejmeta vse potrebne ukrepe za izpolnjevanje svojih obveznosti iz tega sporazuma. Zagotovita, da se dosežejo cilji, določeni s tem sporazumom.

2. Pogodbenici soglašata, da se na zahtevo ene izmed njiju na ustrezen način nemudoma posvetujeta o obravnavi vseh zadev v zvezi z razlago ali izvajanjem tega sporazuma in drugih pomembnih vidikov odnosov med pogodbenicama.
3. Pogodbenici na Svet za sodelovanje naslovita vse spore glede razlage ali izvajanja tega sporazuma v skladu s členom 278.
4. Svet za sodelovanje lahko spor reši v skladu s členom 278 in s sprejetjem zavezujoče odločitve.

ČLEN 278

Reševanje sporov

1. Če med pogodbenicama pride do spora glede razlage ali izvajanja tega sporazuma, vsaka pogodbenica drugi pogodbenici in Svetu za sodelovanje predloži formalno zahtevo za rešitev spora. Z odstopanjem spore glede razlage ali izvajanja naslova III (Trgovina in poslovanje) izključno ureja poglavje 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje).

2. Pogodbenici si prizadevata za rešitev spora, tako da v okviru Sveta za sodelovanje, kakor je določen v členu 268, začneta posvetovanje v dobri veri z namenom, da se čim prej poišče rešitev, ki bo sprejemljiva za obe. Posvetovanja glede spora lahko potekajo tudi na srečanjih Odbora za sodelovanje ali katerega koli drugega ustreznega pododбора ali organa, ustanovljenega na podlagi člena 269, kot se dogovorita pogodbenici ali na zahtevo katere koli od pogodbenic. Posvetovanja lahko potekajo tudi pisno.
3. Pogodbenici Svetu za sodelovanje, Odboru za sodelovanje ali kateremu koli drugemu pododboru ali organu zagotovita vse informacije, potrebne za temeljito proučitev položaja.
4. Spor se šteje za rešen, ko Svet za sodelovanje sprejme zavezujočo odločitev za rešitev zadeve, kot je določeno v členu 277, ali spor razglasi za končan.
5. Vse informacije, razkrite med posvetovanji, ostanejo zaupne.

ČLEN 279

Ustrezni ukrepi v primeru neizpolnjevanja obveznosti

1. Če zadeva ni rešena v treh mesecih od dne uradnega obvestila o uradni zahtevi za rešitev spora v skladu s členom 278 in če pogodbenica, ki je vložila pritožbo, še naprej šteje, da druga pogodbenica ne izpolnjuje obveznosti iz tega sporazuma, lahko sprejme ustrezne ukrepe, razen v primeru spora glede razlage in izvajanja naslova III (Trgovina in poslovanje).
2. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena lahko katera koli pogodbenica nemudoma sprejme ustrezne ukrepe v zvezi s tem sporazumom v skladu z mednarodnim pravom v primeru:
 - (a) odpovedi tega sporazuma, ki ni sankcionirana s splošnimi pravili mednarodnega prava v smislu člena 60(3) Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb iz leta 1969, ali
 - (b) kršitve katerih koli bistvenih elementov tega sporazuma, navedenih v členih 1 in 11 tega sporazuma, s strani druge pogodbenice.

V teh primerih se ustrezni ukrep nemudoma sporoči drugi pogodbenici. Na zahtevo druge pogodbenice traja posvetovanje do 20 dni. Po tem obdobju se začne ukrep uporabljati.

3. Pri izbiri ustreznih ukrepov imajo prednost tisti, ki kar najmanj motijo delovanje tega sporazuma ter so sorazmerni z vrsto in resnostjo kršitve. O teh ukrepih se takoj uradno obvesti Svet za sodelovanje, ki se o njih nemudoma posvetuje, pri čemer ima vsaka od pogodbenic pravico, da umakne zadevno kršitev.

ČLEN 280

Dostop javnosti do uradnih dokumentov

Določbe tega sporazuma ne vplivajo na uporabo relevantne zakonodaje pogodbenic v zvezi z dostopom javnosti do uradnih dokumentov.

ČLEN 281

Začetek veljavnosti, začasna uporaba, trajanje in prenehanje

1. Ta sporazum začne veljati prvi dan drugega meseca po dnevu, ko pogodbenici po diplomatski poti uradno obvestita generalni sekretariat Sveta Evropske unije o zaključku svojih postopkov, potrebnih v ta namen.
2. Če ni drugače določeno v naslovu III (Trgovina in poslovanje), se navedeni naslov uporablja od dneva začetka veljavnosti iz odstavka 1, pod pogojem, da Republika Kazahstan do navedenega dneva postane članica STO. Če Republika Kazahstan pristopi k STO po dnevu začetka veljavnosti tega sporazuma, se naslov III (Trgovina in poslovanje), če ni drugače določeno v navedenem naslovu, uporablja od dneva, ko Republika Kazahstan postane članica STO.
3. Ne glede na odstavka 1 in 2 lahko Evropska unija in Republika Kazahstan ta sporazum uporabljata začasno v celoti ali delno v skladu s svojimi notranjimi postopki in zakonodajo.

4. Začasna uporaba se začne prvi dan prvega meseca po dnevu, na katerega je:
- (a) Evropska unija uradno obvestila Republiko Kazahstan o zaključku potrebnih postopkov, pri čemer je po potrebi navedla dele tega sporazuma, ki se uporabljajo začasno; in
 - (b) Republika Kazahstan uradno obvestila Evropsko unijo o ratifikaciji tega sporazuma.
5. Če ni drugače določeno v naslovu III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma, se navedeni naslov začasno uporablja od dneva začetka začasne uporabe iz odstavka 4, pod pogojem, da Republika Kazahstan do takrat postane članica STO. Če Republika Kazahstan postane članica STO po dnevu začetka začasne uporabe tega sporazuma, vendar pred začetkom njegove veljave, se naslov III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma, če ni drugače določeno v navedenem naslovu, začasno uporablja od dneva, ko Republika Kazahstan postane članica STO.

6. Za namene zadevnih določb tega sporazuma, vključno z njegovimi prilogami in protokoli, se kakršno koli sklicevanje v takih določbah na „dan začetka veljavnosti tega sporazuma“ razume tudi kot dan, od katerega se ta sporazum začasno uporablja v skladu z odstavkoma 4 in 5.
7. Ob začetku veljavnosti tega sporazuma se Sporazum o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Kazahstan na drugi strani, ki je bil podpisan v Bruslju 23. januarja 1995 in je začel veljati 1. julija 1999, odpove. V kolikor določbe Sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Kazahstan na drugi strani, ki je bil podpisan v Bruslju 23. januarja 1995 in je začel veljati 1. julija 1999, se v obdobju začasne uporabe te določbe še naprej uporabljajo.
8. Ta sporazum nadomesti Sporazum iz odstavka 7. Sklicevanje na navedeni sporazum v vseh drugih sporazumih med pogodbenicama se šteje kot sklicevanje na ta sporazum.
9. Ta sporazum se sklene za nedoločen čas z možnostjo odpovedi na podlagi pisnega uradnega obvestila ene od pogodbenic, ki se po diplomatski poti dostavi drugi pogodbenici. Odpoved začne učinkovati šest mesecev po tem, ko pogodbenica prejme uradno obvestilo o odpovedi tega sporazuma. Taka odpoved ne vpliva na tekoče projekte, ki so se začeli v okviru tega sporazuma pred prejemom uradnega obvestila.

10. Vsaka pogodbenica lahko odpove začasno uporabo s pisnim obvestilom drugi pogodbenici po diplomatski poti. Odpoved začne učinkovati šest mesecev po tem, ko pogodbenica prejme uradno obvestilo o odpovedi začasne uporabe tega sporazuma. Taka odpoved ne vpliva na tekoče projekte, ki so se začeli v okviru tega sporazuma pred prejemom uradnega obvestila.

ČLEN 282

Obstoječi sporazumi med pogodbenicama, ki se nanašajo na posebna področja sodelovanja, ki spadajo v področje uporabe tega sporazuma, se štejejo za del njunih splošnih dvostranskih odnosov, kot jih ureja ta sporazum, in so del skupnega institucionalnega okvira.

ČLEN 283

1. Pogodbenici lahko s skupnim dogovorom spremenita, revidirata in razširita ta sporazum, da bi izboljšali raven sodelovanja.

2. Pogodbenici lahko ta sporazum dopolnita s sklenitvijo posebnih mednarodnih sporazumov med njima na katerem koli področju, ki spada na njegovo področje uporabe. Taki posebni mednarodni sporazumi med pogodbenicama so sestavni del splošnih dvostranskih odnosov, kot jih ureja ta sporazum, in so del skupnega institucionalnega okvira.

ČLEN 284

Priloge in protokoli

Priloge in protokoli k temu sporazumu so njegov sestavni del.

ČLEN 285

Opredelitev pogodbenic

V tem sporazumu izraz "pogodbenici" pomeni Evropsko unijo ali njene države članice ali Evropsko unijo in njene države članice v skladu z njihovimi pristojnostmi na eni strani ter Republiko Kazahstan na drugi strani.

ČLEN 286

Ozemlje uporabe

Ta sporazum se uporablja na ozemljih, na katerih se uporabljata Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije, in sicer v skladu s pogoji iz navedenih pogodb, in na ozemlju Republike Kazahstan.

ČLEN 287

Verodostojna besedila

Ta sporazum je sestavljen v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem, švedskem, kazahstanskem in ruskem jeziku, pri čemer so besedila v vseh teh jezikih enako verodostojna.

V POTRDITEV TEGA so posamezni predstavniki podpisali ta sporazum.

PRIDRŽKI V SKLADU S ČLENOM 46

A. PRIDRŽKI REPUBLIKE KAZAHSTAN

Republika Kazahstan si pridržuje pravico, da ohrani ali sprejme kateri koli ukrep, ki ni v skladu z obveznostmi nacionalne obravnave, kot je opisano v nadaljevanju:

1. Podzemni sektor

1.1. Za uporabo površine in podzemlja v Republiki Kazahstan mora biti družba v obliki pravne osebe Republike Kazahstan (tj. hčerinska družba).

1.2 Država ima prednostno pravico pri nakupu pravice do uporabe podzemlja (ali njenega dela) in/ali objekta, povezanega s pravico do uporabe podzemlja.

2. Strateški viri in objekti

Republika Kazahstan lahko pravnim osebam, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihovim podružnicam s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan zavrne izdajo dovoljenja za izvajanje poslov v zvezi z uporabo strateških virov in/ali nakupom strateških objektov v Republiki Kazahstan, če lahko taka uporaba ali nakup privede do koncentracije pravic pri eni osebi ali skupini oseb iz istih držav. Skladnost s tem pogojem je obvezna tudi za hčerinske družbe v skladu z ustrezno zakonodajo Republike Kazahstan¹. Republika Kazahstan lahko določi omejitve lastninskih pravic in prenosa lastninskih pravic za strateške vire in objekte Republike Kazahstan, ki temeljijo na nacionalnih varnostnih interesih.

¹ Člen 64 zakona št. 415 z dne 13. maja 2003 o delniških družbah Republike Kazahstan in člen 12 zakona št. 220-I z dne 22. aprila 1998 o družbah z omejeno odgovornostjo in družbah z dodano odgovornostjo Republike Kazahstan.

3. Nepremičnine

- 3.1 Pravnim osebam, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihovim podružnicam s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan ni dovoljena zasebna posest zemljišč, ki se uporabljajo za kmetijstvo/kmetijsko proizvodnjo ali gozdarstvo. Pravnim osebam, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihovim podružnicam s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan se lahko dodeli pravica dočasne uporabe zemljišč v živinorejske/kmetijske namene za obdobje do deset let, ki se lahko podaljša.
- 3.2 Pravnim osebam, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihovim podružnicam s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan je prepovedano zasebno lastništvo zemljišč, ki se nahajajo na obmejnem pasu, na obmejnem ozemlju in v morskih pristaniščih Republike Kazahstan.
- 3.3 Za pravne osebe, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihove podružnice s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan je omejen zakup zemljišč v kmetijske namene, ki se nahajajo v bližini državne meje Republike Kazahstan.
- 3.4 Pravnim osebam, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Evropske unije, in njihovim podružnicam s sedežem na ozemlju Republike Kazahstan ni mogoče dodeliti pravice do stalne rabe zemljišč.

4. Živali

- 4.1 Dostop in koriščenje bioloških virov in ribolovnih območij, ki se nahajajo v morskih in celinskih vodah pod suverenostjo ali jurisdikcijo Republike Kazahstan sta omejena na ribiške ladje, ki plujejo pod zastavo Republike Kazahstan in so registrirane na ozemlju Republike Kazahstan, če ni določeno drugače. Ribiškim plovilom, ki so v lasti hčerinske družbe pravne osebe Evropske unije, ustanovljene v obliki pravne osebe Republike Kazahstan, ni prepovedano pluti pod zastavo Republike Kazahstan.
- 4.2 Izkoriščanje prostoživečih živali na določenem območju ali vodnem območju se prednostno dodeli pravnim osebam iz Republike Kazahstan.

5. Zahteve glede ustanavljanja za namene izdajanja licenc

Podjetja, ki proizvajajo blago, za katero zaradi pomembnih razlogov javnega zdravja, varnosti ali nacionalne varnosti veljajo zahteve za licenciranje, se ustanovijo v obliki pravne osebe Republike Kazahstan.

6. Epikontinentalni pas

Na področju epikontinentalnega pasu Republike Kazahstan se lahko uvedejo omejitve.

B. PRIDRŽKI EVROPSKE UNIJE

Evropska unija si pridržuje pravico, da ohrani ali sprejme kakršne koli ukrepe, ki niso v skladu z obveznostmi nacionalne obravnave in se v državah članicah morebiti razlikujejo, kot je določeno v nadaljevanju.

1. Pridobivanje rudnin in kamnin, vključno s črpanjem nafte in zemeljskega plina

V nekaterih državah članicah Evropske unije se lahko uporabljajo omejitve; Evropska unija lahko uporabi omejitve za pravne osebe, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Republike Kazahstan, iz katere Evropska unija uvozi več kot 5 % celotnega uvoza nafte ali zemeljskega plina.

2. Proizvodnja naftnih derivatov, plina, električne energije, pare, tople vode in toplote

V nekaterih državah članicah Evropske unije se lahko uporabljajo omejitve; Evropska unija lahko uporabi omejitve za pravne osebe, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Republike Kazahstan, iz katere Evropska unija uvozi več kot 5 % celotnega uvoza nafte ali zemeljskega plina.

3. Ribišтво

Dostop in koriščenje bioloških virov in ribolovnih območij, ki se nahajajo v morskih vodah pod suverenostjo ali jurisdikcijo držav članic Evropske unije, sta omejena na ribiške ladje, ki plujejo pod zastavo države članice Evropske unije in so registrirane na ozemlju Evropske unije, če ni določeno drugače.

4. Nakup nepremičnin, vključno z zemljišči

V nekaterih državah članicah Evropske unije se lahko uporabljajo omejitve za nakup nepremičnin in zemljišč s strani pravnih oseb, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Republike Kazahstan.

5. Kmetijstvo, vključno z lovom

V nekaterih državah članicah Evropske unije nacionalna obravnava ne velja za pravne osebe, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Republike Kazahstan, ki želijo opravljati kmetijske dejavnosti; Za nakup vinogradov s strani pravnih oseb, ki so pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb iz Republike Kazahstan, se zahteva uradno obvestilo ali po potrebi odobritev.

6. Akvakulturne dejavnosti

Nacionalna obravnava se ne uporablja za akvakulturne dejavnosti na ozemlju Evropske unije.

7. Ekstrakcija in predelava fisijskih in fuzijskih materialov ali materialov, iz katerih so ti pridobljeni

V nekaterih državah članicah Evropske unije se lahko uporabljajo omejitve.

OMEJITVE, KI JIH UPORABLJA REPUBLIKA KAZAHSTAN
V SKLADU S ČLENOM 48(2)

Osebe, premeščene znotraj podjetja, lahko privabljajo samo pravne osebe Evropske unije v nestoritvenih sektorjih, ki so vključene v proizvodnjo blaga¹.

Zaposlovanje oseb, premeščenih znotraj podjetja, kot vodstvenih delavcev in strokovnjakov je predmet preverjanja gospodarskih potreb². Po preteku petletnega obdobja od pristopa Republike Kazahstan k STO se preverjanja gospodarskih potreb ne uporabljajo več³.

Število oseb, premeščenih znotraj podjetja, je omejeno na 50 % skupnega števila vodilnih delavcev, direktorjev in strokovnjakov znotraj vsake kategorije v podjetjih z najmanj tremi zaposlenimi.

Vstop inčasno bivanje oseb iz pogodbenice, premeščenih znotraj podjetja, se dovoli za obdobje treh let, in sicer na podlagi dovoljenja, ki ga pooblaščen organ izda vsako leto.

¹ Privabljanje oseb, premeščenih znotraj podjetja, v okviru pogodb o uporabi podzemlja, je v skladu s Protokolom o pristopu Republike Kazahstan k STO.

² Delovno dovoljenje se izda le po iskanju primernih kandidatov v zbirki podatkov pristojnega organa in po objavi razpisa za delovno mesto v množičnih medijih. Ti postopki ne trajajo več kot en mesec. Dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj podjetja, se odobri po zaključku navedenih postopkov, razen če družba najde lokalnega kandidata, ki ustreza njenim potrebam.

³ Vse druge zahteve, zakoni in predpisi, ki se nanašajo na vstop, bivanje in delo, se uporabljajo še naprej.

PODROČJE UPORABE POGLAVJA 8 (JAVNA NAROČILA) NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)

DEL 1

Subjekti centralne države, katerih javna naročila so zajeta

Pragovi iz člena 120(2)(c) tega sporazuma:

300 000 posebnih pravic črpanja za blago in storitve, razen gradbenih storitev (del 4 in 5 te priloge);

7 milijonov posebnih pravic črpanja za gradbeništvo (del 6 te priloge).

Za Evropsko unijo:

Subjekti na centralni ravni vlade držav članic Evropske unije, navedeni v Prilogi 1 Evropske unije k Dodatku 1 k Sporazumu STO o javnih naročilih. Kritje iz poglavja 8 (Javna naročila) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma ne vključuje subjektov, označenih z zvezdico (*), niti ministrstev za obrambo, ki so navedeni na seznamu.

Opomba:

Seznam naročnikov zajema tudi vse podrejene subjekte vseh naročnikov iz države članice Evropske unije, če nimajo ločene pravne osebe.

Za Republiko Kazahstan:

- Ministrstvo za naložbe in razvoj Republike Kazahstan
- Ministrstvo za energijo Republike Kazahstan
- Ministrstvo za kmetijstvo Republike Kazahstan
- Ministrstvo za nacionalno gospodarstvo Republike Kazahstan
- Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Kazahstan
- Ministrstvo za zdravstvo in socialni razvoj Republike Kazahstan
- Ministrstvo za finance Republike Kazahstan
- Ministrstvo za pravosodje Republike Kazahstan
- Ministrstvo za izobraževanje in znanost Republike Kazahstan
- Ministrstvo za kulturo in šport Republike Kazahstan
- Računovodski odbor za nadzor nad izvrševanjem republiškega proračuna
- Agencija za javno upravo in boj proti korupciji Republike Kazahstan
- Nacionalni center za človekove pravice.

Opomba:

Pripravo in izvajanje postopkov javnih naročil lahko za navedene državne organe opravi ena sama institucija, določena v skladu z zakonodajo Republike Kazahstan.

DEL 2

Subjekti regionalnih in lokalnih vlad, katerih javna naročila so zajeta

Pragovi iz člena 120(2)(c) tega sporazuma:

400 000 posebnih pravic črpanja za blago in storitve, razen gradbenih storitev (del 4 in 5 te priloge);

7 milijonov posebnih pravic črpanja za gradbeništvo (del 6 te priloge).

Za Evropsko unijo:

Vsi subjekti regionalnih vlad držav članic Evropske unije

Opombe:

Za namene tega sporazuma se „subjekte regionalnih vlad“ razume kot naročnike upravnih enot, ki spadajo pod NUTS 1 in 2, kot je določeno v Uredbi (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS)¹.

¹ UL EU L 154, 21.6.2003, str. 1.

Za Republiko Kazahstan:

- Uprava Oblast Almaty
- Uprava Oblast Atyrau
- Uprava Oblast Aktobe
- Uprava Oblast Akmola
- Uprava Oblast vzhodnega Kazahstana
- Uprava Oblast Zhambyl
- Uprava Oblast zahodnega Kazahstana
- Uprava Oblast Karaganda
- Uprava Oblast Kyzylorda
- Uprava Oblast Kostanay
- Uprava Oblast Mangistau
- Uprava Oblast Pavlodar
- Uprava Oblast severnega Kazahstana
- Uprava Oblast južnega Kazahstana
- Uprava mesta Astana
- Uprava mesta Almaty.

Opomba: Pripravo in izvajanje postopkov javnih naročil lahko za navedene državne organe opravi ena sama institucija, določena v skladu z zakonodajo Republike Kazahstan.

DEL 3

Vsi ostali subjekti, katerih javna naročila so zajeta

(jih ni)

DEL 4

Zajeto blago

Za Evropsko unijo in Republiko Kazahstan:

1. Ta sporazum se uporablja za vse blago, ki ga naročajo subjekti, navedeni v delih 1 do 3 te priloge, razen če ni v tem sporazumu določeno drugače.
2. Seznam blaga iz člena 137 tega sporazuma:

Oznake HS nomenklature harmoniziranega sistema poimenovanj in šifrskih oznak blaga Svetovne carinske organizacije iz naslednje tabele služijo prepoznavanju blaga iz člena 137 tega sporazuma. Opis je samo informativne narave.

Št.	Oznake HS	Skupine proizvodov
1	0401 do 0402	Mleko in smetana
2	0701 do 0707	Nekatere užitne vrtnine
3	2501 do 2530	Drugi nekovinski mineralni izdelki
4	2801 do 2940	Nekatere kemikalije in kemični izdelki
5	3101 do 3826	Nekatere kemikalije in kemični izdelki
6	3917	Cevi, tulci in pribor zanje iz plastičnih mas
7	4801	Časopisni papir, v zvitkih ali listih
8	4803	Toaletni papir ali papir za odstranjevanje ličila, papir za brisače, serviete in plenice ter drug papir za uporabo v gospodinjstvu – domači ali sanitarni – in higienski izdelki
9	5101 do 6006	Tekstil in tekstilni izdelki
10	7201 do 8113	Navadne kovine in izdelki iz navadnih kovin

Št.	Oznake HS	Skupine proizvodov
11	8201 do 8311	Kovinski izdelki, razen strojev in naprav
12	8429	Samovozni buldožerji, angledozerji, grejderji, ravnalniki, skreperji, bagri, nakladalniki z lopato, stroji za nabijanje in cestni valjarji, samovozni
13	8501 do 8517	Nekateri stroji in oprema
14	8535 do 8548	Nekatera električna oprema
15	870130	Traktorji goseničarji
16	870190	Drugi traktorji iz številke 8701 (razen traktorjev iz tarifne številke 87.09)
17	8702	Motorna vozila za prevoz 10 ali več oseb, všteti voznika
18	8703	Avtomobili in druga motorna vozila, konstruirana predvsem za prevoz oseb (razen vozil iz tarifne številke 8702), vključno z motornimi vozili za kombinirani prevoz ljudi in blaga (tipa „karavan“, „kombi“ itd.) in dirkalnimi avtomobili
19	8704	Motorna vozila za prevoz blaga
20	8705	Motorna vozila za posebne namene (npr.: samonakladalna vozila za prevoz vozil z okvarami, vozila z dvigali, gasilska vozila, vozila z vgrajenimi betonskimi mešalniki, vozila za čiščenje cest, vozila za škropljenje ali posipavanje, mobilne delavnice, mobilne radiološke enote), razen motornih vozil, ki so konstruirana predvsem za prevoz oseb ali blaga
21	8716	Priklopniki in polpriklopniki; druga vozila, brez lastnega pogona; njihovi deli
22	8802	Helikopterji in vesoljska plovila
23	940350	Leseno pohištvo za spalnice
24	9405	Svetilke in oprema za razsvetljavo

DEL 5

Storitve, ki jih zajema sporazum

Za Evropsko unijo in Republiko Kazahstan:

Ta sporazum se uporablja za naročila subjektov, naštetih v delih 1 do 3 te priloge, za naslednje storitve, ki so opredeljene v skladu z oddelkom 51 začasne osrednje klasifikacije proizvodov Združenih narodov (v nadaljnjem besedilu: CPC) v Razvrstitvenem seznamu STO sektorskih storitev (MTN.GNS/W/120):¹

Opis	Referenčna številka CPC
Telekomunikacijske storitve	752 ²
Storitve finančne revizije	86211
Storitve računovodske revizije	86212
Storitve raziskovanja trga	86401
Podjetniško in poslovno svetovanje	865
Storitve v zvezi s podjetniškim in poslovnim svetovanjem	866 ³

¹ Razen storitev, ki jih morajo subjekti naročniki naročiti pri drugem subjektu na podlagi izključne pravice, ki jo uživajo v skladu z objavljenimi zakoni, predpisi ali upravnimi določbami.

² Kar zadeva Republiko Kazahstan, z izjemo lokalnih telekomunikacijskih storitev in radiokomunikacijskih storitev, vključno s satelitsko komunikacijo, razen storitev, ki jih tuji satelitski operaterji zagotavljajo pravnim osebam iz Republike Kazahstan z licenco za telekomunikacijske storitve, kakor je določeno v seznamu posebnih obvez GATS Republike Kazahstan.

³ Razen za storitve na področju arbitraže in mediacije

Opis	Referenčna številka CPC
Arhitekturne storitve	8671
Inženirske storitve	8672
Integrirane inženiring storitve	8673
Storitve urbanističnega načrtovanja in storitve krajinske arhitekture	8674
Sorodne storitve na področju znanstvenega in tehničnega svetovanja	8675 ¹

Opomba:

Za storitve, ki jih zajema sporazum, veljajo omejitve in pogoji, določeni v seznamu posebnih obvez vsake pogodbenice iz GATS.

DEL 6

Gradbene storitve, ki jih zajema sporazum

Za Evropsko unijo in Republiko Kazahstan:

Ta sporazum se uporablja za vse gradbene storitve iz CPC, ki jih naročajo subjekti, navedeni v delih 1 do 3 te priloge.

Opomba:

Za storitve, ki jih zajema sporazum, veljajo omejitve in pogoji, določeni v seznamu posebnih obvez vsake pogodbenice iz GATS.

¹ Z izjemo geodetskih dejavnosti za določitev pravne meje ter posnetkov in zemljevidov iz zraka ter z izjemo CPC 86754, kakor je določeno v seznamu posebnih obvez GATS Republike Kazahstan.

DEL 7

Splošne opombe

Za Evropsko unijo:

1. Poglavje 8 (Javna naročila) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma se ne uporablja za:
 - (a) naročila kmetijskih proizvodov v podporo kmetijskim podpornim programom in programom prehranjevanja ljudi (na primer pomoč v hrani, vključno z nujno človekoljubno pomočjo); in
 - (b) naročila za nakup, razvoj, produkcijo ali koprodukcijo programskega materiala, namenjenega za predvajanje na radijskih ali televizijskih postajah, in pogodbe za čas predvajanja.
2. Naročila naročnikov, ki so zajeti v delih 1 in 2 te priloge, v zvezi z dejavnostmi na področjih pitne vode, energije, prometa in poštne sektorja niso krita s tem sporazumom, razen če so zajeta v okviru dela 3 te priloge.
3. V zvezi z Ålandskimi otoki se uporabljajo posebni pogoji Protokola (št. 2) o Ålandskih otokih Pogodbe o pristopu Avstrije, Finske in Švedske k Evropski uniji.
4. Kar zadeva naročila subjektov na področju obrambe in varnosti, so kriti samo neobčutljivi in nevojni materiali.
5. Naročila naročnikov blaga ali storitev, ki so del naročila in sami niso kriti s tem sporazumom, se ne štejejo kot krita naročila.

Za Republiko Kazahstan:

1. Poglavje 8 naslova (Javna naročila) III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma se ne uporablja za:
 - (a) naročila kmetijskih proizvodov v podporo kmetijskim podpornim programom (vključno z naročili zaradi varnosti preskrbe s hrano) in programom prehranjevanja ljudi (na primer pomoč v hrani, vključno z nujno človekoljubno pomočjo);
 - (b) naročila za nakup, razvoj, produkcijo ali koprodukcijo programskega materiala, namenjenega za predvajanje na radijskih ali televizijskih postajah, in pogodbe za čas predvajanja;
 - (c) naročila blaga, gradenj in storitev v skladu s členom 41(3) zakona št. 303-III o javnih naročilih z dne 21. julija 2007, če vključujejo informacije, ki so državna skrivnost;
 - (d) naročila na področju raziskav in raziskovanja vesolja v miroljubne namene, mednarodnega sodelovanja pri izvajanju skupnih projektov in programov na področju vesoljskih dejavnosti;
 - (e) naročila blaga, gradenj in storitev, ki jih zagotavlja izključno naravni ali državni monopol; ali
 - (f) naročila finančnih storitev, razen če so zajeta v delu 5 te priloge.

2. Poglavje 8 (Javna naročila) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma se ne uporablja za izjeme v korist malih podjetij, podjetij v lasti manjšin ali podjetij, ki zaposlujejo ljudi s posebnimi potrebami. Izjemo predstavljajo vse oblike preferenc, kot sta izključna pravica za zagotovitev blaga ali storitev ali preferencialna cena.
 3. Poglavje 8 (Javna naročila) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma ne krije naročil kritega subjekta v imenu nekritega subjekta.
 4. Naročila naročnikov blaga ali storitev, ki so del naročila in sami niso kriti s tem sporazumom, se ne štejejo kot krita naročila.
 5. Naročila naročnikov, ki so zajeti v delih 1 in 2 te priloge, v zvezi z dejavnostmi na področjih pitne vode, energije, prometa in poštne sektorja, niso krita s tem sporazumom, razen če so zajeta v okviru dela 3 te priloge.
-

MEDIJI ZA OBJAVO
INFORMACIJ IN OBVESTIL O JAVNIH NAROČILIH
IZ POGLAVJA 8 (JAVNA NAROČILA)
NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)

DEL 1

Mediji za objavo informacij o javnih naročilih

Za EVROPSKO UNIJO:

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE

<http://simap.europa.eu>

BELGIJA

Zakoni, kraljevi predpisi, ministrski predpisi, ministrske okrožnice – le Moniteur Belge
Sodna praksa – Pasicrisie

BOLGARIJA

Zakoni in predpisi – Държавен вестник (uradni list)

Sodne odločbe – www.sac.government.bg

Upravne odločbe splošne uporabe in vsi postopki – www.aop.bg in www.cpc.bg

ČEŠKA

Zakoni in predpisi – Sbírka zákonů České republiky (zbirka čeških zakonov)

Odločbe urada za varstvo konkurence – zbirka odločb urada za varstvo konkurence

DANSKA

Zakoni in predpisi – Lovtidende

Sodne odločbe – Ugeskrift for Retsvaesen

Upravne odločbe in postopki – Ministerialtidende

Odločitve Pritožbene komisije za vladna naročila – Konkurrenceradets Dokumentation

NEMČIJA

Zakoni in predpisi – Bundesanzeiger

Sodne odločbe: Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,

Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

ESTONIJA

Zakoni in predpisi ter odločbe splošne uporabe: Riigi Teataja

Sodne odločbe vrhovnega sodišča Estonije: Riigi Teataja (del 3)

IRSKA

Zakonodaja in predpisi – Iris Oifigiúil (Uradni list irske vlade)

GRČIJA

Uradni list Grčije – Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ŠPANIJA

Zakonodaja – Boletín Oficial del Estado

Sodne odločbe – niso uradno objavljene

FRANCIJA

Zakonodaja – Journal Officiel de la République française

Sodna praksa – Recueil des arrêts du Conseil d'Etat

Revue des marchés publics

HRVAŠKA

Narodne novine - <http://www.nn.hr>

ITALIJA

Zakonodaja – Gazzetta Ufficiale

Sodna praksa – ni uradno objavljena

CIPER

Zakonodaja – Uradni list republike (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας)

Sodne odločbe: Sodne odločbe vrhovnega sodišča – urad za tisk (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)

LATVIJA

Zakonodaja – „Latvijas Vēstnesis“ (uradni časopis)

LITVA

Zakoni, predpisi in upravne določbe: Uradni list („Valstybės Žinios“) Republike Litve

Sodne odločbe, sodna praksa – Bilten vrhovnega sodišča Litve „Teismų praktika“; Bilten vrhovnega sodišča upravnega sodišča Litve „Administracinių teismų praktika“

LUKSEMBURG

Zakonodaja – Memorial

Sodna praksa – Pasicrisie

MADŽARSKA

Zakonodaja – Magyar Közlöny (Uradni list Republike Madžarske)

Sodna praksa – Közbesszerzési Értesítő – a Közbesszerzések Tanácsa

Hivatalos Lapja (bilten o javnih naročilih – Uradni list sveta za javna naročila)

MALTA

Zakonodaja – Uradni list Republike Malte

NIZOZEMSKA

Zakonodaja – Nederlandse Staatscourant in/ali Staatsblad

Sodna praksa – ni uradno objavljena

AVSTRIJA

Zakonodaja – Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung

Sodne odločbe, sodna praksa – Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes

Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes –administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil

Amtliche der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

POLJSKA

Zakonodaja – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Uradni list – Republika Poljska)

Sodne odločbe, sodna praksa – „Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie“ (Izbor sodb arbitražnega sveta in okrožnega sodišča v Varšavi)

PORTUGALSKA

Zakonodaja – Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

Pravne publikacije – Boletim do Ministério da Justiça

Colectânea de Acordos do SupremoTribunal Administrativo;

Colectânea de Jurisprudencia das Relações

ROMUNIJA

Zakoni in predpisi – Monitorul Oficial al României (Uradni list Romunije)

Sodne odločbe, odločbe splošne uporabe in vsi postopki: www.anrmap.ro

SLOVENIJA

Zakonodaja – Uradni list Republike Slovenije

Sodne odločbe – niso uradno objavljene

SLOVAŠKA

Zakonodaja – Zbierka zákonov (zbirka zakonov)

Sodne odločbe – niso uradno objavljene

FINSKA

Suomen Säädoskokoelma – Finlands Författningssamling (zbirka finskih zakonov)

ŠVEDSKA

Svensk Forfattningssamling (Švedska zbirka predpisov)

ZDRUŽENO KRALJESTVO

Zakonodaja - HM Stationery Office

Sodna praksa – Law Reports

„Javna telesa“ – HM Stationery Office

Za REPUBLIKO KAZAHSTAN:

Spletno mesto Republike Kazahstan o vladnih naročilih

<http://goszakup.gov.kz>

Pravni informacijski sistem pravnih aktov Republike Kazahstan: <http://adilet.zan.kz>

DEL 2

Mediji za objavo obvestil o javnih razpisih

Za Evropsko unijo:

Uradni list Evropske unije
<http://simap.europa.eu>

Za Republiko Kazahstan:

Spletno mesto Republike Kazahstan o vladnih naročilih
<http://goszakup.gov.kz>

POSLOVNIK ARBITRAŽNEGA POSTOPKA
IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV)
NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)

Splošne določbe

1. V poglavju 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma in po teh pravilih:
 - (a) „svetovalec“ pomeni osebo, ki jo pogodbenica pooblasti za svetovanje ali pomoč v zvezi s postopki arbitražnega sveta;
 - (b) „arbitrer“ pomeni člana arbitražnega sveta, ustanovljenega v skladu s členom 177 tega sporazuma;
 - (c) „pomočnik“ pomeni osebo, ki v okviru mandata arbitra opravlja raziskave ali zagotavlja pomoč arbitru;
 - (d) „pogodbenica, ki je vložila pritožbo“ pomeni pogodbenico, ki zahteva imenovanje arbitražnega sveta na podlagi člena 176 tega sporazuma;
 - (e) „pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba“ pomeni pogodbenico, ki domnevno krši določbe iz člena 173 tega sporazuma;
 - (f) „arbitražni svet“ pomeni svet, ustanovljen v skladu s členom 177 tega sporazuma;
 - (g) „predstavnik pogodbenice“ pomeni zaposlenega ali katero koli osebo, ki jo pogodbenica imenuje kot zastopnika v sporih v skladu s tem sporazumom;

(h) „dan“ pomeni koledarski dan;

(i) „delovni dnevi“ pomeni vse dneve, razen dela prostih dni, sobot in nedelj.

2. Organizacijske stroške, vključno s honorarji in stroški za arbitre, si pogodbenici delita.

Uradna obvestila

3. Zahtevo za posvetovanje in zahtevo za ustanovitev arbitražnega sveta se predloži drugi pogodbenici z elektronsko komunikacijo, po telefaksu, s priporočeno pošto, po kurirju ali katerem koli drugem telekomunikacijskem sredstvu, s katerim je mogoče dokazati, da je bila pošta poslana.

4. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, in arbitražni svet pošljejo vsak dokument, razen zahteve za posvetovanje in zahteve za ustanovitev arbitražnega sveta, po elektronski pošti, telefaksu, s priporočeno pošto, po kurirju ali katerem koli drugem telekomunikacijskem sredstvu, s katerim je mogoče dokazati, da je bila pošta poslana drugi pogodbenici in po potrebi vsakemu od arbitrov. Če ni dokazano nasprotno, se šteje, da je bilo elektronsko sporočilo prejeto na dan pošiljanja. Če je kateri od spremnih dokumentov zaupen ali prevelik, da bi se pošiljal po elektronski pošti, ga lahko pogodbenica, ki dokument pošilja, v drugi elektronski obliki predloži drugi pogodbenici in po potrebi vsakemu od arbitrov v roku enega dneva od dostave elektronske pošte. V navedenih primerih pogodbenica, ki pošilja dokument, z elektronsko pošto obvesti drugo pogodbenico in po potrebi vsakega od arbitrov o posredovanju dokumenta in ob tem navede njegovo vsebino.

5. Vsa uradna obvestila so naslovljena na vlado Republike Kazahstan in Generalni direktorat za trgovino Evropske komisije. V 30 dneh od začetka uporabe naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma si pogodbenici izmenjata podatke za elektronsko komunikacijo v skladu s praviloma 3 in 4 tega poslovnika. Vsako spremembo elektronskega naslova ali drugih podatkov za elektronsko komunikacijo se brez odlašanja sporoči drugi pogodbenici in po potrebi arbitražnemu svetu.

6. Manjše pisne napake v zahtevkih, obvestilih, pisnih stališčih ali drugih dokumentih, povezanih s postopkom arbitražnega sveta, se lahko popravijo s takojšnjo predložitvijo novega dokumenta, ki jasno navaja spremembe.
7. Če je zadnji dan za predložitev dokumenta ravno sobota, nedelja ali državni praznik v Evropski uniji ali v Republiki Kazahstan, se kot zadnji dan za predložitev šteje naslednji delovni dan. Če se dokument pogodbenici predloži na dan, ki je za to pogodbenico dela prost dan, se šteje, da je bil dokument predložen prvi naslednji delovni dan. Za dan prejema dokumenta se šteje dan njegove predložitve.

Začetek arbitražnega postopka

8. (a) Če se v skladu s členom 177 tega sporazuma ali pravili št. 19, 20 ali 47 tega poslovnika kateri koli član arbitražnega sveta izbere z žrebom, se žreb izvede ob času in v kraju, ki ju je določila pogodbenica, ki je vložila pritožbo, o njeni odločitvi pa je treba nemudoma obvestiti pogodbenico, proti kateri je vložena pritožba. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, je lahko med žrebom prisotna, če se odloči za to možnost. V vsakem primeru se žreb opravi ob prisotnosti pogodbenice oziroma pogodbenic.
- (b) Če je treba v skladu s členom 177 tega sporazuma ali pravili 19, 20 ali 47 tega poslovnika katerega koli člana arbitražnega sveta izbrati z žrebom in Odboru za sodelovanje predsedujeta dva predsednika, žreb opravita oba predsednika ali njuni pooblaščenca ali pa izbiro z žrebom opravi eden od predsednikov, če eden od predsednikov ali njegov pooblaščenec odklonita sodelovanje pri žrebu.
- (c) Pogodbenici obvestita izbrane arbitre o njihovem imenovanju.
- (d) Arbiter, ki je bil imenovan v skladu s postopkom iz člena 177 tega sporazuma, v petih dneh od dneva, ko je bil obveščen o svojem imenovanju, Odboru za sodelovanje potrdi svojo razpoložljivost v zvezi z opravljanjem nalog člana arbitražnega sveta.

- (e) Če se pogodbenici v sporu ne dogovorita drugače, se z arbitražnim svetom sestaneta osebno ali prek drugih sredstev komuniciranja v sedmih dneh od ustanovitve arbitražnega sveta. Pogodbenici in arbitražni svet določijo zadeve, ki se jim zdijo pomembne, med drugim o honorarjih in stroških, ki se plačajo arbitrom. Honorarji in stroški so v skladu s standardi STO.

- 9. (a) Če se pogodbenici v 5 dneh od dneva izbora arbitrov ne dogovorita drugače, je obseg pooblastil arbitražnega sveta naslednji:

„ob upoštevanju ustreznih določb sporazuma, na katere se sklicujeta pogodbenici, udeleženi v sporu, preučiti zadevo, na katero se nanaša zahtevek za ustanovitev arbitražnega sveta, odločiti o združljivosti zadevnega ukrepa z določbami iz člena 173 in predložiti poročilo v skladu s členi 180, 181, 182 in 195 tega sporazuma.“

- (b) Pogodbenici dogovorjeni obseg pooblastil uradno sporočita arbitražnemu svetu v treh dneh po svojem dogovoru.

Začetna stališča

- 10. Pogodbenica, ki je vložila pritožbo, predloži svoja začetna pisna stališča najpozneje 20 dni po dnevu imenovanja arbitražnega sveta. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, predloži svoj odgovor v pisni obliki najpozneje 20 dni po dnevu prejema začetnega pisnega stališča.

Delovanje arbitražnega sveta

11. Predsednik arbitražnega sveta predseduje vsem srečanjem. Arbitražni svet lahko pooblasti predsednika za odločanje o upravnih in postopkovnih zadevah.
12. Razen če je v poglavju 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazumu določeno drugače, lahko arbitražni svet opravlja svoje dejavnosti prek katerih koli sredstev, tudi telefona, telefaksa ali računalniških povezav.
13. Posvetovanj arbitražnega sveta se lahko udeležijo le arbitri, arbitražni svet pa lahko dovoli, da se posvetovanj udeležijo tudi njihovi pomočniki.
14. Oblikovanje poročila je v izključni pristojnosti arbitražnega sveta in prenos pristojnosti ni dovoljen.
15. Kadar se pojavi postopkovno vprašanje, ki ga določbe poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma in priloge V do VII k temu sporazumu ne zajemajo, lahko arbitražni svet po posvetovanju s pogodbenicama sprejme ustrezen postopek, ki je v skladu z navedenimi določbami.
16. Kadar arbitražni svet meni, da bi bilo treba spremeniti kateri koli rok, ki se uporablja v postopkih, z izjemo časovnih rokov iz poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma, ali da bi bila potrebna kakršna koli postopkovna ali upravna prilagoditev, pisno obvesti pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, o razlogih za spremembo ali prilagoditev in o obdobju ali prilagoditvi, ki sta potrebna.

Nadomestitev

17. Če v arbitražnem postopku v skladu s poglavjem 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma arbiter ne more sodelovati, se umakne ali ga je treba nadomestiti, ker ne izpolnjuje zahtev kodeksa ravnanja iz Priloge VI k temu sporazumu, je nadomestni arbiter izbran v skladu s členom 177 tega sporazuma in pravilom št. 8 tega poslovnika.
18. Če katera od pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu, meni, da arbiter ne izpolnjuje zahtev kodeksa ravnanja in da ga je treba zato zamenjati, ta pogodbenica drugo pogodbenico, ki je udeležena v sporu, o tem uradno obvesti v 15 dneh od dneva, ko je pridobila dokaze o okoliščinah, ki kažejo na arbitrovo resno kršitev kodeksa ravnanja.
19. Kadar katera od pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu, meni, da arbiter, ki ni predsednik, ne izpolnjuje zahtev kodeksa ravnanja, se pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, posvetujeta in, če se sporazumeta o potrebi za zamenjavo arbitra, arbitra nadomestita z novim v skladu s členom 177 tega sporazuma in pravilom 8 tega poslovnika.

Če se pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, ne moreta dogovoriti glede potrebe po zamenjavi arbitra, lahko katera koli pogodbenica, ki je udeležena v sporu, zahteva, da se zadeva preda predsedniku arbitražnega sveta, čigar odločitev je dokončna.

Če na podlagi takega zahtevka predsednik ugotovi, da arbiter ne izpolnjuje zahtev iz kodeksa ravnanja, se izbere nov arbiter v skladu s členom 177 tega sporazuma in pravilom 8 tega poslovnika.

20. Kadar katera od pogodbenic meni, da predsednik arbitražnega sveta ne izpolnjuje zahtev kodeksa ravnanja, se pogodbenici posvetujeta in, če se sporazumeta o potrebi za zamenjavo predsednika, predsednika nadomestita z novim v skladu s členom 177 tega sporazuma in pravilom 8 tega poslovnika.

Če se pogodbenici ne moreta dogovoriti glede potrebe po zamenjavi predsednika, lahko katera koli od njiju zahteva, da se zadeva predloži enemu od ostalih članov skupine posameznikov iz podseznama predsednikov iz člena 196(1) tega sporazuma. Ime te osebe z žrebom izbere predsednik Odbora za sodelovanje ali njegov pooblaščenec. Odločitev te tako izbrane osebe o potrebi za zamenjavo predsednika je dokončna.

Če tako izbrana oseba odloči, da prvotni predsednik ne izpolnjuje zahtev kodeksa ravnanja, z žrebom izbere novega predsednika izmed preostalih posameznikov s podseznama predsednikov, kakor je določen v skladu s členom 196(1) tega sporazuma. Novi predsednik je izbran v petih dneh od dneva sprejetja odločitve iz tega odstavka.

21. Postopki arbitražnega sveta se prekinejo za obdobje, potrebno za izvedbo postopkov iz pravil 18, 19 in 20 tega poslovnika.

Obravnave

22. Predsednik arbitražnega sveta določi dan in uro obravnave v dogovoru s pogodbenicama, ki sta udeleženi v sporu, in drugimi člani arbitražnega sveta ter to pisno potrdi pogodbenicama, ki sta udeleženi v sporu. Pogodbenica, ki je zadolžena za logistično upravljanje postopka, te podatke tudi javno objavi, razen če je obravnava zaprta za javnost. Arbitražni svet lahko odloči, da obravnave ne bo sklical, če se pogodbenici s tem strinjata.
23. Če se pogodbenici ne dogovorita drugače, obravnava poteka v Bruslju, če je pogodbenica, ki je vložila pritožbo, Republika Kazahstan, in v kraju Astana, če je pogodbenica, ki je vložila pritožbo Evropska unija.
24. Arbitražni svet lahko skliče dodatne obravnave, če se pogodbenici s tem strinjata.

25. Vsi arbitri morajo biti prisotni ves čas vsake obravnave.
26. Ne glede na to, ali je postopek odprt za javnost ali ne, se obravnave lahko udeležijo naslednje osebe:
- (a) predstavniki pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu;
 - (b) svetovalci pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu;
 - (c) upravno osebje, tolmači, prevajalci in sodni zapisnikarji; in
 - (d) pomočniki arbitrov.

Arbitražni svet lahko nagovorijo le predstavniki in svetovalci pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu.

27. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, najpozneje pet dni pred dnevom obravnave arbitražnemu svetu predloži seznam posameznikov, ki bodo na obravnavi v imenu navedene pogodbenice ustno predstavili argumente, ter drugih zastopnikov ali svetovalcev, navzočih na obravnavi.
28. Arbitražni svet vodi obravnavo, kot je navedeno v nadaljevanju, in zagotovi, da imata pogodbenica, ki je vložila pritožbo, in pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, na razpolago enako količino časa za:

Argument

- (a) argument pogodbenice, ki je vložila pritožbo;
- (b) argument pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba.

Protiargument

- (a) argument pogodbenice, ki je vložila pritožbo;
- (b) replika pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba.

- 29. Arbitražni svet lahko kadar koli med obravnavo naslovi vprašanja na katero koli pogodbenico, ki je udeležena v sporu.
- 30. Arbitražni svet poskrbi za zapisnik vsake obravnave in ga čim prej predloži pogodbenicama, ki sta udeleženi v sporu. Pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, lahko predložita pripombe v zvezi z zapisnikom, arbitražni svet pa lahko te pripombe preuči.
- 31. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, lahko v desetih dneh po dnevu obravnave predloži dopolnilno pisno stališče glede katerega koli vprašanja, ki se je pojavilo med obravnavo.

Pisna vprašanja

- 32. Arbitražni svet lahko kadar koli med postopki naslovi pisna vprašanja na eno pogodbenico ali obe pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, prejme izvod vseh vprašanj arbitražnega sveta.
- 33. Pogodbenica, ki je udeležena v sporu, kopijo svojih pisnih odgovorov na vprašanja arbitražnega sveta predloži drugi pogodbenici, ki je udeležena v sporu. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, ima možnost, da v petih dneh od dneva prejetja takih odgovorov pisno izrazi svoje pripombe na odgovore druge pogodbenice.

Zaupnost

34. Vsaka pogodbenica, ki je udeležena v sporu, in njeni svetovalci obravnavajo informacije, ki jih druga pogodbenica, ki je udeležena v sporu, predloži arbitražnemu svetu kot zaupne, če jih ta pogodbenica označi za zaupne. Kadar pogodbenica, ki je udeležena v sporu, arbitražnemu svetu predloži zaupno različico svojega pisnega stališča, na zahtevo druge pogodbenice predloži tudi nezaupni povzetek informacij iz svojih stališč, ki se lahko razkrije javnosti, in sicer najpozneje 15 dni po dnevu bodisi zahtevka bodisi stališča, kar je pozneje, in pojasnilo, zakaj so nerazkrte informacije zaupne. Ta poslovnik pogodbenici, ki je udeležena v sporu, v ničemer ne preprečuje, da javnosti razkrije lastna stališča, ne da bi pri sklicevanju na informacije, ki jih predloži druga pogodbenica, razkrila kakršno koli informacijo, ki jo druga pogodbenica označi kot zaupno.

Arbitražni svet se sestane na zaprti seji, kadar stališče in argumenti pogodbenice vsebujejo zaupne informacije. Pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, in njuni svetovalci ohranjajo zaupnost obravnav arbitražnega sveta, kadar te oobrnave potekajo za zaprtimi vrati.

Nezaupna različica poročila arbitražnega sveta

35. Če poročilo arbitražnega sveta vsebuje informacije, ki jih je pogodbenica označila kot zaupne, arbitražni svet pripravi nezaupno različico poročila. Pogodbenici dobita priložnost, da predložita pripombe na nezaupno različico, arbitražni svet pa njune pripombe upošteva pri pripravi končne nezaupne različice poročila.

Enostranski stiki

36. Arbitražni svet se ne sestaja oziroma ne stopi v stik s pogodbenico v odsotnosti druge pogodbenice.

37. Noben član arbitražnega sveta ne sme razpravljati o kakršni koli vsebini postopka z eno pogodbenico v sporu oziroma obema pogodbenicama v odsotnosti drugih arbitrov.

Stališča *amicus curiae*

38. Razen če se pogodbenici v treh dneh od dneva ustanovitve arbitražnega sveta dogovorita drugače, lahko arbitražni svet sprejema nezahtevana pisna stališča fizičnih ali pravnih oseb s sedežem na ozemlju katere od pogodbenic, ki je udeležena v sporu, ki so neodvisne od vlad pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu, če jih predložijo v desetih dneh od dneva ustanovitve arbitražnega sveta, če so jedrnata in v nobenem primeru niso daljša od 15 tipkanih strani z dvojnimi razmikom vrstic in če so neposredno pomembna za dejanska ali pravna vprašanja, ki jih preučuje arbitražni svet.
39. Stališče vsebuje opis bodisi fizične bodisi pravne osebe, ki stališče predloži, vključno z njenim državljanstvom ali sedežem, vrsto njenih dejavnosti, njenim pravnim statusom, splošnimi cilji in virom financiranja, ter opredelitev interesa te osebe v arbitražnem postopku. Napisano je v jezikih, ki jih izbereta pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, v skladu s praviloma 42 in 43 tega poslovnika.
40. Arbitražni svet v svojem poročilu navede vsa prejeta stališča, ki so v skladu s praviloma 38 in 39 tega poslovnika. Arbitražni sveta v svojem poročilu ni dolžan obravnavati argumentov iz takšnih predloženih stališč. Vsako stališče se predloži pogodbenicama, ki sta udeleženi v sporu, da izrazita svoje pripombe. Pripombe pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu, se predložijo v desetih dneh od prejema, arbitražni svet pa vse pripombe upošteva.

Nujni primeri

41. V nujnih primerih iz poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma arbitražni svet po posvetovanju s pogodbenicama ustrezno prilagodi roke iz tega poslovnika in o takih prilagoditvah uradno obvesti pogodbenici.

Prevajanje in tolmačenje

42. Med posvetovanji iz člena 174 tega sporazuma in najpozneje na seji iz pravila 8(e) tega poslovnika si pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, prizadevata za dogovor o skupnem delovnem jeziku za postopke pred arbitražnim svetom.
43. Če se pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, ne moreta dogovoriti o skupnem delovnem jeziku, vsaka od njiju predloži svoja pisna stališča v svojem izbranem jeziku. V tem primeru pogodbenica hkrati predloži prevod v jeziku, ki ga je izbrala druga pogodbenica, razen če so njena stališča zapisana v enem od delovnih jezikov STO. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, poskrbi za tolmačenje ustnih stališč v jezike, ki jih izbereta pogodbenici.
44. Poročila arbitražnega sveta se objavijo v jeziku oziroma jezikih, ki jih izbereta pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu.
45. Vsaka od pogodbenic, ki sta udeleženi v sporu, lahko izrazi pripombe o točnosti prevoda vsake prevedene različice dokumenta, ki je napisan v skladu s tem poslovnikom.
46. Vsaka pogodbenica nosi stroške prevoda svojih pisnih stališč. Kakršne koli stroške za prevod poročila arbitražnega sveta krijeta obe pogodbenici, ki sta udeleženi v sporu, v enakem deležu.

Drugi postopki

47. Ta poslovnik se uporablja tudi za postopke v skladu s členi 174, 184(2), 185(2), 186(3) in 187(2) tega sporazuma. Vendar arbitražni svet roke iz tega poslovnika prilagodi v skladu s posebnimi roki za sprejetje poročila arbitražnega sveta v teh drugih postopkih.

KODEKS RAVNANJA ZA ČLANE
ARBITRAŽNEGA SVETA IN MEDIATORJE
IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV)
NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)

Opredelitev pojmov

1. V tem kodeksu ravnanja:

- (a) „arbitr“ pomeni člana arbitražnega sveta, ustanovljenega v skladu s členom 177 tega sporazuma;
- (b) „kandidat“ pomeni posameznika, čigar ime je na seznamu arbitrov iz člena 196 tega sporazuma in ki se ga upošteva pri izboru za člana arbitražnega sveta v skladu s členom 177 tega sporazuma;
- (c) „pomočnik“ pomeni osebo, ki v okviru mandata arbitra opravlja raziskave ali zagotavlja pomoč arbitru;
- (d) „postopek“ pomeni, razen če ni drugače določeno, arbitražni postopek iz poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma;
- (e) „osebje“ nekega arbitra pomeni osebe, ki delujejo po navodilih in pod nadzorom tega arbitra, razen pomočnikov;
- (f) „mediator“ pomeni osebo, ki izvaja postopek mediacije v skladu s Prilogo VII k temu sporazumu.

Odgovornosti v okviru postopka

2. Vsak kandidat in arbiter se izogiba neprimernemu ravnanju in dajanju vtisa neprimernega ravnanja, je neodvisen in nepristranski, izogiba se neposrednim in posrednim navzkrižjem interesov ter upošteva visoke standarde ravnanja, da se ohrani neoporečnost in nepristranskost mehanizma za reševanje sporov. Nekdanji arbitri morajo izpolnjevati obveznosti iz pravil 15, 16, 17 in 18 tega kodeksa ravnanja.

Obveznost razkritja informacij

3. Preden se potrdi izbor arbitra v skladu s poglavjem 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma, mora kandidat razkriti vse svoje interese, razmerja ali zadeve, ki bi lahko vplivali na njegovo neodvisnost ali nepristranskost ali ki bi lahko utemeljeno ustvarjali vtis neprimernega ravnanja ali pristranskosti v postopku. V ta namen si kandidat čim bolj prizadeva razjasniti obstoj tovrstnih interesov, odnosov in zadev.
4. Kandidat ali arbiter o zadevah v zvezi z dejanskimi ali morebitnimi kršitvami tega kodeksa ravnanja pisno obvesti samo Odbor za sodelovanje, ki zadevo nato predloži pogodbenicama v preučitev.
5. Ko je arbiter izbran, si še naprej čim bolj prizadeva razjasniti obstoj kakršnih koli interesov, odnosov ali zadev iz pravila 3 tega kodeksa ravnanja in jih razkriti. Obveznost razkritja velja neprekinjeno, zato mora arbiter razkriti vse tovrstne interese, razmerja in zadeve, ki bi se lahko pojavili v kateri koli fazi postopka. Arbiter razkrije take interese, odnose ali zadeve, tako da o njih pisno obvesti Odbor za sodelovanje, pogodbenici pa jih nato preučita.

Dolžnosti arbitrov

6. Po potrditvi njegovega izbora mora biti arbiter ves čas trajanja postopka na voljo, da lahko svoje dolžnosti izpolnjuje temeljito in učinkovito ter pošteno in vestno.
7. Arbiter upošteva zgolj tista vprašanja, ki se sprožijo v postopku in so potrebna za poročilo sveta, in te svoje dolžnosti ne prenaša na druge osebe.
8. Arbiter izvede vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da njegov pomočnik in osebje poznajo pravila 2, 3, 4, 5, 16, 17 in 18 tega kodeksa ravnanja in ravnajo v skladu z njimi.
9. Arbiter ne vzpostavlja enostranskih stikov v zvezi s postopkom.

Neodvisnost in nepristranskost arbitrov

10. Arbiter mora biti neodvisen in nepristranski, izogibati se mora ustvarjanju vtisa neprimernosti ali pristranskosti ter nanj ne smejo vplivati lastni interesi, zunanji pritiski, politični pomisleki, zahteve javnosti, zvestoba pogodbenici ali strah pred kritiko.
11. Arbiter ne sprejema, neposredno ali posredno, nobenih obveznosti in ne sprejema ugodnosti, ki bi na kakršen koli način vplivale ali dajale vtis, da vplivajo na ustrezno izpolnjevanje njegovih dolžnosti.
12. Arbiter ne izrablja svojega položaja v arbitražnem svetu, da bi ugodil lastnim ali zasebnim interesom. Arbiter se izogiba vsem dejanjem, ki bi lahko ustvarjala vtis, da so v posebnem položaju in da lahko drugi vplivajo nanj.

13. Arbiter ne dovoli, da bi finančna, poslovna, poklicna, osebna ali socialna razmerja ali odgovornosti vplivali na njegovo ravnanje ali presojo.
14. Arbiter se mora izogibati vzpostavljanju odnosov ali pridobivanju finančnih interesov, ki lahko vplivajo na njegovo nepristranskost ali ki bi lahko ustvarjali vtis neprimernosti ali pristranskosti.

Obveznosti nekdanjih arbitrov

15. Vsi nekdanji arbitri se morajo izogibati dejavnostim, ki lahko ustvarjajo vtis, da je bil arbiter pri opravljanju svojih dolžnosti pristranski ali da se je okoriščal s poročilom arbitražnega sveta.

Zaupnost

16. Arbiter ali nekdanji arbiter nikdar ne razkrije ali uporabi informacij, ki niso javne in so povezane s postopkom ali pridobljene med postopkom, razen za namene tega postopka, in v nobenem primeru ne razkrije ali uporabi nobene takšne informacije za pridobitev osebnih koristi ali koristi za druge ali za negativen vpliv na interese drugih oseb.
17. Arbiter ne razkrije poročila arbitražnega sveta ali njegovih delov pred objavo v skladu s poglavjem 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma.
18. Arbiter ali nekdanji arbiter nikdar ne razkrije posvetovanj arbitražnega sveta ali stališč drugih arbitrov.

Stroški

19. Vsak arbiter vodi evidenco in predloži končni obračun v zvezi s časom, ki ga je namenil postopku, in svoje stroške, pa tudi v zvezi s časom in stroški svojega pomočnika in osebja.

Mediatorji

20. Pravila iz tega kodeksa ravnanja, ki veljajo za arbitre ali nekdanje arbitre, se smiselno uporabljajo tudi za mediatorje.

MEHANIZEM MEDIACIJE
IZ POGLAVJA 14 (REŠEVANJE SPOROV)
NASLOVA III (TRGOVINA IN POSLOVANJE)

ČLEN 1

Cilj

Cilj te priloge je omogočiti iskanje sporazumnih rešitev z uporabo celovitega in hitrega postopka s pomočjo mediatorja.

ODDELEK A

POSTOPEK V OKVIRU MEHANIZMA MEDIACIJE

ČLEN 2

Zahteva za informacije

1. Kadar koli pred začetkom postopka mediacije lahko posamezna pogodbenica predloži pisno zahtevo za informacije glede ukrepa, ki negativno vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama. Pogodbenica, ki prejme tako zahtevo, v 20 dneh po njenem prejemu predloži odgovor v pisni obliki s pripombami na informacije iz zahteve.

2. Če zaprosena pogodbenica meni, da ne bo mogla odgovoriti v 20 dneh od prejema zahteve, drugo pogodbenico nemudoma obvesti o razlogih za odlog in oceni najkrajšega možnega roka, v katerem bo lahko predložila odgovor.

ČLEN 3

Začetek postopka

1. Posamezna pogodbenica lahko s predložitvijo pisne zahteve drugi pogodbenici kadar koli zahteva, da pogodbenici začneta postopek mediacije. Zahteva je dovolj podrobna, da jasno predstavlja pomisleke pogodbenice prosilke, in navaja:
 - (a) zadevne sporne ukrepe;
 - (b) domnevne negativne vplive, ki jih po mnenju pogodbenice prosilke ukrep ima ali bo imel na trgovino ali naložbe med pogodbenicama; ter
 - (c) razlago, kakšna je po mnenju pogodbenice prosilke povezava med temi vplivi in ukrepom.
2. Postopek mediacije se lahko začne le na podlagi medsebojnega dogovora. Pogodbenica, na katero je naslovljena zahteva v skladu z odstavkom 1, z razumevanjem preuči zahtevo ter pogodbenici prosilki pisno posreduje svojo potrditev ali zavrnitev v desetih dneh od njenega prejema.

ČLEN 4

Izbira mediatorja

1. Pogodbenici si prizadevata, da se najpozneje v 15 dneh po prejemu odgovora na zahtevo iz člena 3(2) te priloge sporazumeta o mediatorju.
2. Če pogodbenici v roku iz odstavka 1 tega člena ne moreta doseči dogovora o mediatorju, lahko katera koli od njiju zahteva, da predsednik Odbora za sodelovanje ali njegov pooblaščenec z žrebom izbere mediatorja s seznama, sestavljenega v skladu s členom 196(1) tega sporazuma. Predstavniki obeh pogodbenic so dovolj zgodaj povabljeni, da se udeležijo žreba. V vsakem primeru se žreb opravi s prisotno pogodbenico oziroma prisotnima pogodbenicama.
3. Predsednik Odbora za sodelovanje ali njegov pooblaščenec izbere mediatorja v petih dneh od zahteve v skladu z odstavkom 2.
4. Če v času zahteve iz člena 3 te priloge seznam iz člena 196(1) tega sporazuma še ni sestavljen, se mediator izžreba izmed posameznikov, ki jih je formalno predlagala ena pogodbenica ali ki sta jih formalno predlagali obe pogodbenici.
5. Mediator ni državljan nobene od pogodbenic, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
6. Mediator nepristransko in pregledno pomaga pogodbenicama, da razjasnita ukrep in njegov morebitni vpliv na trgovino ter dosežeta sporazumno rešitev.
7. Kodeks ravnanja za člane arbitražnega sveta in mediatorje iz Priloge VI k temu sporazumu se smiselno uporablja za mediatorje.

8. Pravila 3 do 7 (Uradna obvestila) in 42 do 46 (Prevajanje in tolmačenje) poslovnika arbitražnega postopka iz Priloge V k temu sporazumu se smiselno uporabljajo.

ČLEN 5

Pravila pri postopku mediacije

1. V desetih dneh od imenovanja mediatorja pogodbenica, ki je začela postopek mediacije, pisno predstavi podroben opis vprašanj mediatorju in drugi pogodbenici, zlasti posledice spornega ukrepa in njegov vpliv na trgovino. V 20 dneh po prejemu tega opisa lahko druga pogodbenica predloži pisne pripombe na opis vprašanja. Vsaka od pogodbenic lahko v svoj opis ali pripombe vključi vse informacije, ki se ji zdijo relevantne.
2. Mediator lahko določi najprimernejši način za razjasnitev zadevnega ukrepa in njegovega morebitnega vpliva na trgovino. Zlasti lahko mediator organizira srečanja med pogodbenicama, se z njima skupaj ali posamično posvetuje, za pomoč ali za nasvet zaprosi ustrezne strokovnjake in zainteresirane strani ter zagotovi kakršno koli dodatno podporo, ki jo zahtevata pogodbenici. Mediator se pred naslovitvijo prošnje za pomoč ali nasvet na ustrezne strokovnjake in zainteresirane strani posvetuje s pogodbenicama.
3. Mediator ne daje nasvetov ali pripomb glede skladnosti spornega ukrepa s tem sporazumom. Mediator lahko daje nasvete ali predlaga rešitev glede pomislekov pogodbenic. Pogodbenici lahko ponujeno rešitev sprejmeta ali zavrneta ali pa se dogovorita o drugačni rešitvi.
4. Postopek mediacije se izvede na ozemlju pogodbenice, na katero je bila naslovljena zahteva, ali na kateri koli drugi lokaciji ali na drug način ob soglasju pogodbenic.

5. Pogodbenici si prizadevata doseči sporazumno rešitev v 60 dneh od imenovanja mediatorja. Do sprejetja dokončnega dogovora lahko pogodbenici proučita morebitne vmesne rešitve.
6. Sporazumna rešitev ali začasna rešitev se lahko sprejmeta s sklepom Odbora za sodelovanje. Sporazumne rešitve se javno objavijo. Iz različice, ki se razkrije javnosti, je treba odstraniti kakršne koli informacije, ki jih je ena od pogodbenic označila kot zaupne.
7. Na zahtevo pogodbenic jima mediator predloži osnutek poročila o dejanskem stanju, v katerega vključi kratek povzetek (i) spornega ukrepa; (ii) postopka, ki se uporablja; ter (iii) kakršnih koli sporazumnih rešitev, ki so bile dosežene, vključno z morebitnimi vmesnimi rešitvami. Mediator pogodbenicama omogoči, da v 15 dneh predložita pripombe na osnutek poročila. Po proučitvi pripomb, ki sta jih pogodbenici prejeli v določenem roku, mediator pogodbenicama v 15 dneh predloži končno poročilo o dejanskem stanju. Poročilo o dejanskem stanju ne vsebuje nobene razlage tega sporazuma.
8. Postopek se konča:
 - (a) s sprejetjem sporazumne rešitve, dosežene med pogodbenicama na dan njenega sprejetja;
 - (b) ko pogodbenici dosežeta sporazumni dogovor v kateri koli fazi postopka, in sicer na dan navedenega dogovora;
 - (c) s pisno izjavo mediatorja po posvetovanju s pogodbenicama, da nadaljnja prizadevanja v okviru mediacije ne bi bila koristna, na dan predložitve te izjave ali
 - (d) s pisno izjavo ene pogodbenice po proučitvi sporazumnih rešitev v okviru postopka mediacije in po upoštevanju kakršnih koli nasvetov in predlogov mediatorja za rešitev, na dan predložitve te izjave.

ODDELEK B

IZVAJANJE

ČLEN 6

Izvajanje sporazumne rešitve

1. Če sta pogodbenici dosegli dogovor v zvezi z rešitvijo, vsaka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za izvedbo sporazumne rešitve v dogovorjenem roku.
2. Pogodbenica, ki izvaja rešitev, pisno obvesti drugo pogodbenico o kakršnih koli postopkih ali ukrepih, ki jih je sprejela za izvedbo sporazumne rešitve.

ODDELEK C

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 7

Zaupnost in razmerje do reševanja sporov

1. Razen če se pogodbenici dogovorita drugače in ne glede na člen 5(6) te priloge, so vse faze postopka, vključno s kakršnimi koli nasveti ali predlaganimi rešitvami, zaupne. Vendar lahko katera koli od pogodbenic javnosti razkrije, da se izvaja mediacija.
2. Postopek mediacije ne posega v pravice in obveznosti, ki jih imata pogodbenici na podlagi poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma ali katerega koli drugega sporazuma.

3. Posvetovanja iz poglavja 14 (Reševanje sporov) naslova III (Trgovina in poslovanje) tega sporazuma niso pogoj za začetek postopka mediacije. Vendar pa bi morala posamezna pogodbenica pred začetkom postopka mediacije upoštevati druge ustrezne določbe o sodelovanju in posvetovanju iz tega sporazuma.
4. Pogodbenica se ne zanaša na v nadaljevanju navedeno niti tega ne predlaga kot dokaz v drugih postopkih reševanja sporov iz tega sporazuma ali katerega koli sporazuma, prav tako svet o navedenem ne presoja:
 - (a) stališča, ki jih je zavzela druga pogodbenica v postopku mediacije ali informacije, ki so bile zbrane v skladu s členom 5(2) te priloge;
 - (b) dejstva, da je druga pogodbenica pokazala pripravljenost, da sprejme rešitev za ukrep, ki je predmet mediacije, ali
 - (c) nasveti ali predlogi mediatorja.
5. Mediator ne sme biti član sveta v postopku reševanja sporov v okviru tega sporazuma ali Sporazuma STO, če je imel v isti zadevi vlogo mediatorja.

ČLEN 8

Roki

Kakršen koli rok iz te priloge se lahko spremeni z vzajemnim dogovorom pogodbenic.

ČLEN 9

Stroški

1. Vsaka pogodbenica nosi stroške, nastale zaradi udeležbe v postopku mediacije.
 2. Organizacijske stroške, vključno s honorarjem in stroški za mediatorja, si pogodbenici enakopravno delita med sabo. Honorar mediatorja se določi skladno s honorarji, določenimi za predsednika arbitražnega sveta v skladu s pravilom 8(e) poslovnika iz Priloge V tega sporazuma.
-

PROTOKOL
O MEDSEBOJNI UPRAVNI POMOČI
V CARINSKIH ZADEVAH

ČLEN 1

Opredelitev pojmov

V tem protokolu:

- (a) „carinska zakonodaja“ pomeni zakonske ali druge predpise, ki se uporabljajo na ozemljih pogodbenic in urejajo uvoz, izvoz, tranzit blaga ter dajanje blaga v kakršen koli carinski postopek, vključno z ukrepi prepovedi, omejevanja in nadzora;
- (b) „organ prosilec“ pomeni pristojni upravni organ, ki ga je v ta namen imenovala pogodbenica in ki prosi za pomoč na podlagi tega protokola;
- (c) „zaprošeni organ“ pomeni pristojni upravni organ, ki ga je v ta namen imenovala pogodbenica in prejme zaprosilo za pomoč na podlagi tega protokola;
- (d) „osebni podatki“ pomeni vse informacije, ki se nanašajo na določenega ali določljivega posameznika;
- (e) „dejanje, ki krši carinsko zakonodajo“ pomeni vsako kršitev ali vsak poskus kršitve carinske zakonodaje.

ČLEN 2

Področje uporabe

1. Pogodbenici si v okviru svojih pristojnosti medsebojno pomagata na način in pod pogoji, določenimi v tem protokolu, da zagotovita pravilno uporabo svoje carinske zakonodaje s preprečevanjem, preiskavo ter bojem proti dejanjem, ki kršijo to zakonodajo.
2. Pomoč v carinskih zadevah, določena v tem protokolu, se uporablja za kateri koli upravni organ pogodbenic, ki je pristojen za uporabo tega protokola. Ne posega v pravila, ki urejajo vzajemno pomoč v kazenskih zadevah in prav tako ne zajema izmenjave informacij, pridobljenih pri izvrševanju pooblastil na zahtevo sodnega organa, razen če ta organ privoli v sporočanje takih informacij.
3. Ta protokol ne zajema pomoči pri pobiranju carin, davkov ali denarnih kazni.

ČLEN 3

Pomoč po zaprosilu

1. Zaprošeni organ po zaprosilu organa prosilca slednjemu priskrbi vse ustrezne informacije, ki mu omogočijo, da zagotovi pravilno uporabo carinske zakonodaje, vključno z informacijami o opaženih ali načrtovanih dejanjih, s katerimi se krši ali bi se lahko kršila carinska zakonodaja.

2. Zaprošeni organ po zaprosilu organa prosilca slednjega obvesti o:
- (a) okoliščinah (dejstva in pogoji) izvoza blaga z ozemlja pogodbenice in uvoza na ozemlje druge pogodbenice, po potrebi z navedbo carinskega postopka, uporabljenega za to blago;
 - (b) okoliščinah (dejstva in pogoji) uvoza blaga na ozemlje pogodbenice in izvoza z ozemlja druge pogodbenice, po potrebi z navedbo carinskega postopka, uporabljenega za to blago.
3. Po zaprosilu organa prosilca zaprošeni organ v okviru svojih zakonskih ali drugih predpisov sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev posebnega nadzora nad:
- (a) fizičnimi ali pravnimi osebami, za katere obstaja utemeljen sum, da so bile vpletene vdejanja, s katerimi se krši carinska zakonodaja;
 - (b) kraji, kjer se skladišči blago, v zvezi s katerim obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se krši carinska zakonodaja;
 - (c) blagom, ki se prevaža ali se namerava prevažati, v zvezi s katerim obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se krši carinska zakonodaja;
 - (d) prevoznimi sredstvi za blago, v zvezi s katerim obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se krši carinska zakonodaja.

ČLEN 4

Pomoč na lastno pobudo

Pogodbenici si na lastno pobudo medsebojno in v skladu s svojimi zakonskimi ali drugimi predpisi pomagata, če menita, da je to potrebno za pravilno uporabo carinske zakonodaje, še posebej z zagotavljanjem informacij o:

- (a) dejavnostih, s katerimi se ali bi se lahko izvajala dejanja, ki kršijo carinsko zakonodajo in ki bi lahko zanimale drugo pogodbenico;
- (b) novih sredstvih ali metodah, ki se uporabljajo pri izvajanju dejanj, ki kršijo carinsko zakonodajo;
- (c) blagu, pri katerem običajno prihaja do kršitev carinske zakonodaje;
- (d) fizičnih ali pravnih osebah, za katere obstaja utemeljen sum, da so ali so bile vpletene v dejanja, ki kršijo carinsko zakonodajo;
- (e) prevoznih sredstvih, za katera obstaja utemeljen sum, da so bila, so ali bi se lahko uporabljala pri dejanjih, ki kršijo carinsko zakonodajo.

ČLEN 5

Predložitev in obveščanje

Na zaprosilo organa prosilca zaprošeni organ v skladu z zakonskimi ali drugimi predpisi, ki se uporabljajo za slednjega, sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev dostave katerih koli dokumentov ali uradnih obvestil o katerih koli odločitvah organa prosilca, ki spadajo na področje uporabe tega protokola, naslovniku, ki prebiva ali je ustanovljen na ozemlju zaprošenega organa.

Zaprosila za dostavo dokumentov ali obvestila o odločitvah se predložijo v pisni obliki v uradnem jeziku zaprošenega organa ali v jeziku, ki je za navedeni organ sprejemljiv.

ČLEN 6

Oblika in vsebina zaprosil za pomoč

1. Zaprosila v skladu s tem protokolom morajo biti v pisni obliki. Spremljati jih morajo dokumenti, potrebni za obravnavo zaprosil. V nujnih primerih se lahko sprejmejo ustna zaprosila, ki morajo biti takoj pisno potrjena.

2. Zaposila v skladu z odstavkom 1 morajo vsebovati naslednje informacije:

- (a) ime organa prosilca;
- (b) predmet zaposila in razlog zanjo;
- (c) zaprošeni ukrep;
- (d) zakonske in druge določbe ter druge pravne elemente v zvezi s tem;
- (e) čim bolj natančne in celovite navedbe o fizičnih in pravnih osebah, o katerih potekajo poizvedbe;
- (f) povzetek vseh pomembnih dejstev ter že opravljenih poizvedb;
- (g) vse druge zadevne informacije, ki so potrebne za izpolnitev prošnje.

3. Zaposila se predložijo v uradnem jeziku zaprošenega organa ali v jeziku, ki je za navedeni organ sprejemljiv. Ta zahteva se ne uporablja za kakršne koli dokumente, ki spremljajo zaposilo iz odstavka 1.

4. Če zaposilo ne izpolnjuje uradnih zahtev iz odstavkov 1 do 3, se lahko zahteva njegov popravek ali dopolnitev, vendar pa se lahko medtem odredijo previdnostni ukrepi.

ČLEN 7

Obravnavava zaprosil

1. Da bi ugodil zaprosilu za pomoč, mora zaprošeni organ v okviru svoje pristojnosti in razpoložljivih virov ravnati, kakor bi deloval v svojem imenu ali po zaprosilu drugih organov iste pogodbenice, in sicer tako, da priskrbi informacije, ki jih že ima, opravi ustrezne poizvedbe ali poskrbi za njihovo izvedbo. To se uporablja tudi za vse druge organe, na katere je zaprošeni organ naslovil zaprosilo v primeru, da ne more ukrepati sam.
2. Zaposila za pomoč se obravnavajo v skladu z zakonskimi ali drugimi predpisi zaprošene pogodbenice. Če zaprosila ni mogoče izvršiti, se pogodbenico prosilko o tem obvesti brez odlašanja.
3. Ustrezno pooblaščenimi uradniki pogodbenice lahko ob soglasju druge pogodbenice ter ob upoštevanju pogojev, ki jih slednja določi, v uradih zaprošenega organa ali katerega koli drugega zadevnega organa in v skladu z odstavkom 1 pridobijo informacije glede dejavnosti, s katerimi se ali bi se lahko izvajala dejanja, ki kršijo carinsko zakonodajo, ki jih organ prosilec potrebuje za namene tega protokola.
4. Ustrezno pooblaščenimi uradniki pogodbenice so lahko ob soglasju druge pogodbenice ter v okviru pogojev, ki jih ta določi, navzoči pri poizvedbah, ki se opravljajo na območju slednje pogodbenice.

ČLEN 8

Oblika sporočanja informacij

1. Zaprošeni organ pisno sporoči izide poizvedb organu prosilcu ter mu pošlje ustrezne dokumente, overjene kopije ali drugo.
2. Te informacije so lahko v računalniško pripravljene obliki.
3. Izvirniki dokumentov se pošljejo le po zaprosilu, kadar overjene kopije ne bi zadostovale. Ti izvirniki se morajo vrniti čim prej.

ČLEN 9

Izjeme pri obveznosti zagotavljanja pomoči

1. Pogodbenica lahko pomoč zavrne ali jo pogojuje z izpolnjevanjem nekaterih pogojev ali zahtev, če meni, da bi pomoč po tem protokolu:
 - (a) lahko posegala v suverenost Republike Kazahstan ali države članice Evropske unije, ki je bila zaprosena za pomoč po tem protokolu, ali

(b) lahko posegala v javni red, varnost ali druge bistvene interese, zlasti v primerih iz člena 10(2) tega protokola, ali

(c) pomenila kršitev industrijske, poslovne ali poklicne tajnosti.

2. Zaprošeni organ lahko pomoč odloži z utemeljitvijo, da bi to posegalo v tekočo preiskavo, pregon ali postopek. V tem primeru se zaprošeni organ posvetuje z organom prosilcem, da ugotovita, ali je mogoče pomoč zagotoviti pod takimi pogoji, ki jih lahko zahteva zaprošeni organ.

3. Kadar organ prosilec prosi za pomoč, ki je sam ne bi mogel zagotoviti, če bi bil zanjo zaprosen, na to opozori v svoji prošnji. Zaprošeni organ se potem odloči, kako bo na tako zaprosilo odgovoril.

4. V primerih iz odstavkov 1 in 2 je treba organu prosilcu nemudoma sporočiti odločitev zaprosenega organa in razloge zanjo.

ČLEN 10

Izmenjava informacij in zaupnost

1. Vse informacije, sporočene v kakršni koli obliki v skladu s tem protokolom, so zaupne ali omejene narave glede na pravila, ki se uporabljajo v vsaki pogodbenici. Zanje velja obveznost varovanja uradne skrivnosti in mora biti varovana tako kot podobne informacije v skladu z ustrezno zakonodajo pogodbenice, ki jih je prejela, in v skladu z ustreznimi določbami, ki se uporabljajo za institucije Evropske unije.
2. Osební podatki se lahko izmenjujejo le, če se pogodbenica prejemnica zaveže, da bo za te podatke zagotovila varstvo, ki se v pogodbenici, ki je te podatke predložila, šteje za zadovoljivo.
3. Uporaba informacij, pridobljenih na podlagi tega protokola, v upravnih ali sodnih postopkih, sproženih v zvezi s kršitvami carinske zakonodaje, se šteje za uporabo za namene tega protokola. Zato lahko pogodbenici v svojih dokaznih spisih, poročilih in pričanjih ter v postopkih in tožbah pred sodišči kot dokaze uporabljata informacije in dokumente, ki sta jih pridobili v skladu z določbami tega protokola. O takšni uporabi se obvesti pristojni organ, ki je poslal navedene informacije ali omogočil dostop do navedenih dokumentov.

4. Informacije, pridobljene na podlagi tega protokola, se smejo uporabljati le za namene, določene v tem protokolu. Kadar želi pogodbenica take informacije uporabiti za druge namene, mora pridobiti vnaprejšnje pisno soglasje organa, ki je informacije priskrbel. Za tako uporabo veljajo kakršne koli omejitve, ki jih določi navedeni organ.

ČLEN 11

Izvedenci in priče

Uradnik zaprosenega organa se lahko pooblasti, da v okviru podeljenega pooblastila nastopi kot izvedenec ali priča v sodnih ali upravnih postopkih v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta protokol, ter lahko za potrebe teh postopkov predloži predmete, dokumente ali njihove overjene izvode. V zaprosilu za navzočnost uradnika, ki jo izda organ prosilec, se mora podrobno navesti, pred katerimi upravnimi ali sodnimi organi bo moral nastopiti uradnik, v katerih zadevah in v kakšni vlogi (naziv ali kvalifikacije).

ČLEN 12

Stroški pomoči

Pogodbenici se odpovesta vsem medsebojnim zahtevkom za povračilo stroškov, nastalih v skladu s tem protokolom, razen, odvisno od primera, stroškom za izvedence in priče ter tolmače in prevajalce, ki niso javni uslužbenci.

ČLEN 13

Izvajanje

1. Za izvajanje tega protokola so pristojni carinski organi Republike Kazahstan na eni strani ter pristojne službe Evropske komisije in po potrebi carinski organi držav članic Evropske unije na drugi strani. Ti odločajo o vseh praktičnih ukrepih in dogovorih, potrebnih za njegovo uporabo, ob upoštevanju pravil, ki veljajo zlasti na področju varstva podatkov.
2. Pogodbenici se med seboj posvetujeta in naknadno obveščata o podrobnih predpisih za izvajanje, sprejetih v skladu z določbami tega protokola.

ČLEN 14

Drugi sporazumi

1. Ob upoštevanju pristojnosti Evropske unije in držav članic Evropske unije, določbe tega protokola:
 - (a) ne vplivajo na obveznosti pogodbenic, ki jih imata na podlagi drugih mednarodnih sporazumov ali konvencij;
 - (b) dopolnjujejo sporazume o medsebojni pomoči, ki so bili ali bi lahko bili sklenjeni med posameznimi državami članicami Evropske unije in Republiko Kazahstan; ter
 - (c) ne vplivajo na predpise Evropske unije, ki urejajo sporočanje kakršnih koli informacij, pridobljenih v skladu s tem protokolom, ki bi lahko bile v interesu Evropske unije ali držav članic Evropske unije, med pristojnimi službami Evropske komisije in carinskimi organi držav članic Evropske unije.

2. Ne glede na odstavek 1 tega člena imajo določbe tega protokola prednost pred določbami katerih koli dvostranskih sporazumov o medsebojni pomoči, ki so bili ali bi lahko bili sklenjeni med posameznimi državami članicami Evropske unije in Republiko Kazahstan, če določbe navedenih sporazumov niso v skladu z določbami tega protokola.
3. V zvezi z vprašanji, ki se nanašajo na uporabo tega protokola, se pogodbenici posvetujeta, da bi zadevo rešili v okviru rednega dialoga o carinskih zadevah.